

Turun yliopiston maantieteen laitos

Mikko Nikkanen

TURUN ALUEELLINEN ERILAISTUMINEN VUOSINA 1970–2008

Maantieteen tutkielma

Asiasanat: alueellinen erilaistuminen, ajallinen erilaistuminen, pääkomponenttianalyysi, Turku,
segregaatio

Turku 2010

NIKKANEN, MIKKO: Turun alueellinen erilaistuminen vuosina 1970–2008

Pro gradu- tutkielma, 164 s., 36 liites.

Maantiede

Lokakuu 2010

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää Turun alueellisen erilaistumisen ulottuvuudet sekä sosiaaliset rakenteet vuosina 1970, 1990, 2001 ja 2008. Tutkimuksessa tarkasteltiin erityisesti mahdollisen sosiaalisen erilaistumisen ilmenemistä Turussa. Aineistona tutkimuksessa käytettiin Turun kaupungin pienaluekohtaisia väestötilastoja.

Tutkimuksen teoreettinen osa rakentuu kaupunkiekologisen tutkimusperinteen ympärille. Kaupunkiekologia tutkii kaupunkialueen sisäistä erilaistumista osana kaupungin kasvua ja muutosprosessia. Ajan kuluessa kaupunkiekologia laajeni menetelmällisesti sekä sisällöllisesti, ja tämä uusi suuntaus tunnetaan sosiaalialueanalyttisenä tutkimusperinteenä. Tämä traditio keskittyi tutkimaan kaupungin sosiaalisen rakenteen ulottuvuuksia.

Kvantitatiivisten menetelmien edistys johti sosiaalialueanalyttisen tutkimuksen kehittymiseen faktoriekologiaksi, joka suosi faktorianalyttistä tutkimustapaa. Faktorianalyysillä (tai pääkomponenttianalyysillä) pyrittiin löytämään suuresta joukosta muuttujia niiden taustalla vaikuttavat perusulottuvuudet. Tämä tutkimustapa keskittyi tarkastelemaan pääkomponenttianalyysin avulla asumista, elintasoja, väestöä sekä perherakennetta kuvaavia muuttujia.

Vuosina 1970, 2001 ja 2008 löydettiin pääkomponenttianalyysin avulla neljä ulottuvuutta, jonka mukaan Turun kaupunki on eriytynyt. Vuoden 1990 pääkomponenttianalyysissä näitä ulottuvuuksia löydettiin kolme kappaletta. Vuonna 2008 nämä ulottuvuudet olivat elämänvaihe, liikkuvuus, huono-osaisuus ja opiskelu. Näistä ulottuvuuksista muodostettiin ryhmittelyanalyysin avulla ryhmät, jotka edustivat kaupungin sosiaalisia rakenteita.

Tutkimuksessa mukana olleista pienalueista syntyi kunakin tarkasteluvuonna neljä ryhmää. Vuonna 2008 ryhmien nimet olivat korkeasti koulutetut urbaanit asujat, vähäresurssiset lapsiperheet, vanhemmat sukupolvet ja vauraat lapsiperheet. Syntyneitä ryhmiä verrattiin aikaisempien tarkasteluvuosien tuloksiin ja luotiin katsaus kaupungin sosiaalisten rakenteiden kehitykseen vuodesta 1970 vuoteen 2008.

Tutkimuksen tuloksena voidaan todeta, että tutkimusjakson aikana Turussa on tapahtunut syvenevää sosiaalista erilaistumista. Vuonna 2008 kaupungissa voitiin havaita selvästi sosioekonomisesti heikossa asemassa oleva vähäresurssisten lapsiperheiden sekä sosioekonomisesti hyvinvoivien vauraiden lapsiperheiden ryhmät. Tutkimusjakson aikana vähäresurssisten ryhmään kuuluneiden pienalueiden määrä on noussut neljästä alueesta kahteenkymmeneenviiteen. Huono-osaisten alueiden määrä Turussa on siten kasvanut tutkimusjakson aikana selvästi.

ASIASANAT: alueellinen erilaistuminen, ajallinen erilaistuminen, pääkomponenttianalyysi, Turku, segregaatio

Sisällysluettelo

1. JOHDANTO	1
1.1. Lähtökohdat.....	1
1.2. Tutkimusongelma.....	2
1.3. Aikaisemmat faktoriekologiset tutkimukset Suomessa ja sosiaalisen erilaistumisen tutkimus Turussa.....	3
2. MENETELMÄT	5
2.1. Pääkomponenttianalyysi tutkimusvälineenä	5
2.2. Ryhmittelyanalyysi jatkoanalyysinä.....	10
3. AINEISTO JA TUTKIMUSALUE	11
3.1. Aineiston kuvailu.....	11
3.2. Tutkimusalueena Turku	14
3.2.1. Johdannoksi Turun kaupungin kehitykseen	14
3.2.2. Turun kaupungin kehitys sekä suomalainen kaupunkirakentaminen 1900-luvun alkupuolella ...	16
3.2.3. 1900-luvun puolivälin kasvukausi ja Laisaaren yleiskaava	17
3.2.4. Lähiörakentamisen alku 1950- ja 1960-luvuilla ja aluerakentamisen vaikutus.....	19
3.2.5. Kasvava kaupunki vaatii tilaa – Turun yleiskaava 1976	21
3.2.6. Myöhäisempi lähiörakentaminen ja kaavamuutokset	22
3.2.7. Väestönkasvun loppu ja lama haasteina 1990-luvun Turussa	23
3.2.8. 1990-luvun loppupuoli ja herääminen sosiaaliseen erilaistumiseen Turussa.....	24
3.2.9. Turun yleiskaava 2020 – kohti tiiviimpää ja kestävämpää kaupunkirakennetta?	25
4. TEOREETTISISTA LÄHTÖKOHDISTA JA SOSIAALISESTA ERILAISTUMISESTA	29
4.1. Kaupunkiekologit mallintavat kaupunkirakenteen	29
4.2. Sosiaalialueanalyysi tarkastelee kaupungin sosiaalisen rakenteen ulottuvuuksia.....	31
4.3. Kvantitatiivisen tutkimuksen läpimurto – faktorianalyttinen kaupunkitutkimus tarkastelee kaupunkia pintaa syvemmltä	34
4.4. Alueellinen erilaistuminen ja sosiaalinen segregatio	35
4.4.1. Sosiaalinen erilaistuminen ja sosiaalinen segregatio – erot ja yhtäläisyydet.....	35
4.5. Alueelliseen erilaistumiseen vaikuttavat tekijät	37
4.5.1. Yhteiskunnan rakenteelliset tekijät alueellisen erilaistumisen kehityksessä	37
4.5.2. Yksilön valintojen vaikutus alueellisen erilaistumisen kehityksessä	39
5. TULOSTEN ESITTELY	40

5.1. Vuoden 1970 tilastoanalyysin tulokset	40
5.1.1. Vuoden 1970 fyysiset aluetyypit	40
5.1.2. Sosiaaliset ulottuvuudet vuonna 1970.....	45
5.1.3. Vuoden 1970 sosiaalisten ulottuvuuksien pääkomponenttipisteet fyysisillä aluetyypeillä	59
5.1.4. Sosiaaliset aluetyypit vuonna 1970.....	60
5.1.5. Vuoden 1970 sosiaaliset rakenteet kaupungin fyysisessä rakenteessa	66
5.2. Vuoden 1990 tilastoanalyysin tulokset	67
5.2.1. Vuoden 1990 fyysiset aluetyypit	67
5.2.2. Sosiaaliset ulottuvuudet vuonna 1990.....	72
5.2.3. Vuoden 1990 sosiaalisten ulottuvuuksien pääkomponenttipisteet fyysisillä aluetyypeillä	83
5.2.4. Sosiaaliset aluetyypit vuonna 1990.....	84
5.2.5. Vuoden 1990 sosiaaliset rakenteet kaupungin fyysisessä rakenteessa	88
5.3. Vuoden 2001 tilastoanalyysin tulokset	89
5.3.1. Vuoden 2001 fyysiset aluetyypit	89
5.3.2. Sosiaaliset ulottuvuudet vuonna 2001	94
5.3.3. Vuoden 2001 sosiaalisten ulottuvuuksien pääkomponenttipisteet fyysisillä aluetyypeillä	108
5.3.4. Sosiaaliset aluetyypit vuonna 2001	109
5.3.5. Vuoden 2001 sosiaaliset rakenteet kaupungin fyysisessä rakenteessa	115
5.4. Vuoden 2008 tilastoanalyysin tulokset	116
5.4.1. Vuoden 2008 fyysiset aluetyypit	116
5.4.2. Sosiaaliset ulottuvuudet vuonna 2008.....	121
5.4.3. Vuoden 2008 sosiaalisten ulottuvuuksien pääkomponenttipisteet fyysisillä aluetyypeillä	132
5.4.4. Sosiaaliset aluetyypit vuonna 2008.....	133
5.4.5. Vuoden 2008 sosiaaliset rakenteet kaupungin fyysisessä rakenteessa	140
6. JOHTOPÄÄTÖKSET	141
6.1. Tulosten analysoinnista yleisesti	141
6.2. Alueellisen erilaistumisen ulottuvuudet Turussa ja niiden kehitys tutkimusjakson aikana	142
6.2.1. Perheaseman ulottuvuus ja sen kehitys	143
6.2.2. Sosiaalisen aseman ulottuvuus ja sen kehitys	143
6.2.3. Etnisyyden ulottuvuus ja sen kehitys	144
6.2.4. Pääkomponenttirakenteen muutos ja siihen vaikuttaneet tekijät	145
6.3. Turun kaupungin fyysinen rakenne ja sen suhde sosiaalisiin ulottuvuuksiin.....	146
6.3.1. Elämänvaiheen ulottuvuus Turun kaupunkirakenteessa	146
6.3.2. Liikkuvuuden ulottuvuus Turun kaupunkirakenteessa	147
6.3.3. Sosiaalisen aseman ulottuvuus Turun kaupunkirakenteessa	148
6.4. Sosiaalisten rakenteiden kehitys tutkimusjakson aikana	150
6.4.1. Vuosien 1970 ja 1990 sosiaaliset aluetyypit ja niiden välinen suhde	150
6.4.2. Vuoden 2001 sosiaaliset aluetyypit ja niiden suhde aiempiin.....	153
6.4.3. Vuoden 2008 sosiaaliset aluetyypit ja niiden suhde aiempiin.....	155
6.5. Vähäresurssiset alueet Turussa ja niiden kehitys tutkimusjaksolla	157
6.6. Turussa tapahtuneen sosiaalisen erilaistumisen taustalla vaikuttaneet tekijät	160
6.7. Lopuksi.....	162

KIRJALLISUUS

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Liite 5

Liite 6

Liite 7

1. JOHDANTO

1.1. Lähtökohdat

Kaupunkialueella tapahtuva alueellinen erilaistuminen on ilmiönä vanha, mutta Suomessa se on saanut laajempaa huomiota vasta viime vuosikymmeninä. Tähän kehityskulkuun on liittynyt ilmiön problematisoituminen siten, että on alettu puhua sosiaalisesta erilaistumisesta. Vaikka sosiaalinen erilaistuminen liitetään Suomessa yleensä 1990-luvun talouden taantumien jälkeiseen aikaan, niin tästä huolimatta ilmiö on herättänyt kiinnostusta jo huomattavasti aiemmin. Todisteena tästä on Turun Sanomien artikkeli vuodelta 1969, jossa ennakoitaan väestön siirtyvän ”rauhallisiin ja vihreisiin” lähiöihin, kun taas keskustan ympärille ennakoitiin syntyvän heikko-osaisten ”slummialue” (TS 8.6.1969). Neljäkymmentä vuotta myöhemmin nähdään, että Turkuun ei onneksi ole syntynyt 1960-luvulla pelättyjä slummeja, mutta valitettavasti kaikki lähiöt eivät ole yhtä vihreitä ja rauhallisia kuin vanhassa artikkelissa toivottiin.

Turun lähiöt ovat viime vuosina saaneet kyseenalaista julkisuutta, kun niitä on esitelty mediassa esimerkkeinä syvästä sosiaalisesta erilaistumisesta (mm. Aamuset 22.9.2007 ja TS 6.1.2009). Aamusetin pääkirjoituksessa (22.9.2007) otettiin voimakkaasti kantaa kaupunkitilan alueellisen erilaistumisen ehkäisemiseksi. Myös viime vuosina Turkuun kohdistuneessa kaupunkitutkimuksessa on kiinnitetty huomiota sosioekonomisten ongelmien kasvuun kaupungissa. Esimerkiksi sosiaaliseen erilaistumiseen Turussa perehtynyt sosiaalipolitiikan tutkija Jarkko Rasinkangas toteaa, että suomalaisiin kaupunkeihin on muodostumassa huono-osaisuuden taskuja. Rasinkankaan mukaan näihin epäkohtiin voidaan kuitenkin puuttua ja ennaltaehkäistä tilanteen heikentymistä. (TS 6.1.2009.)

Kun tarkastellaan suomalaisissa kaupungeissa ilmeneviä sosiaalisia ongelmia, on hyvä kiinnittää huomiota näiden ilmiöiden mittasuhteisiin (esimerkiksi Ilmonen 1997: 89). Kansainvälisessä vertailussa suomalaiset kaupungit saattavat näyttää sosiaalisesti hyvin tasapainoisilta, mutta oleellista on tarkastella Suomessa tapahtunutta kehitystä. Muun muassa Rusanen et al. (2000) ovat tehneet havaintoja merkittävästä tuloerojen kasvusta Turun kaupungin sisällä vuosien 1989–1997 välillä. Lisäksi Rasinkangas (2003) on

todennut tutkimuksessaan sosioekonomisten erojen kasvaneen 1990-luvun aikana ja erityisesti työttömyyden, ulkomaalaisväestön sekä yksinhuoltajien keskittyneen vahvasti muutamille alueille. Huolestuttavaa on, että näissä havainnoissa on suuntaus kohti suurempaa alueellista eriarvoistumista. (Rasinkangas 2003: 245–286.)

Edellä mainitut seikat huomioon ottaen tämän tutkimuksen tekeminen oli perusteltua. Lisäksi Turussa ei ole Anderssonin (1983) väitöskirjatutkimuksen jälkeen tehty laajempaa koko kaupungin sosiaalisia rakenteita käsittelevää tutkimusta. Suomalaisessa kaupunkitutkimuksessa alueellisen erilaistumisen teemaa on kyllä 1990-luvun laman jälkeen käsitelty, mutta tutkimuskohteena on pääosin ollut pääkaupunkiseutu (ks. esimerkiksi Maury 1997; Vaattovaara 1998; Kekkonen 2002 ja Paakko 2003). Tämän tutkimuksen tarkoitus on perehtyä vuosien 1970–2008 välillä tapahtuneeseen alueellisen erilaistumisen kehitykseen Turun kaupungissa. Tutkimuksen pääfokus on kaupungin sosiaalisen rakenteen tarkastelussa, mutta lisäksi luodaan katsaus Turun fyysiseen rakenteeseen sekä näiden kahden suhteeseen.

1.2. Tutkimusongelma

Tämän tutkimuksen tavoitteena on perehtyä Turun kaupungin tilastollisten pienalueiden sosiaaliseen sekä fyysiseen rakenteeseen vuosina 1970, 1990, 2001 ja 2008. Tutkimus on katsaus vajaan neljän vuosikymmenen aikana Turussa tapahtuneeseen kaupunkirakenteen kehitykseen ja tämän kehityksen taustalla vaikuttaneisiin tekijöihin. Erityisesti tutkimuksessa kiinnitetään huomiota kaupungin sosiaalisen rakenteen alueelliseen erilaistumiseen sekä mahdolliseen huono- tai hyväosaisuuden keskittymiseen eli sosiaalisen segregaation ilmiöön. Tutkimuksen empiirinen osa koostuu tilastoanalyysistä, jossa tarkastellaan erilaisten sosioekonomisten muuttajien avulla Turun kaupungissa pienaluetasolla ilmeneviä alueellisia eroavaisuuksia.

Tutkimuskysymykset ovat:

1. Mitkä alueellisen erilaistumisen eri ulottuvuudet ilmenevät Turun kaupungissa tarkastelussa olevina vuosina ja miten ne sijoittuvat Turun kaupunkirakenteeseen?
2. Onko Turkuun muodostunut selviä sosioekonomisen hyvinvoinnin ja huono-

osaisuuden keskittymiä?

3. Mitkä tekijät ovat vaikuttaneet asuinalueiden erilaistumiseen Turussa?

1.3. Aikaisemmat faktoriekologiset tutkimukset Suomessa ja sosiaalisen erilaistumisen tutkimus Turussa

Suomessa alueellisen erilaistumisen tutkimus on ymmärrettävistä syistä keskittynyt lähinnä pääkaupunkiseudulle. Ensimmäiset sosiaaliantalyttiset tutkimukset Suomessa tehtiin 1960-luvulla. Vanhempaa faktoriekologista tutkimusta Suomesta edustavat Frank L. Sweetserin (1965) tutkimus Helsingin alueellisesta erilaistumisesta. Turun aluetta tutkivaa faktoriekologista tutkimusta on tehty suhteellisen vähän ja merkittävistä näistä tutkimuksista on Harri Anderssonin (1983) Turun kaupungin sosiaalisia rakenteita tutkiva työ. Vanhempaa faktoriekologista tutkimusta pääkaupunkiseudulta edustaa myös 1980-luvulla julkaistu on Kääriäisen (1987) Helsingin sosiaalisia ongelmia faktoriantalyttisesti tarkastellut tutkimus.

1990-luvun laman jälkimainingeissa Suomessa kiinnostuttiin uudelleen faktoriantalyttisestä tutkimuksesta, kun haluttiin selvittää miten hyvin eri asuinalueet olivat selviytyneet taloudellisesti ankeista ajoista. Myös tämä uusi faktoriekologinen tutkimus keskittyi vahvasti pääkaupunkiseudulle ja merkittävimpiä ennen vuosituhanteen vaihdetta julkaistuja töitä olivat muun muassa Mauryn (1997) sekä Vaattovaaran (1998) pääkaupunkiseudun sosiaaliseen erilaistumiseen pureutuneet tutkimukset. Vuosituhanteen vaihduttua faktoriekologisin menetelmin tarkasteltiin sekä Vantaan (Kekkonen 2002) että Espoon (Paakko 2003) sosiaalista erilaistumista.

Turun kaupunkia koskevaa alueellisen erilaistumisen tutkimusta on julkaistu huomattavasti vähemmän kuin pääkaupunkiseudulta, mutta varhaisimmat Turkuun koskevat tutkimukset löytyvät jo 1950-luvulta. Ensimmäinen laajempi Turun kaupungin sosioekonomista rakennetta tutkinut työ on Aarion tutkimus vuodelta 1951, jossa hän perehtyi Turun väestön sosioekonomiseen tilaan ja kaupungin toimintojen sijainnin tutkimukseen. (Aario 1951: 38–42). Laakso (1980) on tutkimuksessaan perehtynyt kuitenkin vielä varhaisempaan sosioekonomiseen tilastoaineistoon, sillä hän tarkasteli asumisen alueellisia eroja Turussa 1920-luvulta aina 1960-luvulle (Laakso 1980: 228–

230). 1960-luvulta Turun alueellista erilaistumista koskevaa tutkimusta on olemassa niukasti, mutta Laakson (1980) perehtyi Turun historiaa käsittelevässä teoksessaan Turun eri asuinalueiden sosioekonomisiin profiileihin (Laakso 1980: 237–238).

Merkittävin Turun kaupunkirakenteen alueellista erilaistuneisuutta tarkasteleva tutkimus on Harri Anderssonin (1983) väitöskirja, jossa tarkasteltiin kaupungin sosiaalisia ja fyysisiä ulottuvuuksia sekä näiden kahden ulottuvuuden välisiä yhteyksiä vuonna 1970. Tämä tutkimus on myös ainoa Turku laajemmin käsittelevä faktoriekologinen tutkimus. Faktorianalyysin avulla Andersson loi kaupungin sosioekonomista sekä fyysistä rakennetta kuvaavan faktorirakenteen. Sosioekonomisten ulottuvuuksien analyysissä hän perehtyi 27 muuttujaan, jotka kuvasivat alueen väestörakennetta, perhe- ja asuinkuntatyyppejä, sosiaalista rakennetta sekä asumistasoa. Fyysisten ulottuvuuksien analyysissä hän tutki 29 muuttujaa, jotka kuvasivat alueen maankäyttötyyppejä, yhdyskuntarakennetta, työllisyystilannetta sekä rakennuskantaa ja sen käyttötapaa. Sosiaalisen ja fyysisen tilan analyysissä Andersson käytti tutkimusmenetelmään faktorianalyysin lisäksi kanonista korrelaatioanalyysiä. Andersson havaitsi työssään Turun kaupungin sosiaalisen rakenteen ilmenevän pääasiassa kolmella ulottuvuudella, joita hän kutsui sosioekonomisen statuksen, nuorten perheiden sekä sosiaalisen ja taloudellisen puutteen ulottuvuuksiksi. (Andersson 1983.)

1980-luvun lopulla ja myös 1990-luvun alkupuolella Turun kaupungin alueelliseen erilaistumiseen perehtyviä tutkimuksia julkaistiin niukasti, kunnes 1990-luvun loppupuolella tilanne alkoi korjaantua. Tähän sosiaalisen erilaistumisen tutkimukseen vähäisyyteen vaikutti varmasti pitkään jatkunut nousukausi, jonka aikana sosiaalisen segregaaation tutkimuksen ei varmaankaan koettu olevan edes tarpeellista. 2000-luvulla Turun kaupungin sosioekonomisiin sekä asuinympäristön laadun alueellisten erojen tutkimukseen on keskittynyt erityisesti sosiaalipolitiikan tutkija Jarkko Rasinkangas. Hän havaitsi alueiden välisten sosioekonomisten erojen kasvaneen Turussa 1990-luvun aikana. Suurimpana syynä alueellisten erojen lisääntymiseen Rasinkangas näki työttömyyden keskittymisen muutamille alueille. (Rasinkangas 2003: 278.)

2. MENETELMÄT

Tässä tutkimuksessa tarkastellaan Turun kaupungin sosiaalisia sekä fyysisiä rakenteita ja niiden muutosta vuosien 1970–2008 välillä. Tutkimuksen aineisto koostuu pääasiassa Tilastokeskuksen kokoamista väestölaskentatiedoista. Koska tutkimusaineisto koostuu suuresta joukosta muuttujia, on tiedon tiivistäminen keskeisessä osassa tätä tutkimusta. Tämän vuoksi tutkimuksen pääasiallisina tutkimusmenetelminä käytetään tilastollisista monimuuttujamenetelmistä kahta, pääkomponenttianalyysiä ja ryhmittelyanalyysiä. (ks. kuva 1.)

2.1. Pääkomponenttianalyysi tutkimusvälineenä

Tässä tutkimuksessa päämenetelmänä käytetään pääkomponenttianalyysiä, sillä sen avulla on mahdollista tiivistää usean muuttujan informaatio uusiksi käsitteellisiksi muuttujiksi. (Katajisto 2009: 19). Pääkomponenttianalyysi on monimuuttujamenetelmien perheeseen kuuluva menetelmä, aivan kuten monelta osin samankaltainen faktorianalyysi. Pääkomponenttianalyysissä tutkija muodostaa alkuperäisestä suurehkosta määrästä muuttujia lineaarikombinaatioita, joiden toivotaan selittävän mahdollisimman suuren osan tarkastelussa olevien muuttujien vaihtelusta. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että pääkomponenttianalyysin avulla suuresta muuttujajoukosta, esimerkiksi 10–20 muuttujasta, muodostetaan pienempi joukko, joka koostuu yleensä noin 3–6 muuttujasta eli pääkomponentista. Pääkomponenttianalyysin avulla suuresta muuttujajoukosta saadaan selkeämpi kokonaiskuva muodostuneiden uusien ulottuvuuksien avulla. Analyysin tuloksena syntyneitä ulottuvuuksia eli pääkomponentteja voidaan käyttää jatkoanalyyseissä tavallisten muuttujien tapaan. (Tabachnick & Fidell 2007: 607; Katajisto 2009: 19; Metsämuuronen 2003: 517.)

Toisin kuin faktorianalyysiin, pääkomponenttianalyysiin ei liity jakauma- tai korrelaatorakenneoletuksia (Katajisto 2009: 19; Metsämuuronen 2003: 521). Pääkomponenttianalyysi sopii paremmin tämän tutkimuksen aineiston analysointiin johtuen tutkimuksessa käytetyn tilastoaineiston rakenteesta. Pääkomponenttianalyysin käyttöön liittyy kuitenkin muutamia rajoituksia sekä oletuksia, jotka käydään tässä yhteydessä läpi. Ensinnäkin pääkomponenttianalyysissä oletetaan, että muuttujien

välillä on aitoja korrelaatioita. Metsämuuronen (2003) korostaa, että pienet korrelaatiot ja vieraat havainnot (*outlierit*) voivat johtaa analyysin laskennan hakoteille, jonka tuloksena syntyy tulos, jossa ei ole välttämättä mitään mieltä. (Metsämuuronen 2003: 520.) Lisäksi on varmistettava, että muuttujien, joita pääkomponenttianalyysissä tutkitaan tulee olla vähintään järjestysasteikollisia (Katajisto 2009: 19; Metsämuuronen 2003: 521). Myös otoskoon on oltava riittävä, sillä pienet otoskoot tuottavat analyysille ongelmia. Katajiston (2009) mukaan pääkomponenttianalyysiä tehtäessä havaintoja tulisi olla vähintään 5 havaintoa muuttujaa kohden sekä yleensä noin 200 tapauksen otoskoko koetaan olevan riittävä (Katajisto 2009: 19). Pääkomponenttianalyysi voidaan tehdä myös tätä pienemmille otoskoille, jos muuttujien välillä on vahvoja korrelaatioita ja useat muuttujat latautuvat vahvasti (yli 0.8) analyysissä syntyneille pääkomponenteille (Tabachnick & Fidell 2007: 613).

Ennen varsinaista pääkomponenttianalyysiä korrelaatiomatriisin rakenteeseen tulee kiinnittää huomiota, sillä analyysissä oletetaan, että mukana olevien muuttujien välillä on tilastollisesti merkitseviä korrelaatioita. Tilastollisesti merkitsevien korrelaatioiden havaitsemiseksi onkin hyödyllistä tarkastella korrelaatiomatriisia ennen varsinaista pääkomponenttianalyysiä. Jo alun perin osa muuttujista voidaan sulkea pois analyysistä, jos niihin liittyy vähän vaihtelua tai ne eivät korreloi tilastollisesti merkitsevästi muiden muuttujien kanssa. Pääkomponenttianalyysin edellytyksien täyttymistä kannattaa tarkastella myös Bartlettin sfäärisyystestillä sekä Kaiser-Meyer-Olkin -testillä (KMO). Bartlettin sfäärisyystesti testaa hypoteesia, että ovatko korrelaatiomatriisin arvot nolliä. Testissä havaitut pienet merkitsevyystasot tukevat sitä, että muuttujien välillä on todellisia korrelaatioita. Kaiser-Meyer-Olkin -testi sen sijaan lasketaan suhde korrelaation ja korrelaatio + osittaiskorrelaatio välillä. Kyseisen suhdeluvun tulisi olla vähintään 0.6 tai suurempi, jotta korrelaatiomatriisi on sopiva pääkomponenttianalyysiin. (Katajisto 2009: 24; Metsämuuronen 2003: 524.)

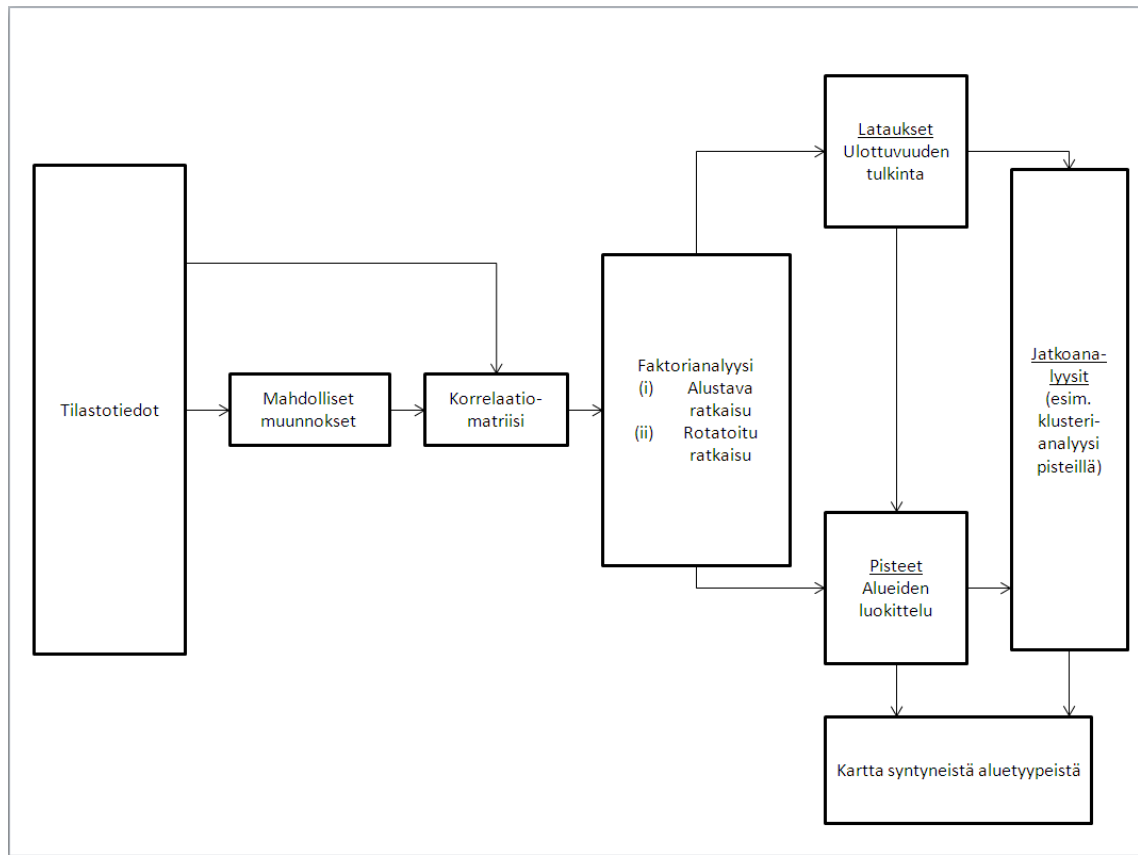
Pääkomponenttianalyysin tuloksena syntyy uusia muuttujia, jotka eivät yleensä ole parhaassa mahdollisessa asennossa komponenttien muodostamaan avaruuteen nähden. Tästä syystä syntyneiden muuttujien akseleita käännetään niin, että muuttujat latautuisivat mahdollisimman yksikäsitteisesti pääkomponenteille. Tätä toimenpidettä kutsutaan *rotaatioksi*. Näitä rotatointitapoja on kahdenlaisia, suorakulmainen eli

ortogonaalinen rotaatio sekä vinokulmainen rotaatio. Suorakulmaisessa rotaatiossa pääkomponentit eivät korreloi keskenään ja ovat siten toisistaan riippumattomia. Tunnettuja suorakulmaisia rotaatioita ovat muun muassa Varimax- ja Quartimax- rotaatiot. Vinokulmaiset rotaatiot poikkeavat suorakulmaisista siten, että niissä sallitaan pääkomponenttien korreloiminen keskenään. (Katajisto 2009: 19; Metsämuuronen 2003: 522.)

Kun varsinainen pääkomponenttianalyysi on suoritettu, sen toimivuutta voidaan tarkastella pääkomponenttien ominaisarvojen, pääkomponentin suhteellisen selitysosuuden sekä havaittujen muuttujien *kommunaliteettien* avulla. Pääkomponentin ominaisarvo kertoo kuinka hyvin kyseinen pääkomponentti pystyy selittämään havaittujen muuttujien hajontaa. Pääkomponentin voidaan sanoa olevan mielekäs, jos sen ominaisarvo on vähintään yksi. Poikkeustapauksissa voidaan ottaa huomioon myös hieman alle yhden arvon saaneita pääkomponentteja, jos näiden tulkinta on mielekäs. Pääkomponentin suhteellinen selitysosuus saadaan, kun pääkomponentin ominaisarvo jaetaan havaittujen muuttujien määrällä. Tämä selitysosuus saa arvoja nollan ja yhden välillä. Selitysosuus tulkitaan siten, että mitä suurempi osuus, niin sitä suurempi on kyseisen pääkomponentin selitysvaikutus. (Katajisto 2009: 20; FSD 2010.)

Kommunaliteetti muodostuu eri pääkomponenteille tulevien yksittäisten latausten neliöiden summasta ja se kuvaa sitä, kuinka suuri osuus muuttujan vaihtelusta on selitettävissä pelkästään pääkomponenteilla. Kommunaliteetti voi maksimissaan olla yksi ja mitä lähemmäs tuota arvoa tullaan, sitä voimakkaammin muuttuja latautuu jollekin pääkomponentille. (Katajisto 2009: 20; Metsämuuronen 2003: 523.) Tässä tutkimuksessa on noudatettu Katajiston (2009) linjausta, jonka mukaan alhaisen kommunaliteetin sekä alle 0.3 latauksen pääkomponenteilla saavat muuttujat poistetaan analyysistä. Edellä mainitut lataukset pääkomponenteille ovat pääkomponentin ja yksittäisen muuttujan välisiä korrelaatioita. Latauksiin kannattaa kiinnittää huomiota, sillä mitä suuremman latauksen tietty pääkomponentti saa, niin sitä paremmin kyseinen pääkomponentti selittää muuttujan vaihtelua. (Katajisto 2009: 20.) Nämä lataukset vaihtelevat -1 ja 1 välillä siten, että mitä lähempänä latauksen itseisarvo on yhtä, sitä vahvemmin muuttuja latautuu pääkomponentilla. Täten vahva lataus selittää heikkoa

paremmin muuttujan vaihtelua. Negatiivinen lataus tarkoittaa sen sijaan sitä, että muuttujan arvot korreloivat negatiivisesti pääkomponentin arvojen kanssa. (FSD 2010.)

Kuva 1. Faktoriekologisen tutkimuksen kulku (Lähde: Pacione 2009: 372)

Onnistuneen pääkomponenttianalyysin jälkeen seuraa tutkimuksen kannalta mielenkiintoisin vaihe eli tulosten tulkinta. Vaattovaaran mukaan (1998) pääkomponenttien nimeämiseen ja tulkintaan on olemassa lukuisia menetelmiä, jotka perustuvat suurimpaan lataukseen, merkityksellisten latausten nimeämiseen, aiempiin tutkimuksiin tai puhtaasti teoreettiseen viitekehykseen (Vaattovaara 1998: 64). Perinteisesti pääkomponenttien nimeäminen on tapahtunut pitkälti kyseiselle pääkomponentille vahvasti latautuneiden muuttujien kautta. Tulosten tulkinnassa pääkomponentit on pyritty nimeämään mahdollisimman yksiselitteisesti. Koska tässä tutkimuksessa käsitellään paikkaan sidottua aineistoa, on mielenkiintoista tietää miten eri pääkomponentit sijoittuvat Turun kaupungin tilastollisille pienalueille. Pääkomponenttien sijoittumisesta saadaan tarkempaa tietoa laskemalla jokaiselle pienalueelle niin sanotut pääkomponenttipistemäärät. Tämä pistemäärä kuvaa sitä, kuinka paljon pienalueella on kyseisen pääkomponentin edustamaa ominaisuutta. Nämä pääkomponenttipistemäärät lasketaan regressiomallin tapaan painottamalla muuttujien

arvoja kertoimilla. Painoina laskutoimituksessa käytetään pääkomponenttilatauksia. Menetelmällä saatujen uusien pääkomponenttipistemuujujen keskiarvo on aina nolla, ja ne noudattavat standardoitua normaalijakaumaa. (Katajisto 2009: 29; Metsämuuronen 2003: 525; FSD 2010.)

Faktorianalyttisen tutkimuksen tuloksia tarkasteltaessa on hyvä muistaa, että tutkimuksessa syntyneet faktorit ovat muodostuneet lähtötietojen alueellisesta vaihtelusta. Tämä tarkoittaa sitä, että analyysissa pienilläkin eroilla saadaan aikaan faktoreita, mutta todellisuudessa syntyneet ulottuvuudet eivät anna täyttä kuvaa alueella ilmenevästä väestöllisestä ja sosiaalisesta moninaisuudesta. Siksi on varottava liian pitkälle meneviä faktoripistemääriin perustuvia johtopäätöksiä, joiden mukaan faktorit selittävät kaiken tutkimusalueella tapahtuvan vaihtelun. (Maury 1997: 57.)

Faktorianalyysin käyttöön liittyy toinenkin ongelma, joka liittyy havaintoyksikköihin. Ekologisen rakenteen tutkimuksessa käytetään normaalisti aggregaattitason tietoja, joka tarkoittaa sitä, että havaintoyksikkö on alue tai kaupunginosa. Yleisen väittämän mukaan aggregaattitason korrelaatioilla ei ole yhteistä yksilötason korrelaatioiden kanssa (Robinson 1950: 351–357, cit. Maury 1997: 58). Toisten tutkijoiden mukaan tästä ei aiheudu ongelmaa, vaan he ovat todenneet omien ”ekologisten korrelaatioidensa” vastaavan pääpiirteissään sitä, mitä he löytäisivät myös yksilötasolla (Siirilä et al. 1990: 28). Tutkijoiden parissa on keskusteltu myös käytetyistä aluejaoista ja analysoitavien yksikköjen koosta. Mauryn (1997) mukaan alueyksikön koon muutoksilla ei kuitenkaan näytä olevan vaikutusta asukasrakenteen ulottuvuuksien tulkintaa (Maury 1997: 58). Siirilä et al. (1990) toteaa, ettei myöskään analyysissä käytettävien muuttujien määrän muutoksella näyttäisi olevan vaikutusta faktorirakenteisiin (Siirilä et al. 1990: 28). Tässä yhteydessä Maury (1997) nostaa esiin tärkeän huomion siitä, että sellaisesta tilastoalueesta, jonne on rakennettu eri aikoina merkittävästi toisistaan poikkeavia osia, saadaan faktorianalyysissä keskimääräistetty kuva (Maury 1997: 58).

2.2. Ryhmittelyanalyysi jatkoanalyysinä

Pienalueille lasketut pääkomponenttipistemäärät tarjoavat hyvän mahdollisuuden jatkoanalyysien suorittamiselle. Tässä tutkimuksessa pääkomponenttianalyysi tehdään jokaisen tarkasteluvuoden sosiaaliselle rakenteelle ja tulokseksi saadaan pääkomponenttirakenne, jota voidaan pienalueisiin sidottujen pääkomponenttipisteiden avulla analysoida tarkemmin. Tässä vaiheessa otetaan avuksi ryhmittelyanalyysi, jonka avulla pienalueet pyritään jakamaan mahdollisimman homogeenisiin luokkiin siten, että myös ryhmien väliset erot ovat mahdollisimman suuria (Vaattovaara 1998: 65). Ryhmittelyanalyysi sopii tähän tutkimukseen hyvin, sillä se toimii parhaiten tilanteissa, joissa tutkija on kiinnostunut ryhmittelemään havaintoja tai muuttujia ilman, että hän välttämättä etukäteen tietää mikä on luokitteluperuste. Tämän analyysin käyttö helpottaa se, että sille ei ole varsinaisia teoreettisia rajoituksia. (Metsämuuronen 2003: 724.)

Ryhmittelyanalyyseja on useita erilaisia ja tässä tutkimuksessa päädyttiin käyttämään *K-keskiarvon ryhmittelyanalyysia* (K-Means Cluster Analysis). K-keskiarvon ryhmittelyanalyysiä käytetään tässä tutkimuksessa siksi, koska se soveltuu muita ryhmittelyanalyysejä paremmin suurten aineistojen analysointiin. Tämä analyysi alkaa siten, että käyttäjä määrittelee alustavat klusterikeskukset. Tämän jälkeen SPSS-ohjelmisto (versio 15) yhdistää kunkin havainnon (eli pienalueen) lähimpään keskukseen ja laskee tarkemman arvion keskuksesta uusien havaintojen myötä. Analyysi jatkaa tätä iteratiivista etsintää, kunnes uusien havaintojen myötä ei enää tapahdu muutosta keskuksissa tai analyysi saavuttaa maksimimäärän iterointeja. (Metsämuuronen 2003: 725.)

Sosiaalisten ulottuvuuksien jatkoanalyysin yhteydessä on tässä tutkimuksessa hyödynnetty pääkomponenttianalyysin tuloksena saatuja pääkomponenttipisteitä. Kaupungin fyysisiä rakenteita ei ole tässä yhteydessä analysoitu pääkomponenttianalyysillä, vaan suoraan ryhmittelyanalyysillä. Tutkimuksen fyysisten aluetyyppien analyysissä on ennen varsinaista ryhmittelyanalyysiä jokaisella tilastolliselle pienalueelle annettu luokka-arvot. Rakennusten iän luokitus on tehty siten, että kukin pienalue on saanut arvons sen vuosikymmenen mukaan, jolloin alueella on

rakennettu asuntoja enemmän kuin muina vuosikymmeninä. Tämä tarkoittaa sitä, että jos tietty alue on rakennettu pääosin 1970-luvulla, niin se on sisällytetty 1970-luvun luokkaan vaikka alueella olisi tapahtunut merkittävää täydennysrakentamista myöhemmin. Rakennustaluokitus (pientalo, rivi- tai ketjutalo sekä kerrostalo) on tehty sen sijaan siten, että jos pienalueella on jotakin rakennustapaa yli puolet rakennuskannasta, niin alue on merkitty kyseisen rakennustavan luokkaan. Jos yksikään rakennustapa ei ole ylittänyt 50 prosenttia, on kyseinen pienalue sijoitettu seka-alue-luokkaan.

3. AINEISTO JA TUTKIMUSALUE

3.1. Aineiston kuvailu

Alueellisen erilaistumisen tutkimuksessa on perinteisesti tarkasteltu johonkin alueyksikköön, kuten kaupunginosaan, sidottuja tilastotietoja (esim. Siirilä 1974: 10, Andersson 1983: 177–178; Maury 1997: 62; Paakko 2003: 26). Täten tutkimuksen aineiston havaintoyksikkönä päätettiin käyttää Turun kaupungin tilastollisia pienalueita, jotka muodostavat kaupungin hallinnollisen aluejaon pienipiirteisimmän tason. Varsinainen tutkimusaineisto muodostui Tilastokeskuksen väestölaskentatauluista.

Turun kaupunki on laajentunut alueellisesti vuosien 1970–2008 välillä merkittävästi, mikä on tietenkin muuttanut osaltaan kaupungin pienalueiden rajauksia. Lisäksi uusien asuinalueiden rakentaminen on vaikuttanut pienalueiden rajauksiin erityisesti kauempana kaupungin keskustasta sijaitsevilla alueilla. Turun kaupungin tilastollisten pienalueiden määrä onkin kasvanut huomattavasti tutkimusjakson aikana. Varsinaisessa tilastollisessa analyysissä ei kuitenkaan tarkasteltu jokaisen tutkimusvuoden kaikkia pienalueita, vaan tutkimukseen otettiin mukaan ainoastaan ne alueet, joilla asui kunakin tarkastelu vuotena vähintään 200 henkeä. Lisäksi tilastollisen analyysin ulkopuolelle jätettiin asukasrakenteeltaan erityisen poikkeuksellisia alueita, kuten 1970-luvun loppupuolelta alkaen pääasiassa nuorten ja pienituloisten opiskelijoiden asuttama Ylioppilaskylä.

Tutkimuksessa tarkasteltavat muuttajat valittiin siten, että niitä tarkastelemalla syntyisi mahdollisimman kattava kuva kunkin alueen sosioekonomisesta tilanteesta kunakin tutkimusvuonna. Muuttujien valinnassa huomioitiin faktoriekologisen tutkimuksen perinne ja erityishuomiota kiinnitettiin suomalaisista kaupungeista tehtyihin tutkimuksiin (mm. Andersson 1983; Vaattovaara 1998 ja Paakko 2003). Muuttujien valinnassa huomioitiin myös kunakin tutkimusvuonna saatavilla oleva muuttujavalikoima. Johtuen tutkimuksessa tarkasteltavien ajankohtien jakautumisesta miltei neljänvuosikymmenen ajanjaksolle, ei kaikilta tutkimusvuosilta löytynyt täysin vastaavanlaisia muuttujia. Tämä muuttujien pieni vaihtelu eri tutkimusajankohtien välillä ei kuitenkaan aiheuta merkittäviä ongelmia, sillä tutkimuksen tarkoituksena ei ole tarkastella yksittäisiä muuttujia vaan niiden taustalla vaikuttavia ilmiöitä. Jokaisen tutkimusvuoden tilastolliset analyysit on tehty parhailla mahdollisilla muuttujilla, jotka ovat kyseiseltä vuodelta olleet saatavilla.

Kun faktori- tai pääkomponenttianalyysiä käytetään sosiaalisen erilaistumisen tutkimuksessa, niin käytettävät muuttujat voidaan jakaa seuraavien teemakokonaisuuksien alle: väestön demografiset piirteet (eli väestö), ruokakunta- ja perhetyyppi (eli perhetyyppi), väestön sosiaalinen asema (eli elintaso) ja asumistaso (eli asuminen). Alla on esitelty vuoden 2008 muuttujajoukko ja muiden tarkasteluvuosien muuttujat ovat liitteinä (taulukko 1, liitteet 1, 2 ja 3). Eri vuosien muuttujajoukkojen välillä on kohtalaisen suurta vaihtelua, lukuun ottamatta vuosien 2001 ja 2008 muuttujajoukkoja, jotka ovat yhtäläisiä keskenään.

Taulukko 1. Vuoden 2008 muuttajajoukko.

Teema	Muuttajat vuonna 2008
Asuminen	1–2 huoneen asuntojen osuus 4 ≤ huoneen asuntojen osuus Arava- ja korkotukivuokra-asuntojen osuus Omistusasuntojen osuus Kuntaan muuttaneiden osuus kaikista Kunnasta muuttaneiden osuus kaikista
Elintaso	Alle 12 000 € vuodessa ansaitsevien osuus Työttömyysaste Perusasteen koulutuksen suorittaneiden osuus Korkeakoulutettujen osuus Opiskelijoiden ja koululaisten osuus
Väestö	0–4-vuotiaiden osuus alle 15-vuotiaista Alle 15-vuotiaiden osuus kaikista 20–39-vuotiaiden osuus kaikista 50–64-vuotiaiden osuus 15–64-vuotiaista Yli 65-vuotiaiden osuus kaikista Ruotsinkielisten osuus Muunkielisten osuus
Perhetyyppi	Yhden hengen asuntokuntien osuus 3 ≤ hengen asuntokuntien osuus Lapsiperheiden osuus Yksinhuoltajaperheiden osuus

Alueisiin perustuvassa tutkimuksessa on aina hyvä kiinnittää huomio niin sanottuun ekologisen harhan ongelmaan. Tämä tarkoittaa sitä, että jos tutkimuksen tuloksissa jokin alue kuuluu huono-osaisten luokkaan, niin tästä ei voida vetää johtopäätöstä, että kaikki kyseisen alueen asukkaat ovat huono-osaisia. (Knox 1995: 64.) Tutkimuksen tuloksia tarkasteltaessa on hyvä pitää mielessä myös se, että pienalueiden väkiluvut vaihtelevat Turussa erittäin paljon. Pienimmät pienaluekohtaiset asukasluvut voivat olla vain muutamia kymmeniä henkilöitä, kun taas suurimmilla alueilla on parhaimmillaan

asunut yli 10 000 henkeä. Edellä todettiin, että tilastollisesta analyysistä jätettiin pois ne tilastolliset pienalueet, joilla asui kunakin tutkimusvuonna vähemmän kuin 200 henkeä. Tällä rajauksella pyrittiin vähentämään asukasrakenteeltaan yksipuolisten tai jakaumaltaan vääristyneiden pienalueiden määrää lopullisessa tilastoanalyysissä. On tietenkin selvää, että tämä rajaus ei poista kaikkia tutkimuksessa mukana olevia väestörakenteeltaan vääristyneitä pienalueita, mutta todennäköisesti se vähentää huomattavasti niiden lukumäärää. Voidaan pitää todennäköisenä, että alueen asukasrakenne vääristyy helpommin 150 hengen asuinalueella kuin esimerkiksi 1 500 hengen asuinalueella, sillä jo muutaman kymmenen poikkeavan yksilön sijoittuminen 150 hengen pienalueelle voi muuttaa alueen sosiaalista rakennetta kuvaavia keskimääräisiä tunnuslukuja huomattavasti.

3.2. Tutkimusalueena Turku

3.2.1. Johdannoksi Turun kaupungin kehitykseen

Tämän tutkimuksen kohteena on Suomen vanhin kaupunki Turku, jonka arvioidaan syntyneen jo 1229, kun piispanistuin siirrettiin Koroisiin (Turun kaupunki 2010a). Aina 1840-luvulle asti Turku oli Suomen suurin kaupunki kunnes Helsingin väkiluku nousi suuremmaksi. Turku on ollut myös poliittisesti merkittävä kaupunki, sillä autonomian aikana se toimi Suomen ensimmäisenä pääkaupunkina vuosina 1809–1812, jonka jälkeen Helsinki sai pääkaupungin oikeudet vuonna 1819 (Aario 1951: 36). Vaikka Turku ei ole enää poliittisesti ja taloudellisesti niin merkittävä kuin menneinä vuosisatoina, on se silti Lounais-Suomen selvästi suurin kaupunkikeskus. Maaliskuun lopulla vuonna 2010 Turun kaupungin väkiluku oli 176 390, mikä tekee siitä kansallisessa vertailussa Suomen viidenneksi suurimman kaupungin (Turun kaupunki 2010b). Väestötiheydeltään Turku (716,7 as./maa km²) on Suomen suurista kaupungeista taajimmin asutettu kaupunki heti pääkaupunkiseudun suurten kaupunkien ja Lahden jälkeen (Suomen Kuntaliitto 2010).

Seuraavassa kappaleessa luodaan nopea katsaus Turun kaupunkia viime vuosina määrittäneisiin sosioekonomisiin ilmiöihin. Turun kaupungille on viime vuosikymmeninä ollut tyypillistä hidasta väestönkasvu, sillä vuosien 1980 ja 2009 välillä kaupungin väkiluku on noussut vain hieman yli 12 000 hengellä (ks. kuva 2). Samalla ajanjaksolla Turun, kuten koko Suomen, väestörakenne on painottunut enemmän ikääntyneisiin ihmisiin lapsien osuuden laskiessa. Myös väestön etninen koostumus on muuttunut, sillä muiden kuin suomen- tai ruotsinkielisten osuus Turun väestöstä on kasvanut vuosien 1990–2009 välillä selvästi 0,8 prosentista 7,1 prosenttiin ja maahanmuutto onkin monena vuonna pitänyt Turun väestökehityksen positiivisena. Turkulaisille asutokunnille on tyypillistä kohtalaisen pieni koko. Vuonna 2009 turkulaisista asutokunnista 50,8 prosenttia oli yhden hengen asutokuntia, keskimääräisen asutokunnan koon ollessa 1,8 henkeä. Asuminen Turussa näyttää painottuvan selvästi kerrostaloihin. Turussa sijaitsevista asuinhuoneistoista 72,2 prosenttia oli kerrostaloasunnoissa ja pientaloissa 25,9 prosenttia. Kaupunkilaiset olivat vuonna 2008 keskimäärin melko korkeasti kouluttautuneita, sillä yli 15-vuotiaista korkea-asteen tutkinnon oli suorittanut 29,8 prosenttia. (Turun kaupunki 2010b.)

2000-luvun loppupuolella Turun kaupungin asukkaiden tulot ovat olleet hieman Suomen keskiarvoa pienempiä. Myös Suomen suurien kaupunkien välisessä vertailussa Turun asukkaiden keskimääräiset tulot ovat muiden suurten kuntien asukkaita pienemmät. Mielenkiintoista on myös se, että Turun seudun kunnista Kaarinassa, Naantalissa, Maskussa, Ruskossa, Liedossa, Raisiossa, Paimiossa ja Paraisissa oli vuonna 2007 keskimäärin korkeammat asukaskohtaiset tulot kuin Turussa. Tätä kohtalaisen matalaa tulotasoa selittää osaltaan se, että Turussa on runsaasti korkeakouluja, jotka vetävät puoleensa pienituloisia opiskelijoita. Tästä huolimatta turkulaisten keskimääräinen tulotaso jää poikkeuksellisen matalaksi verrattuna muihin Suomen suuriin kaupunkeihin. (Tilastokeskus 2010a.)

Vaikka tämän tutkimuksen fokus on Turun kaupungin sosiaalisen ja fyysisen rakenteen tarkastelussa vuosien 1970–2008 välisenä ajanjaksona, on kuitenkin hyödyllistä luoda katsaus Turussa 1900-luvun aikana tapahtuneeseen kaupunkikehitykseen ja sen taustalla

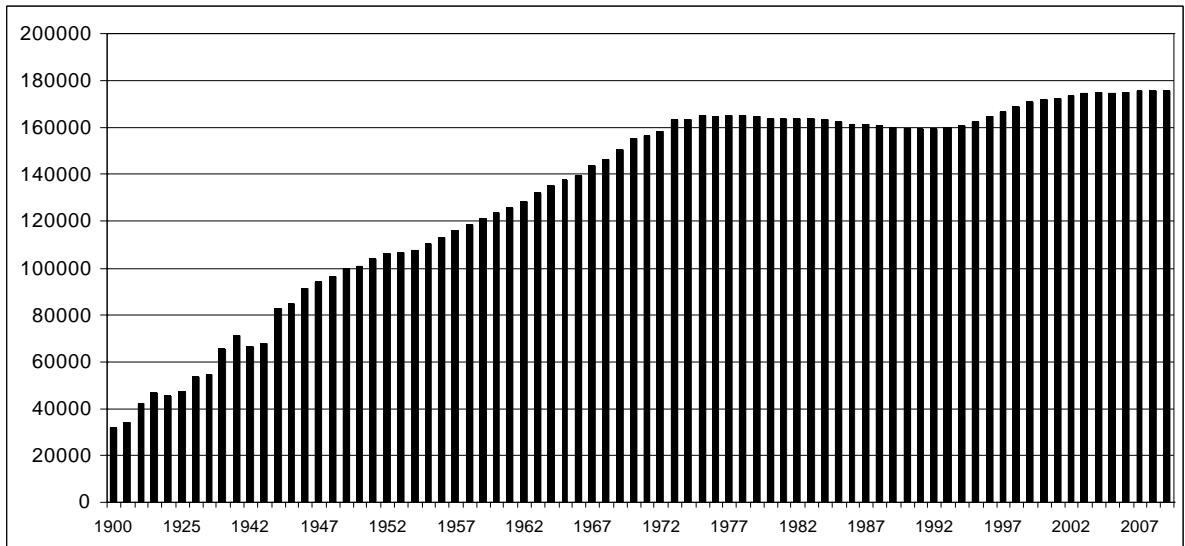
vaikuttaneisiin tekijöihin. Tulevissa kappaleissa tarkastellaan pintapuolisesti myös laajempia Suomessa vaikuttaneita yhteiskunnallisia muutoksia, sillä niiden vaikutusta Turun kaupungin kehitykseen ei voida sulkea pois.

3.2.2. Turun kaupungin kehitys sekä suomalainen kaupunkirakentaminen 1900-luvun alkupuolella

Vielä tänä päivänä Turun keskustan kaupunkirakennetta määrittää Carl Ludvig Engelin Turun palon jälkeen 1827 laatima asemakaava. Tämän kaavan uusklassisen tyyli-suuntauksen piirteet, kuten kahdensuuntaiset kadut, jotka muodostavat selvän ruutukaava-alueen, ovat edelleen selvästi läsnä Turun keskustassa. (Laakso 1980: 73; Aario 1951: 37.) Turun kaupungin rakentumisesta 1900-luvun alusta tähän päivään on leimannut kaupunkialueen jatkuva laajentuminen. Huomattavaa tässä kehityksessä on se, että 1900-luvun alkupuolisko oli kokonaisuudessaan maltillisen kasvun aikaa kaupunkialueen laajentumisen kannalta, kun taas toisen maailmansodan jälkeen kaupunkialue on kasvanut huomattavasti ja samalla kaupunkirakenne on hajautunut nopeasti. Kaupunkirakenteen hajautumiseen on vaikuttanut osaltaan se, että Turkuun liitettiin 1930–1970-luvuilla huomattavia maa-alueita, joille kaupunki on laajentunut (Laakso 1980: 26–34).

Jo 1900-luvun alussa Turun, ja koko Suomen, väkiluku kasvoi voimakkaasti ja uusia tulijoita varten oli rakennettava runsaasti uusia asuintaloja. 1900-luvun alun kaupunkirakentaminen synnytti Suomessa tyyppillisesti korkeita ja umpeen rakennettuja kivitlokortteleita, joita syntyi myös Turkuun. Näiden korttelien ongelmana oli se, että niissä esiintyi sosiaalisia ja terveydellisiä ongelmia. Nämä ongelmat saivat aikaan perustavanlaatuisen muutoksen, sillä kaupunkirakentamista ryhdyttiin tuolloin säätelemään erityisellä säännöstöllä, joka asetti rajat tontin käytön tehokkuudelle sekä rakennusten korkeudelle. 1900-luvun taitteessa Suomeen kulkeutui myös uusia kaupunkisuunnitteluideoita, joiden mukaan vanha ruutukaava tuli korvata vaihtelevammalla asemakaavoituksella sekä muuttaa vanha kaupunkirakenne ihmisläheisemmäksi. (Turun yleiskaava 1976: 8) Merkittävin näistä uusista

ideologioista oli Ebenezer Howardin 1800- ja 1900-lukujen taitteessa visioima puutarhakaupunki-aate, jonka perusajatuksena oli maaseudun ja kaupungin yhdistäminen siten, että kummankin hyvät ominaisuudet tulisivat mukaan, mutta huonot jäisivät pois. (mm. Fishman 1977: 40–51.) Nämä ideologiset painotukset näkyivät myöhemmin funktionalismin noustessa kaupunkisuunnittelua ohjaavaksi teemaksi.

Kuva 2. Turun kaupungin väkiluku 1900–2009. 1900–1940 välillä asukasluvut viiden vuoden välein. 1900–1993 asukasluvut ovat tammikuun ensimmäisen päivän lukuja. 1993/94–2008/09 kaudelta luvut ovat joulukuun viimeisen päivän lukuja. (Turun kaupunki 2010c.)

3.2.3. 1900-luvun puolivälin kasvukausi ja Laisaaren yleiskaava

Toisen maailmansodan jälkeen Suomi oli ajautunut vaikeaan tilanteeseen, jossa pienentyneelle maa-alueelle oli asutettava 400 000 hengen siirtoväki sekä rintamamiehet. Lisähaasteena suomalaisten syntyvyys nousi sodan jälkeisinä vuosina erittäin korkeaksi, joka omalta osaltaan lisäsi uuden asuntorakentamisen tarvetta. Valtion rooli tämän kauden rakentamisessa oli ratkaiseva, sillä se lainoitti ajoittain jopa yli 65 prosenttia Suomessa tapahtuneesta asuntotuotannosta. Erityisesti vuonna 1949 luotu valtion tukema aravajärjestelmä liittyi kiinteästi aikakauden kaupunkien rakentamiseen ja omistusasumisen yleistymiseen. (Härö 2006.) Turussakin aravalainoitettuja, sosiaalisen vuokra-asumisen piiriin kuuluvia vuokratalo-yhtiöitä on rakennettu 1940-luvulta lähtien muun muassa Kurjenmäkeen sekä Mäntymäkeen (Laakso 1980: 168). 1900-luvun puoliväliin mennessä Turun kaupunki oli kasvanut

Suomen mittakaavassa jo huomattavan suureksi kaupunkikeskukseksi ja samalla tarve suunnitella ja ohjata kaupungin kasvua, laajemmalla skaalalla kuin mihin asemakaavoitus pystyi, oli tullut ilmeiseksi. Siksi 1940-luvun lopussa Turussa aloitettiin yleiskaavallinen suunnittelutyö. (Laakso 1980: 105.)

Vuonna 1952 julkaistiin ”Turun yleiskaava ja kaupungin kehittämisohjelma”, jonka laati arkkitehti Olavi Laisaari. Yleiskaavatyön taustalla vaikutti meurmanilainen kaavoitustraditio, joka perustui Otto-Iivari Meurmanin vuonna 1947 julkaisemaan Asemakaavaoppi-teokseen (Meurman 1947). Laisaaren (1952) ja Laakson (1980) mukaan 1900-luvun alusta vallalla ollut *konsentrinen kaupunkimalli* (kehämalli), oli jo 1920-luvulta alkaen menettänyt perusteitaan (Laisaari 1952: 7; Laakso 1980: 106). Laakson (1980: 106) mukaan konsentrinen asemakaavoitus merkitsi rakentamisessa, asukastiheydessä ja liikenteessä ahtautumista kohti kaupungin keskustaa, mikä johti autoliikenteen kasvaessa koko kaupunkimallin romuttumiseen. Vastauksen näihin kasvaviin ongelmiin tarjosi funktionalismi, joka korosti tarkoituksenmukaisuutta ja käyttökelpoisuuden tärkeyttä kaupunkisuunnittelussa (Andersson 1983: 226.).

Funktionalismi myötä suljetun korttelirakenne muuttui yhä avoimemmaksi ja samalla asuinympäristön terveellisyyteen ja viihtyisyyteen ryhdyttiin kiinnittämään huomiota (Turun yleiskaava 1976: 8; Härö 2006). Sundmanin (1991) mukaan tämä oli suuri muutos aiempaan kaupunkisuunnitteluun, joka oli tähdännyt vain rähjäisten esikaupunkien hallitsemattoman kasvun kontrollointiin (Sundman 1991: 84). Funktionalistinen kaupunkimalli edellytti kaupunkirakenteen muutosta hajautuvaan suuntaan, sillä se perustui vyöhykkeisiin jaettuun tilaan, joka koostui erillisistä rakennuksista ja niitä palvelevista liikenneverkoista (Andersson & Halonen 1996: 11). Funktionalismi näkyi Laisaaren työssä elimellisenä hajakeskityksenä, jolla tarkoitettiin kaupunkirakenteen perustumista eri hierarkiatasoilla olevien yksiköiden varaan. Perusyksikkönä tässä järjestelmässä oli asumasolu, joka oli ihmisen jokapäiväisen asuinpiirin muodostama perusyksikkö. Laisaaren (1952) mukaan asumasolut muodostivat asunalähiöitä ja asunalähiöt edelleen asumakuntia. (Laisaari 1952: 94–95; Laakso 1980: 106.) Näiden kaikkien eriasteisten yksikköjen eritasoiset palvelukeskukset

yhdessä kaupungin liikekeskustan kanssa muodostivat hierarkkisen ja hajautetun keskusverkoston. Tällä periaatteella pyrittiin vähentämään erityisesti liikenteen keskustahakuisuutta suuntaamalla sitä pienempiin alakeskuksiin. (Laisaari 1952: 102, 104–106.) Samalla elimellinen hajakeskitys pyrki säilyttämään kaupunkien asukkaiden asumisen inhimillisissä mittasuhteissa ja kosketuksissa luontoon (Laakso 1980: 106). Laisaaren yleiskaava ei saanut koskaan lainvoimaa, mutta elimellisen hajakeskityksen periaate alkoi näkyä turkulaisessa kaupunkirakentamisessa 1950-luvun lopulta alkaen.

3.2.4. Lähiörakentamisen alku 1950- ja 1960-luvuilla ja aluerakentamisen vaikutus

Keskeisimpänä kehityslinjana toisen maailmansodan jälkeisessä kaupunkirakenteen muutoksessa voidaan Anderssonin (1983) mukaan pitää kaupunkirakenteen leviämistä nopean väestönkasvun vuoksi (Andersson 1983: 212). 1950- ja 1960-lukujen aikana Turun väkiluku kasvoi noin 50 000 hengellä. Tämän muutoksen taustalla oli vahva muuttoliike maaseuduilta kaupunkiin ja erityisesti työntekijöiden siirtyminen alkutuotannosta teollisuus- ja palveluammatteihin. Uudet asukkaat lisäsivät kysyntää asunnoista, mikä taas lisäsi painetta kasvattaa asuntotuotantoa. (Turun yleiskaava 1976: 15; Sundman 1991: 91.) Pitkään tämä paine ohjattiin Turussa ruutukaava-alueelle esimerkiksi uusimalla vanhaa rakennuskantaa sekä rakentamalla toisen maailmansodan aikana tuhoutuneiden rakennusten tilalle uusia. Kuitenkin 1960-luvun puolivälistä alkaen uuden kaavoituksen täytyi keskittyä Turun keskustan ulkopuolelle, sillä ruutukaava-alueella ei enää ollut juurikaan tyhjää tonttimaata. (Turun yleiskaava 1976: 15.)

Tonttimaan puute oli vahvan väestönkasvun lisäksi suurimpia syitä lähiörakentamisen alkamiseen Turussa. Ideologisesti lähiörakentamisen taustalla vaikutti funktionalismi, joka korosti kodin ja työpaikan fyysistä eriyttämistä. Tämä muutti merkittävästi suomalaisten kaupunkien rakennetta ja synnytti uudenlaista liikennettä kaupunkiin. (Andersson 1983: 226.) Suurin osa Turussa tapahtuneesta lähiörakentamisesta ajoittui 1960–1970-luvuille. Monet tuolla kaudella syntyneistä lähiöistä täyttivät niin sanottujen metsälähiöiden tunnusmerkit, sillä usein ne rakennettiin muutaman kilometrin päähän

kaupungin keskustasta selvästi irti vanhasta kaupunkirakenteesta. Ensimmäisiä Turun keskustan ulkopuolelle syntyneitä lähiöitä oli Patterihaan alue, jonka suunnitteleminen aloitettiin jo vuonna 1953 (Aarnio 2005: 19). Anderssonin (1983) mukaan turkulaisessa lähiörakentamisessa voidaan nähdä rakentamisen syklinen liike, joka ajan kuluessa siirsi uuden rakentamisen aina hieman kauemmaksi keskustasta (Andersson 1983: 228).

Turun kaupunkirakenne oli 1960-luvulle asti ollut melko yhtenäinen, mutta lähiörakentamisen kausi johti väistämättä sen pirstaloitumiseen (Andersson & Halonen 1996: 23). Tämä kehityskulku havaittiin Turussa jo 1970-luvulla, kun Turun vuoden 1976 yleiskaavassa kyseenalaistettiin sodan jälkeisen kauden lähiö- ja aluerakentamisen onnistuminen. Yleiskaava 1976:n mukaan hajakeskitykseen pohjautuvassa lähiörakentamisessa kiinnitettiin liian vähän huomiota asuinalueiden viimeistelyyn, niiden pieneen kokoon ja liian pitkiin etäisyyksiin palveluihin ja työpaikoille. Kaupunkirakenteen ongelmat johtuivat osaltaan vuoden 1976 yleiskaavan mukaan niin sanotusta aluerakentamisesta. Sen puitteissa rakentaminen hakeutui sellaisille alueille, jotka eivät kaupunkirakenteen kannalta olleet asuinrakentamiseen sopivia. (Yleiskaava 1976: 8.)

Aluksi Turku teki lähiöitä koskevia rakennussopimuksia yksittäisten rakennusyhtiöiden kanssa ja näissä sopimuksissa keskityttiin pienempien alueiden rakentamiseen. Ajan myötä kaupunki ja rakennusyhtiöt alkoivat siirtää rakentamista kauemmaksi kaupungin keskustasta ja tällöin myös sopimukset alkoivat käsitellä suurempia maa-alueita sekä useampia rakennusyhtiöitä yhtäaikaisesti. (Andersson 1983: 229–230.) Laakson (1980) mukaan suurimmat sopimukset kaupungin ja rakennusyhtiöiden välillä tehtiin vuosina 1963–71 ja näiden sopimusten myötä rakennettiin suurin osa Turun asuinlähiöistä. Sopimusten piiriin kuuluivat muun muassa Ispoisten, Pahaniemen, Uittamon, Suikkilan, Jäkärän, Pääskyvuoren-Laukkavuoren, Nättinummen, Haritun, Lausteen-Vaalan sekä Kaerlan alueet. (Laakso 1980: 194–195.) 1960-luvun kuluessa myös Turun kaupungin eri tavoin organisoima vuokra-asuntotuotanto alkoi siirtyä kauemmaksi kaupungin keskustasta, jolloin muun muassa Pansion Paakarlaan, Pernoon, Jyrkkälään sekä Hannunniittuun rakennettiin vuokrataloyhtiöitä (Laakso 1980: 169).

1960-luvun villiä rakentamiskulttuuria Suomessa selittää Sundmanin (1991) mukaan se, että vuodesta 1959 lähtien Suomessa vallitsi maankäytön osalta tilanne, jossa kunta pystyi ohittamaan omalla päätöksenteollaan sekä seutukaavan että asemakaavan rajoitukset (Sundman 1991: 91). Hänen mukaansa aluerakentamisen suurin ongelma oli se, että aloite uusien asuinalueiden ja julkisten rakennusprojektien toteuttamisesta oli siirtynyt kaupungilta rakennusyhtiöille sekä maanomistajille. Tämä kehityskulku johti Sundmanin mukaan siihen, että rakennusyhtiöiden ja maanomistajien intressit ohittivat monesti kaupunkisuunnittelun ja kaavoituksen asettamat tavoitteet ja rajoitukset. (Sundman 1991: 92–93.)

3.2.5. Kasvava kaupunki vaatii tilaa – Turun yleiskaava 1976

Turun kaupungin ensimmäinen varsinainen lainvoiman saanut yleiskaava astui voimaan vasta joulukuussa 1976. (Turun yleiskaava 1976: 18–19.) Huomionarvoista tässä yleiskaavassa oli erityisesti se, että kaavaan mitoitettut väestötavoitteet olivat huomattavasti korkeammat kuin mihin Turun väkiluku todellisuudessa kohosi. Esimerkiksi vuoden 1985 väestötavoitteeksi oli asetettu 192 000 asukasta ja vuoden 2000 tavoitteeksi 222 000. Näitä harhaan osuneita väestöennusteita selittää osittain se, että kaavan laatimisaikaan 1970-luvun alkupuolella Turun väkiluku kasvoi vielä hyvin voimakkaasti. (Turun yleiskaava 1976: 19.)

Merkittäväntä vuoden 1976 yleiskaavassa olivat siinä määritetyt rakentamisen painopistealueet, jotka sijoituivat suurin piirtein ristinmuotoisesti kaupungin keskustan ympärille. Tätä mallia kutsuttiin *ristikaupunkimalliksi*. Se valittiin vuoden 1976 yleiskaavan rakennemalliksi, koska mitoituserustaksi asetettu väestöpohja ja suunnitteluperiaatteet puolsivat tuolloin kaupungin kehittämistä useampaan suuntaan. (Turun yleiskaava 1976: 42.) Lopullisesta mallista Hirvensalon suunta jätettiin kuitenkin taloudellisista syistä pois (Turun yleiskaava 1976: 43, 45). Pää tavoitteena ristikaupunkimallissa oli lievittää Turun keskustaan kohdistuvaa painetta ja jakaa tulevaa rakentamista keskustan ympärille siten, että asuinalueiden yhteyteen luotaisiin

vahvempia alakeskuksia, jotka tarjoaisivat parempia palveluita, jotta kaupunki kehittyisi tasapainoisemmin (Turun yleiskaava 1976: 43).

1960- ja 1970-luvuilla suomalaisessa kaupunkisuunnittelussa oli vallalla vahva usko suburbanisaatioon ja kasvavia kaupunkeja pyrittiin laajentamaan kauemmaksi vanhasta keskustasta. Tätä kehityskulkua edistivät ennen kaikkea yksityisautoilun lisääntyminen sekä lähiörakentamisen yleistyminen. Voimakas suuntaus kohti suburbiaa onkin havaittavissa myös Turun yleiskaavasta vuodelle 1976.

3.2.6. Myöhäisempi lähiörakentaminen ja kaavamuuotokset

1960–1980 -luvuilla tapahtunut kaupunkirakentaminen näkyy nykypäivän Turun kaupunkikuvassa erittäin voimakkaasti. Tästä kaudesta näkyvimpänä merkinä on Turun kaupunkirakenteeseen jäänyt keskustaa ympäröivä lähiökehä. Tällä kehällä tapahtunut rakentaminen oli pitkälti aluerakentamisen määrittämää ja monet asuinalueet eivät koskaan rakentuneet alkuperäisen kaavan mukaisesti, vaan niille haettiin lisää rakennusoikeutta ja palvelutarjontaa supistettiin. Myös asuntojen hallintaperustejakauma saattoi muuttua alun perin suunnitellusta, kuten kävi esimerkiksi Varissuolla. Alkuperäisen suunnitelman mukaan Varissuolle suunniteltiin rakennettavan yhtä suuri osuus sekä vapaarahoitteisia että valtion arava-lainoittamia vuokrataloja. Lopulta Varissuolle rakennettiin vuokrataloja paljon suunniteltua enemmän. (Kauppi 2006: 27.) Tämänkaltainen toimintamalli johti väistämättä fyysisen ympäristön laadun pysyvään heikkenemiseen, joka näkyy kyseisillä alueilla vielä nykyäänkin. Myös valtiolta saadut asuntotuotannon tukirahat johtivat kaavamuuotoksiin ja paikoitellen epätasapainoiseen rakentamiseen (Paaso 2009).

Pikaisen asemakaavan muutoksen tulokset näkyvät edelleen Halisissa, jota koskeva asemakaava valmistui ja sai lainvoiman vuonna 1985. Alueelle, jota rajaavat Gregorius IX:n tien lännessä, Koroistenkaaren pohjoisessa, Aurajoen etelässä ja kaupungin raja idässä, oli tehty kokonaissuunnitelma, jossa sekoittuivat erilaiset hallintamuodot sekä

talotyypit. Suunnitelmassa Gregorius IX:n tien ja Koroistenkaaren risteyksessä sijaitsevat korttelit määriteltiin asuin-, liike- ja toimistorakennuksiksi. Kuitenkin laman myötä kaavaan tehtiin pikainen asemakaavanmuutos vuonna 1991, jolla kyseisille kortteille rakennettiin ainoastaan arava-rahoitteisia Turun kaupungin vuokrataloja. Tällä menettelyllä alun perin tasapainoiselle Halisten alueelle luotiin erittäin vahva sosioekonomisesti heikossa asemassa olevien ihmisten keskittymä. Lisäksi tämä kortteli poikkesi myös fyysisiltä ominaisuuksiltaan huomattavasti ympäröivästä asuinalueesta. (Paaso 2009: 29–30.)

3.2.7. Väestönkasvun loppu ja lama haasteina 1990-luvun Turussa

Turun väestökehitys 1970-luvun loppupuolelta 1990-luvun alkuun poikkesi selvästi vuoden 1976 yleiskaavan arvioista. Vuoden 1976 yleiskaavassa Turun väkiluvun ennakoitiin vuonna 1985 olevan 188 000, mutta toteutunut väkiluku oli vain 162 379 henkeä (Yleiskaava 1976: 40; Turun tilastollinen vuosikirja 2010). Tämä väestökehityksessä tapahtunut muutos oli keskeisimpiä tekijöitä, kun uutta yleiskaavaa ryhdyttiin suunnittelemaan vuoden 1989 lopulla. Pitkällisen suunnittelun jälkeen Turun yleiskaava 2010 valmistui ja astui voimaan kesällä 1995.

Vuoden 2010 yleiskaavan kaavoitusperiaatteet poikkesivat selvästi aiemmasta, sillä uuden yleiskaavan tavoitteena oli olemassa olevan rakenteen laajentaminen ja vanhentuneen rakenteen osoittaminen uuteen käyttöön (Turun yleiskaava 2010: 60). Aiempaan kaavaan nähden huomattavin muutos oli se, että kaavanlaatijoiden mukaan Turun kiinteä kaupunkirakenne oli 1990-luvun puolivälissä täynnä. Tällä tarkoitettiin sitä, että kaavan mukaan viiden kilometrin säteelle Kauppatorista ulottuva alue oli 1990-luvun alkuun mennessä rakennettu täyteen, ja kaupungin tulevan kasvun tuli tapahtua tämän alueen ulkopuolella. Keskeisiksi pääkasvualueiksi määritettiin kaupungin pohjoiset alueet sekä saaret. (Turun yleiskaava 2010: 60.) Uutena teemana vuoden 2010 yleiskaavassa korostettiin kaupunkirakenteen tiiviyttä. Kaavassa todettiin myös, että uusi rakentaminen tulisi sijoittaa mahdollisimman lähelle kaupunkikeskustaa. (Turun yleiskaava 2010 1995: 65.) Suunnitellut pääkasvuunnat olivat kuitenkin

ristiriidassa tämän tavoitteen kanssa, koska uutta rakentamista pyrittiin sijoittamaan pohjoisille alueille sekä saarille, eikä juurikaan kaupungin keskustan läheisyyteen.

Väkiluvun hidas taantuminen aiheutti Turussa painetta houkutellessa kaupunkiin uusia ja vakavaraisia veronmaksajia tarjoamalla heille houkuttelevia omakotitalotontteja. Tämä tavoite onkin selvästi esillä vuoden 2010 yleiskaavassa. Käytännössä Turun pohjoiset alueet ja saaret olivat ainoita alueita, jonne kaupunki saattoi kaavoittaa uusia omakotitalotontteja tilan puutteen ja maanomistusolojen takia. Hirvensalon kohdalla 2010 yleiskaavan voidaan nähdä jatkavan 1980-luvulla kiihtynyttä kaavoituksen ”merellistä suuntausta”. (Turun yleiskaava 2010: liitekartta.)

3.2.8. 1990-luvun loppupuoli ja herääminen sosiaaliseen erilaistumiseen Turussa

Turun kaupunkiin suunnitteilla olevan rakentamisen raamit asetetaan vuosittain julkaistavista kuntasuunnitelman asunto- ja maankäyttöohjelmista. Näiden ohjelmien tarkastelussa käy ilmi, että 1990-luvun loppupuolella Turun asuntorakentaminen painottui vahvasti valtion tukemaan tuotantoon. Tämä kehityskulku oli pitkälti seurausta 1990-luvun alun vakavasta talouden taantumasta. Esimerkiksi vuonna 1997 julkaistussa vuosien 1997–2001 asuntotuotanto- ja maankäyttöohjelmassa Turun vuotuinen asuntotuotantotavoite oli yhteensä 1100–1150 asuntoa, joista vain 200 kappaleen suunniteltiin tarkastelujaksolla olevan omistusasuntoja. (Turun kaupunki 1997: 7-9; Turun kaupunki 1996.) 1990-luvun kuluessa omistusasuntotuotannon vuosittaisia tavoitteita hiljalleen korotettiin ja samalla rakentamisessa alettiin pyrkiä yhä enemmän pien- sekä omakotitaloasuntotuotannon lisäämiseen. Alueellisesti Turun asuntotuotanto painottui koko Yleiskaava 2010 voimassaoloajan melko samankaltaisesti, eli kerrostalotuotantoa keskitettiin lähinnä kaupungin keskusta-alueelle ja pien- sekä omakotitalotuotantoa pääasiassa Hirvensalon alueelle. (Turun yleiskaava 2020: liitekartta.)

1990-luvun puolessa välissä Turussa herättiin kasvaneeseen alueelliseen erilaistumiseen ja Lausteen sekä Varissuon lähiöt pääsivät vuonna 1995 mukaan valtakunnalliseen Asuntorahaston lähiöprojektiin, jossa pyrittiin alueiden fyysisen ja sosiaalisen ympäristön parantamiseen (Turun kaupunki 1997: 19). 1990-luvun loppupuolella Turun asunto- ja maankäyttöohjelmissa ryhdyttiin kiinnittämään yhä enemmän huomiota sosioekonomisesti yksipuolisten asuinalueiden problematiikkaan (Turun kaupunki 1998a: 8; Turun kaupunki 1998b: 6-7). Samaan aikaan myös asuinalueiden monikulttuuristuminen sekä niin sanotut yhteiskunnan ”väliinpuotoajat” asettivat uusia haasteita kaupungin asuntopalveluille (Turun kaupunki 1998b: 6-7).

3.2.9. Turun yleiskaava 2020 – kohti tiiviimpää ja kestävämpää kaupunkirakennetta?

1990-luvun puolessa välissä Turun väestökehitys oli edelleen heikkoa, mutta samaan aikaan Turku ympäröivät kunnat kasvoivat vahvasti. Turusta muutti pois erityisesti lapsiperheitä sekä ensimmäisen polven kaupunkilaisia, joita ympäristökuntiin houkutti erityisesti luonnonläheisyys, turvallisuus sekä pientaloasuminen. Samaan aikaan 1990-luvun loppupuolella Turkuun muutti pääasiassa opiskelijoita ja koululaisia sekä työttömiä. Tämä vaikutti osaltaan siihen, että Turun kaupungin taloudelliset voimavarat olivat 1990-luvulla sekä 2000-luvun alussa heikentyneet. (Turun yleiskaava 2020: 3, 5, 7; Sirkiä 1999: 9-10.) 1990-luvun ongelmat olivat suurimpana syynä siihen, että Turun yleiskaavaa 2020 alettiin laatia vuonna 1995 heti kun edellinen yleiskaava oli saanut lainvoiman. Lainvoimainen yleiskaava 2020:stä tuli kesällä 2001. (Turun yleiskaava 2020: 1, 3.)

Yleiskaava 2020:ssä Turku pyrki haastamaan ympäröivät kunnat niiden omilla aseilla, eli tarjoamalla enemmän luonnonläheistä ja pientalovaltaista asuntokantaa. Turun yleiskaava 2020:ssa hahmotellut kaupungin kasvusuunnat olivat pitkälti samat kuin Turun yleiskaava 2010:ssä, eli ainoina merkittävänä kasvusuuntina tässä kaavassa nähtiin Maarian alue sekä Turun eteläiset suuret saaret. Kaavassa todettiin Turun lähiökehän olevan pääasiassa rakentunut. Kaavanlaatijat tutkivat kaupunkirakenteen merkittävää tiivistämistä ainoastaan keskustan reuna-alueilla, kaupunkiseudun

keskusakselilla sekä radanvarsialueilla. (Turun yleiskaava 2020: 7.) Keskustan asuntorakentaminen perustui valitun maankäyttöstrategian mukaan lähinnä pienten kerrostalojen tuotantoon ja Maarian sekä Hirvensalon alueilla pääasiassa pientaloasuntojen tuotantoon. (Turun yleiskaava 2020: 23.)

Turun väestönkasvun ennakoitiin vuoden 2020 yleiskaavassa olevan hyvin maltillista. Maankäyttöstrategiassa Turun väestötavoitteeksi vuodelle 2020 oli asetettu 185 000 henkeä. (Turun yleiskaava 2020: 25.) Maltillisesta väestönkasvuennusteesta huolimatta Turun yleiskaava 2020:ssa ennakoitiin selvää muutosta aiempiin asuntotyyppi- sekä hallintamuotojakaumiin nähden. Vielä 1990-luvulla asuntotuotanto Turussa keskittyi hallintaperustejakauman suhteen aiempaa enemmän vuokra-asuntojen suuntaan ja enemmistö uudesta rakentamisesta oli tuolloin kerrostaloasumista. Kaavan laatijat ennakoivat kuitenkin tulotason nousun, asuinkunnan keskikoon laskun ja Turkuun suuntautuvan tulomuuton lisäävän pienten kerrostalovuokra-asuntojen sekä isojen pientaloasuntojen tarvetta. Tavoitteeksi yleiskaavassa asetettiin, että puolet asutokerrosalasta ja asukkaista olisi pientaloissa. (Turun yleiskaava 2020: 31.) Vuoden 2002 jälkeen julkaistuista asunto- ja maankäyttöohjelmista näkee, että yleiskaavan tavoitteisiin on pyritty erityisesti kasvattamalla pientalotuotantoa ja omistusasuntovaltaisuutta (Turun kaupunki 2002b; Turun kaupunki 2003; Turun kaupunki 2006; Turun kaupunki 2009a).

3.2.10. Tuloerojen kasvu ja kaupungin toimet sosiaalisen erilaistumisen ehkäisemiseksi

1990-luvun alkupuolta Suomessa määritti taloudellinen taantuma, joka vaikutti voimakkaasti myös Turussa asuvien hyvinvointiin. Rusanen et al. (2000a) mukaan Turku oli Lahden ohella ainoa kunta, jossa kunnan sisäiset tuloerot kasvoivat vuosien 1989–1997 välillä (Rusanen et al. 2000a: 11, 13). Vastaavalla kaudella samaan kokoluokkaan kuuluvien Tampereen ja Vantaan tuloerot pienentyivät huomattavasti. Rusanen et al. (2000b) mukaan Turku kuului vuonna 1997 suurimpien tuloerojen kvartiiliin Suomen kuntien välisessä vertailussa. (Rusanen et al. 2000b: 9-12.)

Tuloerojen kasvu näkyi Turussa erityisesti muutamien lähiöiden ongelmina. Osa Turun lähiöistä ajautui 1990-luvulla eräänlaisen deprivatiokierteeseen, jota on pyritty katkaisemaan muun muassa lähiöuudistuksen avulla. Lähiöuudistuksen tärkeyttä korostettiin, sillä Turun negatiivisen muuttotaseen nähtiin johtuvan lähiökehän heikkoudesta. Lähiökehän palvelut eivät kaavanlaatijoiden mukaan muodostaneet 2000-luvun alussa selkeitä keskuksia vaan ne olivat hajaantuneet laajalle alueelle. (Turun yleiskaava 2020: 7.) Lähiöuudistuksen päätavoitteeksi yleiskaava 2020:ssä kirjattiin lähiökehän tiivistäminen sekä kestävän kehityksen että lähiöiden kehittämisen vuoksi. Kaavanlaatijoiden mukaan lähiöuudistuksen tulee keskittyä sosiaalisen rakenteen ja palvelujen kehittämiseen, mutta jotta nämä tavoitteet voidaan toteuttaa, niin lähiökehällä tulee tapahtua täydennysrakentamista. Yleiskaavassa todettiin suurimpien ongelmien kasaantuvan niihin lähiöihin, jotka olivat syntyneet nopeasti. (Turun yleiskaava 2020: 59.)

Jo vuonna 1998 hyväksytyssä maankäyttöstrategiassa oli mukana alueellisen erilaistumisen negatiivisen kehityskulun ehkäisemiseksi kirjattu toimintakokonaisuus, joka kulki nimellä sosiaalinen kestävyys ja lähiöuudistus (Turun yleiskaava 2020: 23). Näin viimeistään 1990-luvun lopulla Turun kaupungin hallinnossa oli herätty kasvavan sosiaalisen erilaistumisen kehitykseen, johon pyrittiin reagoimaan maankäyttöstrategiassa. Rapistuvien lähiöiden kehittämiseen kiinnitettiin huomiota vuoden 2020 yleiskaavassa useissa kohdissa. Kaavanlaatijoiden mukaan väljästi rakennettujen lähiöiden sosiaalista ja fyysistä ympäristöä tulisi parantaa. Sen lisäksi asuntojen peruskorjausta ja alueiden täydennysrakentamista pidettiin välttämättöminä lähiöiden kehittämiseksi. (Turun yleiskaava 2020: 31.) Lisäksi kaavassa todetaan, että lähiökehän täydennysrakentamisessa tulisi kaavan mukaan huomioida se, että lähiöiden tiivistäminen kerrostaloilla ei ole tavoiteltavaa lähiöiden sosiaalisen rakenteen kannalta, vaan täydennysrakentamisen tulisi olla pientalovaltaista (Turun yleiskaava 2020: 55). Yhtenä keinona lähiöiden nostamisessa jaloilleen nähtiin palvelurakenteen parantaminen, sillä se oli monissa lähiöissä jäänyt aikanaan puutteelliseksi (Turun yleiskaava 2020: 59).

2000-luvulla sosiaalisen erilaistumisen problematiikkaan on kiinnitetty huomiota erityisesti asunto- ja maankäyttöohjelmissa. Vuosien 2000 ja 2001 ohjelmissa kiinnitettiin erityistä huomiota siihen, että kaupungin tulee tarjota kaupunkiin muuttaville maahanmuuttajille ja pakolaisille asunnot kaupungin normaalista vuokra-asuntokannasta, siten että nämä ryhmät eivät keskittyisi liikaa tietyille asuinalueille (Turun kaupunki 2000: 4; Turun kaupunki 2001: 5). Vuoden 2001 ohjelmassa edellä kuvattua ohjeistusta oli laajennettu siten, että siinä kehoitettiin huomioimaan myös Turkuun itsenäisesti muuttavat maahanmuuttajat, joille yksityiset vuokranantajat osoittavat asuntoja (Turun kaupunki 2001: 5). Myös vuoden 2001 jälkeen laadituissa asunto- ja maankäyttöohjelmissa on kiinnitetty huomiota erityisasumiseen ja vuoden 2003 jälkeen erityisesti maahanmuuttajien asumiseen Turussa. Vuoden 2003 ohjelman mukaan ”asuinalueita suunniteltaessa ja kehitettäessä tulee ottaa huomioon alueellisen eriytymisen ja eriarvoisuuden ehkäiseminen luomalla monipuolisia asuinalueita” (Turun kaupunki 2003: 12).

Kaikissa vuoden 2003 jälkeisissä asunto- ja maankäyttöohjelmissa tunnustetaan maahanmuuttajataustaisten henkilöiden voimakas keskittyminen muutamille asuinalueille (Turun kaupunki 2003: 13; Turun kaupunki 2006: 18; Turun kaupunki 2009a: 24). Vuoden 2009 ohjelmassa todetaan, että näiden asumiskeskittymien syntymisen estäminen on erittäin haasteellista. Ongelman todetaan olevan monisyinen ja sen ratkaisumahdollisuuksiksi tarjotaan muun muassa suurempien asuntojen hankkimista helpottamaan maahanmuuttajaperheiden tilanpuutetta sekä asuntojen osoittamista maahanmuuttajille jatkossa siten, että nykyiset keskittymät eivät pääse laajenemaan eikä uusia asumiskeskittymiä pääse syntymään. Erityisenä ongelmana ohjelmassa nähdään se, että olemassa olevaa kaupunkirakennetta eikä myöskään vuokra-asumisen painopistettä voida helposti muuttaa, vaan maankäytön suunnittelussa tehdyt ratkaisut näkyvät käytännössä vasta pitkällä aikavälillä. (Turun kaupunki 2009a: 24–25.)

4. TEOREETTISISTA LÄHTÖKOHDISTA JA SOSIAALISESTA ERILAISTUMISESTA

4.1. Kaupunkiekologit mallintavat kaupunkirakenteen

Tässä tutkimuksessa pyritään selvittämään Turun kaupunkirakenteen erilaisia sosioekonomisia ulottuvuuksia, joten tutkimus kuuluu sosiaaliekologiseen tutkimustraditioon. Tämä tutkimuskenttä pohjautuu kahteen tutkimustraditioon, kaupunkiekologiaan sekä sosiaalialueanalyysiin. Kaupunkiekologia nojaa vahvasti kolmeen kehityssuuntaan: kasvi- ja eläinekologiaan, maantieteeseen sekä sosiaalisten ilmiöiden alueelliseen jakautumisen tutkimukseen (Theodorson 1961: 3). Klassisen kaupunkiekologian kehittäjinä pidetään yhdysvaltalaisista sosiologeista koostunutta niin sanottua Chicagon koulukuntaa. Ensimmäisinä tutkijoina kaupunkiekologian termin esittelivät 1921 Chicagon koulukuntaan kuuluneet tutkijat Robert Park ja Ernest Burgess, kun he pyrkivät tutkimuksessaan soveltamaan kasvi- ja eläinekologiasta tuttuja teorioita ihmisyyhteisöjen tutkimukseen (Theodorson 1961: 3).

Kaupunkiekologia nojaa biologiasta tuttuihin prosesseihin, kuten lajien väliseen kilpailuun, dominointiin sekä sukkessioon. Parkin (1936/1961) mukaan kilpailu toimii ihmisyyhteisössä tasapainottavana tekijänä, mutta jotkin yllättävät muutokset ja häiriötekijät voivat häiritä tasapainotilaa. Kilpailun kautta eri ihmisryhmät päätyvät dominoimaan eri alueita voimasuhteidensa mukaan. Park (1936/1961) korostaa kaupunkirakenteen kehityksessä erityisesti sukkession roolia, jolla tarkoitetaan sitä, että eri yhteisöt siirtyvät vaihe vaiheelta kauemmaksi epävakaa tilasta kohti vakaampaa ja varmempaa kliimaksitilaa. Tätä kliimaksitilaa voidaan verrata yksilön aikuistumiseen, jossa suurimmat muutokset ovat ohi ja muutokset yhteisössä tasaantuvat. (Park 1936/1961: 25–26.) Klassisen kaupunkiekologian tutkijoille oli tyypillistä, että tutkimustulokset pyrittiin esittämään yksinkertaistettuina malleina. Tunnetuimpia näistä malleista ovat Burgessin *kehämalli* sekä Homer Hoytin *sektorimalli*. (Burgess 1925/1961; Hoyt 1939.)

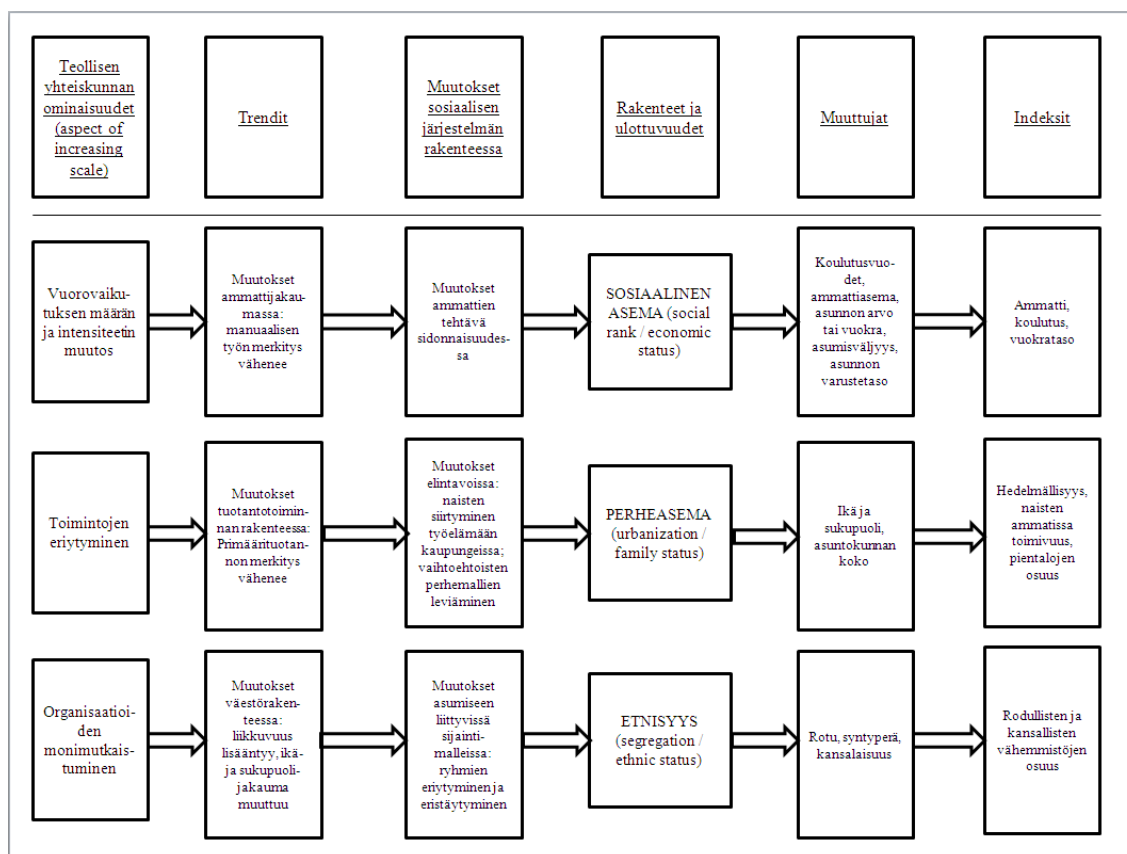
Burgessin kehämalli perustui pitkälti Parkin teoriaan kaupungista ekologisen kilpailun kenttänä. Burgessin mukaan kaupunki rakentui keskustan ympärille kehittyvistä kehistä,

joiden välillä käydään kilpailua, koska jokainen kehä pyrkii kaupungin kasvun myötä laajenemaan keskustasta ulospäin. Burgessin mukaan mikään kaupunki ei täysin noudata kehämallia, mutta hän näki kaupunkien muodostuvan pitkälti edellä esitellyn mallin mukaisesti. (Burgess 1925/1961: 38–39.) Hoytin vuonna 1939 esittelemä sektorimalli poikkesi huomattavasti Burgessin mallista, mutta jaottelu eri maankäyttömuotoihin oli molemmissa malleissa samankaltainen. Hoytin (1939) mukaan keskustaetäisyydellä oli suuri vaikutus maankäyttötapaan, mutta yhtä tärkeänä maankäytön kehitykselle hän näki liikenneväylien roolin. Hän näki esimerkiksi kaupungin kaupallisen keskuksen harvoin selvästi rajallisena pyöreänä vyöhykkeenä, vaan se kasvoi Hoytin mukaan usein nauhamaisesti valtaväylien suuntaan pois päin kaupallisesta keskustasta. (Hoyt 1939: 19.) Teoriansa Hoyt perusti sille, että hänen tutkimustensa mukaan tietyn vuokratason alueet pyrkivät amerikkalaisissa kaupungeissa muodostamaan yhtenäisiä sektoreita (Hoyt 1939: 76). Näiden kahden maankäyttömallin lisäksi Ullman ja Harris kehittivät vuonna 1945 *moniydinmallin*, joka kuvasi kaupunkirakennetta monipuolisemmin ja joustavammin kuin Burgessin ja Hoytin mallit (Harris & Ullman 1945: 14–17).

Yhteiskunnat, ja kaupungit niiden ohessa, olivat muuttuneet huomattavasti jo muutamassa vuosikymmenessä Chicagon koulukunnan klassisen kaupunkiekologian esiinmarssin jälkeen. Esimerkiksi Hoyt (1964) palasi klassikoksi nousseen teoriansa pariin 1960-luvulla ja tarkasteli sen toimivuutta 1960-luvun yhdysvaltalaisessa kaupungissa. Hoyt havaitsi tutkimuksessaan, että yksityisautoilun yleistymisen oli muuttanut ratkaisevasti kaupunkialueiden maankäyttöä, sillä se oli mahdollistanut suhteellisen kaukana keskustasta sijaitsevien alueiden käyttöönoton. Täten korkean vuokratason alueet eivät Hoytin mukaan todennäköisesti enää laajentuneet vain tiukasti määriteltyjen sektorien sisällä. (Hoyt 1964: 209, cit. Siirilä et al. 1990: 13.) Ajan myötä kritiikki klassisia kaupunkimalleja kohtaan kasvoi ja kaupunkiekologinen tutkimus muuttui uusien tutkimusmenetelmien yleistyttyä.

4.2. Sosiaalialueanalyysi tarkastelee kaupungin sosiaalisen rakenteen ulottuvuuksia

1950-luvulle tultaessa kaupunkiekologisesta tutkimuksesta alkoi kehittyä uusi tutkimussuuntaus, sosiaalialueanalyysi, joka poikkesi klassisesta kaupunkiekologiasta monin tavoin. *Sosiaalialuemallin* lähtökohtana olivat klassisista kaupunkiekologian malleista poiketen sosiaalisen rakenteen ulottuvuudet, jotka kuvasivat eriytymistä sosiaalisessa tilassa ja joita tarkasteltiin vasta analyysin myöhemmässä vaiheessa alueellisesti. (Timms 1971: 123; Andersson 1983: 150; Siirilä et al. 1990: 18.) Tämän uuden tutkimussuunnan kehittivät Eshref Shevky ja Wendell Bell (1955), jotka pyrkivät korjaamaan Chicagon koulukunnan kaupunkiekologisen tutkimuksen vajeita. Tässä sosiaalialueanalyysinä tunnetussa metodissa Shevky ja Bell käyttivät lähtökohtanaan sosiaalisen rakenteen ulottuvuuksia, jotka kuvasivat sosiaalisen tilan erilaistumista. Huomattavimmassa työssään he keskittyivät Los Angelesiin ja siellä esiintyviin urbaaneihin ilmiöihin. Metodien kehittämisen taustalla olivat Shevkin ja Bellin näkemykset siitä, että he kokivat Los Angelesin urbaanien ilmiöiden olevan yhteiskunnan suuremmista muutoksista aiheutuvia paikallisia seuraamuksia. He olettivat kaupunkialueen analyysissään, että talouden, statuksen ja vallan erilaistumisella oli merkitystä paikallisen yhteisön sisällä vallitseviin suhteisiin (Shevky & Bell 1955/1961: 227.)

Kuva 3. Sosiaalialueanalyysi: rakenteen ja indeksien muodostamisen vaiheet (Lähde: Shevky & Bell 1955/1961: 3 ja Siirilä et al. 1990: 19)

Vuoden 1955 analyysissään Shevky ja Bell pyrkivät saamaan selityksen mallille, joka kuvaa sosiaalista muutosta urbaanissa yhteisössä, kun otetaan huomioon niiden taloudellisen ja teknologisen kehityksen vaihe (Andersson 1983: 150). Sosiaalialueanalyysin peruskäsite oli ”*increasing scale*” (of modern society), jolla tarkoitetaan, että sosiaaliset muutokset selittävät yhteiskunnan kehitystä. Shevkin ja Bellin (1955) mukaan yhteiskunnan mittakaavan kasvu ilmenee tiettyinä trendeinä, jotka palvelevat myös nykyaikaisen yhteiskunnan rakenteen tutkimuksen käsitteitä (kuva 3). (Shevky & Bell 1955/1961: 227–228.) Shevky ja Bell (1955) hyödynsivät sosiaalialueanalyysissään Shevkin vuonna 1949 Marilyn Williamsin kanssa tekemää Los Angelesin väestölaskentatietoihin pohjautuvaa tutkimusta, jossa he luokittelivat väestön perusrakenteiden mukaan. Shevky ja Bell (1955) kuvasivat mallissaan erilaisten yhteiskunnallisten trendien vaikutuksia yhteiskunnan sosiaalisten järjestelmien rakentumisessa nykyisenlaiseen muotoon. He näkivät esimerkiksi henkilöiden taitojen erikoistumisen, muun muassa koulutuksen myötä, johtaneen muutoksiin myös sosiaalisessa järjestelmässä. Näiden sosiaalisessa järjestelmässä tapahtuneiden muutosten myötä yhteiskuntaan on Shevkin ja Bellin (1955) mukaan rakentunut kolme

päärakennetta, joiden mukaan voidaan määrittää yhteiskunnan sosiaalista erilaistumista ja jakautumista kerroksiin. Nämä rakenteet olivat sosiaalinen asema (*social rank / economic status*), perheasema (*urbanization / family status*) ja etnisyys (*segregation / ethnic status*). (Shevky & Bell 1955/1961: 227–228.) (kuva 3.)

Shevky ja Bell (1955/1961) tarkastelivat analyysissään väestölaskentatietoja siten, että väestölaskennassa selvitettyt keskeisimmät muuttajat liitettiin kyseiseen teemaan liittyvään ulottuvuuteen. Esimerkiksi sosiaalisen aseman ulottuvuuteen Shevky ja Bell liittivät muuttujia, jotka kertoivat asukkaiden koulutustaustasta, työpaikasta sekä vuokra-tasosta. Perheaseman ulottuvuuteen he liittivät muuttujia, jotka kiinnittyivät taloudelliseen tuotantorakenteeseen vaikuttaviin muuttujiin. Tällaisia muuttujia olivat esimerkiksi naisten hedelmällisyysluku, naisten työssäkäynnin osuus sekä omakotitalojen osuus asunnoista. Etnisyyden ulottuvuutta määrittäviä muuttujia Shevkin ja Bellin mukaan olivat eri etnisten ja kansallisten vähemmistöjen osuudet väestöstä, jolloin voitiin tarkastella tiettyjen etnisten ryhmien keskittymistä kaupunkialueella. (Shevky & Bell 1955/1961: 228–229.)

Sosiaalialueen käsitettä on myös kritisoitu. Siirilän et al. (1990) mukaan Shevky ja Bell määrittivät sosiaalialueen alueeksi, jolla on samanlaisen yhteiskunnallisen aseman omaavia henkilöitä, mutta he eivät kuitenkaan työssään esittäneet sitä, millaiset voimat muodostavat tämänkaltaisia homogeenisia alueita (Siirilä et al. 1990: 20). Siirilä (1974) toteaa myös, että Shevky ja Bell (1955) testasivat tutkimuksessaan yhteiskunnan osa-alueiden erilaistumisen ulottuvuuksia, vaikka tätä erilaistumisprosessia ei oltu kytketty riittävässä määrin koko yhteiskunnan muutoksiin (Siirilä 1974: 2). Duncanin (1955) mukaan koko sosiaalialueen käsite on vain luokitteleva käsite ja varsinaista mallia ei tutkimuksessa onnistuttu kehittämään (Duncan 1955: 85). Lisäksi Siirilä et al. (1990) toteaa, että Shevkin ja Bellin menetelmä toimii parhaiten Pohjois-Amerikkaan sijoittuvissa kaupunkitutkimuksissa (Siirilä et al. 1990: 20).

4.3. Kvantitatiivisen tutkimuksen läpimurto – faktorianalyttinen kaupunkitutkimus tarkastelee kaupunkia pintaa syvemmillä

1960-luvulla elettiin kvantitatiivisen tutkimuksen huippukautta ja tähän samaan aikakauteen sijoittuu myös sosiaalialueanalyysin yleistyminen. Tuolla kaudella erityisesti monimuuttujamenetelmät yleistyivät ja suosituksi tuli faktorianalyysiin perustuva tutkimustapa, jonka avulla pyrittiin selvittämään kaupungin sosiaalisen rakenteen ulottuvuudet. Faktorianalyysin (tai pääkomponenttianalyysin) avulla tutkijat saattoivat tarkastella suuria muuttujajoukkoja ja löytää niiden taustalla vaikuttavat niin sanotut perusulottuvuudet. Maury (1997) korostaa faktorianalyysin olevan tehokas menetelmä erityisesti silloin, kun halutaan tietää onko kaupungin monivivahteisen pinnan alla jokin yksityiskohtaisempi rakenne, johon pinnan kirjavuus kytkeytyy ja jäsenyy. Maury (1997) nostaa esiin myös faktorianalyttisissä tutkimuksissa olevan otaksunan tiettyjen alueelliseen rakenteeseen liittyvien sosiaalisten ja väestöllisten ominaisuuksien kasautumisesta vain joillekin alueille ja niiden ilmenemisen tuloksena syntyvinä uusina ulottuvuuksina. (Maury 1997: 57.)

Kaupunkitutkimuksessa faktorianalyysin avulla on tarkasteltu muuttujia, jotka voidaan jakaa seuraaviin ryhmiin: väestön demografiset piirteet, ruokakunta- ja perhetyyppi, väestö sosiaalinen rakenne ja asumistaso. Perinteisesti faktoriekologisia tutkimuksissa on pyritty ottamaan huomioon sosioekonomisia muuttujia laajalta skaalalta, jolloin tutkimusalueesta saadaan kaikkein moniulotteisin kuva. Faktorianalyysin käyttöönoton jälkeen kaupunkiekologian metodologinen kehittyminen jatkui faktoriekologiana, jossa faktorianalyysin (tai pääkomponenttianalyysin) tuloksena syntynyt faktorirakenne nähtiin kaupungin ekologisen rakenteen mallina. (Andersson 1984: 26; Kääriäinen 1987: 70.)

Faktoriekologisia tutkimuksia on 1950-luvulta alkaen tehty runsaasti ympäri maailmaa. Kääriäisen (1987) mukaan pohjoisamerikkalaisissa ja länsieurooppalaisissa tutkimuksissa on yleensä löydetty asukkaiden sosiaaliseen asemaan sekä perheen elämänvaiheeseen liittyvät ulottuvuudet. Lisäksi pohjoisamerikkalaisessa tutkimuksessa etnisyyden ulottuvuus on ollut selvästi havaittavissa jo pitkään, kun taas eurooppalaisessa tutkimuksessa tämä ulottuvuus on ilmennyt vasta myöhemmässä

vaiheessa maahanmuuton yleistyttyä 1900-luvun loppupuolella. (Kääriäinen 1987: 71; Vaattovaara 1998: 86–87.)

Faktoriekologisen tutkimuksen mukaan fyysisessä kaupunkitilassa havaitaan erilaisia sosiaalisia ulottuvuuksia. Murdie (1969) havaitsi Torontoa käsittelevässä tutkimuksessaan, että taloudellinen tilanne jakautuu sektoreittain, elämänvaihe vyöhykkeittäin ja etnisyys saarekkeiksi kaupungin eri osiin (Murdie 1969, cit. Knox 1995: 50). Faktoriekologisissa tutkimuksissa on löydetty myös muita sosiaalisia ulottuvuuksia, kuten Daviesin (1984) havaitsemat muuttoliike, alhainen asumistaso, nuoret perheet, vakiintuneet perheet, vuokra-asuminen sekä reuna-alueet (Davies 1984, cit. Knox 1995: 51). Erityisesti Murdien (1969) mallia tarkastellessa tulee muistaa, että hänen esityksensä on hyvin yleistetty. Hänen malliaan ei myöskään voida käyttää aukottomasti eurooppalaisissa kaupungeissa, joissa Knoxin (1995) mukaan sosiaalinen asema näyttelee huomattavasti muita ulottuvuuksia merkittävämpää roolia. Knox korostaa kuitenkin eurooppalaisten kaupunkien välillä vallitsevaa erilaisuutta ja mainitsee Iso-Britannian muodostavan selvän poikkeuksen verrattuna muihin länsimaihin. (Knox 1995: 52.)

4.4. Alueellinen erilaistuminen ja sosiaalinen segregatio

4.4.1. Sosiaalinen erilaistuminen ja sosiaalinen segregatio – erot ja yhtäläisyydet

Kansainvälisissä alueellisen erilaistumisen tutkimuksissa sosiaalisesta erilaistumisesta käytetään yleensä termiä sosiaalinen segregatio (eng. *social segregation*) ja tämä termi on vakiinnuttanut paikkansa myös suomalaisessa tutkimuksessa. Sosiaalisen segregatian käsitteelle on ominaista se, että sitä käytetään kuvaamaan sekä prosessia että lopputulosta (Lankinen 1994: 10). Erään hyvän määritelmän segregatiosta tarjoavat Skifter Andersen ja Ærø (Skifter Andersen & Ærø 1999: 40, cit. Seppänen 2001: 32):

Segregatio on sosiaalisesti tai kulttuurisesti erilaisten väestöryhmien tilallinen erottuminen, jonka seurauksena sosiaaliset ja/tai kulttuuriset erot ryhmien välillä lisääntyvät.

Van Kempen ja Özüekren (1998) ovat samoilla linjoilla Skifter Andersenin ja Ærøn kanssa määritellään alueellisen segregaatian tiettyjen ryhmien välisenä asuinpaikan erilaistumisena verrattuna koko väestöön. He kuitenkin huomauttavat aiheellisesti, että segregatio tietyllä aluetasolla ei tarkoita automaattisesti segregatiota jollakin toisella aluetasolla. He näkevät myös olennaisena ilmiön alueellisen ulottuvuuden, eli sen että tapahtuuko erilaistumista kaupunkien ja niitä ympäröivien alueiden välillä, kaupungin osien välillä tai asuinlähiöiden välillä. (Van Kempen & Özüekren 1998: 1632.) Osa tutkijoista kuitenkin näkee sosiaalisen erilaistumisen ja sosiaalisen segregaatian termien merkitysten välillä selvän eron, jota ei saisi jättää huomiotta. Vaattovaarankin (1998) mukaan termien välillä tulisi tehdä selvä ero. Hän näkee sosiaalisen erilaistumisen neutraalimpana käsitteenä kuin segregaatian, jolla viitataan nimenomaan epätoivottavaan alueelliseen erilaistumiseen. (Vaattovaara 1998: 43.) Seppänen (2001) nostaa esiin asian toisen puolen, sillä hänen mukaan sosiaalista erilaistumista ei tulisi nähdä pelkästään negatiivisena ilmiönä, vaan myös ilmentymänä ihmisten yksilöllisyydestä ja valinnanvapaudesta. Hänen mukaan erilaistumiskehityksen epätoivottavuuden rajaa onkin hankala määritellä, sillä tuloerojen täydellinen poistaminen ei ole mahdollista. Seppänen toteaa myös, että tuloerojen lisäksi segregatio yleensä hyväksytään johonkin rajaan asti yhteiskunnan normaaliksi ilmiöksi, mutta tietyn rajan ylittäessään tai kehityssuunnan muuttuessa se katsotaan epätoivotuksi. (Seppänen 2001: 31.) On kuitenkin hyvä huomioida tämän määrittelyn ongelmallisuus, sillä kuten Vaattovaara (1998) toteaa teoksessaan, on epätoivottavan erilaistumisen rajan määrittely yleensä vaikeaa ja usein tämän rajan asettaminen onkin poliittinen kysymys (Vaattovaara 1998: 43).

Tässä tutkimuksessa sosiaalisen segregaatian käsitteellä tarkoitetaan selkeästi epätoivottavaa alueellista erilaistumista ja sosiaalisen erilaistumisen käsitteellä painotetaan erityisesti erilaistumisen sosiaalisia ulottuvuuksia. Tässä käsillä olevassa tutkimuksessa tarkastellaan Turun kaupungin tilastollisia pienalueita suhteessa toisiinsa ja siten tutkimuksessa käytetään sosiaalisen segregaatian termiä silloin, kun jotkin pienalueet ovat erilaistuneet huomattavasti muusta kaupungista ja ovat Turun mittakaavassa huono-osaisia.

4.5. Alueelliseen erilaistumiseen vaikuttavat tekijät

Alueellisen erilaistumisen prosessi on tiukasti sidoksissa asuinalueiden kehitykseen ja tämän kehityksen taustalla vaikuttaviin prosesseihin. Faktoriekologisissa tutkimuksissa havaittujen ulottuvuuksien ymmärtämiseksi on perehdyttävä ihmisten muuttoliikkeisiin ja asuinpaikan valintaan kaupunkialueella vaikuttaviin tekijöihin. Siirilä (1984) on jakanut nämä tekijät kahteen luokkaan, joita hän kutsuu ulkoisiksi ja sisäisiksi vaikuttajiksi. Ulkoisiksi vaikuttajiksi Siirilä nimittää tekijöitä, jotka ohjailevat väestöryhmien sijoittumista kaupunkialueelle heistä itsestään riippumattomista syistä. Sisäisiksi vaikuttajiksi Siirilä nimittää sen sijaan ihmisten asenteita ja tarpeita, jotka hän näkee perimmäisinä syinä segregaatioon sekä väestöllisesti homogeenisten alueiden syntymiseen. (Siirilä 1984: 8–9.) Seuraavaksi luodaan tarkempi katsaus näihin kahteen luokkaan.

4.5.1. Yhteiskunnan rakenteelliset tekijät alueellisen erilaistumisen kehityksessä

Van Kempen ja Özüekren (1998) näkevät Siirilästä poiketen alueellisen erilaistumisen johtuvan pääasiassa yhteiskunnassa tapahtuvista suurista muutoksista (Van Kempen & Özüekren 1998: 1632). Tärkeimpinä ulkoisina vaikuttajina Siirilä näkee kaupunkisuunnittelun ja siihen liittyvän päätöksenteon, jotka ohjailevat väestöryhmien sijoittumista heistä itsestään riippumattomista syistä. Kuitenkin kaupunkisuunnittelun avulla on pystytty vähentämään ongelma-alueiden segregoitumisastetta. Muina ulkoisina vaikuttajina Siirilä näkee esimerkiksi informaation jaon asunnoista sekä tonteista, sillä tämä toiminta voi olla valikoivaa ja segregaatiota vahvistavaa. (Siirilä 1984: 8.) Tämän informaation jaossa näyttelevät suurta roolia Pahlin (1975) esittelemät urbaanit managerit, jotka toimivat eräänlaisina sosiaalisina portinvartijoina (Pahl 1975: 210, 265, cit. Tomlins 1997: 180).

Myös Skifter Andersen (2003) nostaa esiin asuntopolitiikan ja kaavoituksen roolin sosiaalisen rakenteen kehityksessä, sillä erityisesti eurooppalaiset valtiot ovat pyrkineet ohjaamaan kaupunkien kehitystä tasa-arvoisempaan suuntaan (Skifter Andersen 2003: 19). Skifter Andersen (2003) kiinnittää kuitenkin tarkempaa huomiota erityisesti asuntojen hallintamuotoihin ja niiden rooliin alueellisen erilaistumisen prosessissa. Hän

kuvaa asuntomarkkinoiden jakautuneen julkisen säätelyn kautta erilaisiin hallintaoikeuksiin, joilla on erilaiset taloudelliset ja lailliset edellytykset. Nämä erot johtavat tilanteeseen, jossa jotkin hallintaoikeudet ovat edullisempia tietyille sosiaaliryhmille, kun taas toiset ryhmät valitsevat tai ovat rajoitettuja valitsemaan erityyppisiä asumismuotoja. Täten eri ryhmät jakautuvat eri hallintamuotojen mukaan ja asuntomarkkinat segmentoituvat. Tämä segmentoituminen voi Skifter Andersenin mukaan johtaa segregoitumiseen, jos eri hallintamuodot ovat jaoteltu alueellisesti. Jollei eri hallintamuotoja sekoiteta asuinalueiden sisällä, niin seurauksena on hyvin todennäköisesti jonkinasteista sosiaalista segregoitumista. Skifter Andersenin mukaan tätä kehitystä edistää monesti se, että kunnallinen vuokra-asuntotuotanto on yleensä sijoittunut alueille, joilla tonttimaan hinta on matalampaa kuin halutuimmilla asuinpaikoilla. Vastaavasti omistusasumisvaltaiset, niin sanotut ”kovan rahan” asuinalueet, ovat yleensä sijoittuneet kaikkein arvostetuimmille ja kalliimmille alueille. (Skifter Andersen 2003: 19.) Eri hallintamuotojen alueellinen jakauma ei Skifter Andersenin mukaan ole kuitenkaan puhtaasti seurausta markkinavoimien toiminnasta, sillä valtio ja kunnan virkamiehet vaikuttavat prosessiin lainsäädännön ja kaavoituksen avulla (Skifter Andersen 2003: 20).

Asuntojen hallintamuodoilla on selvä vaikutus alueelliseen erilaistumiseen myös Suomessa, sillä täällä sosiaalinen vuokra-asuminen on ollut lähinnä sosioekonomisesti heikossa asemassa olevien henkilöiden ja perheiden asumismuoto, koska näihin asuntoihin hyväksyttiin vuoteen 2008 asti ainoastaan pienituloisia. Tälläkin hetkellä asukkaat arava- ja korkotukivuokra-asuntoihin valitaan edelleen ”sosiaalisen tarkoituksenmukaisuuden ja taloudellisen tarpeen perusteella”. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että valinnassa ovat edelleen etusijalla vähävaraisimmat ja pienituloisimmat asunnonhakijat. (Valtioneuvosto 2008.) Tästä seuraa, että sosiaalisen vuokra-asumisen piirissä asuu vain edellä kuvatut kriteerit täyttäviä henkilöitä ja näin sosiaalisen vuokra-asumisen määrittämille alueille alkaa keskittyä yhä enemmän sosioekonomisesti heikossa asemassa olevia henkilöitä. Tutkimustulokset Suomesta osoittavat, että edellä kuvatun prosessin vaikutusta lisää vielä vuokralaisten suurempi liikkuvuus, jonka johdosta kaikkein huono-osaisimmat vuokralaiset kerääntyvät suurelta osin sinne, missä asuntojen tarjontaa on eniten (Piirainen 1993: 207). Sosiaalisten vuokra-asuntojen keskittymistä tietyille alueille tulee toteutuessaan lisäämään

valtiovarainministeriön suunnitelma, jonka mukaan kaikki asumistukea saavat tulisi ohjata kuntien ja yleishyödyllisten vuokra-asuntoyhtiöiden omistamiin asuntoihin (HS 15.9.2010).

Kaupungin virallisten tahojen lisäksi kaupunkitilan kehittymiseen vaikuttavat myös muunlaiset toimijat. Pahlin (1975) esittelemät urbaani managerit toimivat eräänlaisina portinvartijoina ja ne voivat olla erilaisia kunnallisia tai yksityisiä toimijoita, joilla on valtaa päättää miten he kehittävät hallinnoimiaan alueita. Urbaanien managerien toimintaan vaikuttavat heidän tavoitteensa sekä arvomaailmansa, joten heidän toimintaansa voivat ohjata myös stereotyyppiset ja rasistiset ajatusmallit, ja siten esimerkiksi maahanmuuttajat voivat ajautua diskriminoituun asemaan asuntomarkkinoilla (Pahl 1975: 210, 265, cit. Tomlins 1997; Tomlins 1997).

4.5.2. Yksilön valintojen vaikutus alueellisen erilaistumisen kehityksessä

Yhteiskunnan rakenteellisten tekijöiden ohella väestöryhmien sijoittumista ohjaavat yksilön valinnat. Sosioekonominen erilaistuminen perustuu ensisijaisesti ihmisen pyrkimykseen asettua asumaan vertaistensa seuraan ja mahdollisimman arvostetuille alueille. (Siirilä 1984: 9; Pacione 2009: 377–380.) Kun perherakenne eri elämänvaiheissa muuttuu, aiheutuu tästä muutoksia ihmisten asumiseen ja asuinympäristöön liittyvissä tarpeissa ja arvostuksissa. Lisäksi elämäntyylyltään samanlaiset henkilöt hakeutuvat kaltaistensa joukkoon. (Siirilä 1984: 9; Skifter Andersen 2003: 18–19; Pacione 2009: 378, 380–381.) Myös etnisten ryhmien keskittyminen selittyy ainakin osittain yksilöiden vapaaehtoisten valintojen kautta (Siirilä 1984: 9; Pacione 2009: 378, 381–386). Toisaalta etnisten ryhmien sijoittumisessa kaupunkitilaan on kuitenkin huomioitava se, että joissain tapauksissa etniset ryhmät joutuvat suoranaisten diskriminaation kohteeksi, jolloin heillä ei ole todellista varaa valita asuinpaikkaansa. (mm. Massey 1990; Galster 1992).

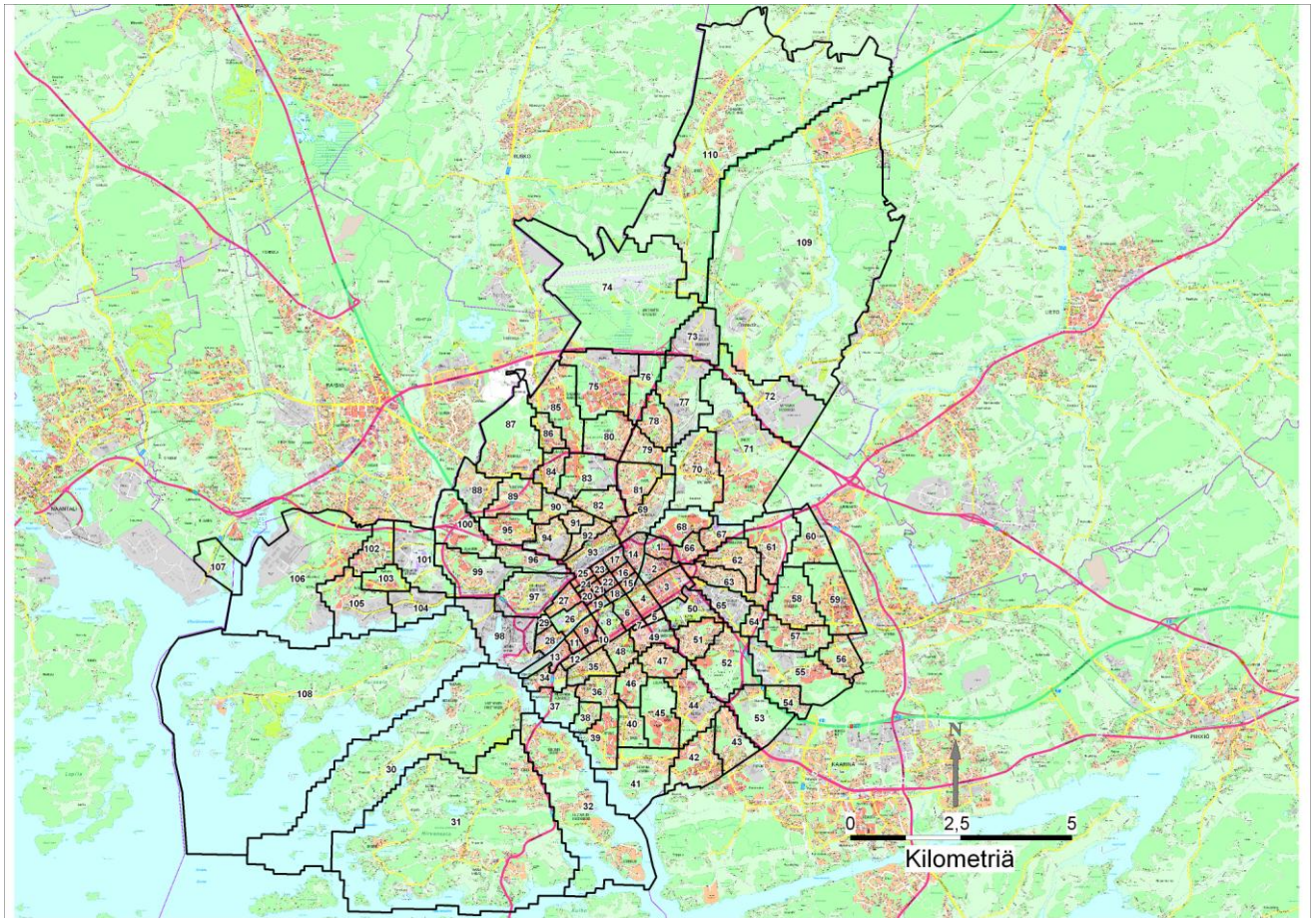
5. TULOSTEN ESITTELY

5.1. Vuoden 1970 tilastoanalyysin tulokset

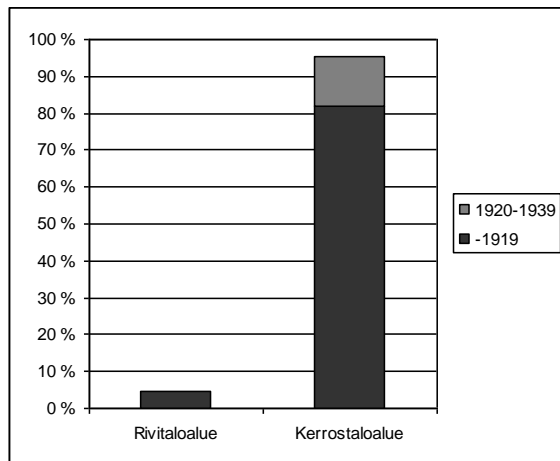
5.1.1. Vuoden 1970 fyysiset aluetyypit

Vuoden 1970 fyysisten aluetyyppien ryhmittelyanalyysi tehtiin samoille 91 pienalueelle (kuva 4), jotka ovat mukana vuoden 1970 sosiaalisten aluetyyppien analyysissä. Ryhmittelyssä päädyttiin viiden ryhmän ratkaisuun (kuva 10). Nämä ryhmät ovat nimeltään: ryhmä 1: Ennen vuotta 1940 rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet, ryhmä 2: ennen vuotta 1940 rakentuneet pientaloalueet, ryhmä 3: vuoden 1950 jälkeen rakentuneet kerrostaloalueet, ryhmä 4: 1940-luvulla rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet ja ryhmä 5: vuoden 1940 jälkeen rakentuneet pientaloalueet.

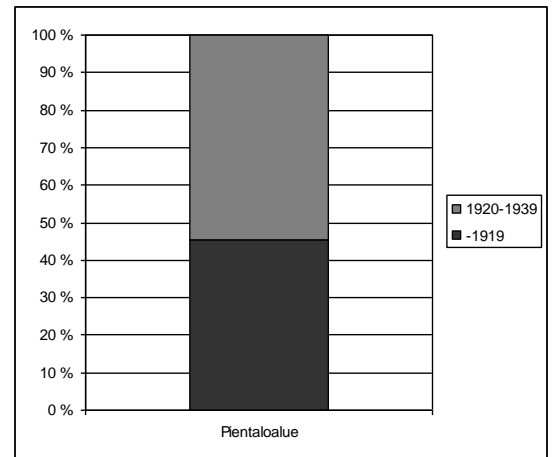
Vuonna 1970 kaupungin vanhin asuinrakennuskanta keskittyi vahvasti kaupungin keskustaan ja sen läheisyyteen. Tätä rakennetta selittää kaupungissa erityisesti toisen maailmansodan jälkeisenä aikana tapahtunut voimakas väestönkasvu, joka on vaatinut uuden rakennuskannan rakentamista uudelle rakentamattomalle maalle. Ensimmäinen fyysisten aluetyyppien ryhmä koostuu yli 90 prosenttisesti kerrostaloalueista ja sitä kutsutaan ennen vuotta 1940 rakentuneiksi kerrostalovaltaisiksi alueiksi (kuva 5). Tähän ryhmään kuuluu 22 pienaluetta, jotka muodostavat yhtenäisen rakenteen ydinkeskustaan sekä sen ympärille. Fyysisen rakenteen analyysissä syntynyt toinen ryhmä kuvastaa vanhempaa rakennuskantaa ja sitä kutsutaan ennen vuotta 1940 rakentuneiksi pientaloalueiksi (kuva 6). Tähän ryhmään kuuluu 11 pienaluetta, jotka muodostavat kahtia jakautuneen kuvan. Toisaalta ryhmään kuuluvia alueita on kaupungin keskustan ympärillä, mutta myös Hirvensalon ja Ruissalon saarilla. Nummenmäen, Itäharjun sekä Raunistulan vanhat puutaloalueet muodostavat ryhmään kuuluvat sektorit.

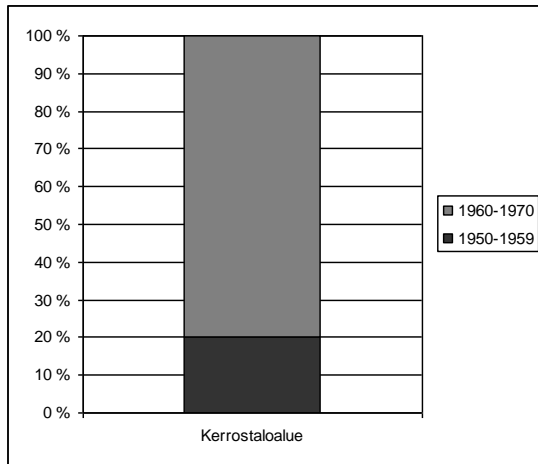
Kuva 4. Tilastolliset pienalueet Turussa vuonna 1970. (© Aineistot: Turun kaupunki 2010)

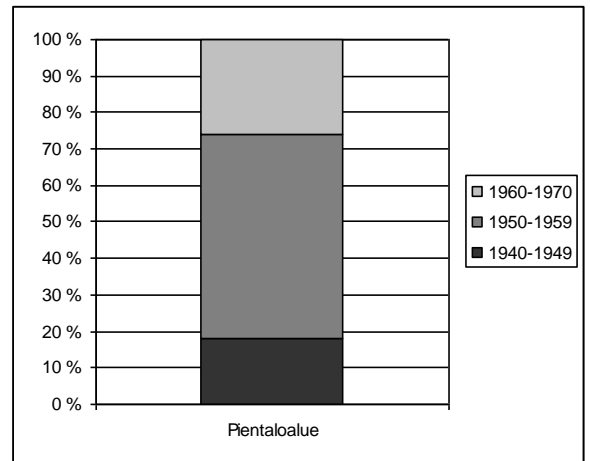
Kuva 5. Ryhmä 1: Ennen vuotta 1940 rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet

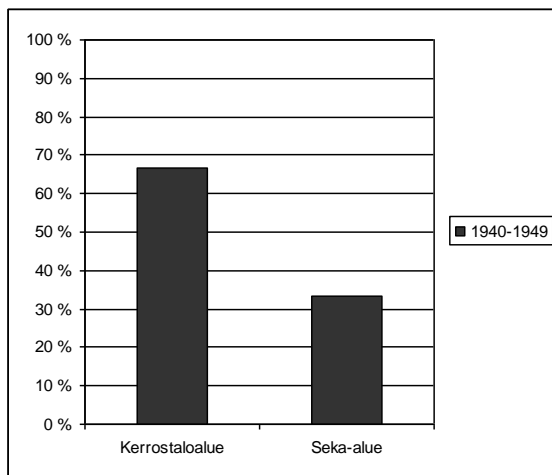
Kuva 6. Ryhmä 2: Ennen vuotta 1940 rakentuneet pientaloalueet.

Kuva 7. Ryhmä 3: Vuoden 1950 jälkeen rakentuneet kerrostaloalueet.

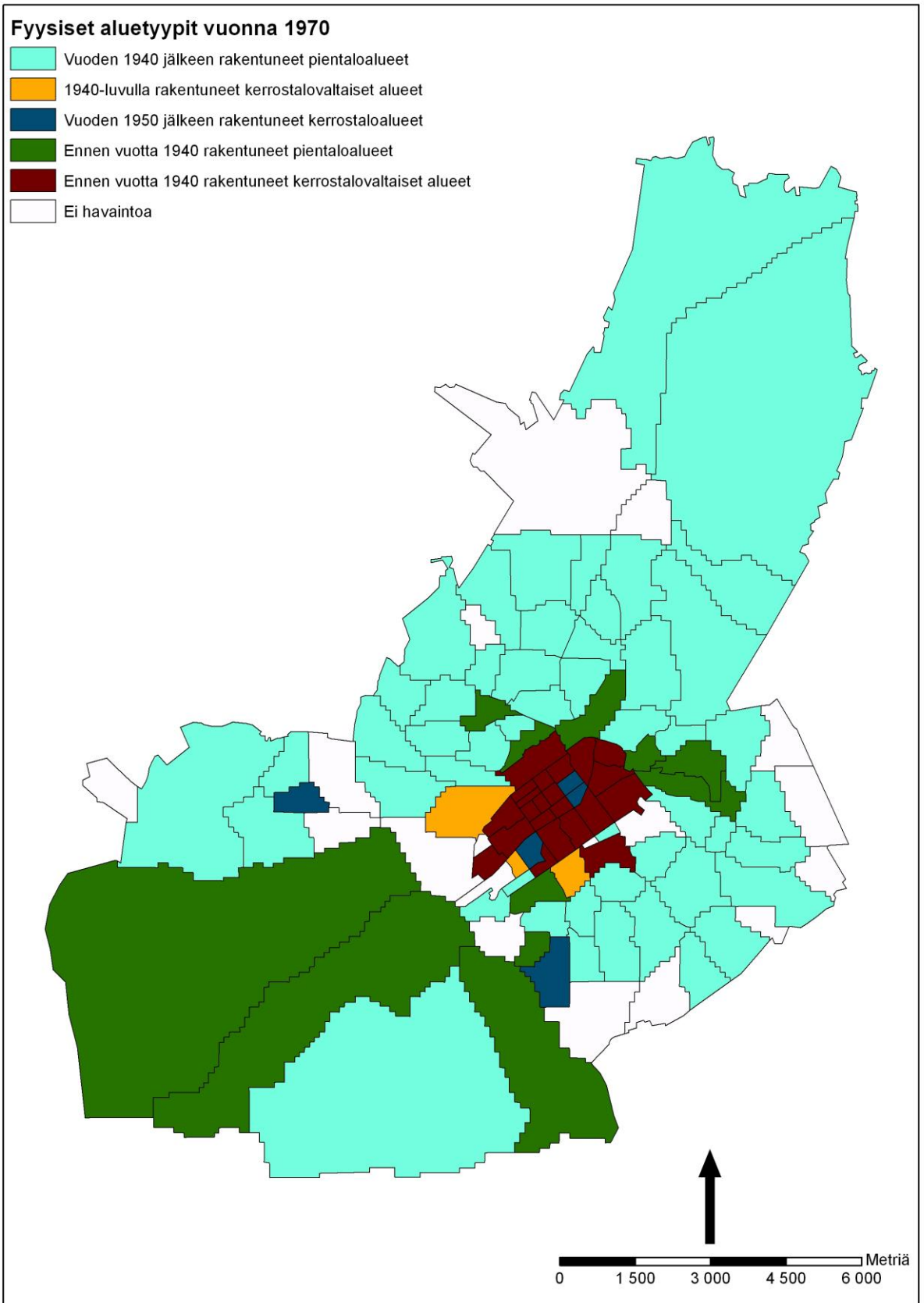

Kuva 9. Ryhmä 5: Vuoden 1940 jälkeen rakentuneet pientaloalueet.

Kuva 8. Ryhmä 4: 1940-luvulla rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet.

Kolmas vuoden 1970 fyysisten aluetyyppien ryhmä on vuoden 1950 jälkeen rakentuneet kerrostaloalueet, joihin kuuluu 5 pienaluetta (kuva 7). Tämän pienen ryhmän alueet sijoittuvat osittain keskustaan sekä osittain tuolloin vielä uusiin Pansion (pienalue nro 103) ja Uittamon (nro 39) lähiöihin. Neljännen aluetyyppien ryhmän muodostaa 1940-luvulla rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet (kuva 8). Tähän ryhmään kuuluu kolme pienaluetta, jotka sijaitsevat vanhan ruutukaava-alueen välittömässä läheisyydessä ja ne kuuluvat toisen maailmansodan jälkeiseen kaupungin laajentumiseen. Analyysin viides ryhmä on vuoden 1940 jälkeen rakentuneet pientaloalueet ja se on selvästi muita aluetyyppejä vallitsevampi ryhmä. Viidenteen ryhmään kuuluu 50 pienaluetta, jotka sijaitsevat kehämäisesti muiden aluetyyppien ympärillä määrittäen erityisesti kaupungin pohjoisia, itäisiä sekä läntisiä osia (kuva 9).

Kuva 10. Turun fyysiset aluetypit vuonna 1970.

5.1.2. Sosiaaliset ulottuvuudet vuonna 1970

Vuoden 1970 sosiaalista rakennetta tarkasteltiin pääkomponenttianalyysin avulla siten, että analyysissä oli mukana 19 muuttujaa. Vuoden 1970 korrelaatiomatriisin tarkastelu osoittaa, että pääkomponenttianalyysi täyttää pääkomponenttianalyysille asetetut edellytykset, sillä KMO-suureen (Kaiser–Meyer–Olkin) arvo on yli 0.6 (tässä 0.785) ja Bartlettin testin $hmt < 0.05$ (tässä $hmt < 0.001$). Lisäksi kaikkien muuttujien kommunaliteetit ovat raja-arvoksi asetettua 0.3 suurempia. Muuttujat tämän vuoden analyysiin on koottu vuoden 1970 väestölaskentatiedoista, jotka on muunnettu tutkimuksen tekijän toimesta painetusta muodosta digitaaliseen. Taulukossa 2 on esitetty vuoden 1970 pääkomponenttirakenteen kehitys siten, että mukana on pääkomponenttien ominaisarvot sekä niiden selitysosuudet. Pääkomponenttianalyysin tuloksena syntyi pääkomponenttirakenne, josta lopulliseen analyysiin valikoitui neljä pääkomponenttia. Viides pääkomponentti jäi lopullisen rakenteen ulkopuolelle, koska sen ominaisarvo jäi alle yhden. Ensimmäisessä pääkomponenttianalyysissä huomattiin, että pääkomponentit eivät korreloineet keskenään, joten niille suoritettiin suorakulmainen varimax-rotatio. Taulukossa 3 esitetään lopullinen neljän pääkomponentin rakenne siten, että mukana ovat muuttujien lataukset kullakin pääkomponentilla sekä kunkin muuttujan kommunaliteetit.

Vuoden 1970 sosiaalisen rakenteen lopullisessa pääkomponenttianalyysissä on mukana 91 pienaluetta (kuva 4). Analyysin ulkopuolella jätettiin pienen väestömäärän takia ne tilastolliset pienalueet, joissa asui alle 200 asukasta. Näitä alueita oli yhteensä 19 kappaletta (nro 7, 13, 29, 33, 37, 41, 42, 50, 54, 56, 59, 60, 73, 74, 86, 98, 101, 104, 107).

Taulukko 2. Vuoden 1970 pääkomponenttirakennetta kuvaavia lukuja.

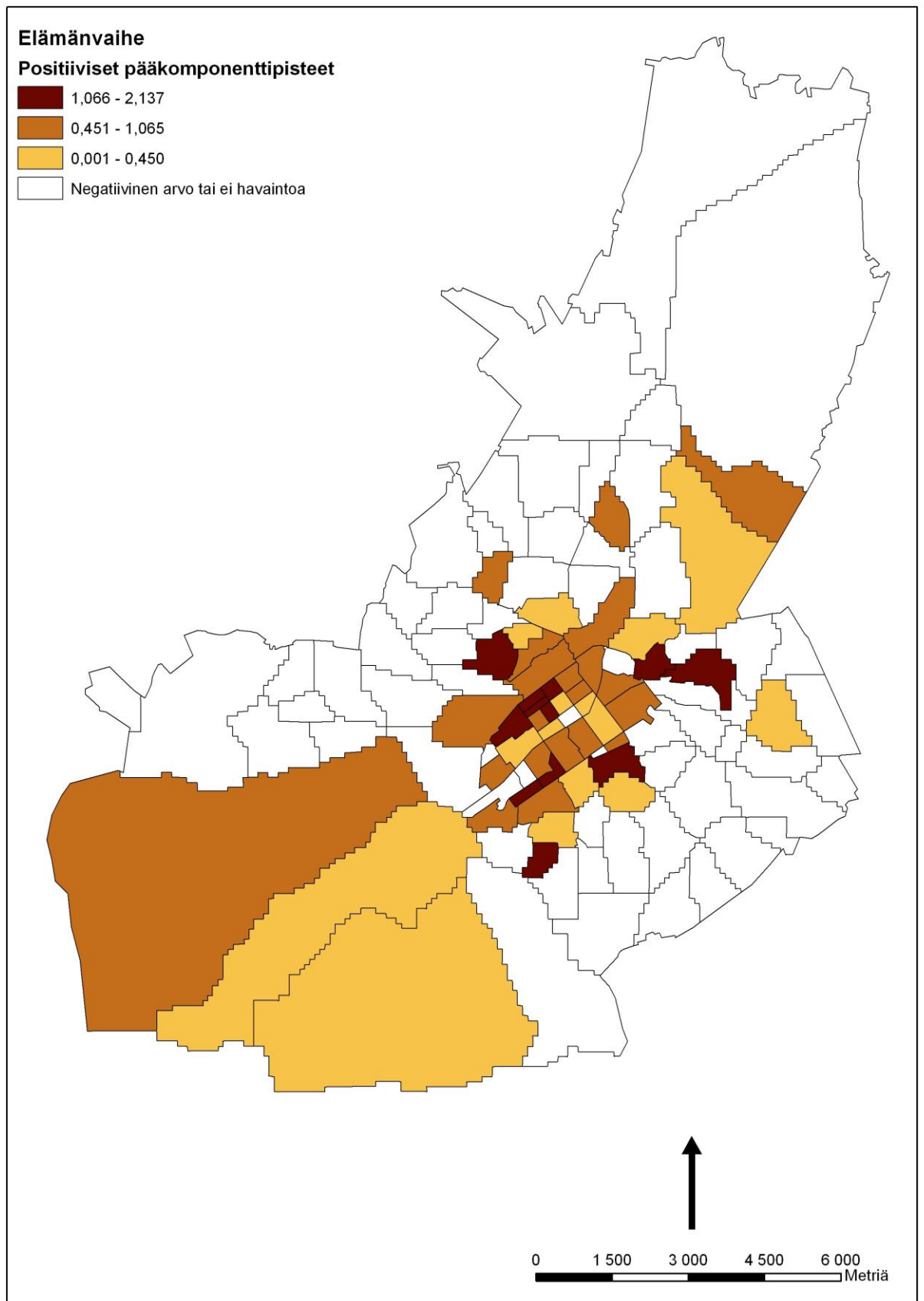
	Pääkomponentti 1	Pääkomponentti 2	Pääkomponentti 3	Pääkomponentti 4
Ominaisarvo	7,75	4,99	2,51	1,14
Selitysosuus	40,78 %	26,28 %	13,23 %	5,99 %
Kumulatiivinen selitysosuus	40,78 %	67,06 %	80,29 %	86,28 %

Taulukko 3. Vuoden 1970 pääkomponenttirakenne, jossa lataukset eri muuttujille sekä kommunaliteetit.

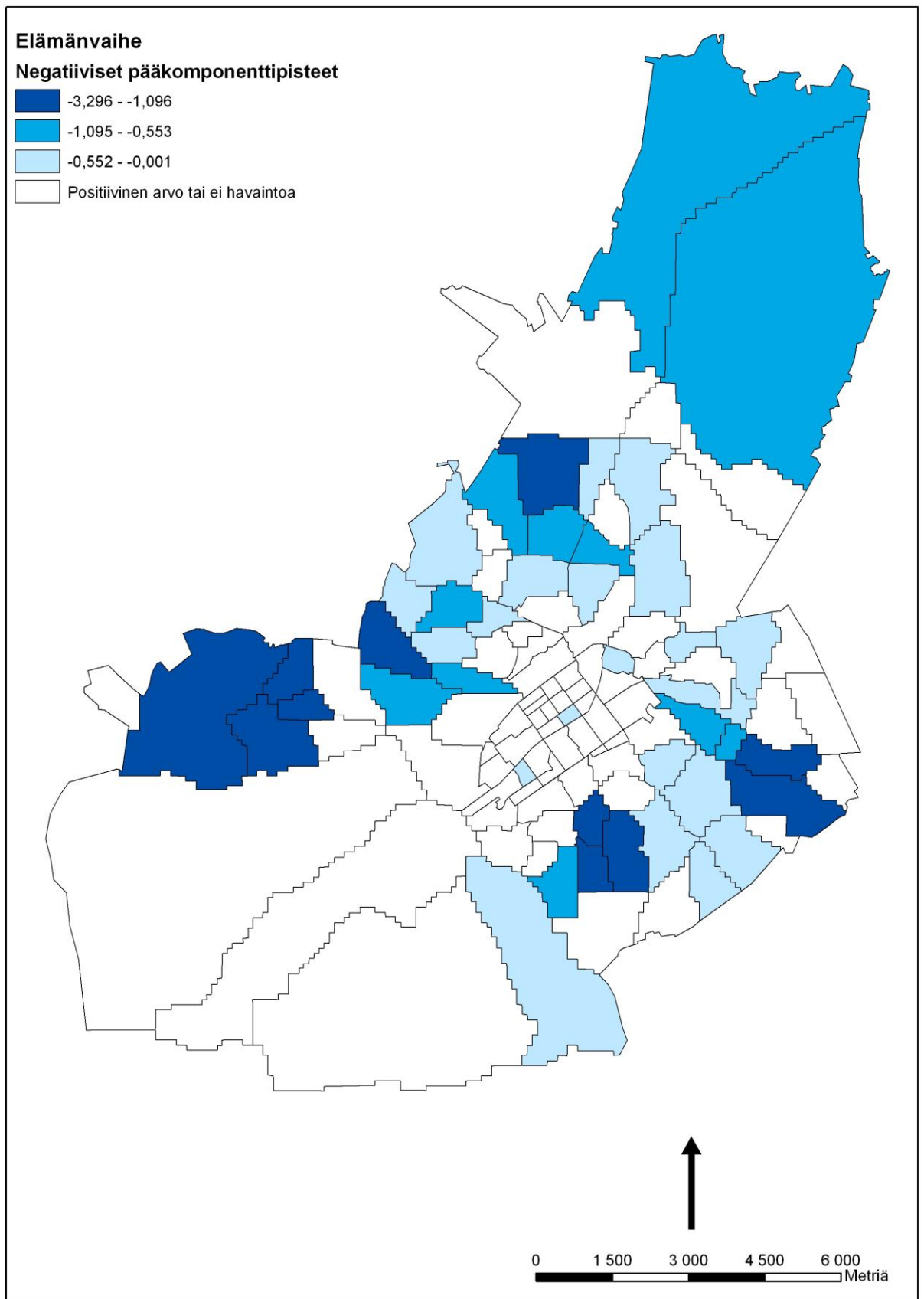
	Pääkomponentti 1	Pääkomponentti 2	Pääkomponentti 3	Pääkomponentti 4	Kommunaliteetti
Pinta-ala / Henkilö m ²		0,88			84,50 %
Asuinhuoneistojen keskipinta-ala m ²	- 0,65	0,53			81,70 %
Yhden hengen ruokakuntien osuus	0,86		0,33		89,20 %
3 ≤ hengen ruokakuntien osuus	- 0,93				97,10 %
Omistusasunnoissa asuvien ruokakuntien osuus			-0,92		86,00 %
Vuokralla tai alivuokralla asuvien ruokakuntien osuus			0,93		89,10 %
Perheistä lapsiperheitä	- 0,86				88,30 %
Yksinhuoltajaperheidien osuus	0,49		0,67		70,00 %
0-4-vuotiaiden osuus alle 15-vuotiaista				0,85	83,70 %
Alle 15-vuotiaiden osuus kaikista	- 0,93				93,50 %
20-39-vuotiaiden osuus kaikista	- 0,54			0,75	89,30 %
50-64-vuotiaiden osuus 15-64-vuotiaista	0,87			-0,40	93,00 %
Yli 65-vuotiaiden osuus kaikista	0,84				80,00 %
Ruotsinkielisten osuus kaikista		0,80			79,60 %
Toimihenkilöiden osuus ammatissa toimivista		0,82			83,10 %
Työntekijöiden osuus ammatissa toimivista	-0,42	-0,79			82,60 %
Alle 15000 mk vuodessa ansaitsevien ruokakuntien osuus	0,78		0,44		85,30 %
Korkeanasteen koulutuksen saaneiden osuus		0,92			91,00 %
Yleissivistävää koulutusta saaneiden osuus		0,93			92,40 %

Vuoden 1970 pääkomponenttianalyysin neljän pääkomponentin rakenne selittää 86,28 prosenttia muuttujien vaihtelusta. Ensimmäinen pääkomponentti selittää 40,78 prosenttia kokonaisvarianssista (taulukko 3). Tämän pääkomponentin kärkimuuttujia (yli 0.5 lataus) ovat 50–64-vuotiaiden osuus 15–64-vuotiaista, yhden hengen ruokakuntien osuus, yli 65-vuotiaiden osuus kaikista ja alle 15 000 mk vuodessa ansaitsevien osuus. Heikosti tällä pääkomponentilla latautuu yksinhuoltajaperheiden osuus perheistä. Negatiivisesti huomattavia latauksia (yli -0.5) saavia ovat kolmen tai useamman hengen ruokakuntien osuus, alle 15-vuotiaiden osuus, lapsiperheiden osuus kaikista perheistä, asuinhuoneistojen keskipinta-ala (m²) sekä 20–39-vuotiaiden osuus. Heikon negatiivisen latauksen saa työntekijöiden osuus kaikista ammatissa toimivista henkilöistä. Tällä pääkomponentilla ovat latautuneet muuttajat, jotka kuvaavat asukkaiden elämänvaihetta sekä taloudellista tilannetta. Ensimmäisessä pääkomponentissa korostuvat erityisesti ikääntyneet ja yksinasuvat, ja siten sitä on perusteltua kutsua elämänvaiheen ulottuvuudeksi.

Pääkomponenttipistemääriä tarkastelemalla saadaan kuva ensimmäisen pääkomponentin sijoittumisesta pienalueille. (kuvat 11 ja 12; liite 4) Suurimpia positiivisia komponenttipistemääriä saavat Flemingipuiston alue (nro 12), Martti (10), Rauhankatu pohjoinen (25), Port Arthur (27), Uittamo läntinen (38), Rauhankatu eteläinen (24), Puolalanpuisto (23), Kurjenmäki (49), Nummi (62), Kuuvuori (66), Kaupunginosa VII (21) ja Pitkämäki (94). Negatiiviset komponenttipistemäärät sijoittuvat kauemmaksi keskustasta lähinnä vuonna 1970 vielä kohtalaisen uusille asuinalueille. Suurimmat negatiiviset komponenttipistemäärät löytyvät Jyrkkälästä (nro 100), Paakarlasta (103), Pernosta (102), Ankkurikylästä (106), Keski-Runosmäestä (75), Ilpoisista (45), Hurrivuoresta (57), Lausteelta (55), Pansiosta (105), Luolavuori läntisestä (46), Ispoisista (40) ja Moisio-Koskennurmesta (110).

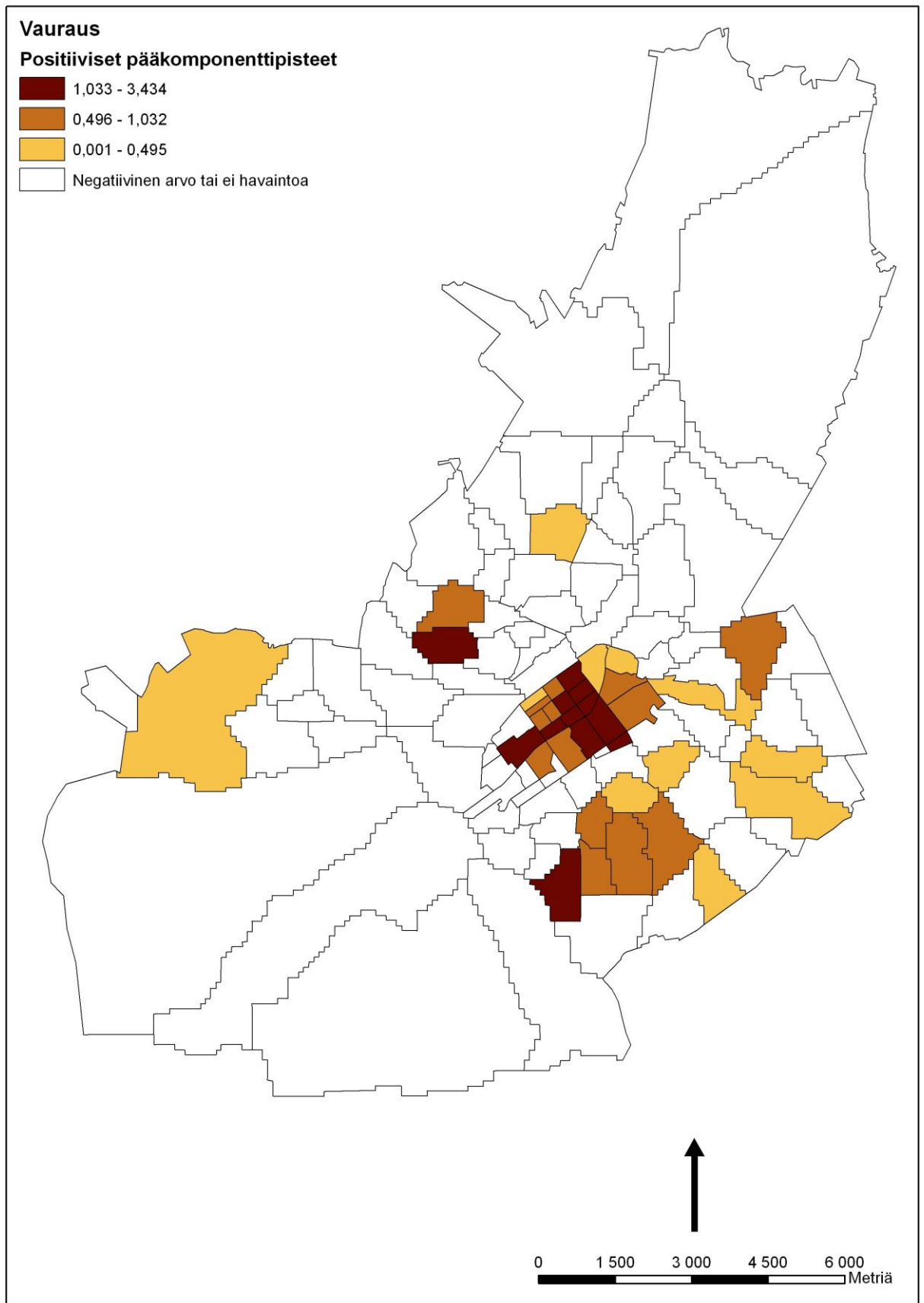
Kuva 11. Vuoden 1970 elämänvaihe-pääkomponentin positiiviset pääkomponenttipistemäärät.

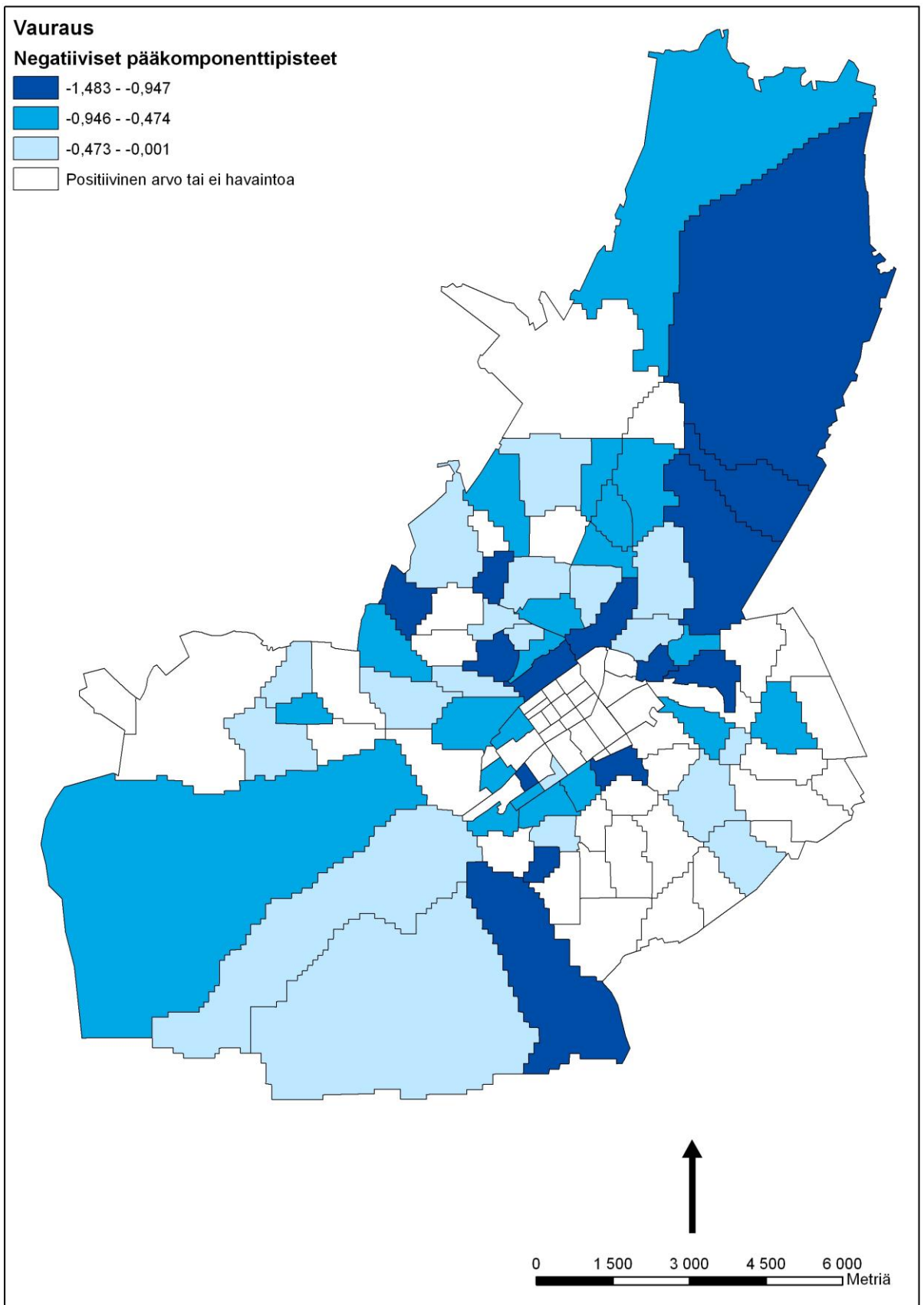
Kuva 12. Vuoden 1970 elämänvaihe-pääkomponentin negatiiviset pääkomponenttipistemäärät.

Toinen pääkomponentti selittää 26,28 prosenttia muuttujien kokonaisvaihtelusta (taulukko 3). Tämän pääkomponentin kärkimuuttujia (yli 0.5 lataus) ovat yleissivistävää koulutusta saaneiden osuus, korkeanasteen koulutusta saaneiden osuus, asuinpinta-ala per henkilö (m²), toimihenkilöiden osuus ammatissa toimivista henkilöistä, ruotsinkielisten osuus ja asuinhuoneistojen keskipinta-ala (m²). Negatiivisesti huomattavia latauksia (yli -0.5) saa ainoastaan työntekijöiden osuus ammatissa toimivista henkilöistä. Tälle ulottuvuudelle latautuvat positiivisesti muuttujat, jotka kuvaavat korkeaa sosioekonomista statusta. Täten toista pääkomponenttia kutsutaan vaurauden ulottuvuudeksi.

Toisen pääkomponentin pääkomponenttipisteiden alueellinen jakauma on kaksijakoinen (kuvat 13 ja 14, liite 4). Osa merkittäviä komponenttipistemääriä keräävistä alueista sijaitsee kaupungin keskustassa tai sen välittömässä läheisyydessä, mutta toisaalta osa sijaitsee niin sanotulla lähiokehällä. Huomionarvoista on kuitenkin se, että kahdestatoista eniten pääkomponenttipisteitä keränneestä alueesta ainoastaan kaksi sijaitsee ruutukaava-alueen ulkopuolella. Nämä alueet ovat Uittamo itäinen (nro 39) ja Suikkila (95). Suurimmat negatiiviset komponenttipistemäärät ovat jakautuneet kaupunkiin miltei päinvastaisesti kuin positiiviset pistemäärät. Negatiivisia arvoja ei löydy ruutukaava-alueelta, mutta sen reunamalla tilanne alkaa muuttua. Merkittävimmät negatiiviset pistemäärät löytyvät Metsämäestä (nro 72), Teräsrautela eteläisestä (84), Raunistulasta (69), Pläkkikaupungista (88), Orikedolta (71), Nummesta (62), Uittamo läntisestä (38), Kurjenmäestä (49), Ilkanrinteestä (11), Pitkämäestä (94), Kuuvuoresta (66) ja Pohjolasta (93).

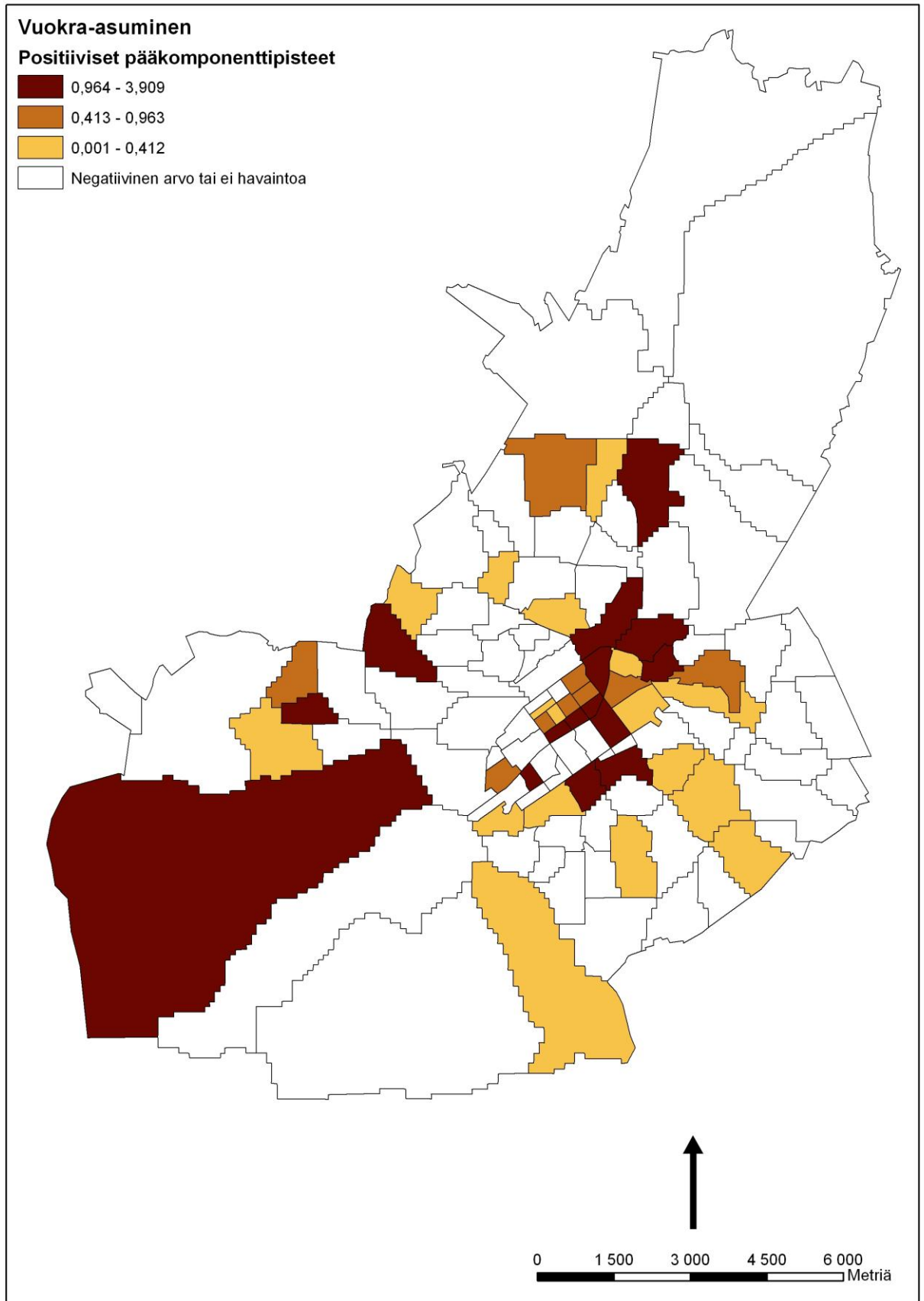
Kuva 13. Vuoden 1970 vauraus-pääkomponentin positiiviset pääkomponenttipistemäärät.

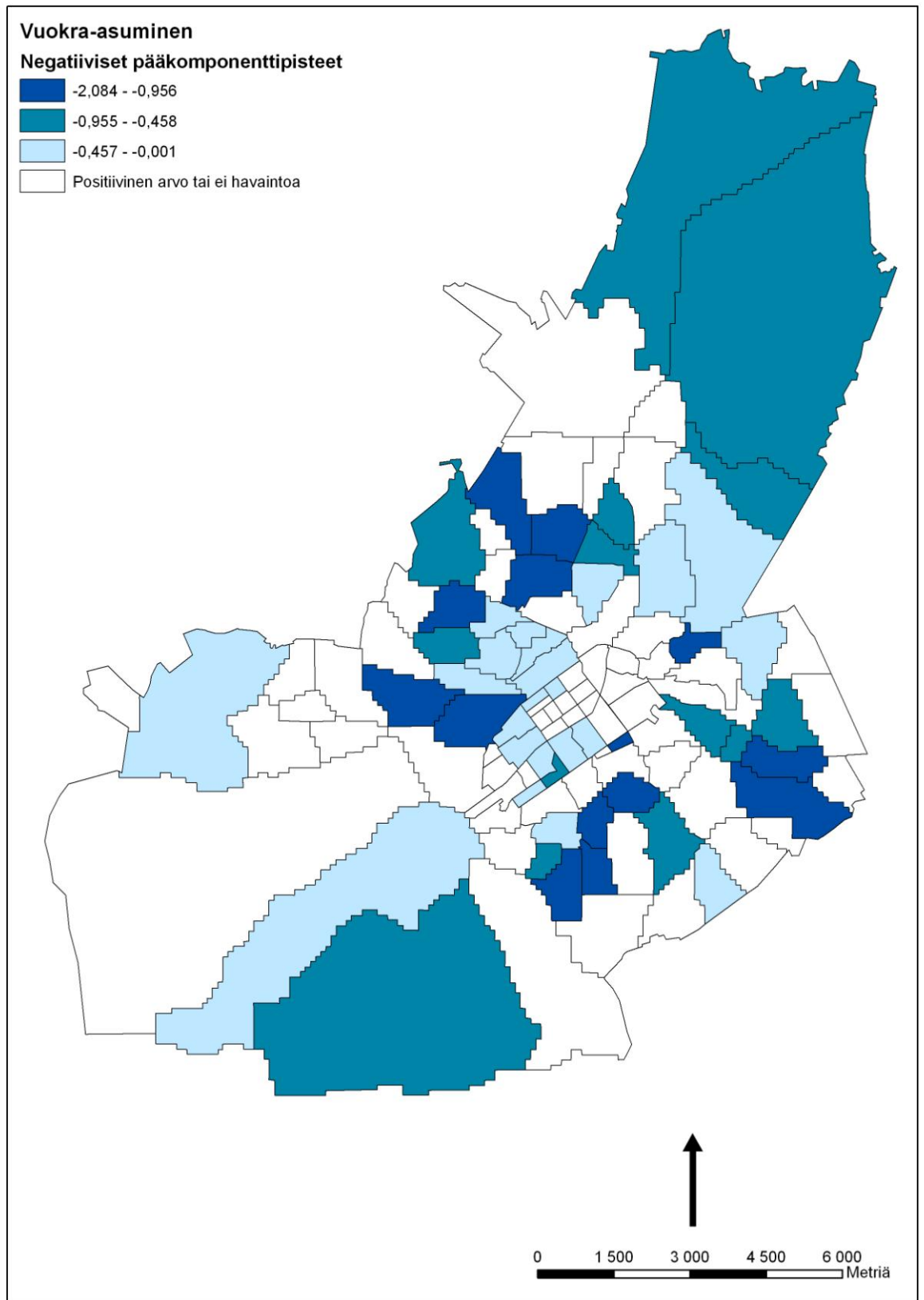
Kuva 14. Vuoden 1970 vauraus-pääkomponentin negatiiviset pääkomponenttipistemäärät.

Kolmas pääkomponentti selittää 13,23 prosenttia muuttujien varianssista (taulukko 3). Tämän pääkomponentin kärkimuuttujia (yli 0.5 lataus) ovat vuokralla tai alivuokralla asuvien ruokakuntien osuus sekä yksinhuoltajaperheiden osuus kaikista perheistä. Heikon positiivisen latauksen saavat alle 15 000 mk vuodessa ansaitsevien ruokakuntien osuus sekä yhden hengen ruokakuntien osuus. Negatiivisesti huomattavasti (yli -0.5) latautuu ainoastaan asunnonomistajien osuus kaikista ruokakunnista. Edellä kuvatut lataukset kertovat kolmannen pääkomponentin kuvaavan lähinnä vuokra-asumista ja jossain määrin myös heikompaa sosioekonomista asemaa. Näiden latausten perusteella kolmas pääkomponentti nimetään vuokra-asumisen ulottuvuutta.

Alueellisessa tarkastelussa vuokra-asumisen ulottuvuus esittäytyy hyvin hajanaisena (kuvat 15 ja 16, liite 4). Tällä pääkomponentilla korkeita pistemääriä saavia alueita löytyy sekä kaupungin keskustasta että asuinlähiöistä. Suurimmat positiiviset pääkomponenttipistemäärät saavat Kurjenmäki (nro 49), Paakarla (103), Jyrkkälä (100), Mäntymäki (48), Kuuvuori (66), Kauppatori eteläinen (15), Kaupunginosa II (4), Ilkanrinne (11), Ylioppilaskylä (68), Ursininkatu eteläinen (19), Verkatehdas (14) ja Kristiinankatu eteläinen (18). Suurimmat negatiiviset pistemäärät ovat keskittyneet kauemmaksi keskustasta. Negatiivisista pistemääristä suurimmat ovat Uudenmaantulli (nro 5), Lauste (55), Paaskunta (67), Iso-Heikkilä (97), Vätti pohjoinen (83), Näätinummi-Runosmäki (85), Luolavuori itäinen (47), Luolavuori läntinen (46), Pahaniemi (99), Uittamo itäinen (39), Ispoinen (40) ja Ruohonpää läntinen (89).

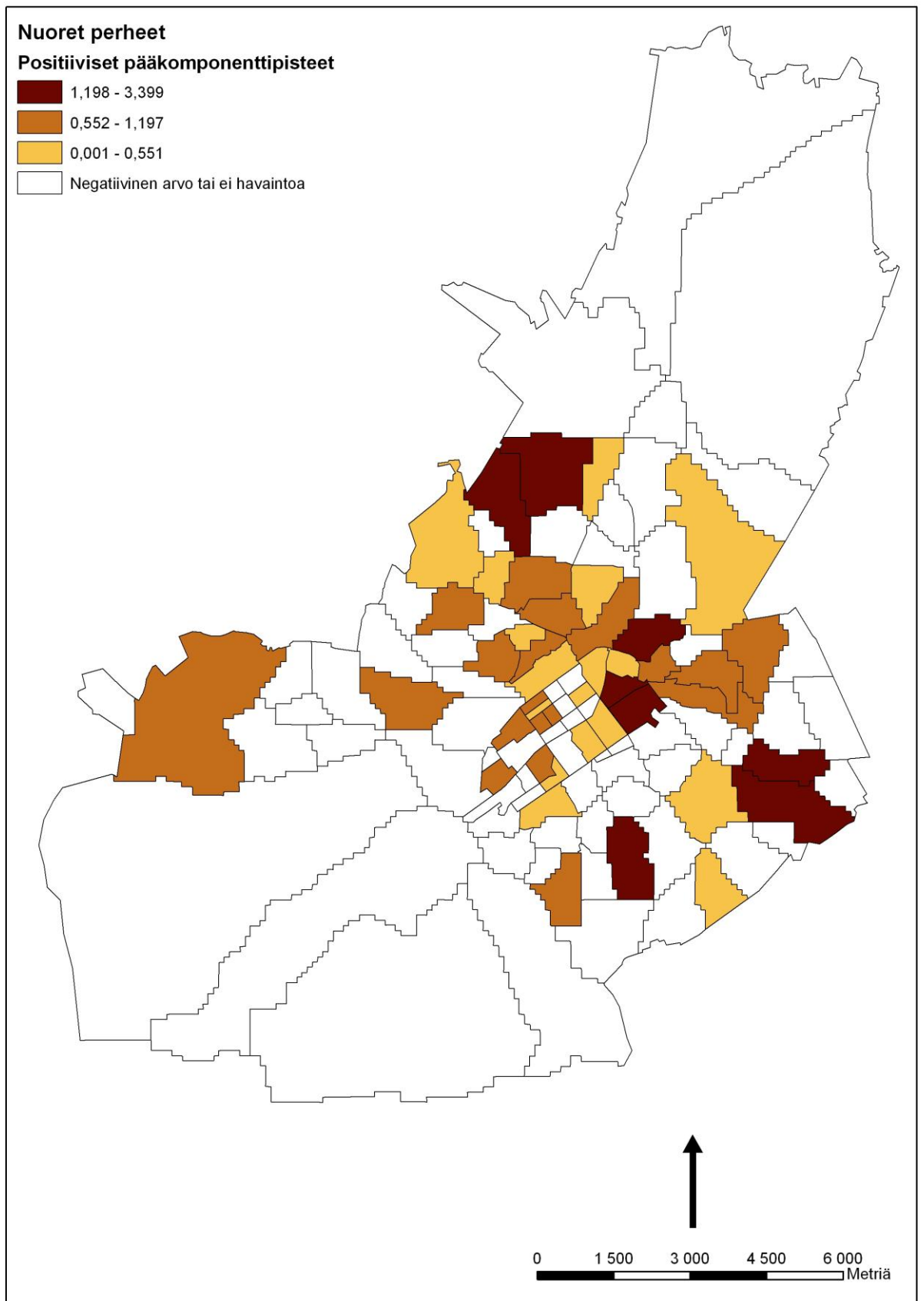
Kuva 15. Vuoden 1970 vuokra-asuminen-pääkomponentin positiiviset pääkomponenttipistemäärät.

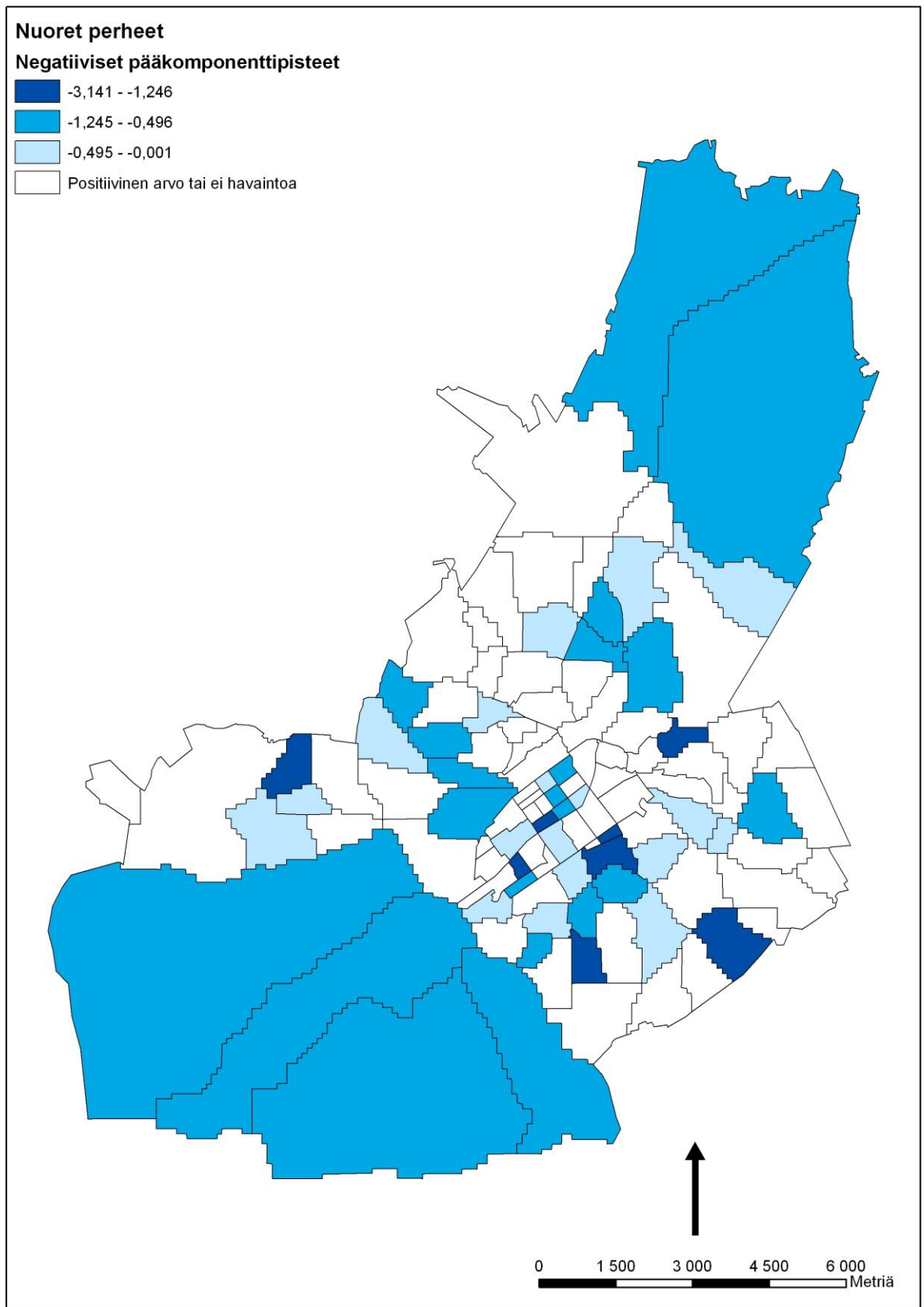
Kuva 16. Vuoden 1970 vuokra-asuminen-pääkomponentin negatiiviset pääkomponenttipistemäärät.

Neljäs pääkomponentti selittää 5,99 prosenttia muuttujien varianssista (taulukko 3). Tämän pääkomponentin kärkimuuttujia (yli 0.5 latauksen saavia) ovat 0-4-vuotiaiden osuus alle 15-vuotiaista ja 20–39-vuotiaiden osuus kaikista. Heikon negatiivisesti tällä pääkomponentilla latautuu 50–64-vuotiaiden osuus 15–64-vuotiaista. Tämä pääkomponentti kuvaa pääasiassa pienten lasten sekä nuorten aikuisten sijoittumista kaupunkirakenteeseen, joten ulottuvuutta kutsutaan nuorten perheiden ulottuvuudeksi.

Tällä pääkomponentilla korkeat positiiviset pääkomponenttipistemäärät keskittyvät seuraaville alueille: Ylioppilaskylä (nro 68), Lauste (55), Kaupunginosa I (3), Keski-Runosmäki (75), Ilpoinen (45), Hurttivuori (57), Nättinummi-Runosmäki (85) ja Yliopisto (2). Nämä alueet jakautuvat kahdenlaiseksi ryhmäksi, joista toinen sijaitsee yliopiston lähellä ja koostuu todennäköisesti pitkälti opiskelijoista ja heidän pienistä lapsistaan (kuvat 17 ja 18; liite 4). Toisaalta tämä ulottuvuus keskittyy myös 1970-luvun alussa vielä rakenteilla olleisiin tai juuri valmistuneisiin asuinlähiöihin. Negatiiviset pääkomponenttipistemäärät sijoittuvat kaupunkiin sen sijaan hajanaisesti, tosin uusissa asuinlähiöissä negatiivisia pistemääriä ei ole.

Kuva 17. Vuoden 1970 nuoret perheet-pääkomponentin positiiviset pääkomponenttipistemäärät.

Kuva 18. Vuoden 1970 nuoret perheet-pääkomponentin negatiiviset pääkomponenttipistemäärät.

5.1.3. Vuoden 1970 sosiaalisten ulottuvuuksien pääkomponenttipisteet fyysisillä aluetyypeillä

Vuoden 1970 sosiaalisten ulottuvuuksien analyysiä voidaan syventää vertaamalla sitä saman vuoden fyysisten aluetyyppien analyysiin (taulukko 4). Elämänvaiheen pääkomponentilla keskimäärin suurimpia positiivisia pääkomponenttipistemääriä saavat kaikkein vanhimmat asuinaluetyypit, eli ennen vuotta 1940 rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet sekä ennen vuotta 1940 rakentuneet pientaloalueet. Myös 1940-luvulla rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet saavat tällä ulottuvuudella keskimäärin positiivisia pääkomponenttipisteitä, mutta uudempaa kaupunkirakennetta kuvaavat aluetyypit, vuoden 1950 jälkeen rakentuneet kerrostaloalueet sekä vuoden 1940 jälkeen rakentuneet pientaloalueet saavat elämänvaiheen ulottuvuudella keskimäärin negatiivisia arvoja.

Taulukko 4. Vuoden 1970 sosiaalisten ulottuvuuksien pääkomponenttipisteiden keskiarvot fyysisillä aluetyypeillä.

Fyysiset aluetyypit	Sosiaaliset ulottuvuudet			
	<i>Elämänvaihe</i>	<i>Vauraus</i>	<i>Vuokra-asuminen</i>	<i>Nuoret perheet</i>
Ennen vuotta 1940 rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet	0,754	0,752	0,452	0,150
Ennen vuotta 1940 rakentuneet pientaloalueet	0,590	-0,744	0,341	0,081
Vuoden 1950 jälkeen rakentuneet kerrostaloalueet	-0,365	1,345	0,780	0,361
1940-luvulla rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet	0,312	-0,744	0,347	-0,917
Vuoden 1940 jälkeen rakentuneet pientaloalueet	-0,444	-0,257	-0,373	-0,065

Vaurauden pääkomponentilla keskimäärin korkeimpia positiivisia pääkomponenttipisteitä saavat vuoden 1950 jälkeen rakentuneet kerrostaloalueet. Myös kaupungin keskustaan sijoittuneet ennen vuotta 1940 rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet saavat keskimäärin positiivisia pääkomponenttipistemääriä. Muut fyysiset aluetyypit saavat tällä ulottuvuudella keskimäärin negatiivisia pistemääriä. Sen sijaan vuokra-asumisen pääkomponentilla keskimäärin positiivisia pääkomponenttipistemääriä saavat kaikki fyysiset aluetyypit, lukuun ottamatta vuoden 1940 jälkeen rakentuneita pientaloalueita. Nuorten perheiden pääkomponentilla keskimäärin positiivisia pistemääriä saavat ennen vuotta 1940 rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet, ennen vuotta 1940 rakentuneet pientaloalueet sekä vuoden 1950 jälkeen rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet. Negatiivisia pistemääriä tällä ulottuvuudella saavat 1940-

luvulla rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet sekä vuoden 1940 jälkeen rakentuneet pientaloalueet.

5.1.4. Sosiaaliset aluetyypit vuonna 1970

Turun kaupungissa vuonna 1970 vallinneiden sosiaalisten ulottuvuuksien hahmottumisen jälkeen pääkomponenttianalyysin tuloksena syntyneitä neljää pääkomponenttia käytettiin tilastollisten pienalueiden ryhmittelemiseksi mahdollisimman erityyppisiksi ryhmiksi, joissa kuitenkin sisäinen yhtenevyys olisi mahdollisimman suuri. Tämän ryhmittelyanalyysin tuloksena saatiin neljän ryhmän ratkaisu, mutta muita mahdollisia ryhmittelyjä haettiin 2-6 ryhmän väliltä. Pääkomponenttipistemäärien lisäksi ryhmittelyssä kiinnitettiin huomiota myös muihin tilastollisiin tunnuslukuihin sekä ryhmittelyssä muodostuneiden alueiden tulkinnallisuuteen. (taulukko 5)

Ryhmittelyanalyysin perusteella löydettiin neljä sosiaaliselta rakenteeltaan selvästi erilaista luokkaa, jotka ovat: ryhmä 1: vuokralla asuvat lapsiperheet ryhmä, 2: vakiintuneet lapsiperheet, ryhmä 3: väljästi asuvat korkeankoulutetut sekä ryhmä 4: nuoret lapsiperheet. (kuva 19)

Ryhmään yksi, eli vuokralla asuviin lapsiperheisiin, kuului ainoastaan neljä aluetta, mutta nämä muodostivat selvästi muista poikkeavan erilaisen ryhmän. Pääkomponenttien välisessä vertailussa tämä ryhmä saa muita ryhmiä korkeamman arvon vuokra-asumisen ulottuvuudella, mutta pienimmän arvon elämänvaiheen ulottuvuudella. Lisäksi ryhmän alueet saavat keskimäärin selvästi negatiivisia pääkomponenttipistemääriä sekä vaurauden että nuorten perheiden ulottuvuudella. Vuokra-asumisen ulottuvuus määrittelee tätä ryhmää kaikkein eniten, mutta myös elämänvaiheen ulottuvuuden merkittävästi negatiiviset arvot kertovat ryhmän koostumuksesta. Myös yksittäisten muuttujien tarkastelu tukee pääkomponenteilla kuvattujen ulottuvuuksista tehtyä tulkintaa. Muita ryhmiä suurempia osuuksia ryhmä saa alle 15-vuotiaiden osuudesta, lapsiperheiden osuudesta, kolmen tai useamman hengen ruokakuntien osuudesta, vuokralla tai alivuokralla asuvien osuudesta, yksinhuoltajaperheiden osuudesta sekä työntekijöiden osuudesta. Huomionarvoista

ensimmäisessä ryhmässä on se, että vaikka ryhmä on monin tavoin sosiaalisilla mittareilla muita ryhmiä heikommassa asemassa, niin tässä ryhmässä pienituloisten ruokakuntien osuus oli kaikkein pienin. Muita ryhmiä pienempiä osuuksia tämä ryhmä saa myös 50–64-vuotiaiden osuudesta 15–64-vuotiaista, yli 65-vuotiaiden osuudesta, ruotsinkielisten osuudesta, yhden hengen ruokakuntien osuudesta, omistusasuntojen osuudesta, asuinpinta-alasta, toimihenkilöiden osuudesta, korkeasti koulutettujen osuudesta sekä yleissivistävän koulutuksen suorittaneiden osuudesta.

Taulukko 5. Vuoden 1970 sosiaalisten aluetyyppien tunnuslukuja.

	Ryhmä 1	Ryhmä 2	Ryhmä 3	Ryhmä 4	Koko tutkimusalue
Pinta-ala / Henkilö (m ²)	15,10	19,13	25,09	19,10	19,86
Asuinhuoneistojen keskipinta-ala (m ²)	57,23	55,53	58,94	52,69	55,22
Yhden hengen ruokakuntien osuus	15,72 %	22,95 %	37,36 %	25,83 %	25,77 %
3 ≤ hengen ruokakuntien osuus	72,12 %	52,51 %	33,69 %	49,92 %	49,65 %
Omistusasunnoissa asuvien ruokakuntien osuus	13,21 %	56,76 %	44,04 %	53,25 %	51,77 %
Vuokralla tai alivuokralla asuvien ruokakuntien osuus	81,19 %	36,47 %	48,54 %	40,72 %	41,65 %
Perheistä lapsiperheitä	75,51 %	49,84 %	40,83 %	56,01 %	51,55 %
Yksinhuoltajaperheiden osuus	21,04 %	11,32 %	16,34 %	12,35 %	12,85 %
0–4-vuotiaiden osuus alle 15-vuotiaista	30,95 %	29,72 %	37,74 %	40,43 %	34,42 %
Alle 15-vuotiaiden osuus kaikista	35,56 %	20,75 %	15,38 %	23,23 %	21,37 %
20–39-vuotiaiden osuus kaikista	30,67 %	29,85 %	30,99 %	36,34 %	32,13 %
50–64-vuotiaiden osuus 15–64-vuotiaista	14,91 %	25,24 %	29,00 %	19,92 %	23,67 %
Yli 65-vuotiaiden osuus kaikista	6,96 %	8,46 %	13,92 %	7,97 %	9,08 %
Ruotsinkielisten osuus kaikista	2,62 %	2,96 %	13,38 %	3,73 %	4,79 %
Toimihenkilöiden osuus ammatissa toimivista	20,60 %	24,53 %	38,58 %	32,26 %	28,98 %
Työntekijöiden osuus ammatissa toimivista	57,43 %	52,19 %	30,77 %	45,12 %	46,87 %
Alle 15000 mk vuodessa ansaitsevien ruokakuntien osuus	36,25 %	38,06 %	40,82 %	37,07 %	38,09 %
Korkeanasteen koulutuksen saaneiden osuus	1,57 %	3,51 %	12,98 %	6,79 %	5,93 %
Yleissivistävää koulutusta saaneiden osuus	10,37 %	15,42 %	38,25 %	22,78 %	21,06 %
Elämänvaiheen pääkomponentti	-1,78	0,01	0,61	-0,07	
Vaurauden pääkomponentti	-0,65	-0,42	1,63	-0,06	
Vuokra-asumisen pääkomponentti	2,78	-0,33	0,47	-0,11	
Nuorten perheiden pääkomponentti	-0,92	-0,60	-0,15	1,10	

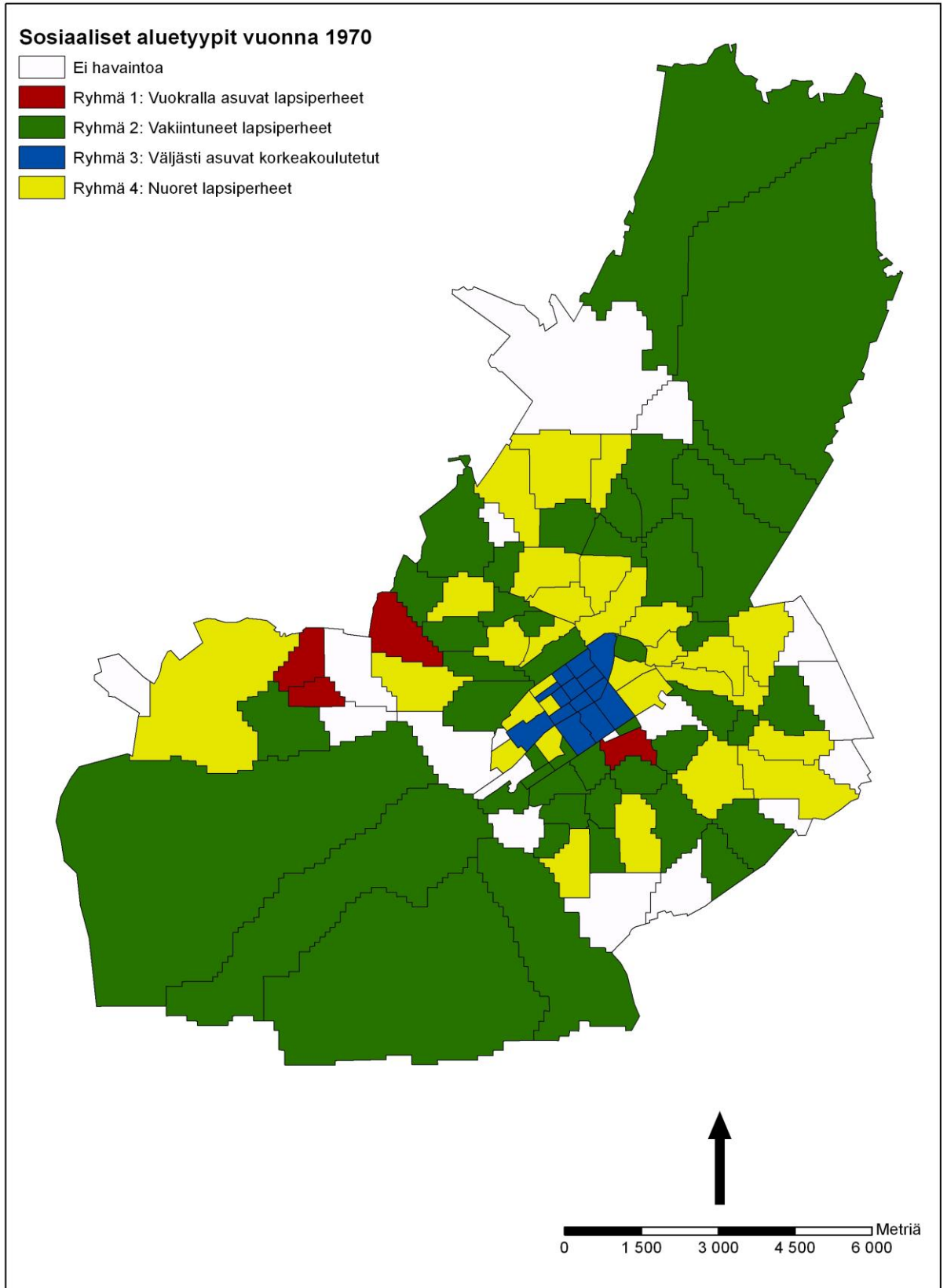
Toinen analyysissä erottunut ryhmä, vakiintuneet lapsiperheet, on selvästi ensimmäistä suurempi, sillä se koostuu 44 pienalueesta ja muodostaa täten suurimman ryhmän. Nämä alueet levittäytyvät käytännössä joka puolelle kaupunkia lukuun ottamatta keskustaa. Tämä ryhmä ei saa keskimääräisesti korkeita positiivisia pääkomponenttipistemääriä yhdelläkään pääkomponentilla, mutta se saa keskimäärin kohtalaisia negatiivisia pääkomponenttipistemääriä nuorten perheiden, vaurauden sekä

vuokra-asumisen ulottuvuuksilla. Yksittäisten muuttujien tarkastelu paljastaa toisen ryhmän olevan miltei kaikilla muuttujilla lähellä koko kaupungin keskimääräisiä lukuja. Ainoa muuttuja, jolla toinen ryhmä saa muita ryhmiä suuremman osuuden on omistusasuminen, joka on tässä ryhmässä yleisempää kuin muissa ryhmissä. Muita ryhmiä pienempiä arvoja toinen ryhmä saa 0-4-vuotiaiden osuudesta alle 15-vuotiaista, 20–39-vuotiaiden osuudesta, vuokralla tai alivuokralla asuvien osuudesta sekä yksinhuoltajien osuudesta.

Väljästi asuvat korkeasti koulutetut muodostavat ryhmittelyn kolmannen ryhmän, joka on sekä alueellisesti että rakenteeltaan muita ryhmiä yhtenäisempi. Tähän ryhmään kuuluu 24 pienaluetta, jotka sijaitsevat kaupungin keskusta-alueella. Pääkomponenteista kolmas ryhmä saa keskimäärin voimakkaan positiivisia pääkomponenttipistemääriä vaurauden ulottuvuudella sekä kohtalaisia positiivisia pistemääriä elämänvaiheen ja vuokra-asumisen ulottuvuuksilla. Nuorten perheiden ulottuvuudella kolmas ryhmä saa keskimäärin heikkoja negatiivisia pistemääriä. Muuttujien tarkastelu vahvistaa pääkomponenttien kautta syntyvää kuvaa kyseisestä ryhmästä. Kolmas ryhmä saa keskimäärin muita ryhmiä suuremman osuuden 50–64-vuotiaiden osuudesta 15–64-vuotiaista, yli 65-vuotiaista, ruotsinkielisistä, yhden hengen ruokakunnista, alle 15 000 markkaa vuodessa ansaitsevista ruokakunnista, toimihenkilöistä, korkeakoulutuksen suorittaneista ja yleissivistävän koulutuksen suorittaneista. Lisäksi tämän ryhmän alueilla on keskimäärin muita ryhmiä suurempi asuinpinta-ala henkilöä kohti sekä asuinhuoneistojen keskipinta-ala. Muita ryhmiä pienempiä osuuksia kolmas ryhmä saa alle 15-vuotiaista, lapsiperheistä, kolmen tai useamman hengen ruokakunnista sekä työntekijöistä. Lukuun ottamatta pienituloisten suurta osuutta, tässä ryhmässä korostuvat kaikki korkeaan sosioekonomiseen asemaan liittyvät muuttajat. Pienituloisten suurta osuutta selittää osittain ryhmän keskimääräistä selvästi suurempi yhden hengen ruokakuntien osuus, joka väistämättä vaikuttaa ruokakuntien vuosittaisten ansioiden määrään negatiivisesti.

Neljännän ryhmän vuoden 1970 sosiaalisten rakenteiden analyysissä muodostaa nuorten lapsiperheiden ryhmä. Tämä ryhmä koostuu 29 pienalueesta, jotka muodostavat miltei yhtenäisen kehämäisen alueen kaupungin keskustan ympärille. Tätä nuorten lapsiperheiden ryhmää määrittää erityisesti samanniminen pääkomponentti, jolla ryhmä

saa keskimäärin voimakkaita positiivisia pääkomponenttipistemääriä. Muilla pääkomponenteilla tämä ryhmä saa kohtalaisen heikkoja negatiivisia latauksia. Analyysissä mukana olleiden muuttujien keskiarvojen tarkastelu vahvistaa pääkomponenttipistemäärien kautta syntynyttä kuvaa kyseisestä ryhmästä, sillä nuorten perheiden ryhmä saa keskimäärin muita ryhmiä suurempia arvoja 0–4-vuotiaiden osuudesta alle 15-vuotiaista ja 20–39-vuotiaiden osuudesta. Keskimäärin muita ryhmiä pienempiä arvoja ryhmä saa ainoastaan asuinhuoneistojen keskipinta-alasta. Muuten ryhmän muuttujien arvot seuraavat pitkälti tutkimusalueen keskiarvoja, lukuun ottamatta lapsiperheiden osuutta, joka hieman koko alueen keskiarvoa korkeampi.

Kuva 19. Turun sosiaaliset aluetyypit vuonna 1970.

5.1.5. Vuoden 1970 sosiaaliset rakenteet kaupungin fyysisessä rakenteessa

Sosiaalisten ja fyysisten aluetyyppien ristiintaulukointi kertoo sosiaalisten alueiden sijoittumisesta kaupungin fyysiseen rakenteeseen (taulukko 6). Vuokralla asuvien lapsiperheiden sijoittumisesta kaupunkiin ei löydy mitään selvää trendiä, sillä ryhmä jakautuu neljään eri aluetyyppiin. Yllättävää tämän sosiaalisen aluetyypin jakaumassa on kuitenkin se, että puolet ryhmän alueista sijaitsee vuoden 1940 jälkeen rakentuneilla pientaloalueilla. Sen sijaan omistusasunnoissa asuvat lapsiperheet keskittyvät vahvasti vuoden 1940 jälkeen rakentuneille pientaloalueille, joka on ryhmän sosioekonomisesti vahvan statuksen mukaista asuinaluetta. Seuraavaksi eniten tämän ryhmän alueita sijaitsee ennen vuotta 1940 rakentuneilla pientaloalueilla, joka tarkoittaa sitä, että yli 86 prosenttia omistusasunnoissa asuvista lapsiperheistä asui vuonna 1970 pientalovaltaisilla alueilla.

Taulukko 6. Sosiaaliset aluetyypit fyysisillä aluetyypeillä vuonna 1970.

Sosiaaliset aluetyypit	Fyysiset aluetyypit		Vuoden 1950 jälkeen rakentuneet kerrostalo-alueet	1940-luvulla rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet	Vuoden 1940 jälkeen rakentuneet pientaloalueet	Yhteensä
	Ennen vuotta 1940 rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet	Ennen vuotta 1940 rakentuneet pientaloalueet				
Ryhmä 1: Vuokralla asuvat lapsiperheet	1	0	1	0	2	4
Ryhmä 2: Vakiintuneet lapsiperheet	3	6	0	3	32	44
Ryhmä 3: Väljästi asuvat korkeakoulutetut	12	0	2	0	0	14
Ryhmä 4: Nuoret lapsiperheet	6	5	2	0	16	29
Yhteensä	22	11	5	3	50	

Myös väljästi asuvien korkeakoulutettujen ryhmä on keskittynyt vahvasti tietyille fyysiselle aluetyypille, sillä noin 86 prosenttia ryhmän havainnoista keskittyy ennen vuotta 1940 rakentuneille kerrostaloalueille. Loput ryhmän havainnoista sijaitsevat vuoden 1950 jälkeen rakentuneilla kerrostaloalueilla, joka tarkoittaa sitä, että tämän sosiaalisen aluetyypin kaikki havainnot sijaitsevat kerrostalovaltaisilla pienalueilla.

Nuorten lapsiperheiden sijoittuminen kaupungin fyysiseen kenttään on hivenen jakautunutta, mutta yli puolet ryhmän alueista on sijoittunut vuoden 1940 jälkeen rakentuneille pientaloalueille.

5.2. Vuoden 1990 tilastoanalyysin tulokset

5.2.1. Vuoden 1990 fyysiset aluetyypit

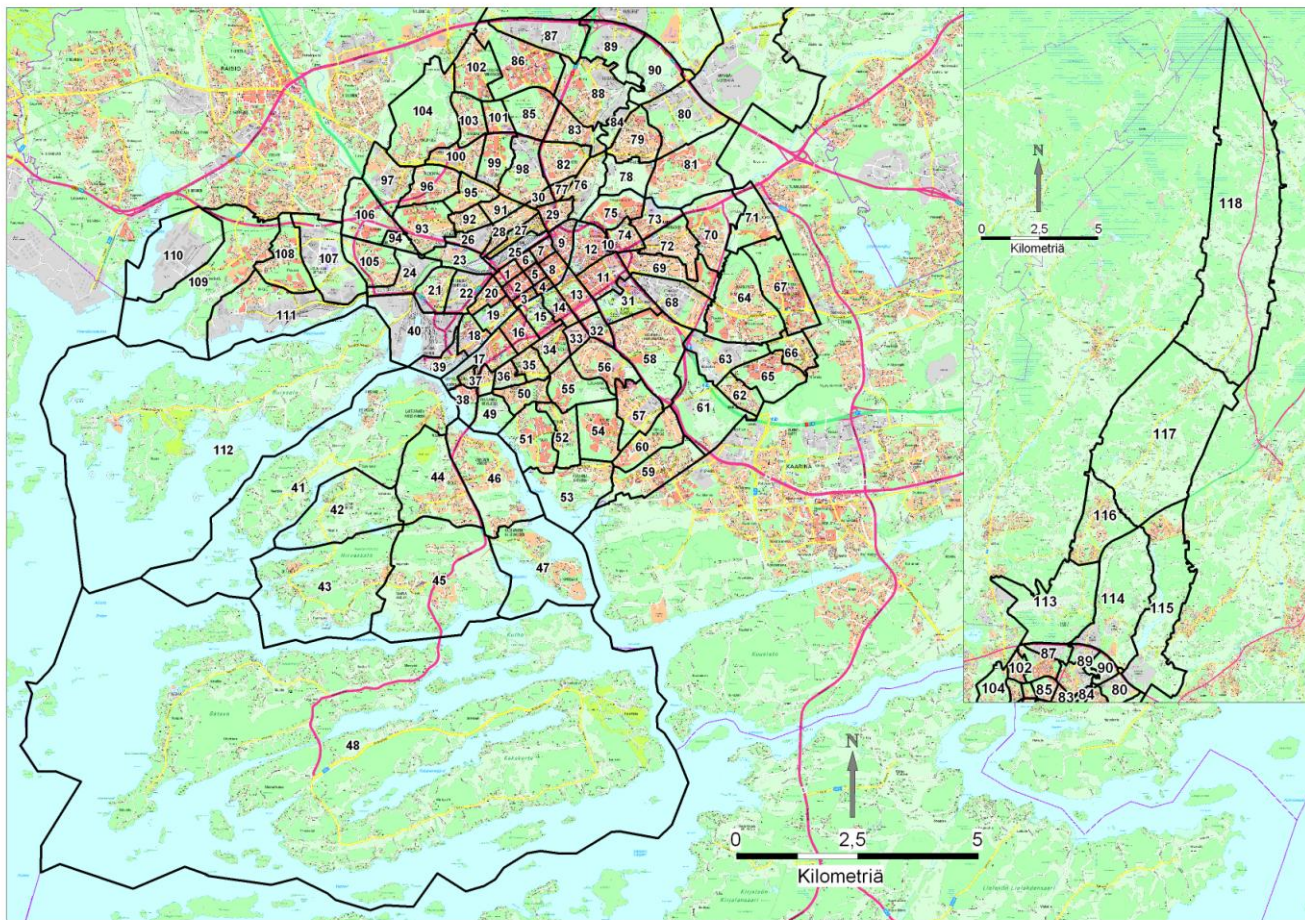
Vuoden 1990 fyysisten aluetyyppien ryhmittelyanalyysi tehtiin samoille 85 pienalueelle (kuva 20), jotka ovat mukana sosiaalisten aluetyyppien analyysissä. Tässä aluetyyppien ryhmittelyssä päädyttiin viiden ryhmän ratkaisuun (kuva 26). Nämä ryhmät ovat nimeltään: ryhmä 1: 1950- ja 1960-luvuilla rakentuneet pientaloalueet, ryhmä 2: 1970–1980-luvuilla rakentuneet pien- ja rivitaloalueet, ryhmä 3: 1960–1980-luvuilla rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet, ryhmä 4: ennen 1950-lukua rakentuneet pientaloalueet ja ryhmä 5: ennen 1960-lukua rakentuneet kerrostaloalueet.

Vuoden 1990 fyysisten aluetyyppien ryhmittelyn ensimmäisen ryhmän muodostaa ryhmä, jota kutsutaan 1950–1960-luvuilla rakentuneiden pientalojen ryhmäksi (kuva 21). Tähän ryhmään kuuluu 11 pienaluetta, jotka muodostavat kaksijakoisen rakenteen. Ensimmäinen osa ryhmään kuuluvista alueista sijaitsee kauempana keskustasta Ohikulkutien pohjoispuolella, kun taas toinen osa ryhmästä sijaitsee lähempänä kaupungin keskustaa muodostaen sektorit keskustan etelä- ja pohjoispuolelle. Analyysissä muodostuneen toisen ryhmän muodostavat 1970- ja 1980-luvuilla rakentuneet pien- ja rivitalot (kuva 22). Tämän ryhmän alueet ovat selvästi pientalovaltaisia ja suurin osa näiden alueiden rakentamisesta on tapahtunut 1980-luvulla, joten alueet ovat olleet vuonna 1990 vielä pääosin uudehkoja. Ryhmään kuuluu yhteensä 12 pienaluetta, jotka sijaitsevat pääosin noin 4–5 kilometrin päässä kaupungin keskustasta sijaitsevalla hajanaisella vyöhykkeellä. Lisäksi ryhmään kuuluvat Etelä-Paattisen (nro 117) ja Tortinmäen (118) pienalueet Pohjois-Turussa sekä Oriniemen (43) ja Satava-Kakskerran (48) alueet Turun eteläisillä saarilla.

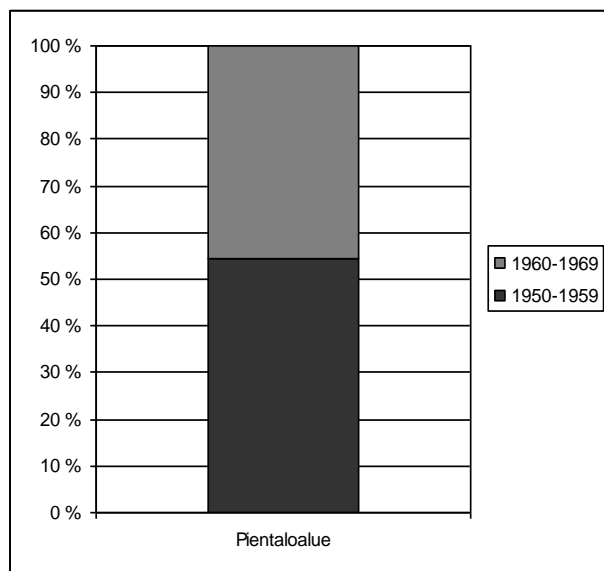
Kolmas ryhmä muodostuu 1960–1980-luvuilla rakentuneista kerrostalovaltaisista alueista (kuva 23). Tämä ryhmä on vuoden 1990 fyysistä aluetyypeistä kaikkein yleisin ja siihen kuuluu 47 pienaluetta. Ryhmän alueet sijoittuvat monipuolisesti ympäri

kaupunkia lukuun ottamatta kaupungin maaseutumaisia pohjoisia osia sekä etelässä sijaitsevia suuria saaria. 1960–1980-luvuilla rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet määrittävät vahvasti sekä kaupungin keskustaa että myös kaupungin lähiökehää. Suurin osa tämän ryhmän rakentamisesta on tapahtunut 1960- ja 1970-luvuilla, joka on ollut myös merkittävimmän väestökasvun aikaa Turussa. Analyysin neljäs ryhmä on nimeltään ennen 1950-lukua rakentuneet pientaloalueet (kuva 24). Ryhmään kuuluvista neljästä pienalueesta Raunistula eteläinen (29) ja Lauttaranta-Pikisaari (41) ovat rakentuneet pääosin jo ennen vuotta 1920. Ryhmään kuuluvat kaksi muuta aluetta sijaitsevat noin kahden kilometrin päässä keskustasta Nummenmäellä (72) ja Teollisuus-Itäharjulla (68). Tämän ryhmän alueita yhdistää myös puutalovaltaisuus.

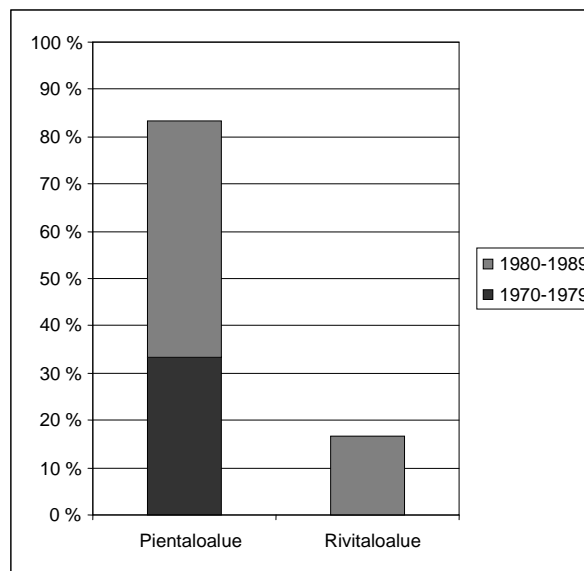
Ryhmittelyn viides ja viimeinen ryhmä muodostuu 11 pienalueesta, joita kutsutaan ennen 1960-lukua rakentuneiksi kerrostaloalueiksi (kuva 25). Yli puolet tämän ryhmän alueista on rakennettu 1950-luvulla ja loput ennen sitä. Alueen vanhin osa muodostuu puutalorakentamisen määrittämistä Port Arthurin (20) ja Vatselantien (10) alueista. Alueellisesti tämä ryhmä keskittyy kaupungin keskusta-alueelle, lukuun ottamatta Pikkumetsän (73), Mäntymäen (34) ja Iso-Heikkilän (21) alueita, jotka sijaitsevat hieman keskusta-alueen ulkopuolella.

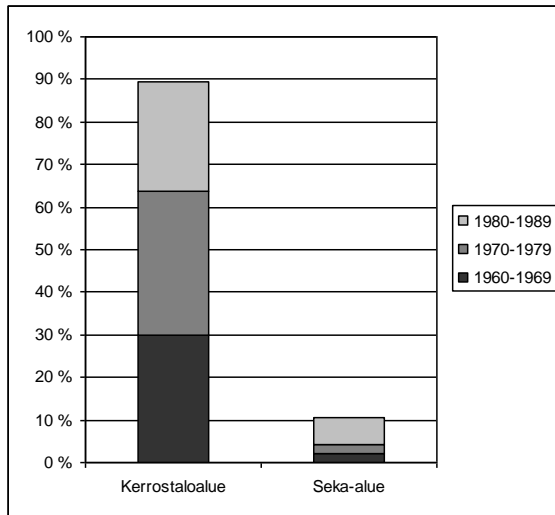
Kuva 20. Tilastolliset pienalueet Turussa vuonna 1990. (© Aineistot: Turun kaupunki 2010)

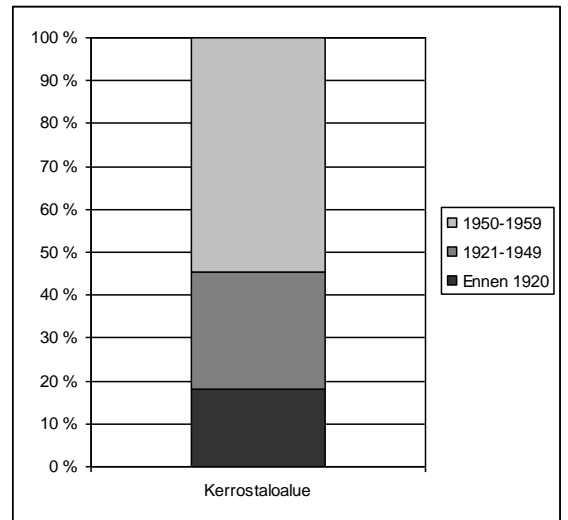
Kuva 21. Ryhmä 1: 1950- ja 1960-luvuilla rakentuneet pientaloalueet.

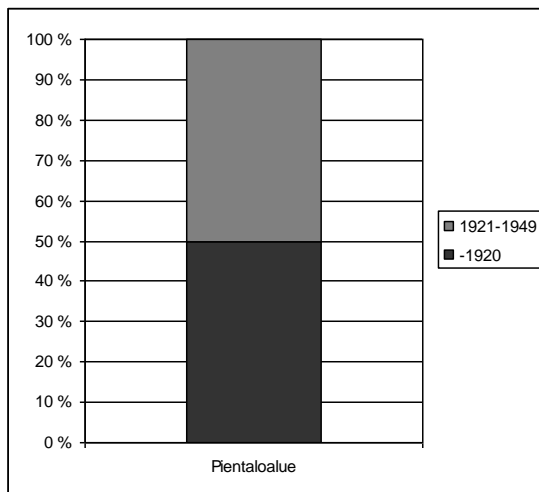
Kuva 22. Ryhmä 2: 1970–1980-luvuilla rakentuneet pien- ja rivitaloalueet.

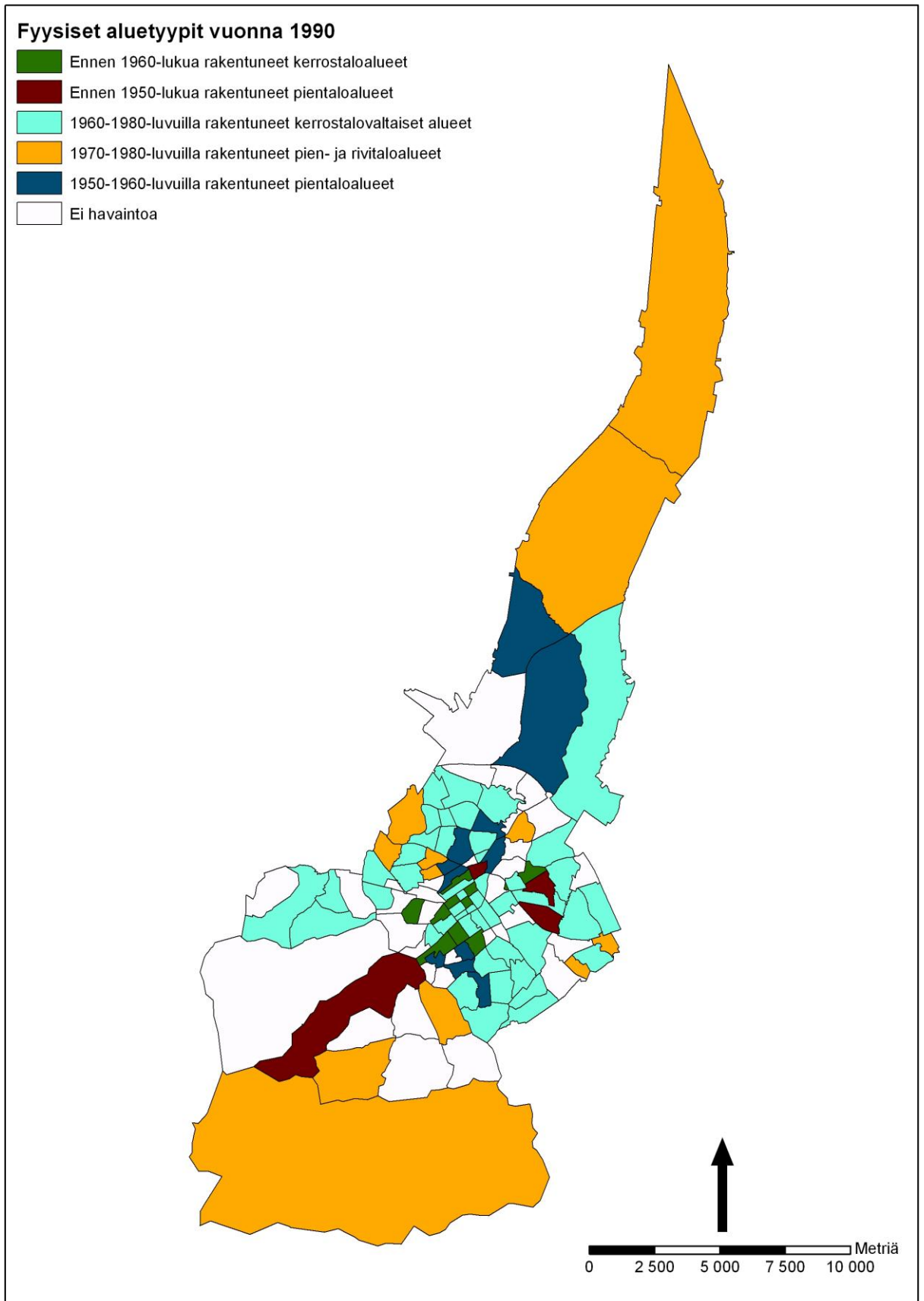
Kuva 23. Ryhmä 3: 1960–1980-luvuilla rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet.

Kuva 25. Ryhmä 5: Ennen 1960-lukua rakentuneet kerrostaloalueet.

Kuva 24. Ryhmä 4: Ennen 1950-lukua rakentuneet pientaloalueet.

Kuva 26. Turun fyysiset aluetyypit vuonna 1990.

5.2.2. Sosiaaliset ulottuvuudet vuonna 1990

Vuoden 1990 sosiaalista rakennetta tarkasteltiin pääkomponenttianalyysin avulla siten, että analyysissä oli mukana 17 muuttujaa. Vuoden 1990 korrelaatiomatriisin tarkastelu osoittaa, että suoritettu analyysi täyttää pääkomponenttianalyysille asetetut edellytykset, sillä KMO-suureen (Kaiser–Meyer–Olkin) arvo on yli 0.6 (tässä 0.778) ja Bartlettin testin $hmt < 0.05$ (tässä $hmt < 0.001$). Lisäksi kaikkien muuttujien kommunaliteetit ovat raja-arvoksi asetettua 0.3 suurempia. Vuoden 1990 analyysissä muuttujien määrä ja tyyppi poikkeaa jonkin verran vuoden 1970 analyysistä. Osa vuoden 1990 analyysissä mukana olleista tilastotiedoista ei ollut analyysin kannalta parhaita mahdollisia, johtuen tilastotietojen heikosta saatavuudesta. Tästä ei kuitenkaan aiheudu ongelmaa, koska tässä tutkimuksessa keskitytään alueellisen erilaistumisen ulottuvuuksien tarkasteluun eikä yksittäisten muuttujien vaihdoksilla ei ole merkittävää vaikutusta analyysin lopputulokseen. Pääpiirteissään vuoden 1990 sosiaalisen rakenteen analyysissä mukana olleet muuttujat ovat vertailukelpoisia sekä vuoden 1970 analyysin kuin myös 2000-luvun analyysien muuttujien kanssa.

Taulukossa 7 on esitetty vuoden 1990 pääkomponenttirakenteen kehitys siten, että mukana on pääkomponenttien ominaisarvot sekä niiden selitysosuudet. Pääkomponenttianalyysin tuloksena syntyi pääkomponenttirakenne, josta lopulliseen analyysiin valikoitui kolme pääkomponenttia. Neljäs pääkomponentti jäi lopullisen rakenteen ulkopuolelle, koska sen ominaisarvo jäi alle yhden. Ensimmäisessä pääkomponenttianalyysissä huomattiin, että pääkomponentit eivät korreloineet keskenään, joten niille suoritettiin suorakulmainen varimax-rotatio. Taulukossa 8 esitetään lopullinen kolmen pääkomponentin rakenne siten, että mukana ovat muuttujien lataukset kullakin pääkomponentilla sekä kunkin muuttujan kommunaliteetit.

Vuoden 1990 sosiaalisen rakenteen lopullisessa pääkomponenttianalyysissä on mukana 85 pienaluetta (kuva 20). Analyysin ulkopuolella jätettiin pienen väestömäärän takia ne tilastolliset pienalueet, joissa asui alle 200 asukasta. Näitä alueita oli yhteensä 31 (nro 12, 22, 23, 24, 26, 30, 31, 32, 33, 36, 38, 39, 40, 42, 44, 45, 47, 49, 61, 63, 71, 78, 80,

84, 87, 89, 90, 94, 107, 110, 112, 113). Lisäksi analyysin ulkopuolelle jätettiin Ylioppilaskylän alue (nro 75) sen poikkeuksellisen asukasrakenteen vuoksi.

Taulukko 7. Vuoden 1990 pääkomponenttirakennetta kuvaavia lukuja.

	Pääkomponentti 1	Pääkomponentti 2	Pääkomponentti 3
Ominaisarvo	6,452	5,468	2,513
Selitysosuus	37,95 %	32,17 %	14,78 %
Kumulatiivinen selitysosuus	37,95 %	70,12 %	84,90 %

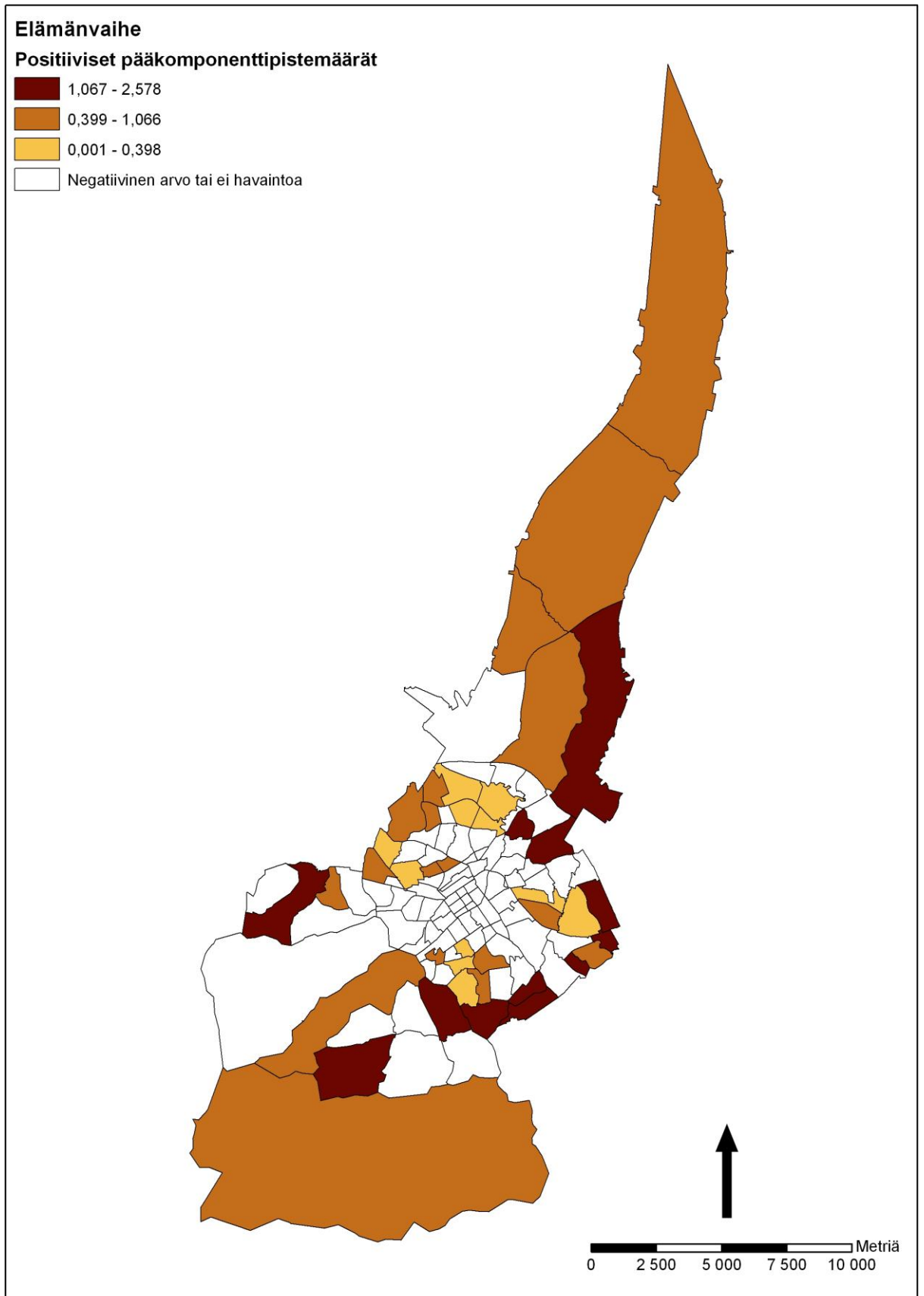
Taulukko 8. Vuoden 1990 pääkomponenttirakenne, jossa lataukset eri muuttujille sekä kommunaliteetit.

	Pääkomponentti 1	Pääkomponentti 2	Pääkomponentti 3	Kommunaliteetti
1-2 huoneen asuntojen osuus	-0,74		0,47	78,80 %
4 ≤ huoneen asuntojen osuus kaikista	0,78		-0,54	89,30 %
Yhden hengen asutokuntien osuus	-0,89		0,35	93,80 %
3 ≤ hengen asutokuntien osuus	0,92			95,30 %
Lapsiperheiden osuus	0,94			89,70 %
Yksinhuoltajaperheiden osuus	-0,34		0,83	79,70 %
Aravavuokra-asuntojen osuus kaikista	0,32		0,79	81,50 %
Omistusasuntojen osuus			-0,92	87,20 %
0–14-vuotiaiden osuus kaikista	0,97			96,30 %
15–74-vuotiaiden osuus kaikista	-0,79			71,10 %
Ylempien toimihenkilöiden osuus		0,89		90,30 %
Työntekijöiden osuus		-0,87	0,32	87,50 %
Tulot tulonsaajaa kohti (mk)		0,74	-0,48	77,30 %
Työttömyysaste			0,69	62,50 %
Perusasteen koulutuksen suorittaneiden osuus		-0,91		89,20 %
Vähintään ylemmän keskiasteen koulutuksen suorittaneiden osuus		0,90		81,20 %
Korkeakoulutettujen osuus		0,93		92,50 %

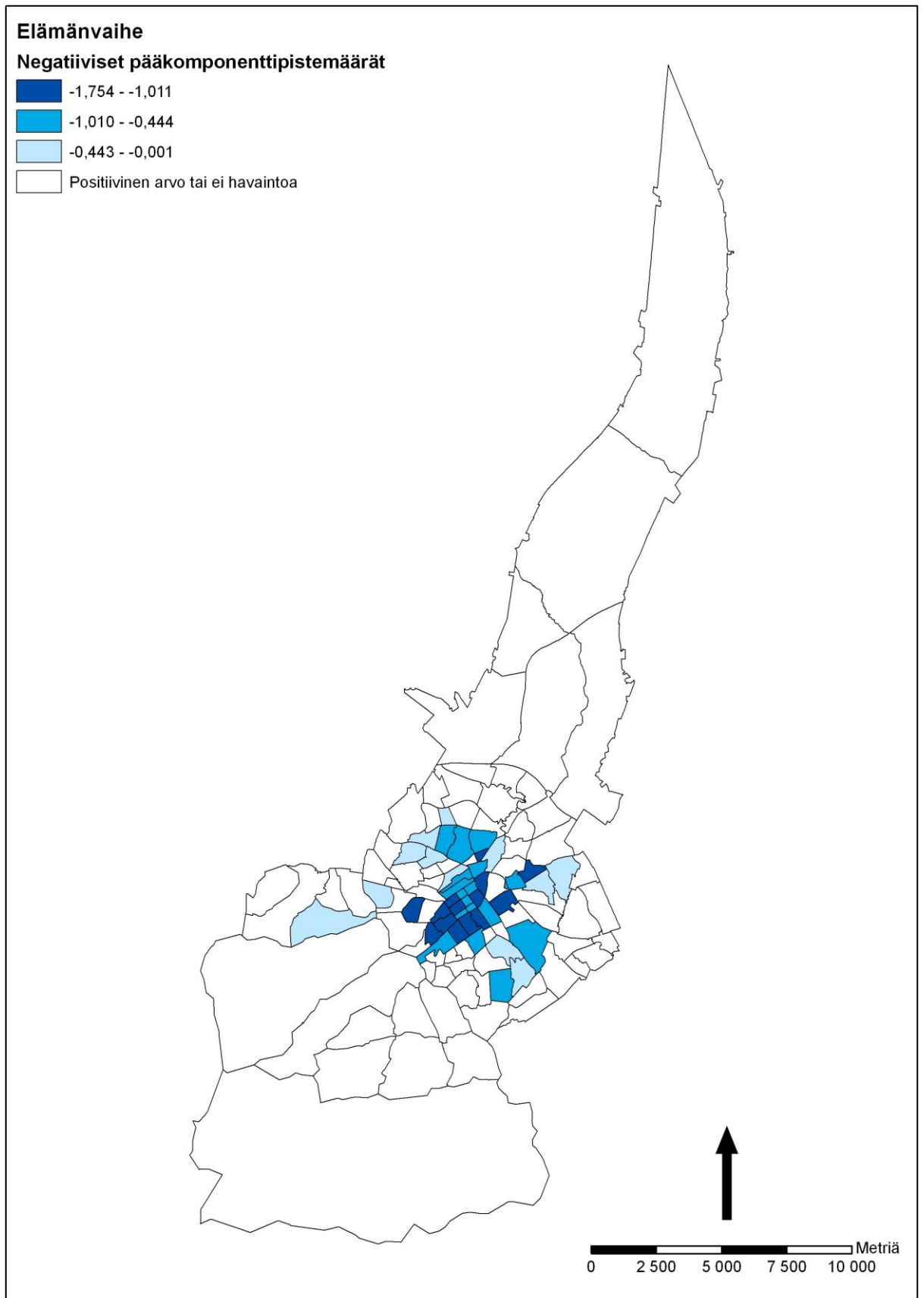
Vuoden 1990 pääkomponenttianalyysin kolmen pääkomponentin rakenne selittää 84,90 prosenttia muuttujien vaihtelusta. Ensimmäinen pääkomponentti selittää 37,95 prosenttia kokonaisvaihtelusta (taulukko 8). Tämän pääkomponentin kärkimuuttujia (yli 0.5 lataus) ovat 0–14-vuotiaiden osuus kaikista, lapsiperheiden osuus perheistä, kolmen tai useamman hengen asutokuntien osuus ja neljän tai useamman huoneen asuntojen osuus. Heikon positiivisen latauksen tälle komponentille saa myös aravavuokra-asuntojen osuus. Huomattavia negatiivisia latauksia (yli -0.5) saavat yhden hengen asutokuntien osuus, 15–74-vuotiaiden osuus kaikista ja 1–2 huoneen asuntojen osuus kaikista. Lisäksi yksinhuoltajaperheiden osuus kaikista lapsiperheistä saa heikon

negatiivisen latauksen. Edellä kuvattujen positiivisten latauksien perusteella ensimmäinen pääkomponentti kuvaa sosiaalisen rakenteen ulottuvuutta, jota määrittävät parhaiten perhetyyppi sekä asunnon koko. Suuri osa tällä ulottuvuudella positiivisen latauksen saavista alueista on vakiintuneiden lapsiperheiden määrittämää, kun taas negatiivisella puolella korostuvat yhden hengen asutokuntien yleisyys sekä aikuisväestö. Ulottuvuutta voidaankin kutsua elämänvaiheen ulottuvuudeksi.

Ensimmäisen pääkomponentin suurimmat positiiviset pääkomponenttipistemäärät löytyvät keskustaa ympäröivältä lähiökehältä (kuvat 27 ja 28; liite 5). Suurimpia positiivisia pääkomponenttipistemääriä saavat Huhkola (pienalue nro 62), Vaala (66), Moikoinen (46), Harittu (59), Jäkärä (115), Halinen (81), Keski-Perno (109), Oriniemi (43), Katariina (53), Länsi-Koivula (60), Asuin-Räntämäki (79) ja Varissuo (67). Sen sijaan suurimmat negatiiviset komponenttipistemäärät sijoittuvat kaupungin keskustaan tai sen lähistöön. Suurimpia negatiivisia komponenttipistemääriä saavat Iso-Heikkilä läntinen (nro 21), Ursininkatu pohjoinen (2), Rauhankatu (1), Samppalinn (14), Urheilupuisto (15), Kastu eteläinen (77), Pikkumetsä (73), Veistämöntori (18), Kauppatori (8), Sirkkala (11), Martti (16) ja Verkatehdas (9).

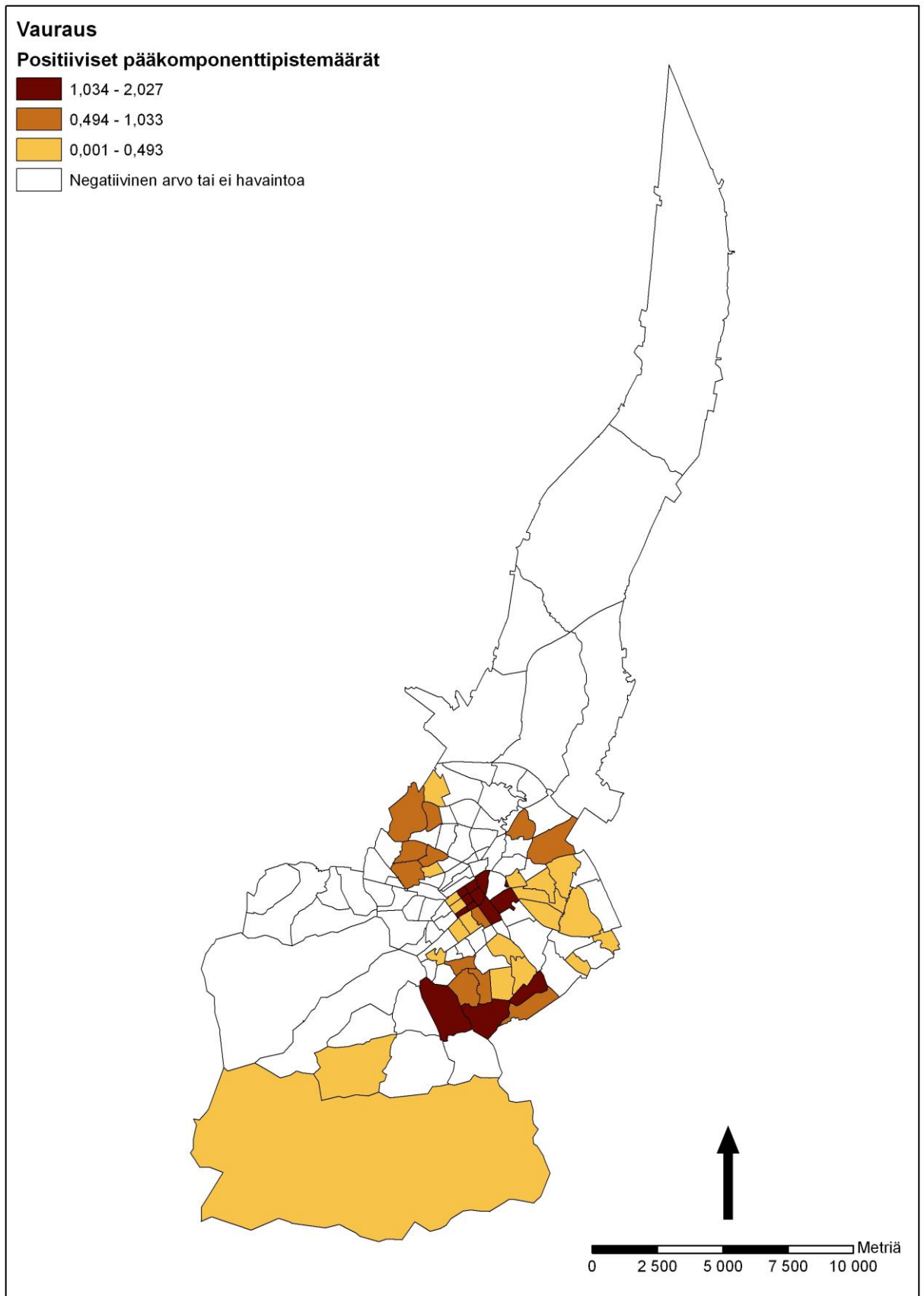
Kuva 27. Vuoden 1990 elämänvaihe-pääkomponentin positiiviset pääkomponenttipistemäärät.

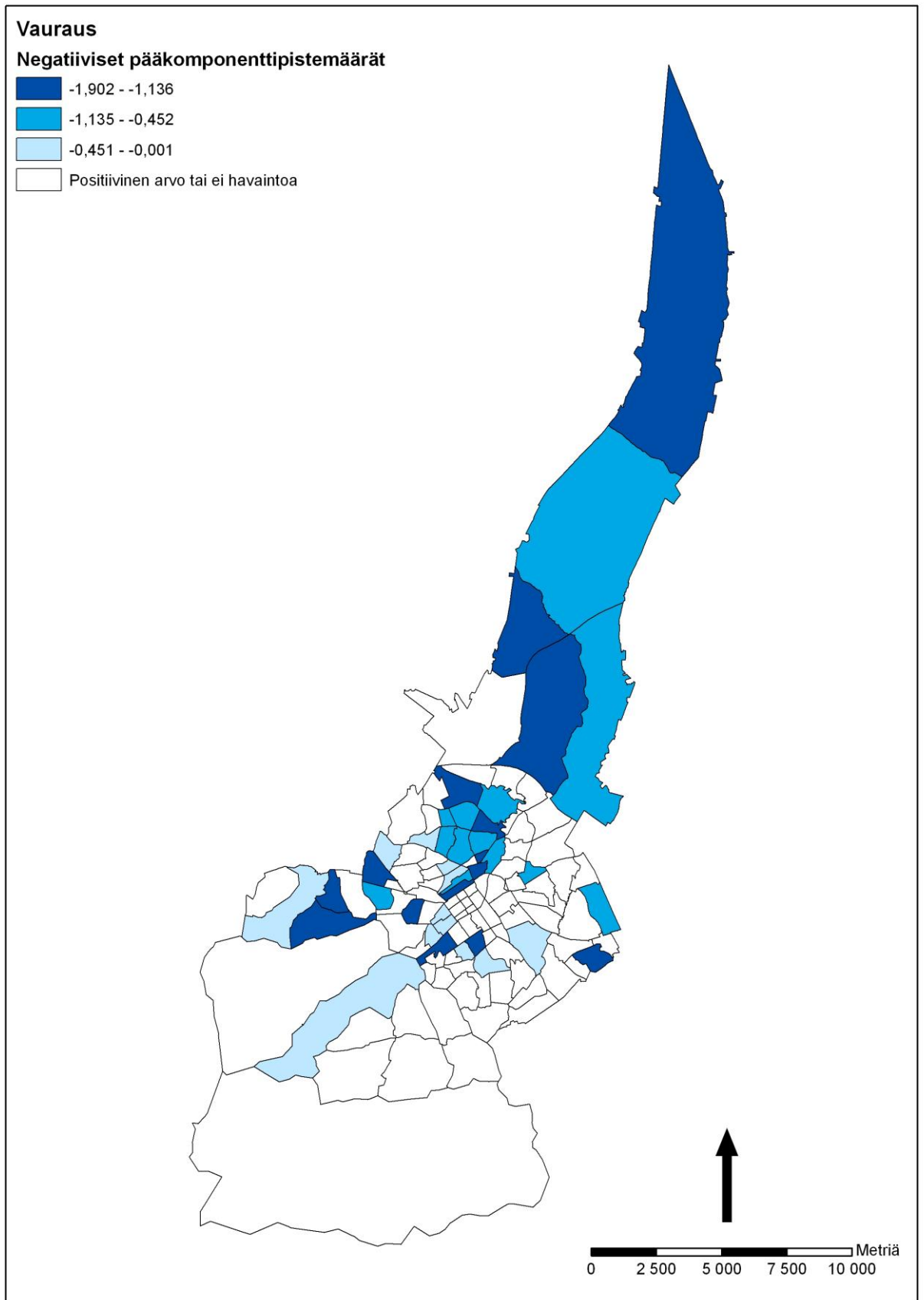
Kuva 28. Vuoden 1990 elämänvaihe-pääkomponentin negatiiviset pääkomponenttipistemäärät.

Toinen pääkomponentti selittää 32,17 prosenttia muuttujien kokonaisvaihtelusta (taulukko 8). Tämän pääkomponentin kärkimuuttujia (yli 0.5 lataus) ovat korkeakoulutettujen osuus yli 15-vuotiaista, vähintään ylemmän keskiasteen koulutuksen suorittaneiden osuus, ylempien toimihenkilöiden osuus sekä tulot tulonsaajaa kohti. Huomattavia (yli -0.5) negatiivisia latauksia saavat perusasteen koulutuksen suorittaneiden osuus yli 15-vuotiaista sekä työntekijöiden osuus. Toisen pääkomponentin kohdalla on huomattavaa se, että kaikki lataukset ovat voimakkaita, yli 0.7, joka selkeyttää pääkomponentin tulkintaa. Verrattuna muihin pääkomponentteihin tälle ulottuvuudelle latautuvat positiivisesti muuttujat, jotka kuvaavat korkeaa sosiaalista asemaa. Negatiivisen latauksen saavat sen sijaan muuttujat, jotka kuvaavat matalaa koulutustasoa sekä työntekijävaltaisuutta. Toisen pääkomponentin nimeäminen vaurauden ulottuvuudeksi on täten perusteltua.

Kun tarkastellaan tämän pääkomponentin pääkomponenttipistemäärien jakautumista eri pienalueille, nähdään että syntynyt kuva on kaksijakoinen (kuvat 29 ja 30; liite 5). Toisaalta suuria positiivisia pistemääriä löytyy keskustan alueelta ja sen välittömästä läheisyydestä, kuten Vatselantieltä (nro 10), Puolalanmäeltä (6), Ursininkatu eteläisestä (3), Tuureporista (7), Sirkkalasta (11), Kristiinankatu pohjoisesta (5), Vartiovuorelta (13), Kristiinankatu eteläiseltä (4) ja Kauppatorilta (8). Edellä mainittujen lisäksi huomattavan suuria pääkomponenttipistemääriä löytyy keskustan ulkopuolelta muun muassa myös Katariinasta (nro 53), Moikoisista (46) sekä Länsi-Koivulasta (60). Suuria negatiivisia pistemääriä löytyy sen sijaan lähinnä keskusta-alueen ulkopuolelta niiden painottuen vanhempiin lähiöihin sekä maaseutumaisiin asuinalueisiin. Suuria negatiivisia pistemääriä löytyy muun muassa Tortinmäeltä (nro 118), Paimalasta (114), Iso-Heikkilä läntisestä (21), Paakarlasta (108), Pansiosta (111), Härkämäestä (106), Ratapihalta (25), Kaerla itäisestä (83), Asuin-Lausteelta (65), Kastu eteläisestä (77), Mäntymäestä (34), Raunistula eteläisestä (29), Wärtsilästä (17) ja Keski-Runosmäestä (86).

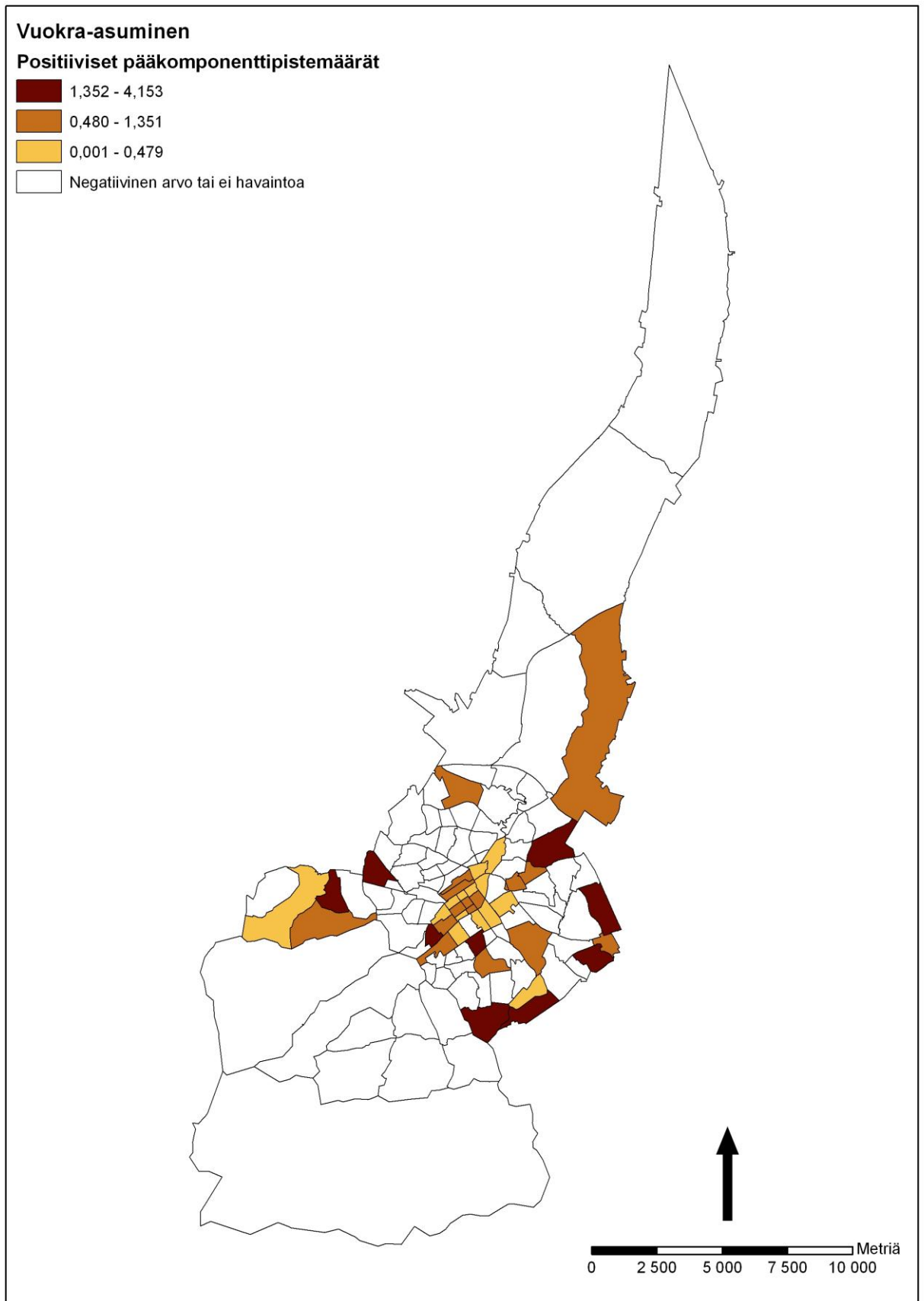
Kuva 29. Vuoden 1990 vauraus-pääkomponentin positiiviset pääkomponenttipistemäärät.

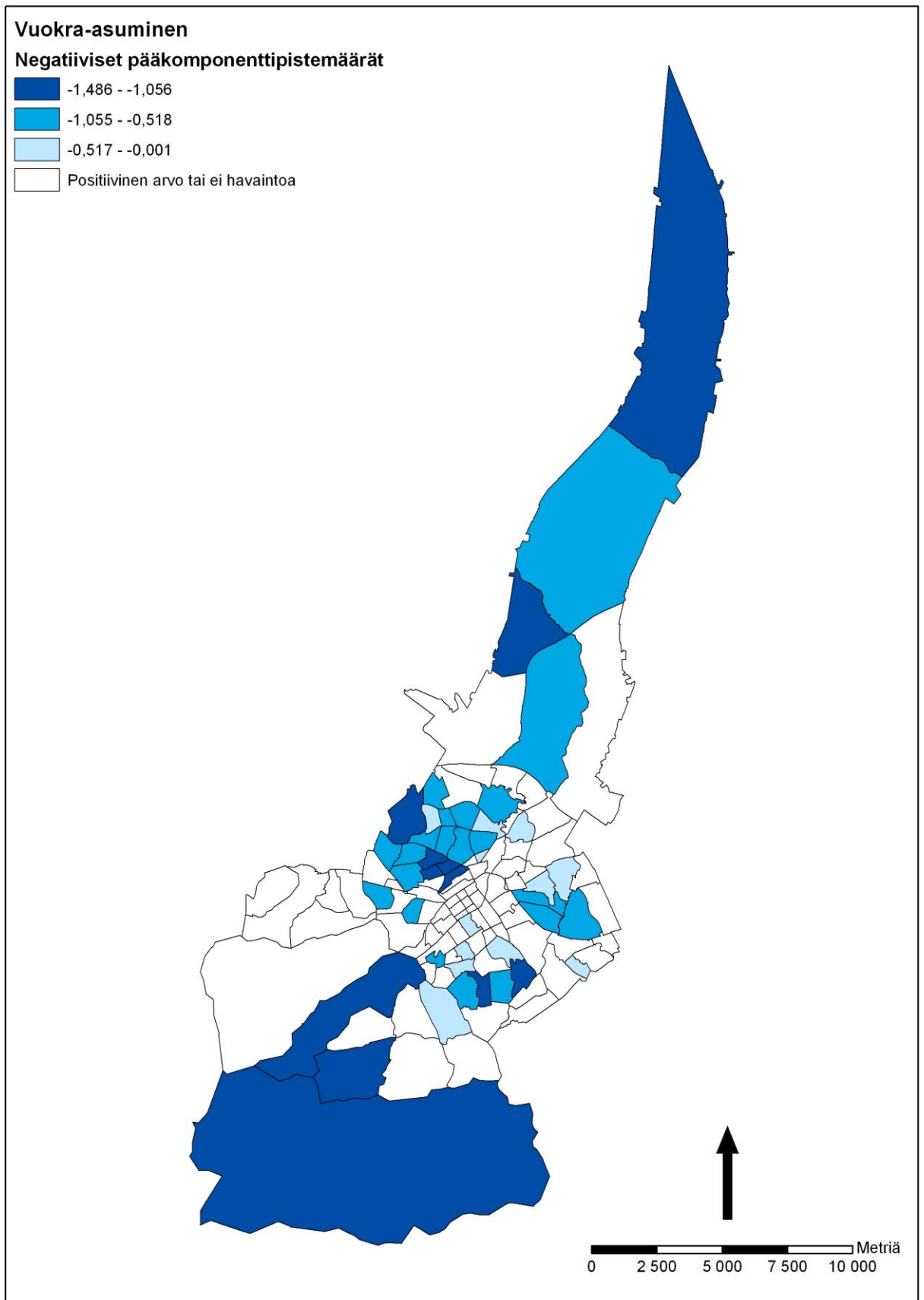
Kuva 30. Vuoden 1990 vauraus-pääkomponentin negatiiviset pääkomponenttipistemäärät.

Kolmas pääkomponentti selittää 14,78 prosenttia muuttujien kokonaisvaihtelusta (taulukko 8). Pääkomponentin kärkimuuttujia (yli 0.5 lataus) ovat yksinhuoltajaperheiden osuus lapsiperheistä, aravavuokra-asuntojen osuus kaikista asunnoista sekä työttömyysaste. Heikkoja positiivisia latauksia saavat 1–2 huoneen asuntojen osuus, yhden hengen asuntokuntien osuus ja työntekijöiden osuus. Huomattavia (yli -0.5) negatiivisia latauksia saavat vain omistusasuntojen osuus kaikista asunnoista sekä neljän tai useamman huoneen asuntojen osuus kaikista asunnoista. Heikkoja negatiivisia latauksia saa ainoastaan keskimääräisiä tuloja tulonsaajaa kohti mittaava muuttuja. Tällä pääkomponentilla latautuvia muuttujia yhdistää se, että ne mittaavat alueen asukkaiden sosioekonomisia resursseja. Positiivisen latauksen saavat alueet ovat sosioekonomiselta statukseltaan heikommassa asemassa, sillä tästä kertovat keskimääräistä yleisempi yksinhuoltajuus, sosiaalinen vuokra-asuminen sekä työttömyysaste. Negatiivisen latauksen saavat alueet ovat sen sijaan omistusasumisen, suurempien asuntojen sekä keskimääräistä korkeamman tulotason määrittämiä, joten nämä alueet ovat sosioekonomiselta statukseltaan keskimääräistä paremmassa asemassa. Tätä ulottuvuutta kutsutaan positiivisten latausten perusteella vuokra-asumisen ulottuvuudeksi.

Tämän ulottuvuuden korkeat pääkomponenttipistemäärät keskittyvät kerrostalovaltaisiin lähiöihin (kuvat 31 ja 32; liite 5). Suurimmat positiiviset pääkomponenttipistemäärät löytyvät Halisista (nro 81), Paakarlasta (108), Haritusta (59), Katariinasta (53), Varissuolta (67), Asuin-Lausteelta (65), Mäntymäestä (34), Härkämäestä (106), Veistämöntorilta (18), Pikkumetsästä (73), Ratapihalta (25) sekä Jäkärlestä (115). Sen sijaan korkeat negatiiviset pistemäärät keskittyvät kauemmaksi keskustasta lähinnä omakoti- ja pientalovaltaisille alueille. Korkeimmat negatiiviset pistemäärät ovat Moisiossa (nro 116), Ispoisissa (52), Asuin-Pitkämäessä (92), Mälikkälä pohjoisessa (104), Kähäri pohjoisessa (91), Ruohonpää itäisessä (95), Satava-Kaks Kerrassa (48), Peltolassa (57), Oriniemessä (43), Tortinmäessä (118), Kähäri eteläisessä (28) ja Lauttaranta-Pikisaaressa (41).

Kuva 31. Vuoden 1990 vuokra-asumien-pääkomponentin positiiviset pääkomponenttipistemäärät.

Kuva 32. Vuoden 1990 vuokra-asuminen-pääkomponentin negatiiviset pääkomponenttipistemäärät.

5.2.3. Vuoden 1990 sosiaalisten ulottuvuuksien pääkomponenttipisteet fyysisillä aluetyypeillä

Sosiaalisten ulottuvuuksien analyysissä syntyneitä pääkomponenttipisteitä voidaan hyödyntää fyysisten aluetyyppien sosiaalisen rakenteen tarkastelussa (taulukko 9). Elämänvaiheen ulottuvuudella keskimäärin suurimpia positiivisia pääkomponenttipistemääriä saivat 1970–1980-luvuilla rakentuneet pien- ja rivitaloalueet, ennen 1950-lukua rakentuneet pientaloalueet sekä 1950–1960-luvuilla rakentuneet pientaloalueet. Täten elämänvaiheen ulottuvuudella korostuneet suuremmat asutokunnat ja lapsiperheet sijoittuvat pääasiassa näille pientalovaltaisille alueille. Molemmat kerrostalovaltaiset aluetyypit saavat tällä ulottuvuudella keskimäärin negatiivisia pääkomponenttipistemääriä. (taulukko 9)

Vaurauden ulottuvuudella keskimäärin positiivisia pistemääriä saavat 1970–1980-luvuilla rakentuneet pien- ja rivitaloalueet sekä 1960–1980-luvuilla rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet. Muut fyysiset aluetyypit saavat keskimäärin negatiivisia pistemääriä. Vuonna 1990 vaurauden ulottuvuus näyttää keskittyvän uudemmille asuinalueille ja hieman vahvemmin uudemmilla pien- ja rivitalovaltaisille alueille. Vuokra-asumisen ulottuvuudella keskimäärin positiivisia pääkomponenttipistemääriä saavat ennen 1960-lukua rakentuneet kerrostaloalueet sekä 1960–1980-luvuilla rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet. Sen sijaan muut fyysiset aluetyypit saavat keskimäärin selvästi negatiivisia pistemääriä. Vuokra-asumisen ulottuvuus näyttää keskittyvän erityisesti kerrostalovaltaisille alueille vuonna 1990.

Taulukko 9. Vuoden 1990 sosiaalisten ulottuvuuksien pääkomponenttipisteiden keskiarvot fyysisillä aluetyypeillä.

Fyysiset aluetyypit	Sosiaaliset ulottuvuudet		
	<i>Elämänvaihe</i>	<i>Vauraus</i>	<i>Vuokra-asuminen</i>
1950–1960-luvuilla rakentuneet pientaloalueet	0,237	-0,442	-0,703
1970–1980-luvuilla rakentuneet pien- ja rivitaloalueet	1,129	0,150	-0,797
1960–1980-luvuilla rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet	-0,099	0,089	0,286
Ennen 1950-lukua rakentuneet pientaloalueet	0,422	-0,068	-0,405
Ennen 1960-lukua rakentuneet kerrostaloalueet	-1,017	-0,008	0,534

5.2.4. Sosiaaliset aluetypit vuonna 1990

Turun kaupungissa vuonna 1990 vallinneiden sosiaalisten ulottuvuuksien hahmottumisen jälkeen pääkomponenttianalyysin tuloksena syntyneitä neljää pääkomponenttia käytettiin tilastollisten pienalueiden ryhmittelemiseksi mahdollisimman erityyppisiksi ryhmiksi, joissa kuitenkin sisäinen yhtenevyys olisi mahdollisimman suuri. Tämän ryhmittelyanalyysin tuloksena saatiin neljän ryhmän ratkaisu, mutta muita mahdollisia ryhmittelyjä haettiin 2–6 ryhmän väliltä (taulukko 10). Pääkomponenttipistemäärien lisäksi ryhmittelyssä kiinnitettiin huomiota myös muihin tilastollisiin tunnuslukuihin sekä ryhmittelyssä muodostuneiden alueiden tulkinnallisuuteen. Ryhmittelyanalyysin perusteella löydettiin neljä sosiaaliselta rakenteeltaan selvästi erilaista luokkaa, jotka ovat: ryhmä 1: nuoret lapsiperheet, ryhmä 2: vähäresurssiset, ryhmä 3: vauraat korkeakoulutetut ja ryhmä 4: vakiintuneet perheet. (kuva 33)

Nuorten lapsiperheiden ryhmään kuuluu vuonna 1990 10 aluetta, jotka sijoittuvat kehämäisestä kaupungin keskustan ulkopuolelle reunustaen vanhempien asuinlähiöiden kehää. Pääkomponenttien vertailussa käy ilmi, että tämä ryhmä saa keskimäärin selvästi positiivisia pääkomponenttipistemääriä kaikilla pääkomponenteilla. Keskimäärin muita ryhmiä suurempia positiivisia pääkomponenttipistemääriä nuorten perheiden ryhmä saa elämänvaiheen ja vuokra-asumisen ulottuvuuksilla. Yksittäisten muuttujien tarkastelu tukee ryhmän nimeämistä nuorten perheiden ryhmäksi, sillä ryhmän alueet saavat keskimäärin muita selvästi suurempia arvoja 0–14-vuotiaiden osuudesta, kolmen tai useamman hengen asuntokuntien osuudesta sekä lapsiperheiden osuudesta. Toisaalta tämän ryhmän alueet saavat keskimäärin muita ryhmiä pienempiä arvoja 15–74-vuotiaiden osuudesta, 75-vuotiaiden osuudesta, yhden hengen asuntokuntien osuudesta, perusasteen koulutuksen suorittaneiden osuudesta sekä 1–2 huoneen asuntojen osuudesta. Näistä arvoista voidaan päätellä, että lapsiperheiden suuren osuuden lisäksi tätä ryhmää määrittää vanhusten pieni osuus.

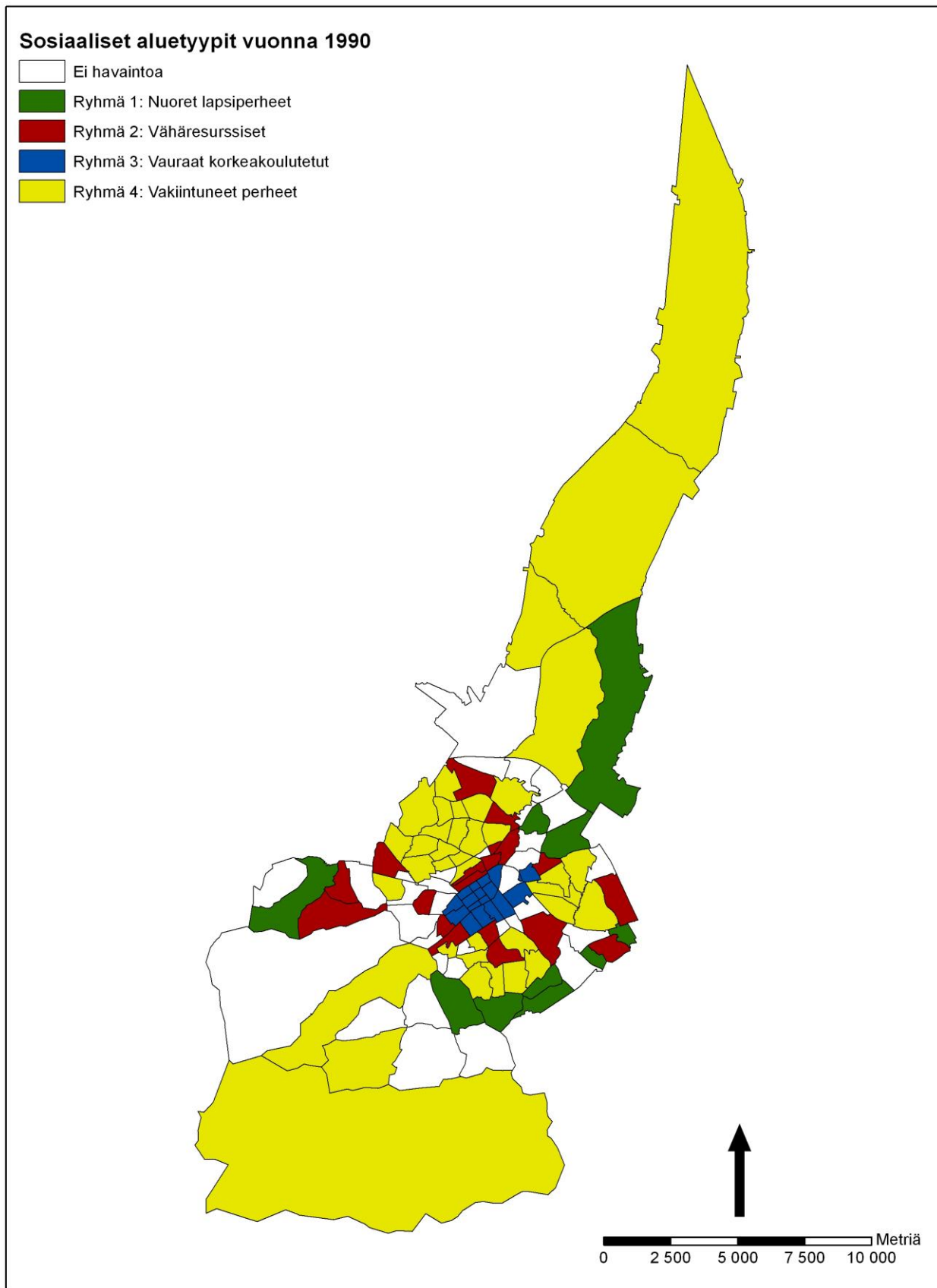
Taulukko 10. Vuoden 1990 sosiaalisten aluetyyppien tunnuslukuja.

	Ryhmä 1	Ryhmä 2	Ryhmä 3	Ryhmä 4	Koko tutkimusalue
1–2 huoneen asuntojen osuus	15,87 %	37,95 %	46,41 %	17,43 %	27,97 %
4 ≤ huoneen asuntojen osuus kaikista	62,86 %	31,02 %	27,28 %	58,39 %	46,21 %
Yhden hengen asuntokuntien osuus	18,93 %	43,68 %	56,38 %	28,55 %	36,69 %
3 ≤ hengen asuntokuntien osuus	18,68 %	12,58 %	7,69 %	15,48 %	13,56 %
Lapsiperheiden osuus	52,28 %	30,23 %	20,03 %	34,87 %	32,74 %
Yksinhuoltajaperheiden osuus	24,28 %	33,05 %	34,88 %	13,51 %	23,67 %
Aravavuokra-asuntojen osuus kaikista	17,42 %	18,03 %	1,48 %	1,29 %	6,97 %
Omistusasuntojen osuus	56,65 %	45,14 %	56,62 %	80,64 %	64,80 %
0–14-vuotiaiden osuus kaikista	28,02 %	14,46 %	8,09 %	15,91 %	15,36 %
15–74-vuotiaiden osuus kaikista	70,63 %	79,91 %	79,55 %	78,75 %	78,23 %
Ylempien toimihenkilöiden osuus	15,95 %	10,79 %	24,31 %	17,37 %	17,20 %
Työntekijöiden osuus	33,82 %	45,20 %	25,95 %	32,09 %	33,92 %
Tulot tulonsaajaa kohti (mk)	87045,22	77000,03	90428,82	89882,34	86784,71
Työttömyysaste	5,26 %	7,36 %	6,09 %	4,16 %	5,41 %
Perusasteen koulutuksen suorittaneiden osuus	38,58 %	53,66 %	41,94 %	47,79 %	46,78 %
Vähintään ylemmän keskiasteen koulutuksen suorittaneiden osuus	21,03 %	14,25 %	21,99 %	17,97 %	18,35 %
Korkeanasteen koulutuksen saaneiden osuus	13,20 %	7,59 %	19,31 %	13,05 %	13,17 %
Elämänvaiheen pääkomponentti	1,85	–0,34	–1,07	0,19	
Vaurauden pääkomponentti	0,63	–1,10	0,98	–0,08	
Vuokra-asumisen pääkomponentti	0,92	0,83	0,39	–0,84	

Kolmannen ryhmän muodostaa ryhmittelyn alueellisesti yhtenäisin ryhmä, jota kutsutaan vauraiden korkeakoulutettujen ryhmäksi. Tähän ryhmään kuuluu yhteensä 18 pienaluetta Turun keskusta-alueella ja sen liepeillä. Muihin ryhmiin verrattuna tämä ryhmä saa keskimäärin selvästi suurempia positiivisia pääkomponenttipistemääriä vaurauden ulottuvuudella sekä muita ryhmiä pienempiä pistemääriä elämänvaiheen ulottuvuudella. Tästä voidaan päätellä, että aluetta määrittää pitkälti sosioekonominen hyvinvointi sekä keskimääräistä pienemmät asuntokunnat. Muuttujien tarkastelu osoittaa tämän tulkinnan oikeanlaiseksi, sillä ryhmän alueet saavat keskimäärin muita ryhmiä suurempia arvoja vähintään ylemmän keskiasteen tutkinnon suorittaneiden

osuudesta, korkeakoulutettujen osuudesta, tuloista tulonsaajaa kohti, ylempien toimihenkilöiden osuudesta, yhden hengen asuntokuntien osuudesta sekä 1–2 huoneen asuntojen osuudesta. Ainoa muuttuja, joka on ristiriidassa muiden sosioekonomista hyvinvointia mittaavien muuttujien kanssa, on yksinhuoltajaperheiden osuutta mittaava muuttuja, jolla kolmas ryhmä saa myös keskimäärin muita ryhmiä suurempia arvoja. Kun tarkastellaan niitä muuttujia, joiden keskimääräiset arvot ovat kolmannella ryhmällä muita ryhmiä pienemmät, voidaan havaita niiden tukevan aiempaa tulkintaa ryhmästä korkean sosioekonomisen statuksen ryhmänä. Kolmas ryhmä saa keskimäärin muita ryhmiä pienempiä arvoja työntekijöiden osuudesta, 0–14-vuotiaiden osuudesta, kolmen tai useamman hengen asuntokuntien osuudesta, lapsiperheiden osuudesta sekä neljän tai useamman huoneen asuntojen osuudesta.

Neljännän ryhmän muodostavat vakiintuneet perheet ja siihen kuuluu 38 pienaluetta. Tämä ryhmä saa keskimäärin heikosti positiivisia pääkomponenttipistemääriä elämänvaiheen ja vaurauden ulottuvuuksilla. Sen sijaan vuokra-asumisen ulottuvuudella se poikkeaa selvästi muista ryhmistä, sillä se saa keskimäärin kohtalaisen suuria negatiivisia pistemääriä, kun muut ryhmät saavat positiivisia arvoja. Muuttujien keskimääräisten arvojen tarkastelu osoittaa neljännän ryhmän alueiden olevan kohtalaisen hyvinvoivia ja keskiluokkaisia. Muita ryhmiä suurempia keskimääräisiä arvoja tämä ryhmä saa vain omistusasuntojen osuudesta sekä neljän tai useamman huoneen asuntojen osuudesta. Sen sijaan muita ryhmiä pienempiä arvoja se saa aravavuokra-asuntojen osuudesta, yksinhuoltajaperheiden osuudesta sekä työttömyysasteesta. Näiden muuttujien keskimääräiset arvot kertovat neljännän ryhmän olevan sosioekonomisesti hyvinvoivaa aluetta.

Kuva 33. Turun sosiaaliset aluetypit vuonna 1990.

5.2.5. Vuoden 1990 sosiaaliset rakenteet kaupungin fyysisessä rakenteessa

Vuoden 1990 sosiaalisten aluetyyppien vertailu kaupungin fyysisten aluetyyppien kanssa osoittaa kerrostalovaltaisten alueiden olevan vallitsevassa asemassa kaikkien sosiaalisten aluetyyppien parissa (taulukko 11). Nuorten lapsiperheiden ryhmän alueista 60 prosenttia sijoittuu 1960–1980-luvulla rakentuneille kerrostalovaltaisille alueille ja loput 1970–1980-luvuilla rakentuneille pien- ja rivitaloalueille. Vähäresurssisten ryhmästä huomattava osa keskittyy kerrostalovaltaisille alueille, sillä miltei 60 prosenttia ryhmän alueista sijoittuu 1960–1980-luvuilla rakentuneilla kerrostalovaltaisille alueille ja reilu neljännes ennen 1960-lukua rakentuneille kerrostaloalueille. Lisäksi kaksi ryhmän aluetta sijaitsee 1950–1960-luvuilla rakentuneilla pientaloalueilla sekä yksi alue ennen 1950-lukua rakentuneilla pientaloalueilla.

Taulukko 11. Sosiaaliset aluetyypit fyysisillä aluetyypeillä vuonna 1990.

Sosiaaliset aluetyypit	Fyysiset aluetyypit			Ennen 1950-lukua rakentuneet pientaloalueet	Ennen 1960-lukua rakentuneet kerrostaloalueet	Yhteensä
	1950–1960-luvuilla rakentuneet pientaloalueet	1970–1980-luvuilla rakentuneet pien- ja rivitaloalueet	1960–1980-luvuilla rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet			
Ryhmä 1: Nuoret lapsiperheet	0	4	6	0	0	10
Ryhmä 2: Vähäresurssiset	2	0	11	1	5	19
Ryhmä 3: Vauraat korkeakoulutetut	0	0	12	0	6	18
Ryhmä 4: Vakiintuneet perheet	9	8	18	3	0	38
Yhteensä	11	12	47	4	11	

Vauraiden korkeakoulutettujen ryhmä keskittyy vuonna 1990 hyvin vahvasti kaupungin keskusta-alueelle ja erityisesti 1960–1980-luvuilla rakentuneille kerrostalovaltaisille alueille, joilla sijaitsee noin 67 prosenttia ryhmän alueista. Loput ryhmän alueista sijaitsee keskustan vanhemmilla alueilla, jotka kuuluvat ennen 1960-lukua rakentuneisiin kerrostaloalueisiin. Vakiintuneiden perheiden ryhmä on jakaantunut melko tasaisesti ympäri kaupunkia, lukuun ottamatta aivan keskusta-aluetta. Hieman alle puolet ryhmään kuuluvista alueista sijaitsee 1960–1980-luvuilla rakentuneilla kerrostalovaltaisilla alueilla, mutta loput ryhmän alueista ovat sijoittuneet

pientalovaltaisille alueille. Noin 24 prosenttia ryhmän alueista sijaitsee 1950–1960-luvuilla rakentuneilla pientaloalueilla ja noin 21 prosenttia 1970–1980-luvuilla rakentuneilla pien- ja rivitaloalueilla. Lisäksi noin 8 prosenttia ryhmän alueista sijaitsee vanhemmilla ennen 1950-lukua rakentuneilla pientaloalueilla.

5.3. Vuoden 2001 tilastoanalyysin tulokset

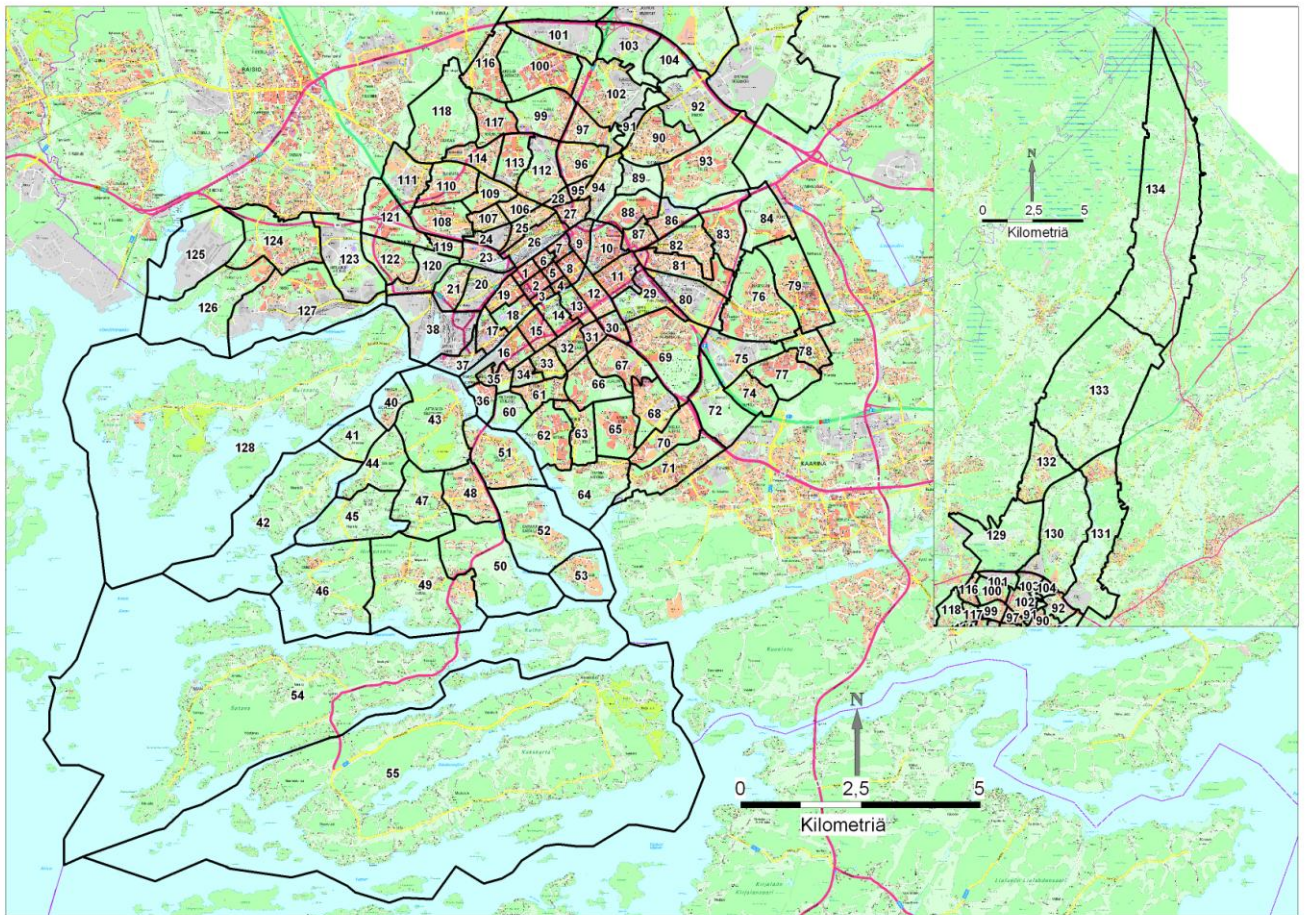
5.3.1. Vuoden 2001 fyysiset aluetyypit

Vuoden 2001 fyysisten aluetyyppien ryhmittelyanalyysi tehtiin samoille 91 pienalueelle (kuva 34), jotka ovat mukana kyseisen vuoden sosiaalisten aluetyyppien analyysissä. Tässä aluetyyppien ryhmittelyssä päädyttiin viiden ryhmän ratkaisuun. Nämä ryhmät ovat nimeltään: ryhmä 1: 1950- ja 1960-luvuilla rakentuneet pien- ja kerrostaloalueet, ryhmä 2: vuoden 1980 jälkeen rakentuneet pien- ja rivitaloalueet, ryhmä 3: ennen 1920-lukua rakentuneet pientaloalueet, ryhmä 4: vuoden 1970 jälkeen rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet, ja ryhmä 5: ennen 1930-lukua rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet. (kuva 40)

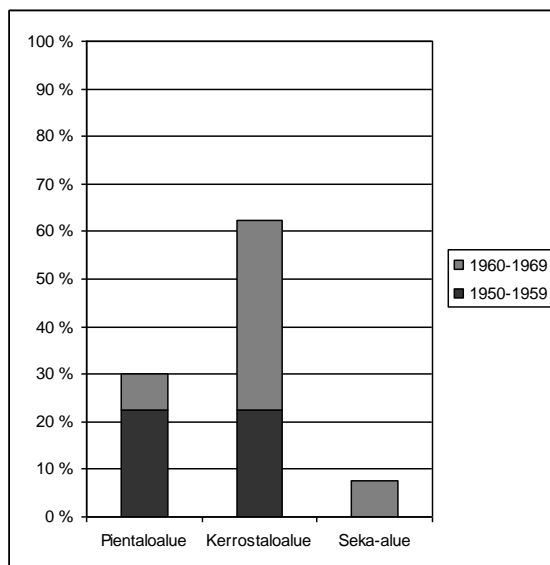
Vuoden 2001 analyysin ensimmäisen ryhmän muodostavat 1950- ja 1960-luvuilla rakentuneet kerros- ja pientaloalueet (kuva 35). Tähän ryhmään kuuluu 40 pienaluetta ja ryhmä muodostaa suurimman fyysisten aluetyyppien ryhmän. Ryhmän alueista yli 60 prosenttia on kerrostalovaltaisia alueita ja pientalovaltaiset alueet määrittävät 30 prosenttia ryhmän alueista. Loput alueista kuuluvat seka-alueiden luokkaan. Tämän ryhmän alueet sijoittuvat ympäri kaupunkia siten, että kaukaisimmat alueet sijaitsevat Satavassa (54) ja Tortinmäellä (134), mutta suurin osa keskittyy kaupungin keskustaan sekä noin 3–4 kilometriä keskustan ulkopuolelle ulottuvalle vyöhykkeelle. Tämän ryhmän yleisyyttä selittää 1960- ja 1970-luvuilla Suomessa tapahtunut suuri muutto maaseudulta kaupunkiin ja tämä muuttoliike lisäsi asuntorakentamista myös Turun kaupungissa huomattavasti. Toisen ryhmän vuoden 2001 analyysissä muodostavat pääasiassa vuoden 1980 jälkeen rakentuneet pien- ja rivitaloalueet (kuva 36). Tähän ryhmään kuuluvista 11 pienalueesta yli 70 prosenttia on pientalovaltaisia ja loput rivitalovaltaisia. Suurin osa ryhmän alueiden rakennuksista on rakennettu 1990-luvulla, joten ryhmää määrittää suhteellisen uusi rakennuskanta. Ryhmään kuuluvat alueet

sijoittuvat Asuin-Pitkämäkeä (107) lukuun ottamatta kohtalaisen kauaksi kaupungin keskustasta ja ryhmän alueet ovat keskittyneet erityisesti Hirvensalon saarelle sekä kaupungin rajojen läheisyyteen.

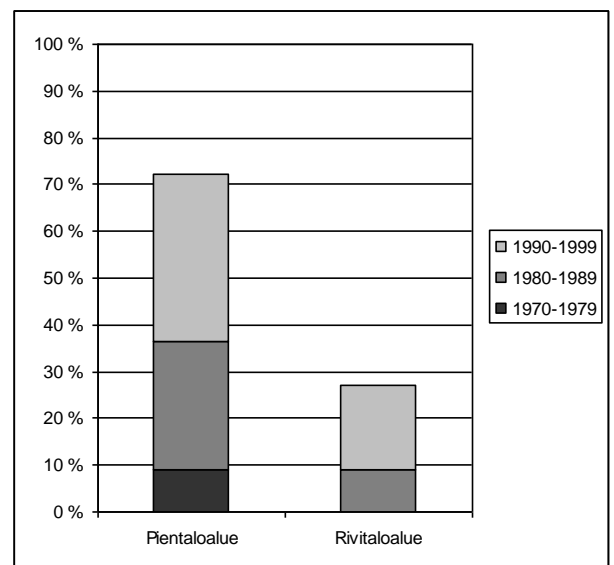
Kolmas ryhmä, joka on nimeltään ennen 1920-lukua rakentuneet pientaloalueet, on selvästi muita ryhmiä pienempi, sillä siihen kuuluu ainoastaan kaksi pienaluetta: Vähäheikkilä Itäinen (33) sekä Pikisaari (40) (kuva 37). Nämä alueet poikkeavat kuitenkin selvästi muusta kaupungista vanhan pientalovaltaisen rakennuskantansa vuoksi. Neljäs ryhmä vuoden 2001 fyysisten aluetyyppien analyysissä on vuoden 1970 jälkeen rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet (kuva 38). Tähän ryhmään kuuluu 32 pienaluetta, joista pääosa sijaitsee noin 3–5 kilometrin päässä kaupungin keskustasta sijaitsevalla vyöhykkeellä, jota voidaan kutsua lähiökehäksi. Ryhmän alueet ovat vahvasti kerrostalovaltaisia, sillä miltei 90 prosenttia ryhmään kuuluvista alueista kuuluu kerrostalovaltaisten ryhmään. Pääosa ryhmän kerrostalovaltaisista alueista on rakennettu 1970-luvulla, mutta vuosien 1990–2001 välisellä jaksolla kerrostalorakentaminen on kiihtynyt uudelleen. Viimeinen, eli viides, fyysisten aluetyyppien ryhmä on nimeltään ennen 1930-lukua rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet ja se koostuu seitsemästä pienalueesta (kuva 39). Tämä ryhmä on pääosin vanhojen kerrostalovaltaisten alueiden määrittämää ja ainoastaan Nummenmäki (82) ja Raunistula eteläinen (27) kuuluvat seka-alueiden luokkaan. Myös Port Arthurin (19) ja Pohjolan (26) poikkeavat selvästi Puolalanmäen (6), Tuureporin (7) sekä Yliopiston (10) alueista, sillä edellä mainittujen alueella on huomattavasti myös matalampaa puutaloasutusta. Kaikki ryhmään kuuluvat alueet sijaitsevat kaupungin keskustassa tai sen välittömässä läheisyydessä.

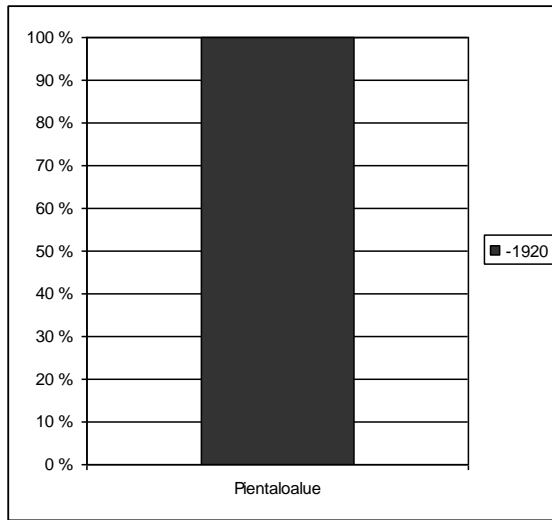
Kuva 34. Tilastolliset pienalueet Turussa vuonna 2001. (© Aineistot: Turun kaupunki 2010)

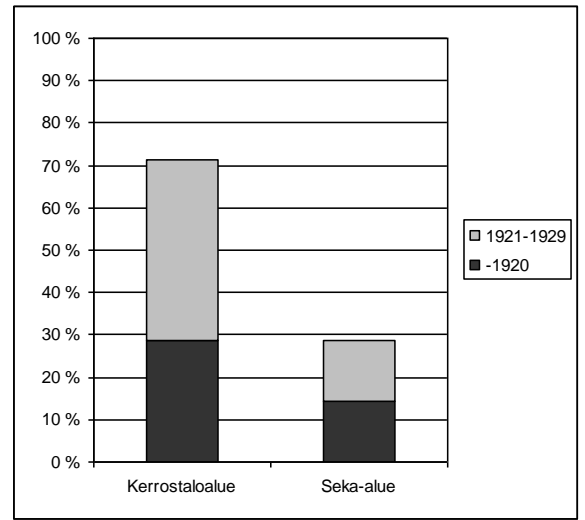
Kuva 35. Ryhmä 1: 1950- ja 1960-luvuilla rakentuneet pien- ja kerrostaloalueet.

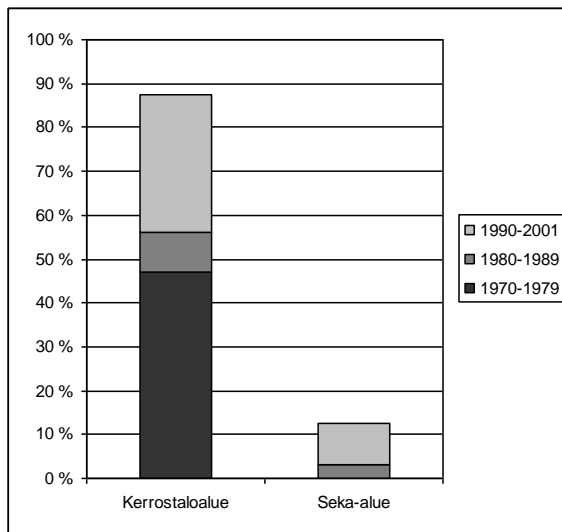
Kuva 36. Ryhmä 2: Vuoden 1980 jälkeen rakentuneet pien- ja rivitaloalueet.

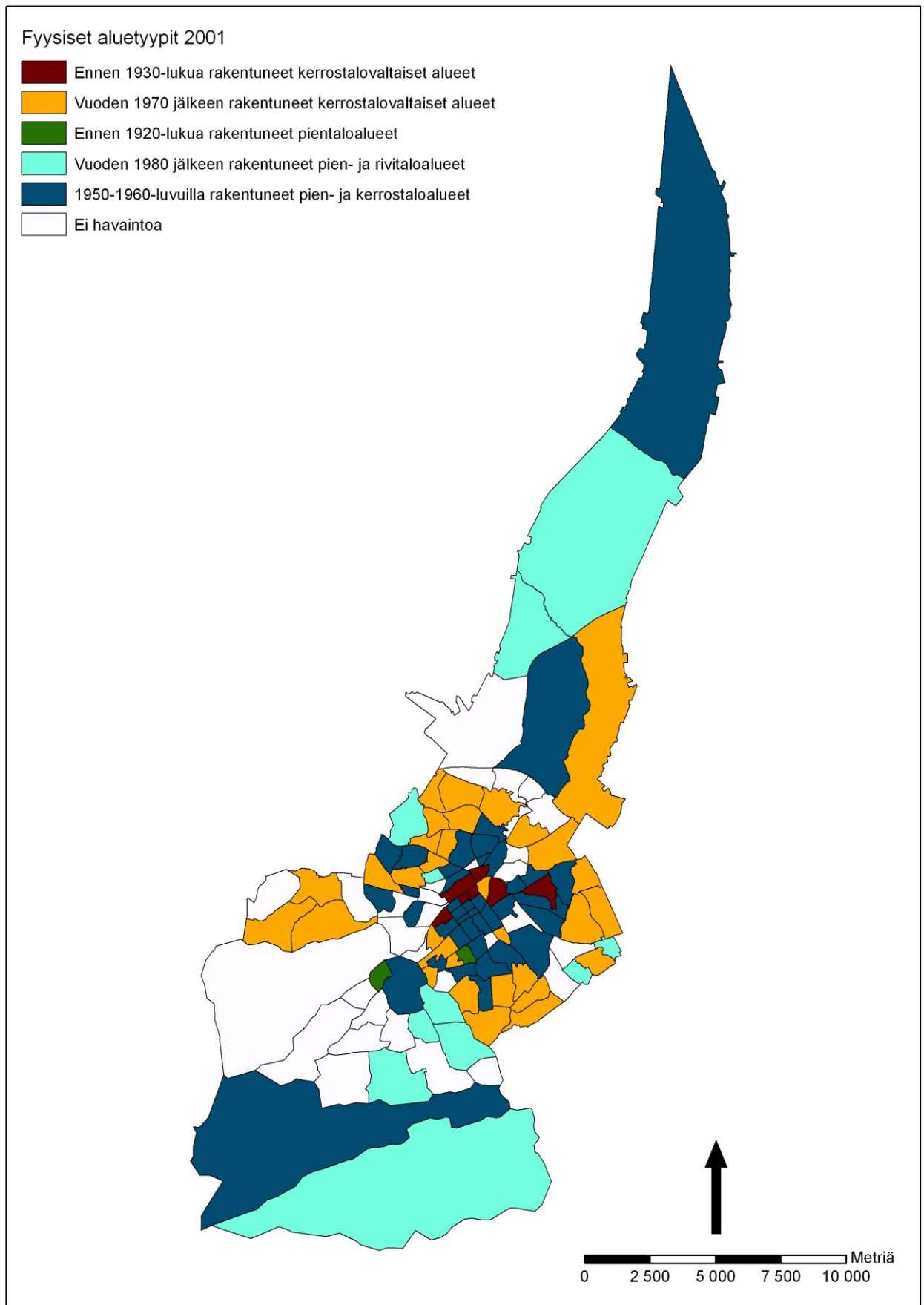
Kuva 37. Ryhmä 3: Ennen 1920-lukua rakentuneet pientaloalueet.

Kuva 39. Ryhmä 5: Ennen 1930-lukua rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet.

Kuva 38. Ryhmä 4: Vuoden 1970 jälkeen rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet.

Kuva 40. Turun fyysiset aluetyypit vuonna 2001.

5.3.2. Sosiaaliset ulottuvuudet vuonna 2001

Vuoden 2001 sosiaalista rakennetta tarkasteltiin pääkomponenttianalyysin avulla siten, että analyysissä oli mukana 22 muuttujaa. Vuoden 2001 korrelaatiomatriisiin tarkastelu osoittaa, että suoritettu analyysi täyttää pääkomponenttianalyysille asetetut edellytykset, sillä KMO-suureen (Kaiser–Meyer–Olkin) arvo on yli 0.6 (tässä 0.822) ja Bartlettin testin $hmt < 0.05$ (tässä $hmt < 0.001$). Lisäksi kaikkien muuttujien kommunaliteetit ovat raja-arvoksi asetettua 0.3 suurempia. Muuttujat tämän vuoden analyysiin on koottu vuoden 2001 väestölaskentatiedoista. Taulukossa 12 on esitetty vuoden 2001 pääkomponenttirakenteen kehitys siten, että mukana on pääkomponenttien ominaisarvot sekä niiden selitysosuudet. Pääkomponenttianalyysin tuloksena syntyi pääkomponenttirakenne, josta lopulliseen analyysiin valikoitui neljä pääkomponenttia. Viides pääkomponentti jäi lopullisen rakenteen ulkopuolelle, koska sen ominaisarvo jäi alle yhden. Ensimmäisessä pääkomponenttianalyysissä huomattiin, että pääkomponentit eivät korreloineet keskenänsä, joten niille suoritettiin suorakulmainen varimax-rotatio. Taulukossa 13 esitetään lopullinen neljän pääkomponentin rakenne siten, että mukana ovat muuttujien lataukset kullakin pääkomponentilla sekä kunkin muuttujan kommunaliteetit.

Vuoden 2001 sosiaalisen rakenteen lopullisessa pääkomponenttianalyysissä on mukana 92 pienaluetta (kuva 34). Analyysin ulkopuolella jätettiin pienen väestömäärän takia ne tilastolliset pienalueet, joissa asui alle 200 asukasta. Näitä alueita oli yhteensä 30 kappaletta (nro 20, 23, 24, 28, 29, 31, 37, 38, 41, 42, 44, 45, 46, 47, 50, 53, 60, 72, 75, 89, 91, 92, 101, 103, 104, 120, 123, 125, 128 ja 129). Lisäksi Ylioppilaskylän alue (nro 88) jätettiin analyysin ulkopuolelle sen poikkeuksellisen asukasrakenteen vuoksi.

Taulukko 12. Vuoden 2001 pääkomponenttirakennetta kuvailevia lukuja

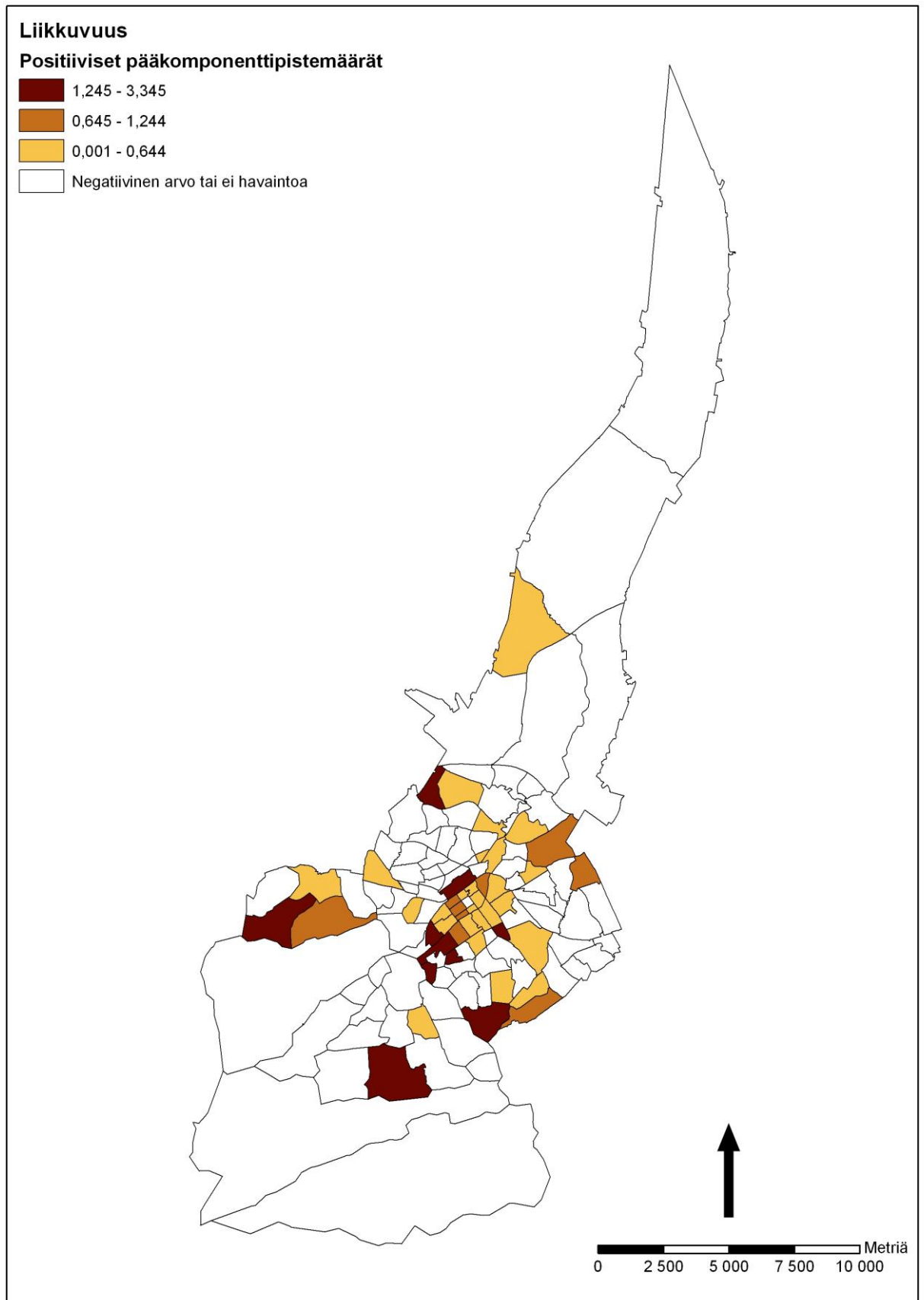
	Pääkomponentti 1	Pääkomponentti 2	Pääkomponentti 3	Pääkomponentti 4
Ominaisarvo	9,353	4,82	3,542	1,07
Selitysosuus	42,51 %	21,91 %	16,10 %	4,86 %
Kumulatiivinen selitysosuus	42,51 %	64,43 %	80,53 %	85,39%

Taulukko 13. Vuoden 2001 pääkomponenttirakenne, jossa lataukset eri muuttujille sekä kommunaliteetit.

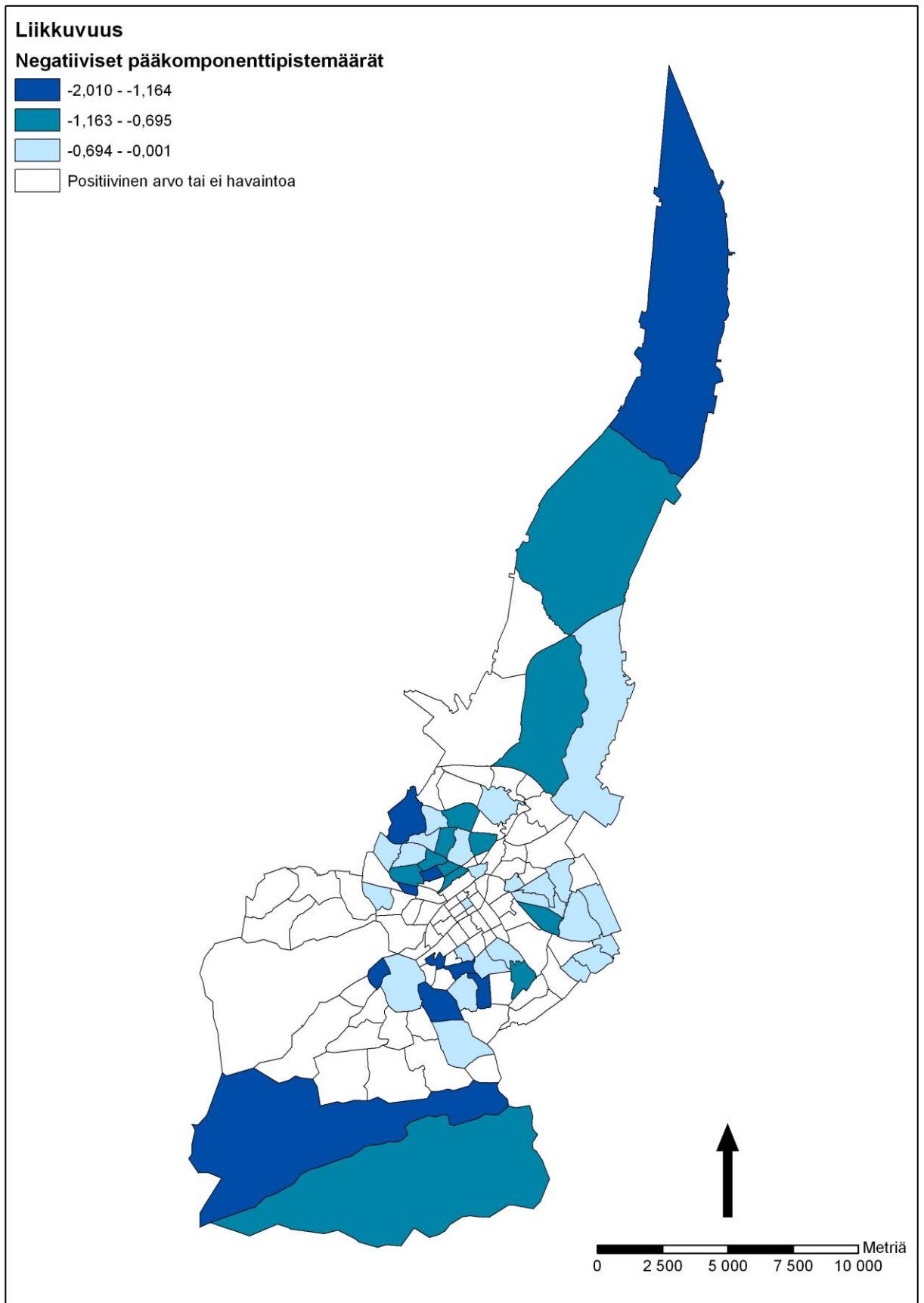
	Pääkomponentti 1	Pääkomponentti 2	Pääkomponentti 3	Pääkomponentti 4	Kommunaliteetti
1–2 huoneen asuntojen osuus	0,681	0,634			91,10 %
4 ≤ huoneen asuntojen osuus kaikista	–0,667	–0,592		–0,329	90,30 %
Yhden hengen asuntokuntien osuus	0,448	0,815			92,50 %
3 ≤ hengen asuntokuntien osuus	–0,360	–0,905			96,90 %
Lapsiperheiden osuus		–0,931			90,60 %
Yksinhuoltajaperheiden osuus	0,757	0,317			76,50 %
Arava- ja korkotukivuokra-asuntojen osuus kaikista	0,722	–0,357		0,369	82,30 %
Omistusasuntojen osuus	–0,877			–0,343	91,30 %
0–4-vuotiaiden osuus alle 15-vuotiaista	0,762				64,60 %
Alle 15-vuotiaiden osuus kaikista		–0,961			95,70 %
20–39-vuotiaiden osuus kaikista	0,79		0,516		93,60 %
50–64-vuotiaiden osuus 15–64-vuotiaista	–0,726		–0,455		84,50 %
Yli 65-vuotiaiden osuus kaikista		0,857			83,10 %
Kuntaan muuttaneiden osuus kaikista	0,601	0,302	0,592		84,40 %
Kunnasta muuttaneiden osuus kaikista	0,794		0,313		77,20 %
Alle 12 000 € ansaitsevien osuus	0,394			0,786	87,60 %
Työttömyysaste	0,362		–0,303	0,798	86,00 %
Perusasteen koulutuksen suorittaneiden osuus	–0,316		–0,839	0,369	94,30 %
Korkeakoulutettujen osuus			0,648	–0,609	83,10 %
Opiskelijoiden ja koululaisten osuus			0,865		88,70 %
Ruotsinkielisten osuus		0,307	0,718		67,50 %
Muunkielisten osuus				0,828	76,70 %

Vuoden 2001 pääkomponenttianalyysin neljän pääkomponentin rakenne selittää 85,39 prosenttia muuttajien kokonaisvaihtelusta. Ensimmäinen pääkomponentti selittää 42,51 prosenttia kokonaisvaihtelusta (taulukko 13). Tämän pääkomponentin kärkimuuttujia (yli 0.5 lataus) ovat kunnasta muuttaneiden osuus, 20–39-vuotiaiden osuus kaikista, 0–4-vuotiaiden osuus alle 15-vuotiaista, yksinhuoltajien osuus lapsiperheistä, arava- ja korkotukivuokra-asuntojen osuus kaikista asunnoista, 1–2 huoneen asuntojen osuus kaikista asunnoista sekä kuntaan muuttaneiden osuus. Heikon positiivisen latauksen saavat myös yhden hengen asutokuntien osuus, työttömyysaste sekä alle 12 000 euroa vuodessa ansaitsevien osuus. Tällä pääkomponentilla positiivisesti latautuneet muuttajat kuvaavat nuorta ja muuttoaltista väestönosaa, joka vielä etsii lopullista asuinpaikkaansa kaupunkikentässä. Ulottuvuuden määrittämille alueilla asuminen keskittyy pieniin vuokra-asuntoihin ja yksinhuoltajia on näillä alueilla keskimääräistä enemmän. Negatiivisesti huomattavia latauksia (yli –0.5) saavia muuttujia ovat asunnonomistajien osuus, 50–64-vuotiaiden osuus 15–64-vuotiaista ja neljän tai useamman huoneen asuntojen osuus kaikista asunnoista. Heikkoja negatiivisia latauksia saavat kolmen tai useamman hengen asutokuntien osuus sekä perusasteen koulutuksen saaneiden osuus yli 15-vuotiaista. Negatiiviset lataukset asunnonomistajien sekä ikääntyneiden osuuteen vahvistavat tulkintaa ensimmäisestä pääkomponentista liikkuvuuden ulottuvuutena.

Pääkomponenttipistemäärien tarkastelu osoittaa ensimmäisen pääkomponentin positiivisten pistemäärien muodostavan kahtia jakautuneen kuvan, jossa keskusta ja sen lähialue muodostavat oman keskittymänsä ja lähiökehä oman keskittymänsä (kuvat 41 ja 42; liite 6). Suuria positiivisia pistemääriä saavat muun muassa Kurjenmäki itäinen (nro 30), Majakkaranta (36), Itäranta (16), Haarla (49), Pansio läntinen (126), Länsiranta (17), Katariina (64), Länsinummi (116), Vähäheikkilä läntinen (34) ja Pohjola (26). Negatiiviset pääkomponenttipistemäärät muodostavat myös kaksijakoisen kuvion, jossa osa korkean pistemäärän saavista alueista sijaitsee kehämäisesti 3–4 kilometrin päässä kaupungin keskustasta ja toinen osa sen sijaan huomattavasti kauempana kaupungin maaseutumaisilla alueilla. Suurimpia negatiivisia pistemääriä tällä pääkomponentilla saavat Ispoinen (nro 63), Muhkuri (119), Pikisaari (40), Korppolaismäki (35), Asuin-Pitkämäki (107), Satava (54), Metsäkylä (118), Ikkala-Tortinmäki (134), Moikoinen (51), Puistomäki (61), Kakskerta (55) ja Saramäki-Paimala (130).

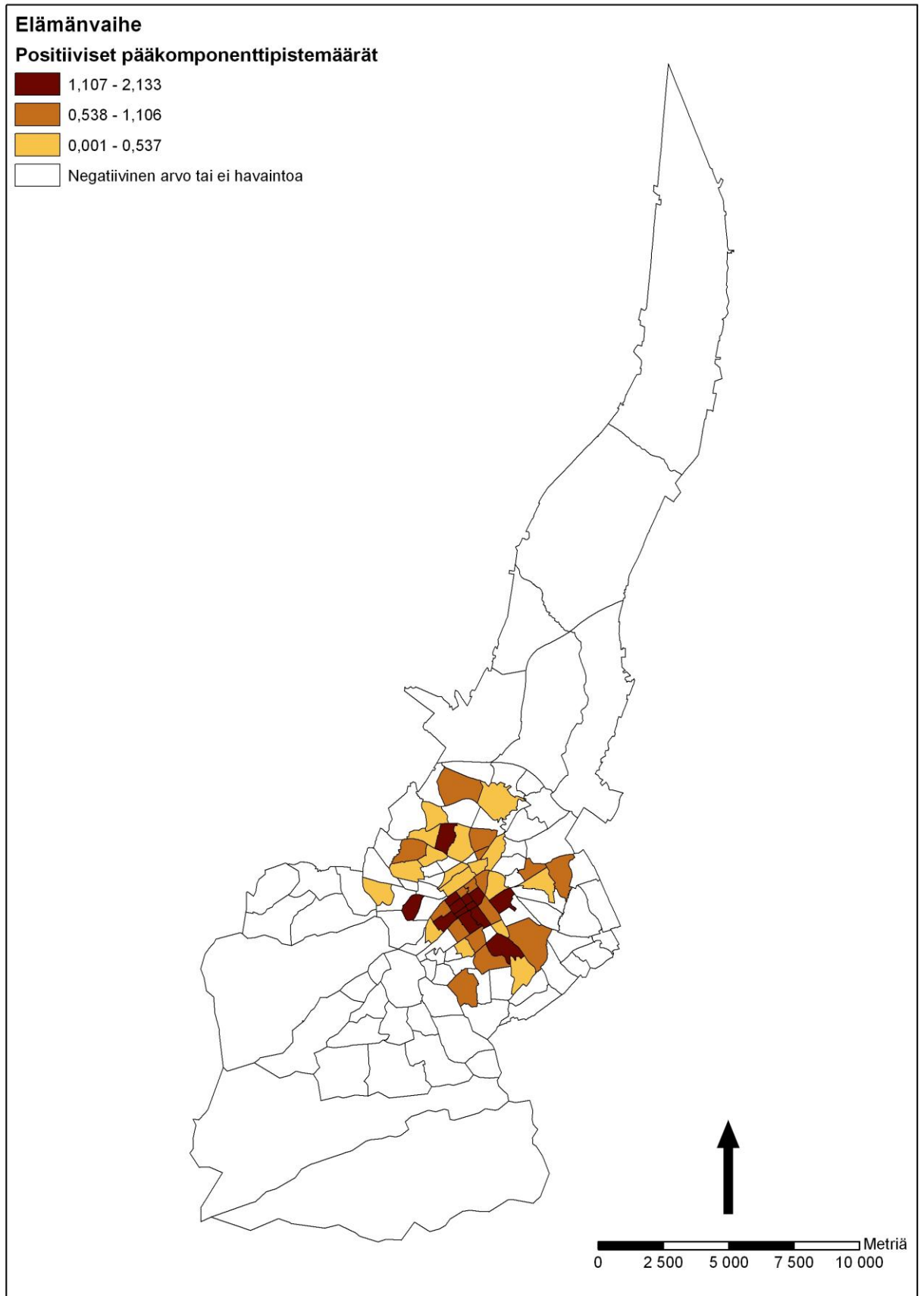
Kuva 41. Vuoden 2001 liikkuvuus-pääkomponentin positiiviset pääkomponenttipistemäärät.

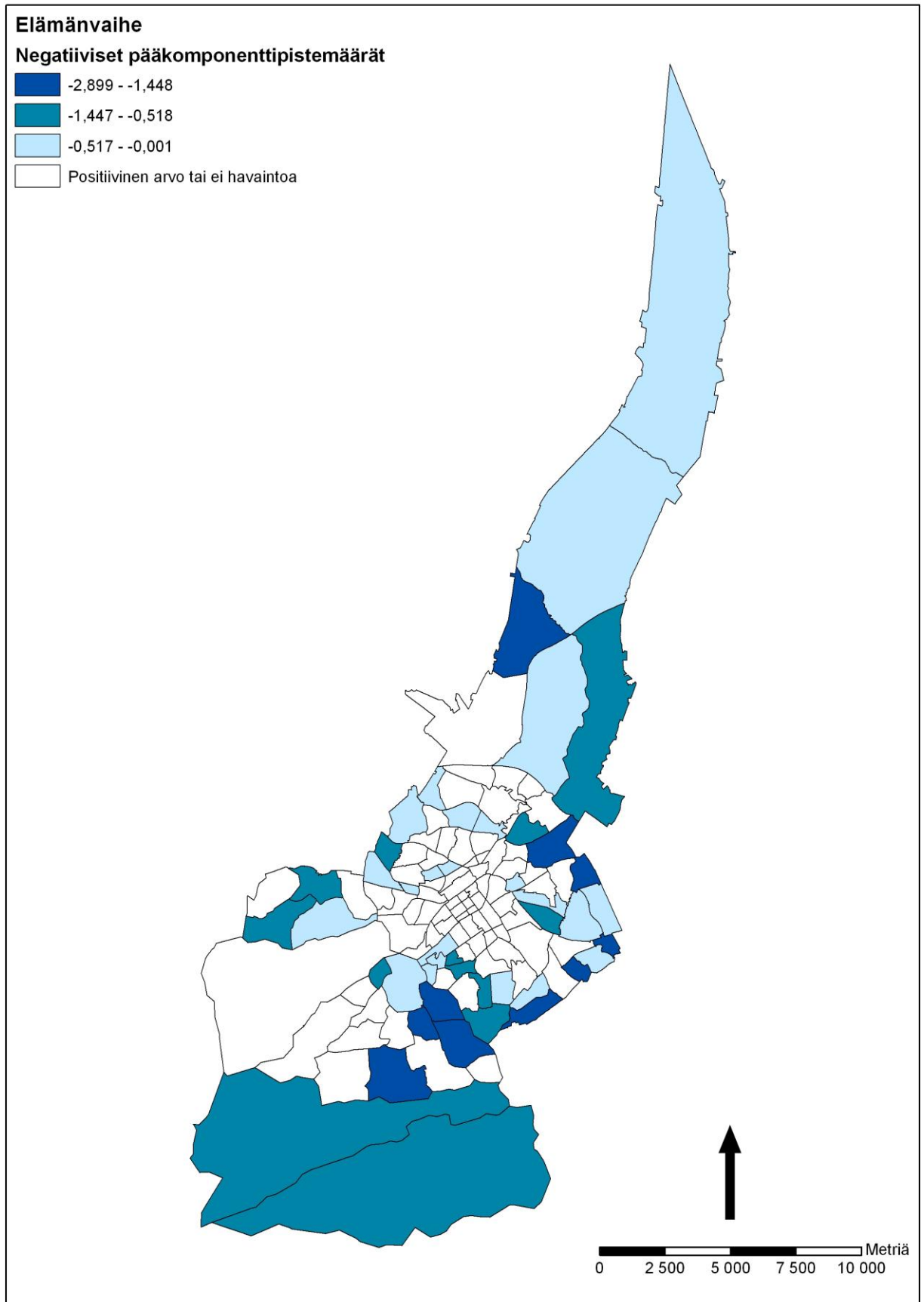
Kuva 42. Vuoden 2001 liikkuvuus-pääkomponentin negatiiviset pääkomponenttipistemäärät.

Toinen pääkomponentti selittää 21,91 prosenttia muuttujien kokonaisvaihtelusta (taulukko 13). Tämän pääkomponentin kärkimuuttujia (yli 0.5 lataus) ovat yli 65-vuotiaiden osuus, yhden hengen asutokuntien osuus ja 1–2 huoneen asuntojen osuus kaikista. Heikon positiivisen latauksen saavat yksinhuoltajien osuus lapsiperheistä, kuntaan muuttaneiden osuus sekä ruotsinkielisten osuus. Negatiivisesti merkittäviä latauksia saavat alle 15-vuotiaiden osuus kaikista, lapsiperheiden osuus kaikista perheistä, kolmen tai useamman hengen asutokuntien osuus ja yli neljän huoneen asuntojen osuus. Heikon negatiivisen latauksen tällä pääkomponentilla saa arava- ja korkotukivuokra-asuntojen osuus kaikista vakinaisesti asutuista asunnoista. Näiden edellä esiteltyjen latausten perusteella toinen pääkomponentti kuvaa asukkaiden elämänvaihetta, sillä tällä ulottuvuudella positiivisen latauksen saavia alueita määrittää ikääntyneiden ihmisten sekä pienten asuntojen keskimääräistä suurempi osuus. Negatiivisen latauksen saavia alueita määrittää sen sijaan lapsiperheiden sekä suurien asuntojen keskimääräistä suurempi osuus.

Tarkasteltaessa tämän pääkomponentin pääkomponenttipistemäärien jakaumaa havaitaan, että alueellisesti elämänvaiheen ulottuvuudella positiivisen latauksen saavat alueet ovat keskittyneet kaupungin keskustaan ruutukaava-alueelle sekä vanhoihin lähiöihin (kuvat 43 ja 44; liite 6). Suurimmat positiiviset pääkomponenttipistemäärät löytyvät Iso-Heikkilästä (nro 21), Urheilupuistosta (14), Luolavuori itäisestä (67), Hepokullasta (113), Ursininkatu pohjoisesta (2), Kristiinankatu pohjoisesta (5), Kakolasta (18), Kristiinankatu eteläisestä (4), Kauppatorilta (8), Sirkkalasta (11), Samppalinnasta (13), Ursininkatu eteläisestä ja Rauhankadulta (1). Elämänvaiheen ulottuvuuden negatiiviset pääkomponenttipistemäärät keskittyvät selvästi keskustan ulkopuolelle, lähinnä ulommalle lähiökehälle sekä Hirvensaloon. Suurimmat negatiiviset pistemäärät löytyvät Kukolasta (nro 48), Moisio-Kanervamäestä (132), Haarlasta (49), Vaalasta (78), Kohmosta (84), Kaistarniemestä (52), Huhkolasta (74), Halisista (93), Haritusta (71) ja Moikoisista (51).

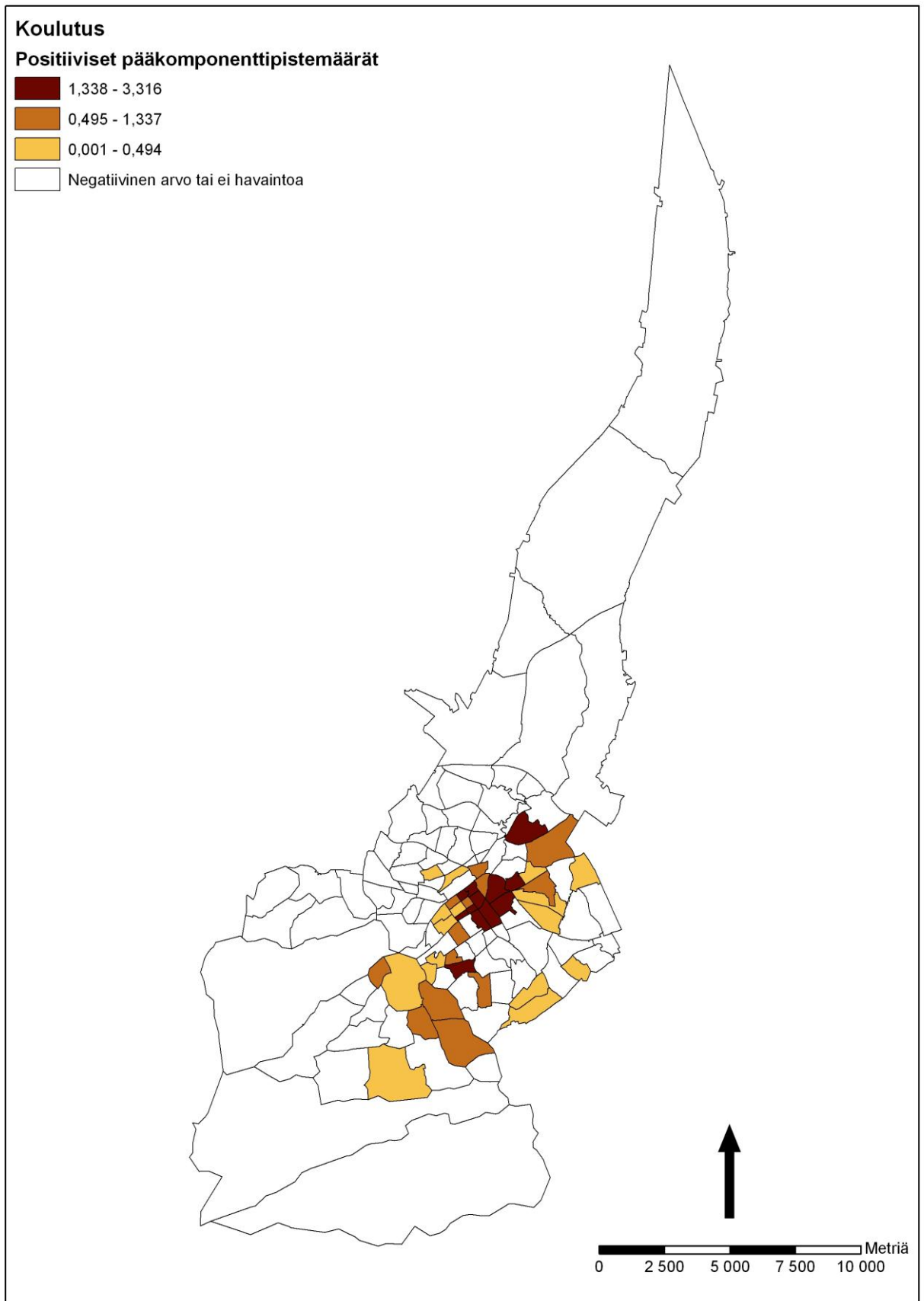
Kuva 43. Vuoden 2001 elämänvaihe-pääkomponentin positiiviset pääkomponenttipistemäärät.

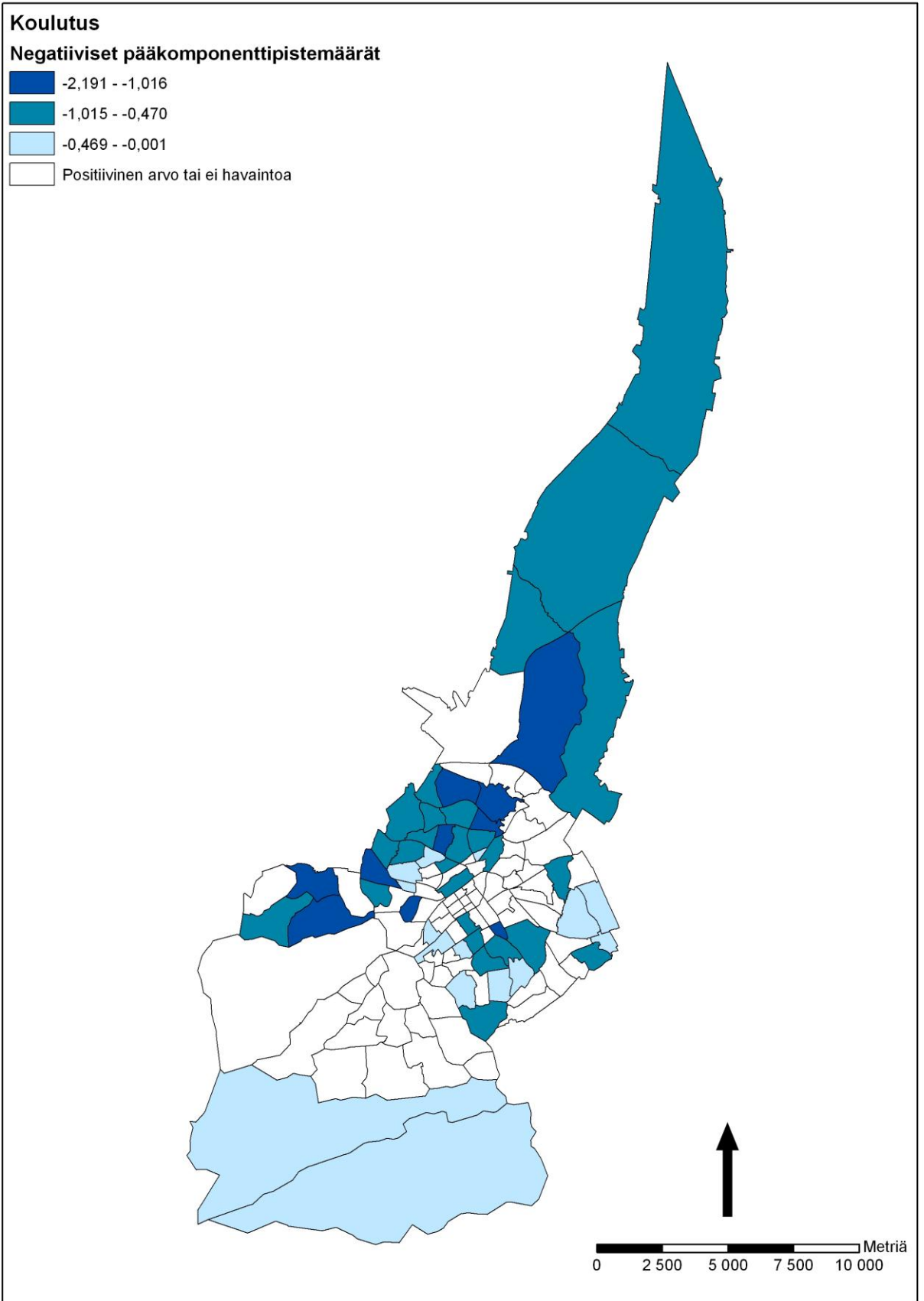
Kuva 44. Vuoden 2001 elämänvaihe-pääkomponentin negatiiviset pääkomponenttipistemäärät.

Kolmas pääkomponentti selittää 16,10 prosenttia muuttajien kokonaisvaihtelusta (taulukko 13). Tämän pääkomponentin kärkimuuttajia (yli 0.5 latauksen saavia) ovat opiskelijoiden ja koululaisten osuus väestöstä, ruotsinkielisten osuus, korkeakoulutettujen osuus, kuntaan muuttaneiden osuus ja 20–39-vuotiaiden osuus kaikista. Heikomman positiivisen latauksen saa kunnasta muuttaneiden osuus. Huomattavan negatiivisen latauksen saa ainoastaan perusasteen koulutuksen saaneiden osuus yli 15-vuotiaista. Heikon negatiivisesti latautuvat 50–64-vuotiaiden osuus 15–64-vuotiaista sekä työttömyysaste. Tämä pääkomponentti rakentuu miltei täysin opiskelijoiden, korkeasti koulutettujen sekä ruotsinkielisten osuuden varaan. Tätä pääkomponenttia voidaanakin aiheellisesti kutsua koulutuksen ulottuvuudeksi, sillä tällä ulottuvuudella positiivisen latauksen saavat alueet ovat nuoren, opiskelijavaltaisen sekä korkeasti koulutetun väestönosan määrittämää. Negatiivisen latauksen tällä ulottuvuudella saavia alueita määrittää sen sijaan keskimääräistä alempi koulutustaso sekä iäkkäämpi väestörakenne.

Kolmannen pääkomponentin pääkomponenttipisteiden tarkastelu osoittaa positiivisten pisteiden keskittyvän lähinnä kaupungin keskustaan sekä yliopiston läheisiin kaupunginosiin, mutta myös heikommin Hirvensalon itäosiin (kuvat 45 ja 46; liite 6). Suurimpia positiivisia pistemääriä saavat Yliopisto (nro 10), Sirkkala (11), Kauppatori (8), Puolalanmäki (6), Asuin-Räntämäki (90), Kuuvuori (87), Puistomäki (61), Tuurepori (7), Samppalinna (13), Ursininkatu eteläinen (3), Vartiovuori (12) ja Kristiinankatu eteläinen (4). Negatiiviset pääkomponenttipisteet sijoittuvat sen sijaan selvästi kaupungin keskusta-alueen ulkopuolelle, erityisesti kerrostalovaltaisiin vanhempiin lähiöihin sekä maaseutumaisille alueille kaupungin pohjoisosiin. Suurimpia negatiivisia pistemääriä saavat Pansio itäinen (nro 127), Hepokulta (113), Iso-Heikkilä läntinen (21), Härkämäki-Jyrkkälä (121), Asuin-Runosmäki (100), Kurjenmäki itäinen (30), Kärsämäki eteläinen (102), Saramäki-Paimala (130), Kaerla itäinen (97) ja Asuin-Perno (124).

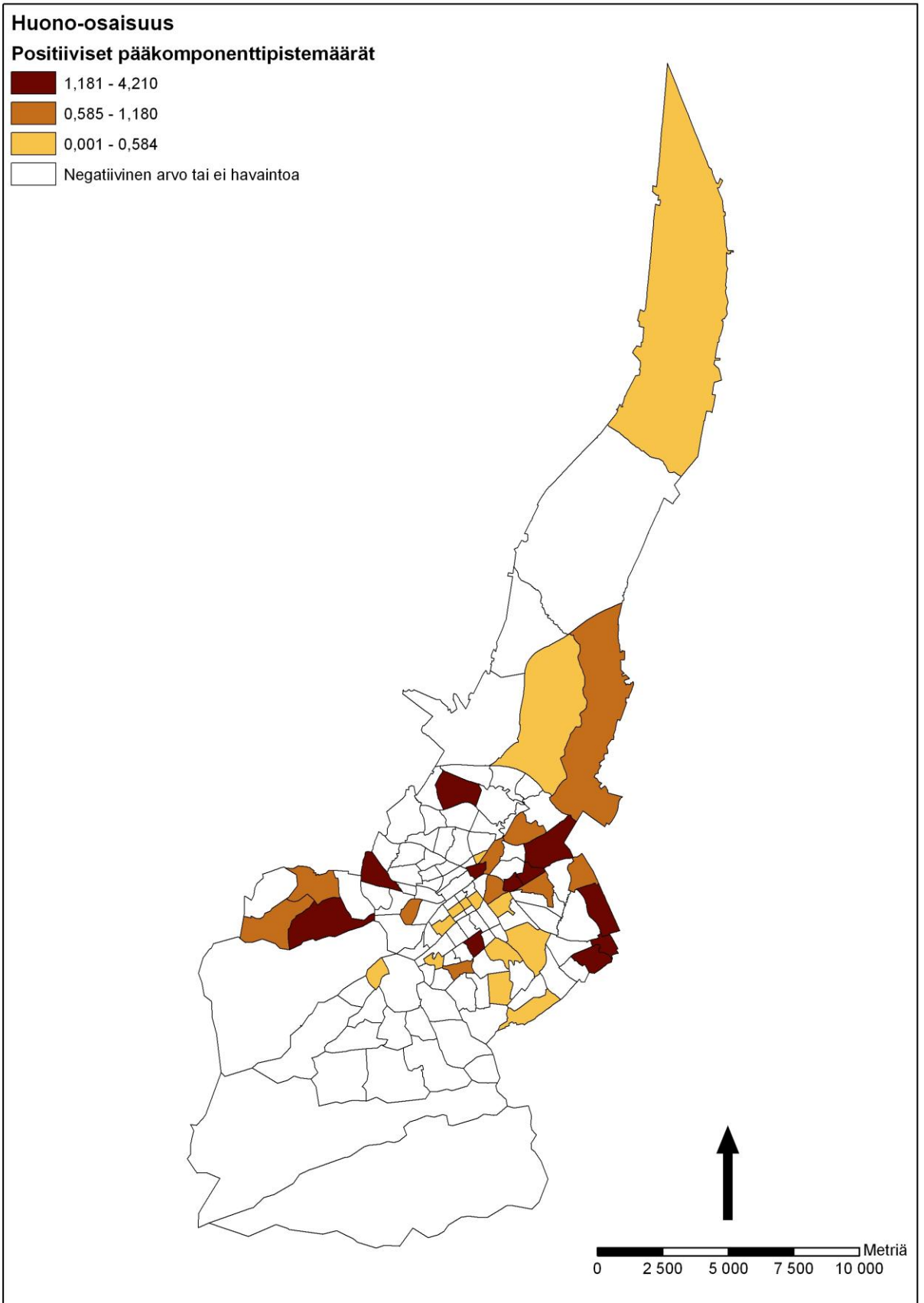
Kuva 45. Vuoden 2001 koulutus-pääkomponentin positiiviset pääkomponenttipistemäärät.

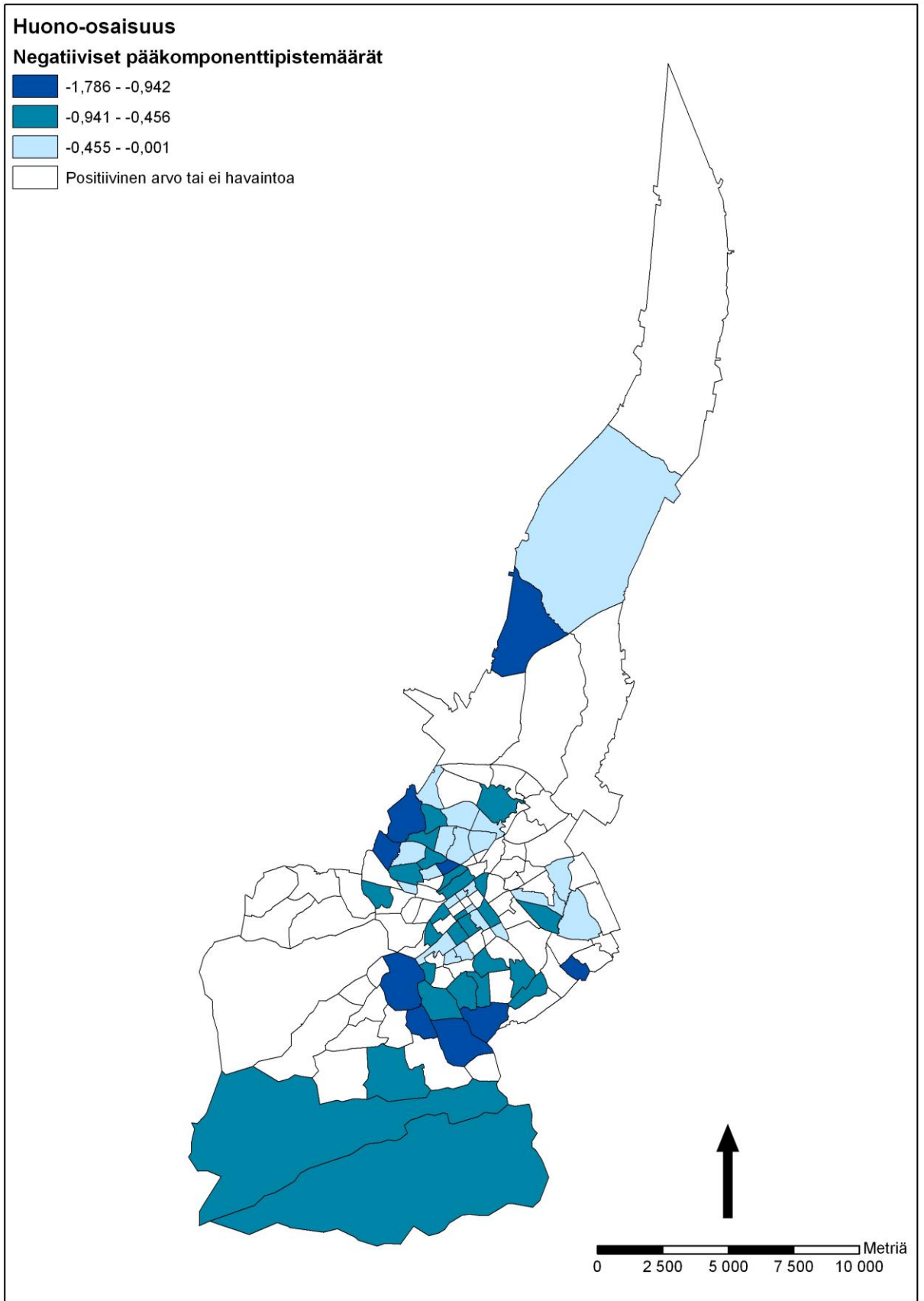
Kuva 46. Vuoden 2001 koulutus-pääkomponentin negatiiviset pääkomponenttipistemäärät.

Neljäs pääkomponentti selittää 4,86 prosenttia muuttujien kokonaisvaihtelusta (taulukko 13). Huolimatta tämän pääkomponentin heikosta selitysosuudesta, se otettiin analyysiin mukaan selkeiden kärkimuuttujien vuoksi. Voimakkaan positiivisen latauksen (yli 0.5) tällä pääkomponentilla saavat muunkielisten osuus, työttömyysaste sekä alle 12 000 euroa vuodessa ansaitsevien osuus. Heikon positiivisen latauksen saavat arava- ja korkotukivuokra-asuntojen osuus sekä yli 15-vuotiaiden perusasteen koulutuksen suorittaneiden osuus. Voimakkaan negatiivisesti pääkomponentilla latautuu ainoastaan korkeakoulutettujen osuus ja heikon negatiivisesti asunnonomistajien osuus sekä neljän tai useamman huoneen asuntojen osuus. Neljännen pääkomponentin tulkinta on selkeä, sillä huono-osaisuutta kuvaavat pienituloisuus sekä työttömyys latautuvat ulottuvuudella voimakkaan positiivisesti. Myös pääkomponentin kärkimuuttuja, muunkielisten osuus, latautuu voimakkaan positiivisesti, joka kertoo ulkomaalaisväestön keskittyvän kaupungin sosioekonomisesti huono-osaisille alueille. Sen sijaan negatiivisen latauksen tällä ulottuvuudella saavat alueet ovat keskimääräistä paremmin toimeen tulevia alueita, joilla asunnonomistajuus sekä suuret asunnot ovat keskimääräistä yleisempiä. Neljäs pääkomponentti nimetään kärkimuuttujiensa takia huono-osaisuuden ulottuvuudeksi.

Pääkomponenttipisteet osoittavat huono-osaisuuden ulottuvuuden keskittyvän lähinnä kerrostalovaltaiselle lähiökehälle (kuvat 47 ja 48; liite 6). Suurimmat positiiviset pistemäärät ovat Lausteella (nro 77), Varissuolla (79), Halisissa (93), Paaskunnassa (86), Vaalassa (78), Härkämäki-Jyrkkälässä (121), Kuuvuorella (87), Asuin-Runosmäessä (100), Raunistula eteläisessä (27), Pansio itäisessä (127) ja Mäntymäessä (32). Suurimmat negatiiviset pistemäärät sijoittuvat kauemmaksi kaupungin keskustasta ja selviä keskittymiä on muun muassa Pitkäsalmen molemmilla rannoilla niin Hirvensalossa kuin myös mantereen puolella. Toinen negatiivisten pistemäärien keskittymä löytyy läntisestä Turusta Pläkkikaupungin ja Mälikkälän alueelta.

Kuva 47. Vuoden 2001 huono-osaisuus-pääkomponentin positiiviset pääkomponenttipistemäärät.

Kuva 48. Vuoden 2001 huono-osaisuus-pääkomponentin negatiiviset pääkomponenttipistemäärät.

5.3.3. Vuoden 2001 sosiaalisten ulottuvuuksien pääkomponenttipisteet fyysisillä aluetyypeillä

Sosiaalisten ulottuvuuksien tarkastelussa syntyneitä pääkomponenttipisteitä voidaan käyttää fyysisten aluetyyppien sosiaalisen rakenteen tarkasteluun (taulukko 14). Liikkuvuuden ulottuvuudella positiivisen keskiarvon pääkomponenttipisteissä saivat vuoden 1970 jälkeen rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet sekä ennen 1930-lukua rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet. Muut fyysiset aluetyypit saivat negatiivisia keskiarvoja tällä ulottuvuudella. Nuori ja muuttoaltis väestö suosi vuonna 2001 sekä vanhoja että uudempia kerrostaloalueita asumisvalinnoissaan.

Elämänvaiheen ulottuvuudella korkeimman positiivisen keskiarvon fyysistä aluetyypeistä sai 1950–1960-luvuilla rakentuneet pien- ja kerrostaloalueet ja miltei yhtä korkea keskiarvo oli myös ennen 1930-lukua rakentuneilla kerrostalovaltaisilla alueilla. Muilla fyysisillä aluetyypeillä tämä ulottuvuus saa keskimäärin negatiivisia pistemääriä ja kaikkein suurin negatiivinen keskiarvo on vuoden 1980 jälkeen rakentuneilla pien- ja kerrostaloalueilla. Ikääntyneet ja yksinasuvat suosivat siis lähinnä keskustan alueelle sijoittuvaa lähinnä kerrostalovaltaista asutusta.

Koulutuksen ulottuvuudella selvästi suurimman positiivisen pääkomponenttipistemäärä keskiarvon fyysistä aluetyypeistä sai ennen 1930-lukua rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet. Myös ennen 1920-lukua rakentuneet pientaloalueet saivat tällä ulottuvuudella positiivisen keskiarvon. Sen sijaan 1950–1960-luvuilla ja vuoden 1980 jälkeen rakentuneet pien- ja rivitaloalueet saivat vain niukasti positiivisen keskiarvon ja vuoden 1970 jälkeen rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet negatiivisen keskiarvon. Opiskelijoiden ja korkeasti koulutettujen määrittämä ulottuvuus keskittyi vuonna 2001 kaupungin keskustaan ja erityisesti oppilaitosten ympäristöön.

Huono-osaisuuden ulottuvuudella positiivisia keskiarvoja saivat vuoden 1970 jälkeen rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet, ennen 1920-lukua rakentuneet pientaloalueet sekä ennen 1930-lukua rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet. Näistä fyysistä aluetyypeistä huono-osaisuuden ulottuvuus keskittyi kuitenkin selvimmin vuoden 1970 jälkeen rakentuneille kerrostalovaltaisille alueille. Negatiivisia keskiarvoja tämä ulottuvuus sai

vuoden 1980 jälkeen rakentuneilla pien- ja rivitaloalueilla sekä 1950–1960-luvuilla rakentuneilla pien- ja kerrostaloalueilla. Huono-osaisuus keskittyi vuonna 2001 kohtalaisen vahvasti Turun keskustaa ympäröiviin kerrostalolähiöihin.

Taulukko 14. Vuoden 2001 sosiaalisten ulottuvuuksien pääkomponenttipisteiden keskiarvot fyysisillä aluetyypeillä.

Fyysiset aluetyypit	Sosiaaliset ulottuvuudet			
	<i>Liikkuvuus</i>	<i>Elämänvaihe</i>	<i>Koulutus</i>	<i>Huono-osaisuus</i>
1950-1960-luvuilla rakentuneet pien- ja kerrostaloalueet	-0,261	0,516	0,096	-0,092
Vuoden 1980 jälkeen rakentuneet pien- ja rivitaloalueet	-0,411	-1,457	0,076	-0,545
Ennen 1920-lukua rakentuneet pientaloalueet	-1,202	-0,374	0,191	0,032
Vuoden 1970 jälkeen rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet	0,490	-0,227	-0,411	0,266
Ennen 1930-lukua rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet	0,241	0,485	1,155	0,15

5.3.4. Sosiaaliset aluetyypit vuonna 2001

Turun kaupungissa vuonna 2001 vallinneiden sosiaalisten ulottuvuuksien hahmottumisen jälkeen pääkomponenttianalyysin tuloksena syntyneitä neljää pääkomponenttia käytettiin tilastollisten pienalueiden ryhmittelemiseksi mahdollisimman erityyppisiksi ryhmiksi, joissa kuitenkin sisäinen yhtenevyys olisi mahdollisimman suuri (taulukko 15). Tämän ryhmittelyanalyysin tuloksena saatiin neljän ryhmän ratkaisu, mutta muita mahdollisia ryhmittelyjä haettiin 2–6 ryhmän väliltä. Pääkomponenttipistemäärien lisäksi ryhmittelyssä kiinnitettiin huomiota myös muihin tilastollisiin tunnuslukuihin sekä ryhmittelyssä muodostuneiden alueiden tulkinnallisuuteen.

Ryhmittelyanalyysin perusteella löydettiin neljä sosiaaliselta rakenteeltaan selvästi erilaista luokkaa, jotka ovat: ryhmä 1: korkeasti koulutetut urbaanit asujat, ryhmä 2: vakiintuneet lapsiperheet, ryhmä 3: vanhemmat sukupolvet ja ryhmä 4: huono-osaiset lapsiperheet. (kuva 49)

Ensimmäiseen ryhmään, korkeasti koulutettuihin urbaaneihin asujiin, kuuluu yhteensä 19 pienaluetta, jotka sijaitsevat, Puistomäen ja Asuin-Räntämäen alueita lukuun ottamatta, kaupungin ruutukaava-alueella tai yliopiston läheisyydessä. Tätä ryhmää määrittävät erityisesti koulutuksen ja elämänvaiheen pääkomponentit, joista ryhmän alueet saivat keskimäärin muita ryhmiä suurempia positiivisia pääkomponenttipistemääriä. Myös kahdella muulla pääkomponentilla, liikkuvuudella sekä huono-osaisuudella, ensimmäinen ryhmä saa keskimäärin hivenen positiivisia pääkomponenttipistemääriä. Näistä pääkomponenttipistemääristä voidaan päätellä, että tämän ryhmän asukasrakenteessa korostuvat sekä nuoret että vanhemmat yksinasujat ja korkea-asteen koulutus. Tarkasteltaessa muuttujien keskiarvoja tällä ryhmällä, huomataan niiden tukevan pääkomponenttipistemäärien luomaa kuvaa. Ensimmäisen ryhmän pienalueet saavat keskimäärin muita ryhmiä suuremman osuuden korkeakoulutetuista, ruotsinkielisistä, kunnasta muuttaneista, kuntaan muuttaneista, 1–2 huoneen asunnoista, yhden hengen asutokunnista, opiskelijoista ja koululaisista sekä 20–39-vuotiaista. Lisäksi ryhmä saa keskimäärin muita ryhmiä pienempiä arvoja perusasteen koulutuksen saaneiden osuudesta, lapsiperheiden osuudesta, kolmen tai useamman hengen asutokuntien osuudesta, alle 15-vuotiaiden osuudesta, 50–64-vuotiaiden osuudesta 15–64-vuotiaista ja arava- ja korkotukivuokra-asuntojen osuudesta. Muuttujien tarkastelu osoittaa pääkomponenttipistemäärien ohella ensimmäisen ryhmän olevan nuoren korkeasti koulutetun sekä yksinasumista preferoivan väestönosan määrittämää. Ryhmän sijoittuminen kaupunkikentässä osoittaa ryhmän suosivan vahvasti urbaania asumistapaa, joten tämä on ilmaistu myös ryhmän nimessä.

Taulukko 15. Vuoden 2001 sosiaalisten aluetyyppien tunnuslukuja.

	Ryhmä 1	Ryhmä 2	Ryhmä3	Ryhmä 4	Koko tutkimusalue
1–2 huoneen asuntojen osuus	63,05 %	31,36 %	61,97 %	48,39 %	49,18 %
4 ≤ huoneen asuntojen osuus	15,58 %	42,86 %	13,54 %	19,09 %	25,86 %
Omistusasuntojen osuus	50,73 %	76,14 %	51,31 %	40,52 %	60,08 %
Arava- ja korkotukivuokra-asuntojen osuus	8,36 %	8,37 %	25,10 %	42,17 %	16,40 %
Kuntaan muuttaneiden osuus	9,31 %	3,38 %	5,50 %	5,94 %	5,49 %
Kunnasta muuttaneiden osuus	6,46 %	3,50 %	5,51 %	6,12 %	4,96 %
Yhden hengen asutokuntien osuus	56,14 %	28,01 %	50,22 %	39,16 %	41,91 %
3 ≤ hengen asutokuntien osuus	13,32 %	36,97 %	18,00 %	31,19 %	25,46 %
Lapsiperheiden osuus perheistä	26,02 %	44,56 %	35,30 %	50,12 %	38,14 %
Yksinhuoltajaperheiden osuus lapsiperheistä	27,91 %	15,15 %	31,42 %	31,65 %	24,34 %
0–4-vuotiaiden osuus alle 15-vuotiaista	36,15 %	28,68 %	37,10 %	33,57 %	33,34 %
Alle 15-vuotiaiden osuus kaikista	8,58 %	19,45 %	12,77 %	20,87 %	15,14 %
20–39-vuotiaiden osuus kaikista	39,99 %	22,59 %	30,91 %	30,49 %	29,50 %
50–64-vuotiaiden osuus 15–64-vuotiaista	23,87 %	32,69 %	29,15 %	24,81 %	29,11 %
Yli 65-vuotiaiden osuus kaikista	19,42 %	14,38 %	19,55 %	8,70 %	16,67 %
Ruotsinkielisten osuus	9,56 %	5,05 %	3,95 %	2,44 %	5,42 %
Muunkielisten osuus	2,58 %	1,49 %	2,70 %	13,18 %	3,00 %
Alle 12 000 € ansaitsevien osuus	42,43 %	32,89 %	40,13 %	48,44 %	38,41 %
Työttömyysaste	10,80 %	8,82 %	14,44 %	23,26 %	12,16 %
Opiskelijoiden ja koululaisten osuus	12,68 %	6,85 %	6,99 %	8,92 %	8,25 %
Korkeakoulutettujen osuus	33,78 %	31,34 %	23,91 %	19,59 %	28,53 %
Perusasteen koulutuksen saaneiden osuus	26,63 %	35,84 %	38,62 %	41,36 %	35,27 %
Liikkuvuuden pääkomponentti	0,19	−0,63	0,61	0,08	
Elämänvaiheen pääkomponentti	0,71	−0,59	0,43	−0,75	
Koulutuksen pääkomponentti	1,45	−0,11	−0,76	−0,14	
Huono-osaisuuden pääkomponentti	0,14	−0,52	−0,03	2,42	

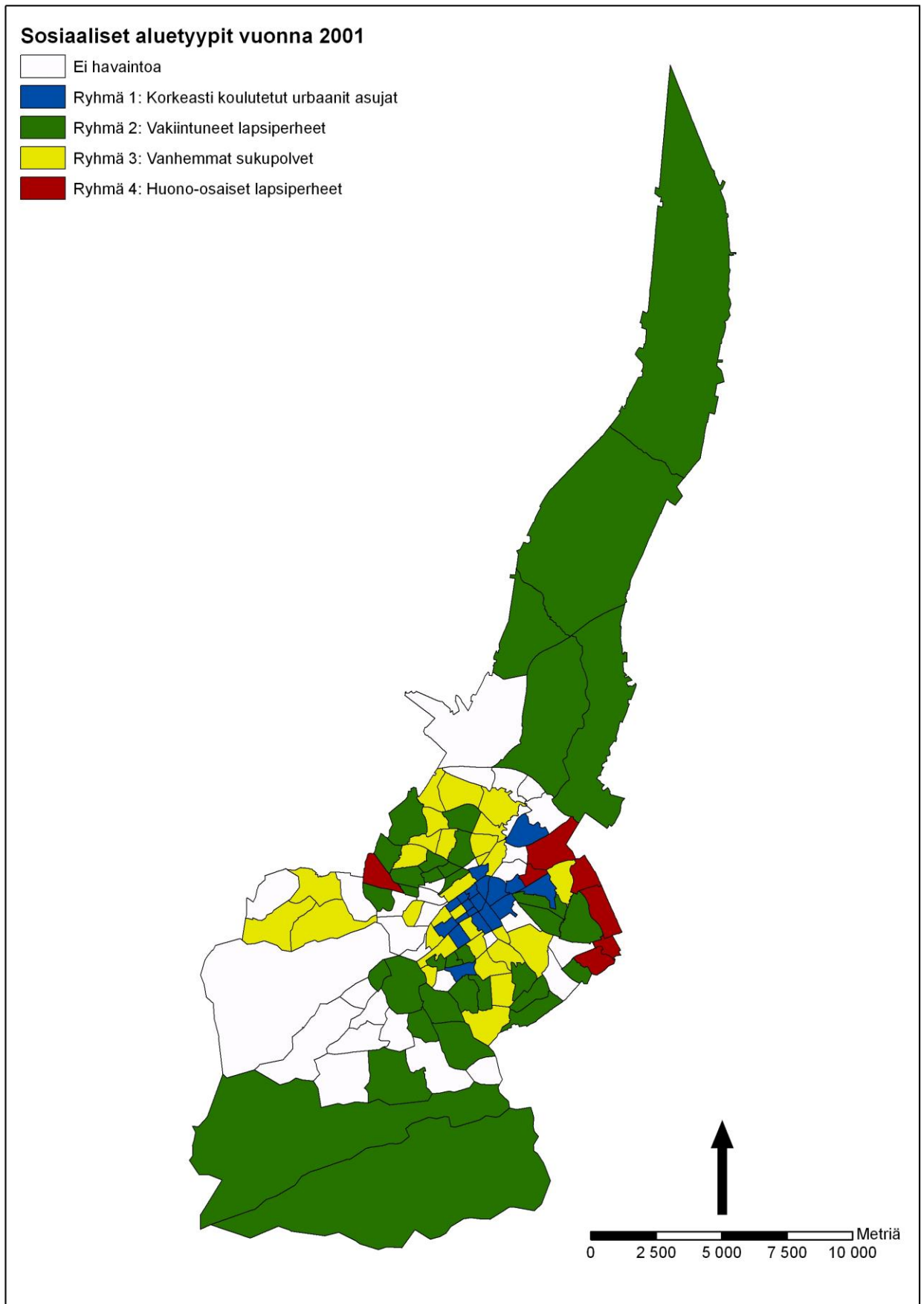
Vuoden 2001 sosiaalisten rakenteiden toinen ryhmä on vakiintuneiden perheiden ryhmä, joka muodostuu 36 alueesta. Ryhmään kuuluvat alueet sijoittuvat kaupunkiin muita ryhmiä monipuolisemmin siten, että ainoastaan kaupungin keskustassa sekä Pansio-Pernon alueella kyseistä ryhmää ei esiinny. Pääkomponenttipistemäärien tarkastelu osoittaa tämän ryhmän saavan keskimäärin negatiivisia arvoja kaikilla pääkomponenteilla. Liikkuvuuden ja huono-osaisuuden ulottuvuuksilla tämä ryhmä saa

muita ryhmiä suurempia negatiivisia arvoja, joka kertoo alueen olevan muuttoliikkeen ja väestörakenteen puolesta olevan kohtalaisen stabiilia sekä myös suhteellisen hyvinvoivaa. Muuttujien tarkastelu vahvistaa pääkomponenttipistemäärien tarkastelun luomaa kuvaa. Tämä ryhmä saa keskimäärin muita ryhmiä suurempia osuuksia kolmen tai useamman hengen asutokunnista, 50–64-vuotiaiden osuudesta 15–64-vuotiaista, asunnonomistajista sekä 4 tai useamman huoneen asunnoista. Lisäksi tämä ryhmä saa keskimäärin muita ryhmiä pienempiä arvoja muunkielisten osuudesta, alle 12 000 euroa vuodessa ansaitsevien osuudesta, kunnasta muuttaneiden osuudesta, kuntaan muuttaneiden osuudesta, yksinhuoltajaperheiden osuudesta, 1–2 huoneen asuntojen osuudesta, yhden hengen asutokuntien osuudesta, työttömyysasteesta, opiskelijoiden osuudesta, 0–4-vuotiaiden osuudesta alle 15-vuotiaista sekä 20–39-vuotiaiden osuudesta. Muuttujien arvojen tarkastelu osoittaa vakiintuneiden perheiden ryhmän olevan hieman vanhempien perheiden asuttamaa hyvinvoivaa aluetta, jolla koulutustaso on kohtalaisen korkea ja työttömyysaste matala.

Kolmannen sosiaalisten aluetyyppien ryhmän vuoden 2001 analyysissä muodostaa vanhempien sukupolvien ryhmä, joka muodostuu 30 pienalueesta. Tämän ryhmän alueet sijoittuvat ympäri kaupunkia lukuun ottamatta Ohikulkutien pohjoispuolta sekä Turun suuria saaria. Pääkomponenttien tarkastelu osoittaa tämän ryhmän saavan keskimäärin muita ryhmiä pienempiä negatiivisia pääkomponenttipistemääriä koulutuksen ulottuvuudella sekä muita ryhmiä suurempia pistemääriä liikkuvuuden ulottuvuudella. Lisäksi ryhmä saa keskimäärin kohtalaisia positiivisia pääkomponenttipistemääriä elämänvaiheen ulottuvuudella sekä heikosti negatiivisia pistemääriä huono-osaisuuden ulottuvuudella. Muuttujien keskimääräisten arvojen tarkastelu osoittaa vanhempien sukupolvien ryhmän muodostavan eräänlaisen ”keskiluokan” muiden ryhmien välissä, sillä se saa hyvin vähän keskimäärin muita ryhmiä suurempia tai pienempiä arvoja millään muuttujilla. Tämä ryhmä saa kuitenkin keskimäärin muita ryhmiä suurempia arvoja yli 65-vuotiaiden osuudesta sekä 0–4-vuotiaiden osuudesta alle 15-vuotiaista. Nämä muuttajat osoittavat, että vaikka ryhmän alueilla on keskimääräistä enemmän iäkkäitä, niin ryhmän ikäjakauma ei ole kuitenkaan yksiulotteinen, vaan vanhojen asukkaiden tilalle on ilmeisesti muuttanut nuorempaa asukaskantaa, jotka ovat hankkineet lapsia. Yhden hengen asutokuntien osuus ryhmän alueilla on kuitenkin keskimäärin yli 50 prosenttia ja 1–2 huoneen asuntojen osuus on 62 prosenttia, joka

kertoo ryhmän olevan pitkälti vanhempien yksinäisten ihmisten määrittämä. Muita ryhmiä keskimäärin pienempiä arvoja tämä ryhmä saa ainoastaan neljän tai useamman huoneen asuntojen osuudesta.

Neljäs ryhmä muodostaa analyysin pienimmän ryhmän, jota kutsutaan huono-osaisten lapsiperheiden ryhmäksi. Tähän ryhmään kuuluu vain seitsemän pienaluetta, jotka sijaitsevat lähinnä kaupungin itäisissä lähiöissä, lukuun ottamatta Härkämäki-Jyrkkälän aluetta. Pääkomponenttipistemäärien tarkastelussa käy ilmi, että tämä ryhmä saa huono-osaisuuden ulottuvuudella keskimäärin huomattavasti korkeampia positiivisia pääkomponenttipistemääriä kuin muut ryhmät. Liikkuvuuden pääkomponentilla huono-osaisten ryhmä saa keskimäärin positiivisen puolella olevia pistemääriä ja koulutuksen pääkomponentilla hivenen negatiivisia pistemääriä. Elämänvaiheen ulottuvuudella huono-osaisten ryhmä saa selvästi negatiivisia pistemääriä, joka kertoo ryhmä olevan pääasiassa lapsiperheiden ja nuorempien ikäluokkien asuttamaa. Muuttujien keskimääräisten arvojen tarkastelu tukee ryhmän nimeämistä huono-osaisten ryhmäksi. Tämä ryhmä saa muita ryhmiä suurempia arvoja alle 12 000 euroa ansaitsevien osuudesta, perusasteen koulutuksen suorittaneiden osuudesta, yksinhuoltajaperheiden osuudesta, työttömyysasteesta, arava- ja korkotukivuokra-asuntojen osuudesta, muunkielisten osuudesta, lapsiperheiden osuudesta sekä alle 15-vuotiaiden osuudesta. Lisäksi huono-osaisten ryhmä saa muita ryhmiä pienempiä arvoja asunnonomistajien osuudesta, korkeakoulutettujen osuudesta, ruotsinkielisten osuudesta ja yli 65-vuotiaiden osuudesta. Ryhmän nimeämistä huono-osaisten ryhmäksi tukee erityisesti pienituloisten suuri osuus sekä selvästi muita ryhmiä korkeampi työttömyysaste.

Kuva 49. Turun sosiaaliset aluetypit vuonna 2001.

5.3.5. Vuoden 2001 sosiaaliset rakenteet kaupungin fyysisessä rakenteessa

Vuoden 2001 sosiaalisten aluetyyppien tarkastelu verrattuna kaupungin fyysiseen rakenteeseen osoittaa kerrostalovaltaisten alueiden olevan vallitsevassa asemassa kaikissa sosiaalisissa aluetyypeissä (taulukko 16). Korkeasti koulutettujen urbaanien asujien ryhmä keskittyy vahvasti kaupungin keskustan vanhoille kerrostaloalueille. Ryhmästä noin 63 prosenttia on sijoittunut 1950–1960-luvuilla rakentuneille pien- ja kerrostaloalueille. Loput ryhmän alueet sijaitsevat ennen 1930-lukua rakentuneilla kerrostalovaltaisilla alueilla, joilla sijaitsee hieman yli neljännes ryhmän alueista, sekä 1970-luvun jälkeen rakentuneilla kerrostalovaltaisilla alueilla, joilla sijaitsee noin 10 prosenttia ryhmän alueista.

Vakiintuneiden lapsiperheiden ryhmän alueet ovat jakaantuneet muita ryhmiä enemmän erilaisille fyysisille aluetyypeille. Eniten ryhmän alueita sijaitsee 1950–1960-luvuilla rakentuneilla pien- ja kerrostaloalueilla, joilla sijaitsee noin 40 prosenttia ryhmän alueista. Myös vuoden 1980 jälkeen rakentuneilla pien- ja rivitaloalueilla sekä 1970-luvun jälkeen rakentuneilla kerrostalovaltaisilla alueilla sijaitsee merkittävä osa ryhmän havainnoista, sillä molemmissa ryhmissä on noin 28 prosenttia alueista. Lisäksi kaksi ryhmään kuuluvaa aluetta on sijoittunut ennen 1920-lukua rakentuneille pientaloalueille. Myös vanhempien sukupolvien ryhmän alueista merkittävä osa on keskittynyt kerrostalovaltaisille alueille, sillä puolet ryhmän havainnoista sijaitsee 1970-luvun jälkeen rakentuneilla kerrostalovaltaisilla alueilla. Noin 43 prosenttia edellä mainitun ryhmän alueista sijaitsee 1950–1960-luvuilla rakentuneilla pien- ja kerrostaloalueilla. Lisäksi kaksi ryhmään kuuluvaa aluetta sijaitsee ennen 1930-lukua rakentuneilla kerrostalovaltaisilla alueilla.

Huono-osaisten ryhmän alueet sijaitsevat pääasiassa kaupungin itäisillä kerrostalovaltaisilla alueilla. Ryhmän alueista noin 71 prosenttia sijaitsee 1970-luvun jälkeen rakentuneilla kerrostalovaltaisilla alueilla. Lisäksi ryhmään kuuluvia alueita on sekä 1950–1960-luvuilla rakentuneilla pien- ja kerrostaloalueilla, että 1980-luvun jälkeen rakentuneilla pien- ja rivitaloalueilla molemmissa yksi kappale.

Taulukko 16. Sosiaaliset aluetyypit fyysisillä aluetyypeillä vuonna 2001.

Sosiaaliset aluetyypit	Fyysiset aluetyypit		Ennen 1920-lukua rakentuneet pientaloalueet	1970-luvun jälkeen rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet	Ennen 1930-lukua rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet	Yhteensä
	1950–1960-luvuilla rakentuneet pien- ja kerrostaloalueet	Vuoden 1980 jälkeen rakentuneet pien- ja rivitaloalueet				
Ryhmä 1: Korkeasti koulutetut urbaanit asujat	12	0	0	2	5	19
Ryhmä 2: Vakiintuneet lapsiperheet	14	10	2	10	0	36
Ryhmä 3: Vanhemmat sukupolvet	13	0	0	15	2	30
Ryhmä 4: Huonot osaiset lapsiperheet	1	1	0	5	0	7
Yhteensä	40	11	2	32	7	

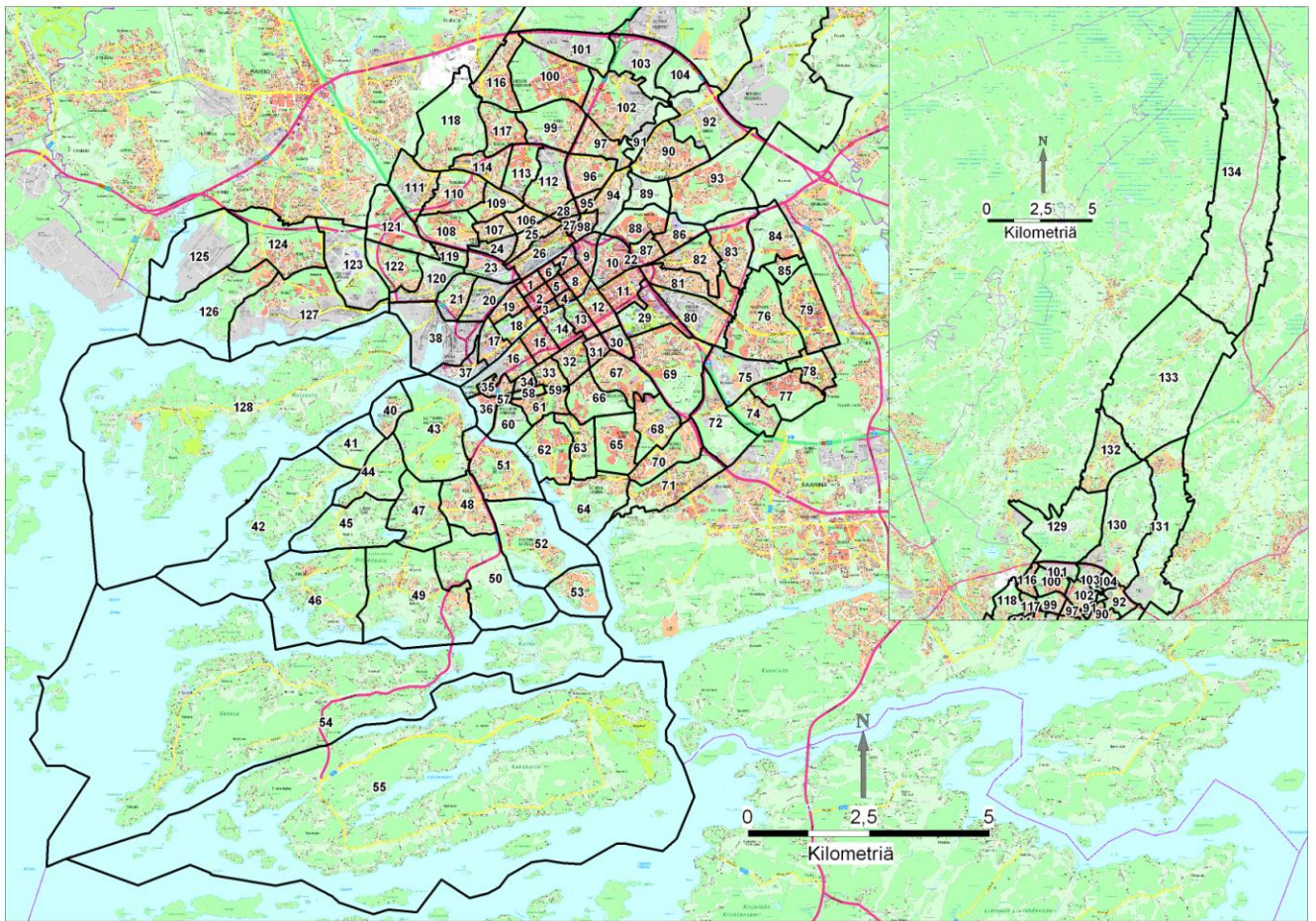
5.4. Vuoden 2008 tilastoanalyysin tulokset

5.4.1. Vuoden 2008 fyysiset aluetyypit

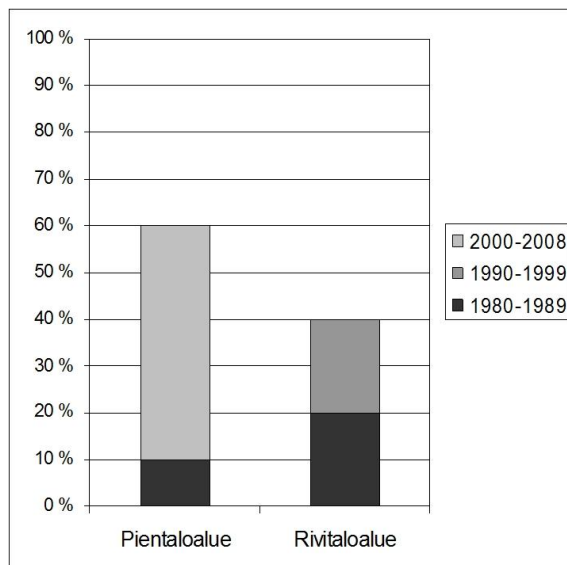
Kaupungin sosiaalisten aluetyyppien tulkinnan selkeyttämiseksi tutkimuksessa selvitetään myös kaupungin fyysiset aluetyypit. Vuoden 2008 fyysiset aluetyypit perustuvat tässä tutkimuksessa rakennusten pääasialliseen rakennustapaan sekä niiden pääasialliseen rakennusajankohtaan. Vuoden 2008 fyysisten aluetyyppien ryhmittelyanalyysi tehtiin samoille 95 pienalueelle (kuva 50), jotka ovat mukana kyseisen vuoden sosiaalisten aluetyyppien analyysissä. Vuoden 2008 fyysisten aluetyyppien ryhmittelyssä päädyttiin viiden ryhmän ratkaisuun. Nämä ryhmät ovat nimeltään: ryhmä 1: vuoden 1980 jälkeen rakentuneet pien- ja rivitalovaltaiset alueet, ryhmä 2: 1950–1970-luvuilla rakentuneet pientaloalueet, ryhmä 3: 1950–1970-luvuilla rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet, ryhmä 4: vuoden 1980 jälkeen rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet ja ryhmä 5: ennen 1930-lukua rakentuneet asuinalueet. (kuva 56)

Vanhin asuinrakennuskanta on keskittynyt viidenteen ryhmään, joka on samalla pienin fyysisten aluetyyppien ryhmä, johon kuuluu ainoastaan kahdeksan pienaluetta (kuva 55). Nämä alueet sijoittuvat lähinnä Turun keskustaan Puolalanmäen (pienalue nro 6) läheisyyteen, mutta mukana on myös keskustan ulkopuolella sijaitsevia alueita kuten Raunistula (nro 98), Port Arthur (19), Nummenmäki (82), Vähäheikkilä läntinen (33) sekä Pikisaari (40). Tämän ryhmän keskustassa sijaitsevia alueita yhdistää kerrostalovaltaisuus, kun taas keskustan ulkopuoleiset alueet ovat joko sekoittunutta rakennuskantaa tai pientalovaltaisia. Neljännen ryhmän, eli 1980-luvun jälkeen rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet, ovat selvästi kerrostalo- sekä seka-alueiden määrittämää (kuva 54). Tähän ryhmään kuuluu 20 pienaluetta, joista suurin osa sijaitsee kehämäisesti 3–6 kilometrin etäisyydellä Turun keskustasta. Poikkeuksen tähän muodostelmaan tekevät lähinnä muutamat keskustan lähellä rakentuneet alueet, kuten Aurajokisuun, Verkatehtaan (9) ja Autistenaukion (27) alueet.

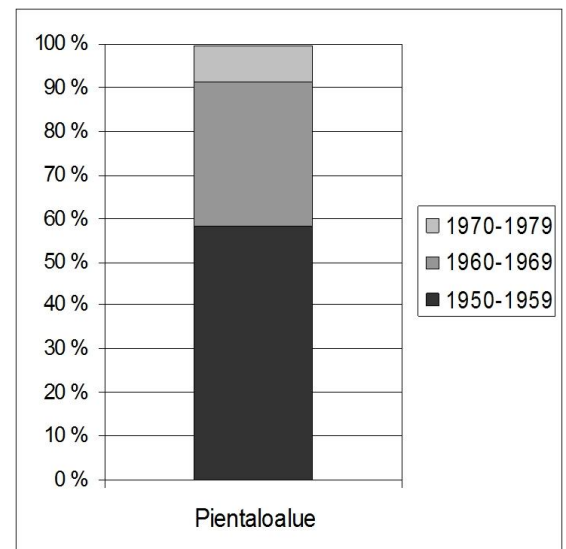
Kolmannen fyysisten aluetyyppien ryhmän muodostaa 1950–1970-luvuilla rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet (kuva 53). Tähän ryhmään kuuluu 45 pienaluetta, jotka muodostavat melko yhtenäisen rakenteen, joka määrittää erityisesti Turun keskustaa sekä siitä noin 3–4 kilometrin päähän ulottuvaa vyöhykettä. Ryhmän alueet rajoittuvat pohjoisessa Ohikulkutiehen, idässä Varissuohon ja Lausteeseen, etelä-lounaassa Peltolaan ja Uittamoon sekä lännessä Pansion ja Härkämäen alueisiin. Toinen ryhmä tässä fyysisten aluetyyppien ryhmittelyssä muodostuu 1950–1970-luvuilla rakentuneista pientaloualueista (kuva 52). Tähän suhteellisen pieneen ryhmään kuuluu 12 pienaluetta, jotka luovat kahtia jakautuneen kuvan. Toinen osa ryhmän alueista sijaitsee kohtalaisen lähellä kaupungin keskustaa, kehämäisesti noin 2–3 kilometrin päässä siitä, kun taas toinen osa Ohikulkutien pohjoispuolella sekä Satavan saarella. Rakennuskannaltaan tämä ryhmä on kohtalaisen yhtenäinen, sillä kaikki ryhmän alueet ovat pientalovaltaisia. Ensimmäinen fyysisten aluetyyppien ryhmä vuonna 2008 on 1980-luvun jälkeen rakennetut pientalovaltaiset alueet (kuva 51). Tähän ryhmään kuuluu vain 10 pienaluetta, jotka sijaitsevat Asuin-Pitkämäkeä (107) lukuun ottamatta selvästi kaupungin keskustan ulkopuolella Hirvensalon ja Kaksikerran (55) saarilla, Huhkolassa (74), Vaalassa (78) sekä Moisio-Kanervamäessä (132). Huomionarvoista tässä ryhmässä on myös se, että 2000-luvulla rakennetuista alueista kaikki ovat pientalovaltaisia ja ne sijaitsevat Moisio-alueella lukuun ottamatta Hirvensalossa.

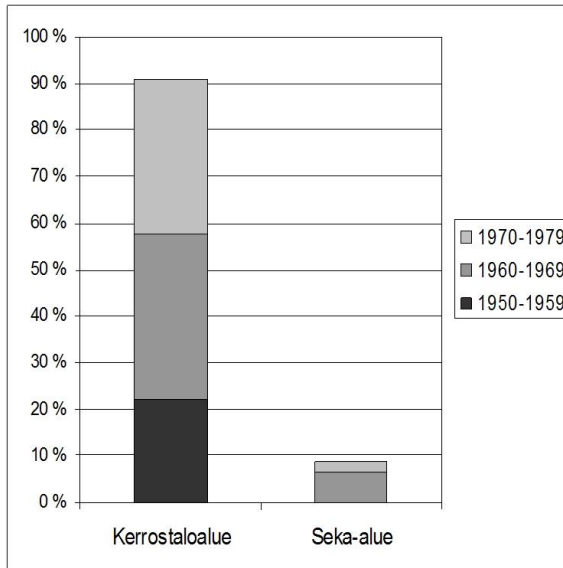
Kuva 50. Tilastolliset pienalueet Turussa vuonna 2008. (© Aineistot: Turun kaupunki 2010)

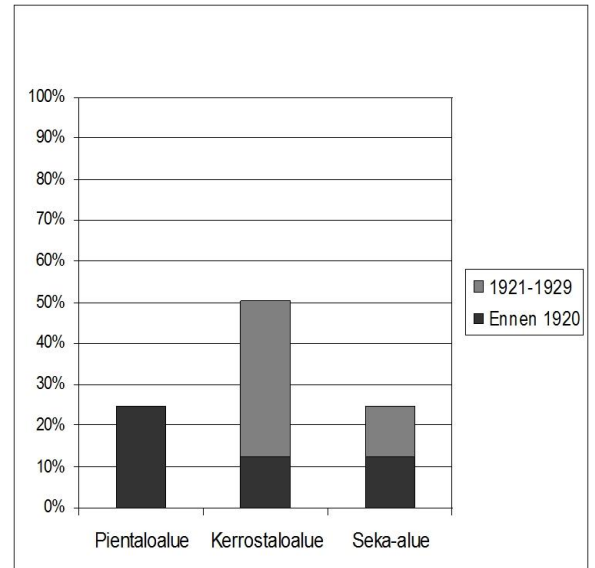
Kuva 51. Ryhmä 1: Vuoden 1980 jälkeen rakentuneet pien- ja rivitalovaltaiset alueet

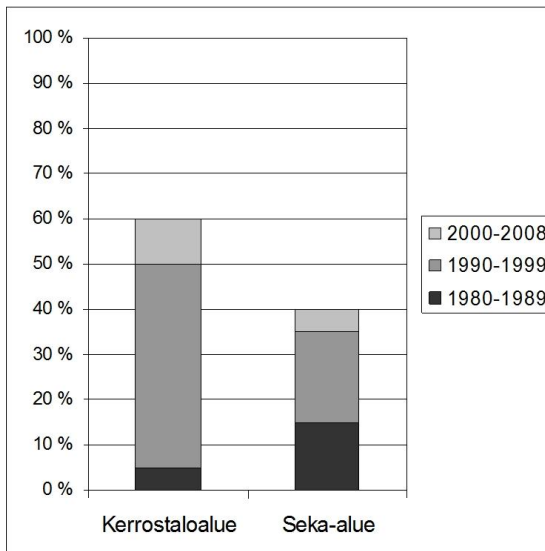
Kuva 52. Ryhmä 2: 1950–1970-luvuilla rakentuneet pientaloalueet

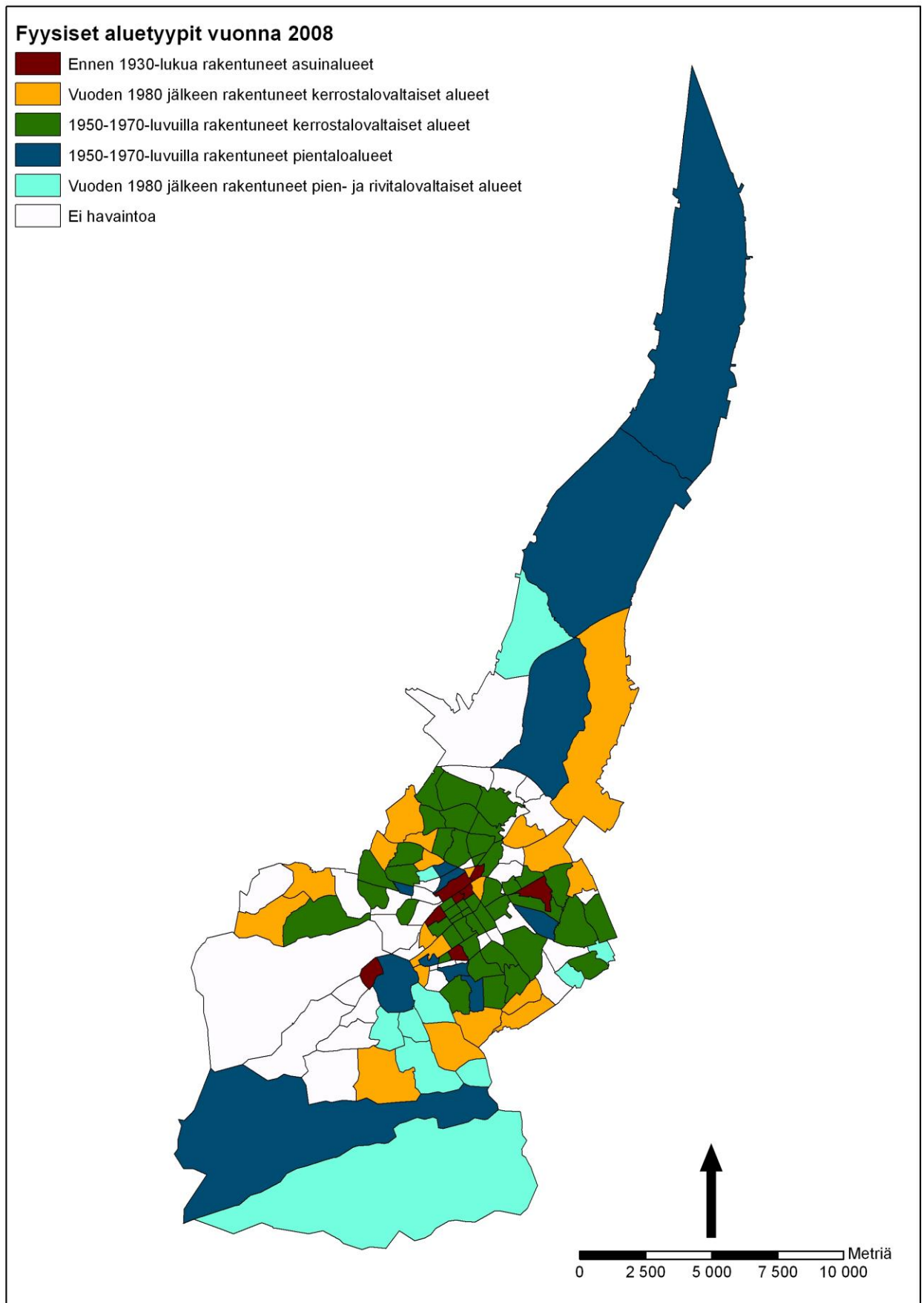
Kuva 53. Ryhmä 3: 1950–1970-luvuilla rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet

Kuva 55. Ryhmä 5: Ennen 1930-lukua rakentuneet asuinalueet

Kuva 54. Ryhmä 4: Vuoden 1980 jälkeen rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet

Kuva 56. Vuoden 2008 fyysiset aluetyypit.

5.4.2. Sosiaaliset ulottuvuudet vuonna 2008

Vuoden 2008 sosiaalista rakennetta tarkasteltiin pääkomponenttianalyysin avulla siten, että analyysissä oli mukana 22 muuttujaa. Vuoden 2008 korrelaatiomatriisin tarkastelu osoittaa, että suoritettu analyysi täyttää pääkomponenttianalyysille asetetut edellytykset, sillä KMO-suureen (Kaiser–Meyer–Olkin) arvo on yli 0.6 (tässä 0.826) ja Bartlettin testin $hmt < 0.05$ (tässä $hmt < 0.001$). Lisäksi kaikkien muuttujien kommunaliteetit ovat raja-arvoksi asetettua 0.3 suurempia. Muuttujat tämän vuoden analyysiin on koottu vuoden 2008 väestölaskentatiedoista. Taulukossa 17 on esitetty vuoden 2008 pääkomponenttirakenteen kehitys siten, että mukana on pääkomponenttien ominaisarvot sekä niiden selitysosuudet. Pääkomponenttianalyysin tuloksena syntyi pääkomponenttirakenne, josta lopulliseen analyysiin valikoitui neljä pääkomponenttia. Viides pääkomponentti jäi lopullisen rakenteen ulkopuolelle, koska sen ominaisarvo jäi alle yhden. Ensimmäisessä pääkomponenttianalyysissä huomattiin, että pääkomponentit eivät korreloineet keskenänsä, joten niille suoritettiin suorakulmainen varimax-rotatio. Taulukossa 18 esitetään lopullinen neljän pääkomponentin rakenne siten, että mukana ovat muuttujien lataukset kullakin pääkomponentilla sekä kunkin muuttujan kommunaliteetit.

Vuoden 2008 sosiaalisen rakenteen lopullisessa pääkomponenttianalyysissä on mukana 95 pienaluetta (kuva 50). Analyysin ulkopuolella jätettiin pienen väestömäärän takia ne tilastolliset pienalueet, joissa asui alle 200 asukasta. Näitä alueita oli yhteensä 31 kappaletta (nro. 20, 29, 37, 38, 22, 128, 41, 42, 44, 45, 46, 58, 59, 57, 60, 72, 75, 85, 89, 91, 92, 104, 101, 103, 23, 24, 28, 120, 123, 125 ja 129). Lisäksi analyysin ulkopuolelle poikkeuksellisen asukasrakenteen vuoksi jätettiin Ylioppilaskylän alue (nro. 88), Kurjenmäki itäinen (nro. 30) ja Kurjenmäki läntinen (nro. 31).

Taulukko 17. Vuoden 2008 pääkomponenttirakennetta kuvailevia lukuja.

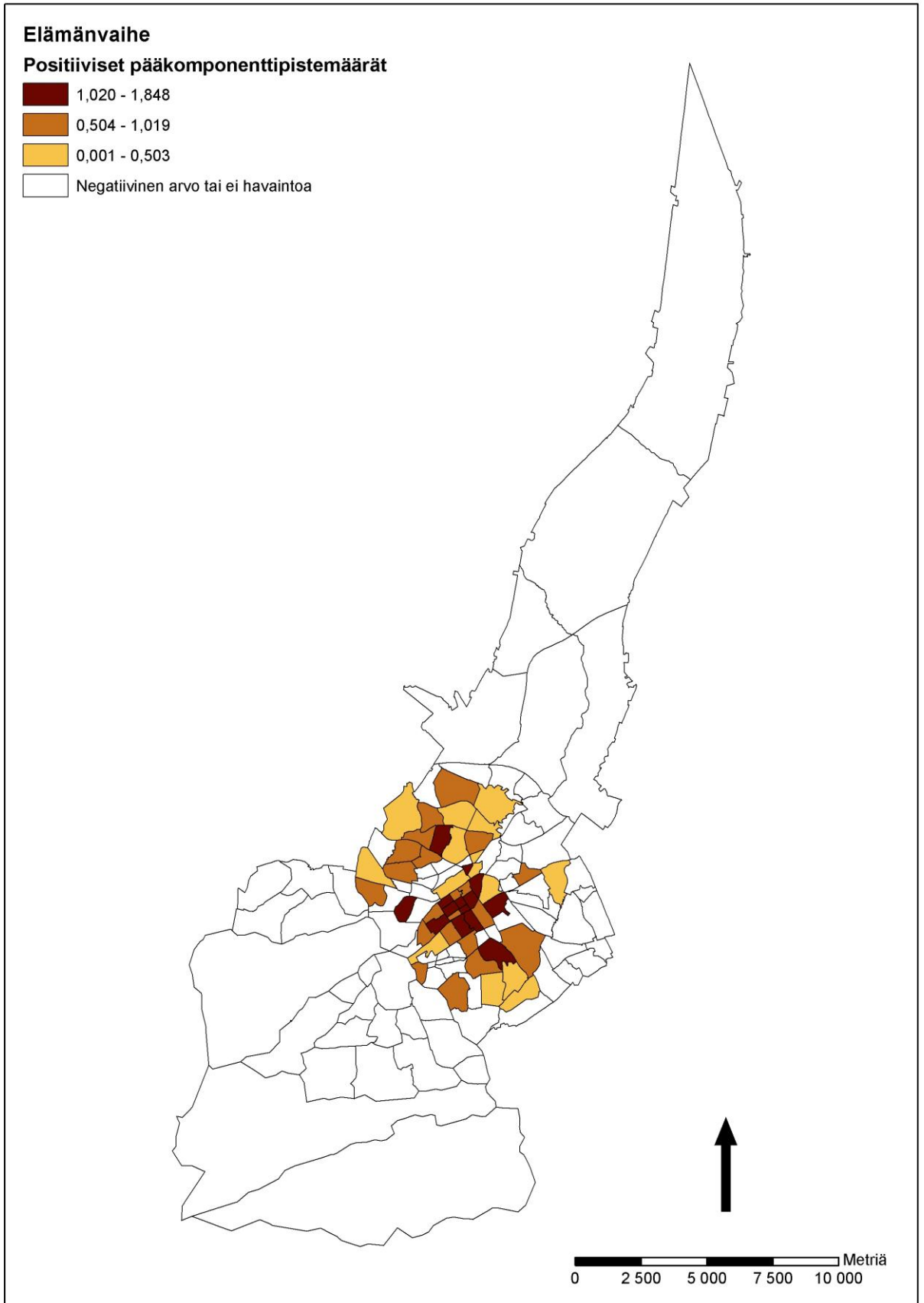
	Pääkomponentti 1	Pääkomponentti 2	Pääkomponentti 3	Pääkomponentti 4
Ominaisarvo	9,469	4,445	3,712	1,05
Selitysosuus	43,04 %	20,21 %	16,87 %	4,77 %
Kumulatiivinen selitysosuus	43,04 %	63,25%	80,12 %	84,89 %

Taulukko 18. Vuoden 2008 pääkomponenttirakenne, jossa lataukset eri muuttujille sekä kommunaliteetit

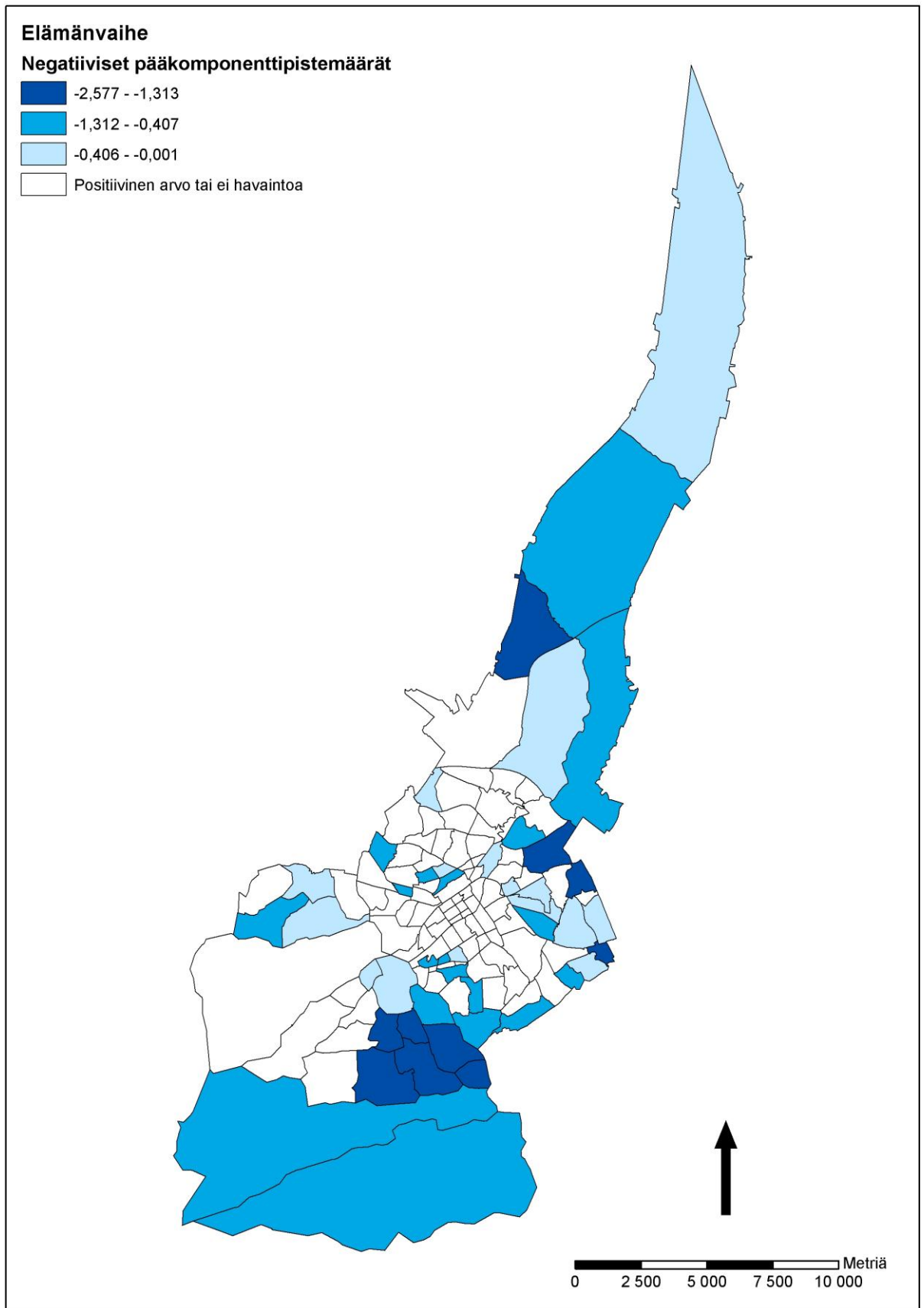
	Pääkomponentti 1	Pääkomponentti 2	Pääkomponentti 3	Pääkomponentti 4	Kommunaliteetti
1–2 huoneen asuntojen osuus	0,73	0,515	0,317		90,40 %
4 ≤ asuntojen osuus kaikista	–0,721	–0,454	–0,454		93,50 %
Yhden hengen asuntokuntien osuus	0,829	0,415			93,20 %
3 ≤ hengen asuntokuntien osuus	–0,928				97,20 %
Lapsiperheiden osuus	–0,928				91,80 %
Yksinhuoltajaperheiden osuus	0,435	0,454	0,565		71,70 %
Arava- ja korkotukivuokra-asuntojen osuus		0,339	0,796		81,70 %
Omistusasuntojen osuus		–0,684	–0,577		90,00 %
0–4-vuotiaiden osuus alle 15-vuotiaista	0,314	0,748			66,50 %
Alle 15-vuotiaiden osuus kaikista	–0,955				96,10 %
20–39-vuotiaiden osuus kaikista	0,303	0,857			91,60 %
50–64-vuotiaiden osuus 15–64-vuotiaista		–0,864			83,00 %
Yli 65-vuotiaiden osuus kaikista	0,801				78,60 %
Kuntaan muuttaneiden osuus kaikista	0,377	0,731		0,41	84,90 %
Kunnasta muuttaneiden osuus kaikista		0,714	0,364		77,80 %
Alle 12 000 € ansaitsevien osuus		0,316	0,641	0,565	91,30 %
Työttömyysaste			0,884		81,10 %
Perusasteen koulutuksen suorittaneiden osuus		–0,582	0,740		92,80 %
Korkeakoulutettujen osuus			–0,855		86,00 %
Opiskelijoiden ja koululaisten osuus		0,316		0,92	94,60 %
Ruotsinkielisten osuus		0,373	–0,543	0,421	63,10 %
Muunkielisten osuus			0,784		70,50 %

Vuoden 2008 pääkomponenttianalyysin neljän pääkomponentin rakenne selittää 84,89 prosenttia muuttujien vaihtelusta (taulukko 18). Ensimmäinen pääkomponentti selittää 43 prosenttia kokonaisvaihtelusta. Tämän pääkomponentin kärkimuuttujia (yli 0.5 lataus) ovat yhden hengen asuntokuntien osuus, yli 65-vuotiaiden osuus ja 1–2 huoneen asuntojen osuus. Heikon positiivisen latauksen tällä pääkomponentilla saavat yksinhuoltajien osuus lapsiperheistä, kuntaan muuttaneiden osuus, 0–4-vuotiaiden osuus alle 15-vuotiaista sekä 20–39-vuotiaiden osuus kaikista. Negatiivisesti huomattavia latauksia saavat seuraavat muuttujat: alle 15-vuotiaiden osuus kaikista, lapsiperheiden osuus perheistä, kolmen tai useamman hengen asuntokuntien osuus sekä neljän tai useamman huoneen asuntojen osuus. Pienten asuntokuntien, eläkeikäisten sekä pienten asuntojen positiiviset lataukset ja vastaavasti lapsien, lapsiperheiden, suurten asuntokuntien sekä suurten asuntojen negatiiviset lataukset ohjaavat ensimmäisen pääkomponentin nimeämistä elämänvaihe-pääkomponentiksi.

Pääkomponenttipistemäärien aluekohtainen tarkastelu luo selkeän kuvan elämänvaiheen ulottuvuuden sijoittumisesta kaupunkiin (kuvat 57 ja 58; liite 7). Positiivisten ja negatiivisten pistemäärien sijoittumisesta on selviä eroavaisuuksia. Suurimpia positiivisia pääkomponenttipistemääriä saavat keskustan alueet sekä vanhat lähiöt. Alueittain suurimpia pistemääriä saavat Iso-Heikkilä läntinen (nro 21), Urheilupuisto (14), Hepokulta (113), Luolavuori itäinen (67), Ursinkatu pohjoinen (2), Kakola (18), Rauhankatu (1) sekä Kauppatori (8). Negatiiviset pistemäärät keskittyvät sen sijaan lapsiperheiden suosimille asuinalueille, kuten Hirvensaloon, Moisioon sekä uudempiin lähiöihin. Suurimpia negatiivisia pistemääriä saavat Toijainen (nro 47), Papinsaari (53), Kukola (48), Friskala (50), Moisio-Kanervamäki (132), Haarla (49), Vaala (78), Halinen (93), Kaistarniemi, (52) ja Kohmo (84).

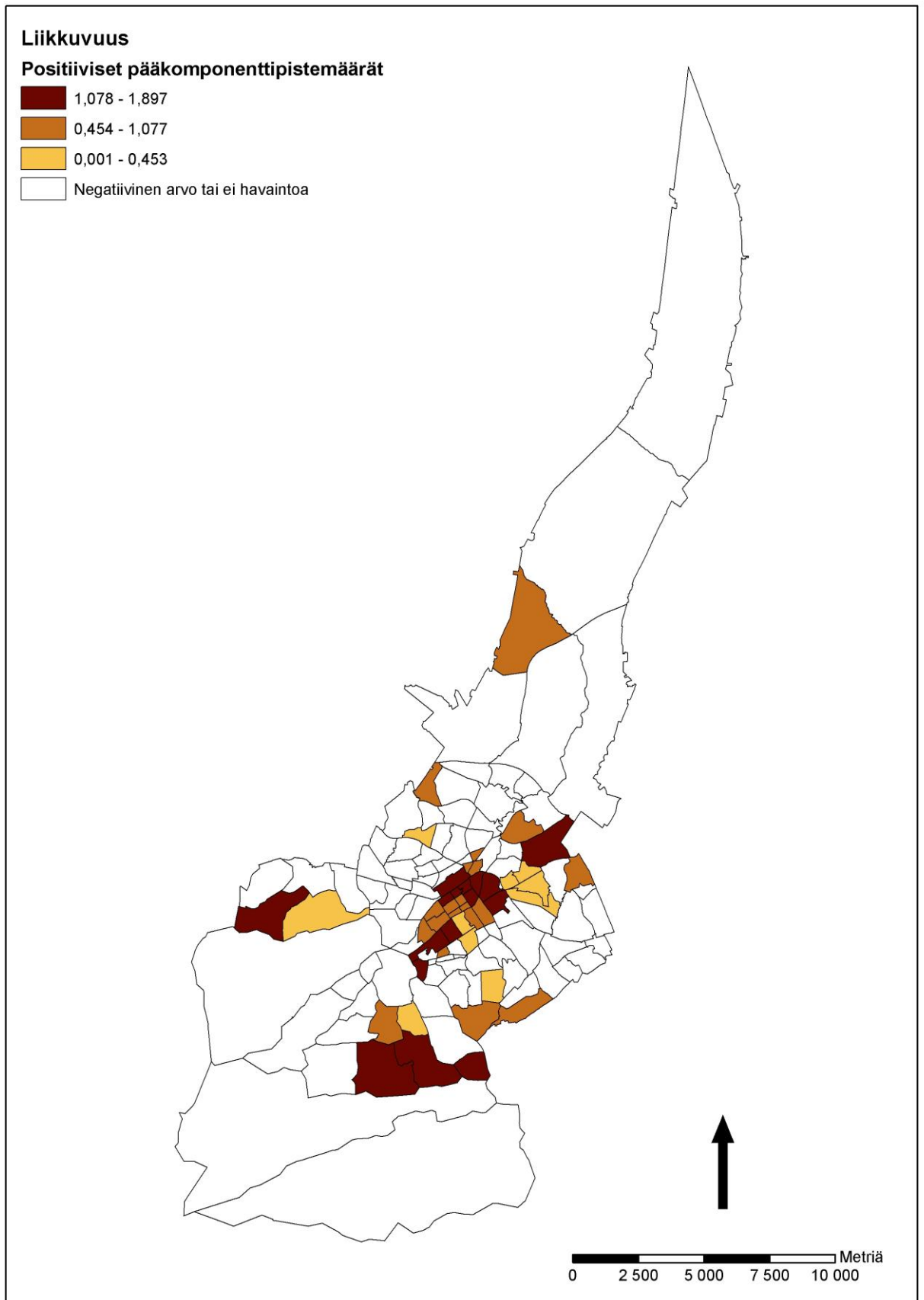
Kuva 57. Vuoden 2008 elämänvaihe-pääkomponentin positiiviset pääkomponenttipistemäärät.

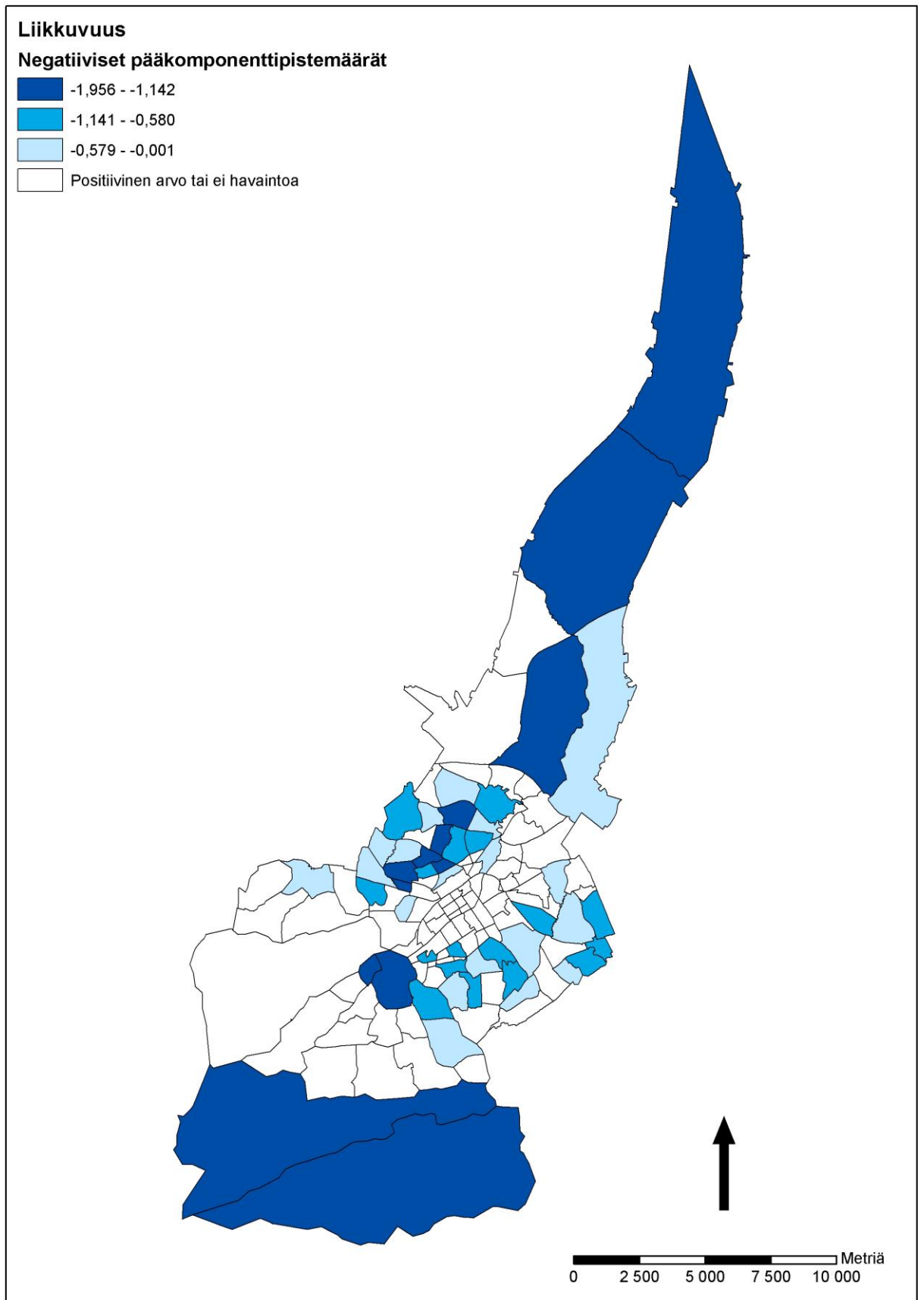
Kuva 58. Vuoden 2008 elämänvaihe-pääkomponentin negatiiviset pääkomponenttipistemäärät.

Toinen pääkomponentti selittää 20,21 prosenttia muuttajien kokonaisvaihtelusta (taulukko 18). Tämän pääkomponentin kärkimuuttajia (yli 0.5 lataus) ovat 20–39-vuotiaiden osuus kaikista, 0–4-vuotiaiden osuus alle 15-vuotiaista, kuntaan muuttaneiden osuus, kunnasta muuttaneiden osuus ja 1-2 huoneen asuntojen osuus. Heikosti positiivisia latauksia saavat yksinhuoltajaperheiden osuus lapsiperheistä, yhden hengen asuntokuntien osuus, ruotsinkielisten osuus, arava- ja korkotukivuokra-asuntojen osuus, opiskelijoiden ja koululaisten osuus väestöstä sekä alle 12 000 euroa vuodessa ansaitsevien osuus. Negatiivisesti latautuvat sen sijaan 50–64-vuotiaiden osuus 15–64-vuotiaista, asunnonomistajien osuus sekä peruskoulutuksen saaneiden osuus. Heikon negatiivisen latauksen tällä pääkomponentilla saa neljän tai useamman huoneen asuntojen osuus. Toisen pääkomponentin lataukset osoittavat, että tällä ulottuvuudella korostuvat erityisesti nuoret sekä muuttoalttiit henkilöt. Tätä tulkintaa tukee myös se, että voimakkaita negatiivisia latauksia saavat erityisesti ikääntyneet sekä asunnonomistajat. Täten toista ulottuvuutta voidaanakin kutsua liikkuvuuden ulottuvuudeksi.

Tarkastelemalla pääkomponenttipistemääriä käy ilmi, että liikkuvuuden ulottuvuus sijoittuu erityisesti ruutukaava-alueelle ja sen lähistölle sekä Hirvensaloon (kuvat 59 ja 60; liite 7). Suurimpia positiivisia pistemääriä ovat saaneet Sirkkala (nro 11), Itäranta (16), Majakkaranta (36), Papinsaari (53), Friskala (50), Verkatehdas (9), Haarla (49), Puolalanmäki (6), Pansio läntinen (126), Pohjola (26), Tuurepori (7) ja Kauppatori (8). Negatiiviset pääkomponenttipistemäärät muodostavat hajanaisemman kuvion, joka keskittyy vanhoihin lähiöihin sekä kaupungin pohjois- ja eteläosiin. Suurimpia negatiivisia pistemääriä saavat Muhkuri (nro 119), Ilkkala-Tortinmäki (134), Kähäri pohjoinen (106), Kakskerta (55), Lauttaranta (43), Satava (54), Etelä-Paattinen (133), Hepokulta (113), Ruohonpää itäinen (109), Pikisaari (40), Impivaara (99) ja Saramäki-Paimala (130).

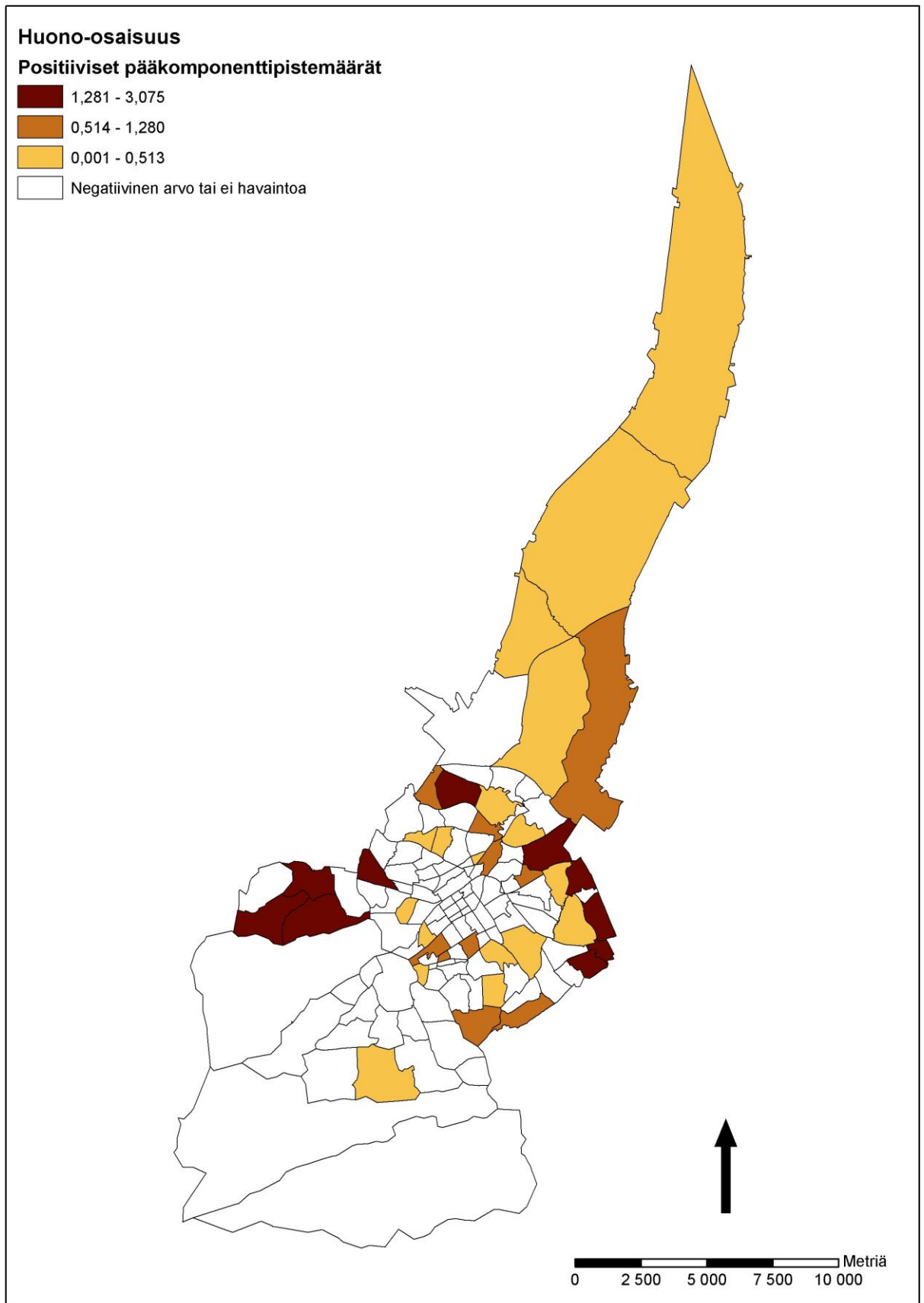
Kuva 59. Vuoden 2008 liikkuvuus-pääkomponentin positiiviset pääkomponenttipistemäärät.

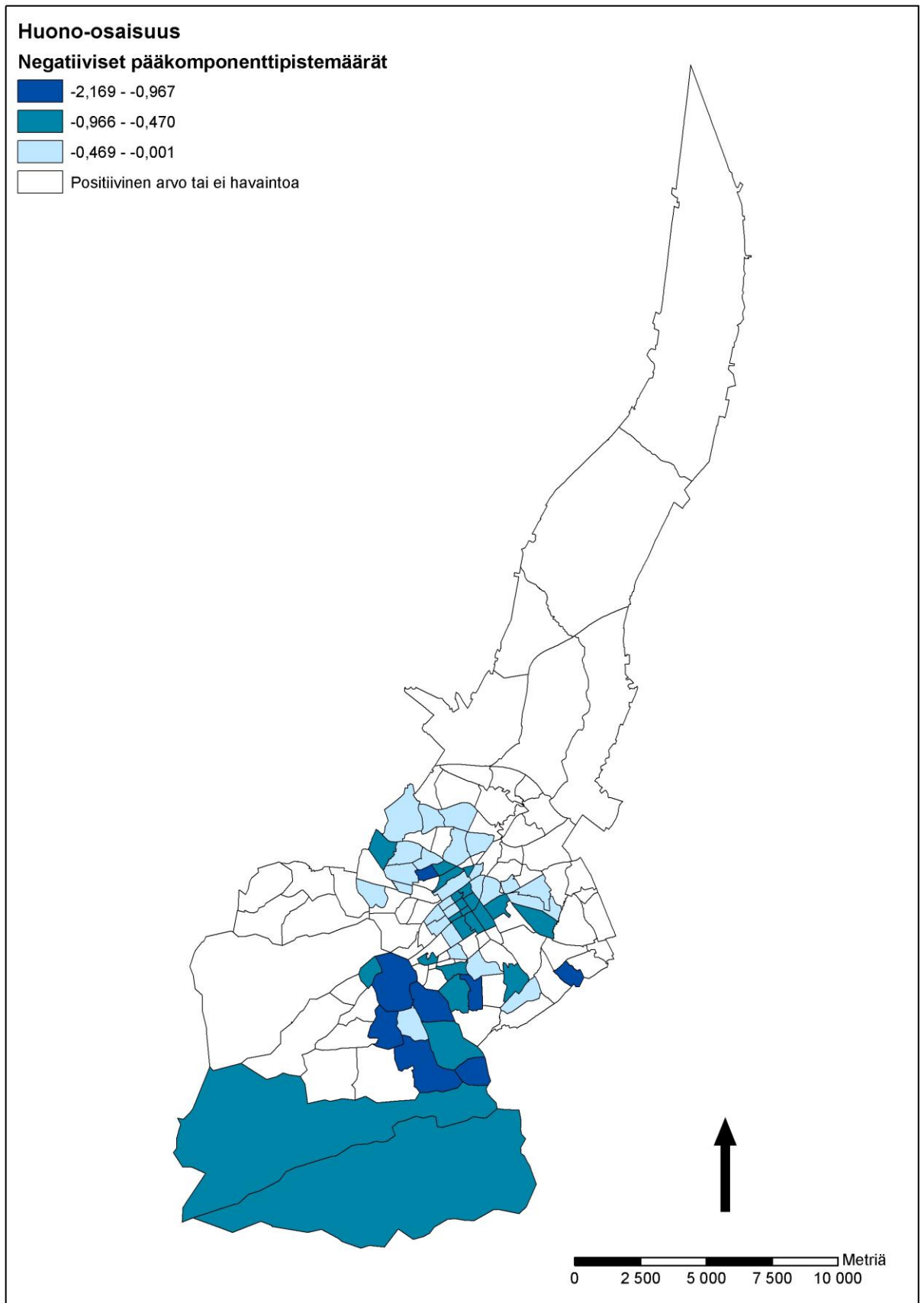
Kuva 60. Vuoden 2008 liikkuvuus-pääkomponentin negatiiviset pääkomponenttipistemäärät.

Kolmas pääkomponentti selittää 16,87 prosenttia muuttujien kokonaisvaihtelusta (taulukko 18). Tämän pääkomponentin kärkimuuttujia (yli 0.5 lataus) ovat työttömyysaste, arava- ja korkotukivuokra-asuntojen osuus, muunkielisten osuus, perusasteen koulutuksen saaneiden osuus, alle 12 000 euroa vuodessa ansaitsevien osuus ja yksinhuoltajaperheiden osuus lapsiperheistä. Heikosti positiivisen latauksen tällä pääkomponentilla saavat kunnasta muuttaneiden osuus ja 1–2 huoneen asuntojen osuus. Voimakkaan negatiivisesti tällä pääkomponentilla latautuvat korkea-asteen koulutuksen saaneiden osuus, asunnonomistajien osuus sekä ruotsinkielisten osuus. Heikon negatiivisen latauksen saa neljän tai useamman huoneen asuntojen osuus. Kolmannen pääkomponentin ulottuvuudella korostuvat muuttajat, jotka kuvaavat sosioekonomisten resurssien puutetta ja siksi tämä ulottuvuus nimetään huono-osaisuudeksi. Tässä yhteydessä on korostettava, että tämä huono-osaisuus on käsitettävä suhteellisen verrattuna muihin kaupunginosiin eikä voimakkaana deprivana. Tätä ulottuvuutta määrittävät erityisesti voimakkailla latauksilla työttömyysaste, sosiaalisen vuokra-asumisen osuus sekä ulkomaalaistaustaisen väestön osuus.

Pääkomponenttipistemäärien tarkastelu osoittaa huono-osaisuuden ulottuvuuden keskittyvän erityisesti vanhempiin kerrostalovaltaisiin lähiöihin (kuvat 61 ja 62; liite 7). Suurimpia positiivisia pistemääriä saavat Varissuo (nro 79), Pansio itäinen (127), Lauste (77), Pansio läntinen (126), Halinen (93), Härkämäki-Jyrkkälä (121), Asuin-Runosmäki (100), Vaala (78), Asuin-Perno (124) ja Kohmo (84). Sen sijaan keskustassa ja Hirvensalossa positiivisia pistemääriä ei ole lähes lainkaan. Negatiivisten pistemäärien merkittävin keskittymä on Hirvensalon keski- ja itäosissa. Tämän lisäksi korkeita negatiivisia pistemääriä saavat Ispoisten (nro 63), Asuin-Pitkämäen (107) ja Huhkolan (74) pienalueet.

Kuva 61. Vuoden 2008 huono-osaisuus-pääkomponentin positiiviset pääkomponenttipistemäärät.

Kuva 62. Vuoden 2008 huono-osaisuus-pääkomponentin positiiviset pääkomponenttipistemäärät.

Neljäs pääkomponentti selittää vain 4,77 prosenttia muuttujien varianssista (taulukko 18). Huolimatta tämän pääkomponentin heikosta selitysosuudesta, se otettiin analyysiin mukaan selkeiden kärkimuuttujien vuoksi. Voimakkaan positiivisen latauksen (yli 0.5) saavat ainoastaan opiskelijoiden ja koululaisten osuus väestöstä sekä alle 12 000 euroa ansaitsevien osuus. Heikon positiivisen latauksen saa ruotsinkielisten osuus sekä kuntaan muuttaneiden osuus. Kaikki tämän pääkomponentin negatiiviset lataukset ovat alle 0.3. Suurimpia pääkomponenttipistemääriä saavat Yliopisto (nro 10), Puistomäki (61), Asuin-Räntämäki (90), Kristiinankatu eteläinen (4), Kauppatori (8), Sirkkala (11), Kuuvuori (87), Halinen (93) ja Nummenmäki (82). Tätä ulottuvuutta ei analysoida tässä tarkemmin, sillä korkeita pääkomponenttipistemääriä saavat alueet seuraavat hyvin tarkasti opiskelijoiden ja koululaisten osuuden jakaumaa.

5.4.3. Vuoden 2008 sosiaalisten ulottuvuuksien pääkomponenttipisteet fyysisillä aluetyypeillä

Sosiaalisten ulottuvuuksien tarkastelun tuloksena syntyneet pääkomponenttipisteet tarjoavat hyvän mahdollisuuden fyysisten aluetyyppien sosiaalisen rakenteen tarkasteluun (taulukko 19). Elämänvaiheen ulottuvuudella matalimman keskiarvon pääkomponenttipisteissä saa vuoden 1980 jälkeen rakentuneiden pientalovaltaisten alueiden ryhmä, joka saa vahvasti negatiivisen keskiarvon. Myös 1950–1970-luvuilla rakentuneiden pientaloalueiden sekä vuoden 1980 jälkeen rakentuneet kerrostalovaltaiset alueiden ryhmät saavat negatiiviset keskiarvot tällä ulottuvuudella. Sen sijaan 1950–1970-lukujen kerrostalovaltaiset alueet sekä ennen 1920-lukua rakentuneet asuinalueet saavat positiivisen keskiarvon elämänvaiheen ulottuvuudella. Tämä tulos kertoo siitä, että vanhemmat ikäluokat ja pienet asuinkunnat ovat keskittyneet lähinnä 1950–1970-luvuilla rakennetuille kerrostalovaltaisille alueille sekä ennen 1920-lukua rakentuneille asuinalueille. Nuoremmat ikäluokat ja lapsiperheet suosivat sen sijaan kaupunginosia, jotka sijaitsevat pääasiassa uudemmilla pientaloalueilla, vanhoilla pientaloalueilla sekä uudemmilla kerrostaloalueilla.

Liikkuvuuden ulottuvuudella vahvasti negatiivisen keskiarvon saa 1950–1970-luvuilla rakentuneiden pientaloalueiden ryhmä, kun muut ryhmät saavat ulottuvuudella positiivisia keskiarvoja. Tämä tulos kertoo vanhojen pientaloalueiden ryhmän olevan

vanhempien ikäluokkien asuttamaa, ja näiden alueiden asukkaiden muuttoalttius on jo ikäjakaumasta johtuen melko matala.

Taulukko 19. Vuoden 2008 sosiaalisten ulottuvuuksien pääkomponenttipisteiden keskiarvot fyysisillä aluetyypeillä.

Fyysiset aluetyypit	Sosiaaliset ulottuvuudet			
	<i>Elämänvaihe</i>	<i>Liikkuvuus</i>	<i>Huono-osaisuus</i>	<i>Opiskelu</i>
Vuoden 1980 jälkeen rakentuneet pien- ja rivitalovaltaiset alueet	-1,703	0,052	-0,865	-0,398
1950–1970-luvuilla rakentuneet pientaloalueet	-0,457	-1,319	-0,510	0,372
1950–70-luvuilla rakennetut kerrostalovaltaiset alueet	0,611	0,038	0,217	0,047
Vuoden 1980 jälkeen rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet	-0,345	0,517	0,463	-0,261
Ennen 1930-lukua rakentuneet asuinalueet	0,237	0,404	-0,531	0,329

Huono-osaisuuden ulottuvuudella positiivisia keskiarvoja saavat 1950–1970-luvuilla rakennettujen kerrostalovaltaisten alueiden ryhmä sekä vuoden 1980 jälkeen rakentuneiden kerrostalovaltaisten alueiden ryhmä. Kaikki muut ryhmät saavat tällä ulottuvuudella selvästi negatiivisia keskiarvoja. Huono-osaisuuden keskittymistä kerrostalovaltaisille alueille selittää ainakin jossain määrin sosiaalisen vuokra-asumisen sijoittuminen lähinnä näille alueille.

Neljännellä ulottuvuudella, jota voidaan kutsua opiskelun ulottuvuudeksi, negatiivisia keskiarvoja saavat vuoden 1980 jälkeen rakentuneiden pientaloalueiden sekä vuoden 1980 jälkeen rakentuneiden kerrostalovaltaisten alueiden ryhmät. Kolme muuta ryhmää saavat tällä ulottuvuudella positiivisia keskiarvoja. Tätä tulosta selittää se, että suurin osa opiskelijoista asuu lähellä kaupungin keskustaa sekä korkeakouluja, jolloin tämä ulottuvuus ilmenee lähinnä kaupungin keskustaan sekä yliopiston ympäristöön määrittävillä fyysisillä aluetyypeillä.

5.4.4. Sosiaaliset aluetyypit vuonna 2008

Turun kaupungissa vuonna 2008 vallinneiden sosiaalisten ulottuvuuksien hahmottumisen jälkeen pääkomponenttianalyysin tuloksena syntyneitä neljää pääkomponenttia käytettiin tilastollisten pienalueiden ryhmittelemiseksi

mahdollisimman erityyppisiksi ryhmiksi, joissa kuitenkin sisäinen yhtenevyys olisi mahdollisimman suuri (taulukko 20). Tämän ryhmittelyanalyysin tuloksena saatiin neljän ryhmän ratkaisu, mutta muita mahdollisia ryhmittelyjä haettiin 2–6 ryhmän väliltä. Pääkomponenttipistemäärien lisäksi ryhmittelyssä kiinnitettiin huomiota myös muihin tilastollisiin tunnuslukuihin sekä ryhmittelyssä muodostuneiden alueiden tulkinnallisuuteen.

Ryhmittelyanalyysin perusteella löydettiin neljä sosiaaliselta rakenteeltaan selvästi erilaista luokkaa, jotka ovat: ryhmä 1: korkeasti koulutetut urbaanit asujat; ryhmä 2: vähäresurssiset lapsiperheet; ryhmä 3: vanhemmat sukupolvet; ja ryhmä 4: vauraat lapsiperheet. (kuva 63)

Taulukko 20. Vuoden 2008 sosiaalisten aluetyyppien tunnuslukuja.

	Ryhmä 1	Ryhmä 2	Ryhmä 3	Ryhmä 4	Koko tutkimusalue
1–2 huoneen asuntojen osuus	65,17 %	57,46 %	37,52 %	10,96 %	47,20 %
4 ≤ huoneen asuntojen osuus	15,21 %	16,56 %	36,90 %	66,88 %	28,64 %
Omistusasuntojen osuus	47,26 %	40,55 %	76,45 %	73,57 %	60,37 %
Arava- ja korkotukivuokra-asuntojen osuus	8,55 %	37,77 %	5,00 %	14,26 %	14,99 %
Kuntaan muuttaneiden osuus	8,69 %	5,42 %	3,34 %	3,81 %	5,10 %
Kunnasta muuttaneiden osuus	7,14 %	6,54 %	3,66 %	4,09 %	5,21 %
Yhden hengen asutokuntien osuus	56,72 %	48,20 %	37,71 %	13,84 %	43,17 %
3 ≤ hengen asutokuntien osuus	12,32 %	21,62 %	25,87 %	56,88 %	23,72 %
Lapsiperheiden osuus perheistä	26,04 %	42,76 %	35,64 %	64,12 %	37,19 %
Yksinhuoltajaperheiden osuus lapsiperheistä	29,07 %	33,87 %	19,64 %	15,14 %	25,19 %
0–4-vuotiaiden osuus alle 15-vuotiaista	42,48 %	37,01 %	30,71 %	36,48 %	35,33 %
Alle 15-vuotiaiden osuus kaikista	7,84 %	15,98 %	14,40 %	31,15 %	14,43 %
20–39-vuotiaiden osuus kaikista	41,47 %	30,41 %	21,59 %	28,64 %	28,75 %
50–64-vuotiaiden osuus 15–64-vuotiaista	24,19 %	29,37 %	36,02 %	19,23 %	30,60 %
Yli 65-vuotiaiden osuus kaikista	18,40 %	12,40 %	21,09 %	6,29 %	17,27 %
Ruotsinkielisten osuus	9,07 %	3,61 %	4,92 %	6,22 %	5,58 %
Muunkielisten osuus	3,28 %	9,62 %	2,10 %	2,30 %	4,35 %
Alle 12 000 € ansaitsevien osuus	31,07 %	31,37 %	22,26 %	17,35 %	26,30 %
Työttömyysaste	6,86 %	12,73 %	6,24 %	4,62 %	7,98 %
Opiskelijoiden ja koululaisten osuus	12,20 %	8,37 %	6,91 %	6,36 %	8,43 %
Korkeakoulutettujen osuus	35,86 %	23,33 %	33,60 %	48,12 %	32,31 %
Perusasteen koulutuksen suorittaneiden osuus	22,40 %	35,15 %	32,34 %	20,65 %	30,15 %
Elämänvaiheen pääkomponentti	0,66	–0,23	0,15	–2,39	
Liikkuvuuden pääkomponentti	0,87	0,38	–0,80	1,07	
Huono-osaisuuden pääkomponentti	–0,53	1,29	–0,36	–0,97	
Opiskelun pääkomponentti	1,03	–0,19	–0,26	–0,98	

Korkeasti koulutettujen urbaanien asujien ryhmä muodostaa ensimmäisen sosiaalisten aluetyyppien ryhmän, johon kuuluu 21 pienaluetta. Nämä alueet sijaitsevat, Puistomäen ja Asuin-Räntämäen pienalueita lukuun ottamatta, kaupungin ruutukaava-alueella tai yliopiston läheisyydessä. Pääkomponenttipistemäärien keskiarvojen tarkastelu osoittaa,

että ensimmäinen ryhmä saa keskimäärin muita ryhmiä suurempia positiivisia pistemääriä elämänvaiheen sekä opiskelun ulottuvuudella. Lisäksi ryhmä saa keskimäärin positiivisia pääkomponenttipistemääriä liikkuvuuden ulottuvuudella sekä negatiivisia pistemääriä huono-osaisuuden ulottuvuudella. Muuttujien keskimääräisten arvojen tarkastelu vahvistaa pääkomponenttipistemäärien luomaa kuvaa. Tämä ryhmä saa keskimäärin muita ryhmiä suurempia arvoja 20–39-vuotiaiden osuudesta, 0–4-vuotiaiden osuudesta alle 15-vuotiaista, yhden hengen asutokuntien osuudesta, ruotsinkielisten osuudesta, opiskelijoiden ja koululaisten osuudesta, kunnasta muuttaneiden osuudesta, kuntaan muuttaneiden osuudesta sekä 1–2 huoneen asuntojen osuudesta. Sen sijaan keskimäärin muita ryhmiä pienempiä arvoja tämä ryhmä saa alle 15-vuotiaiden osuudesta, lapsiperheiden osuudesta, kolmen tai useamman hengen asutokuntien osuudesta sekä neljän tai useamman huoneen asuntojen osuudesta. Pääkomponenttien ja muuttujien tarkastelu osoittaa ryhmän olevan pitkälti nuoren ja korkeasti koulutetun sekä pienikokoisten asutokuntien määrittämää.

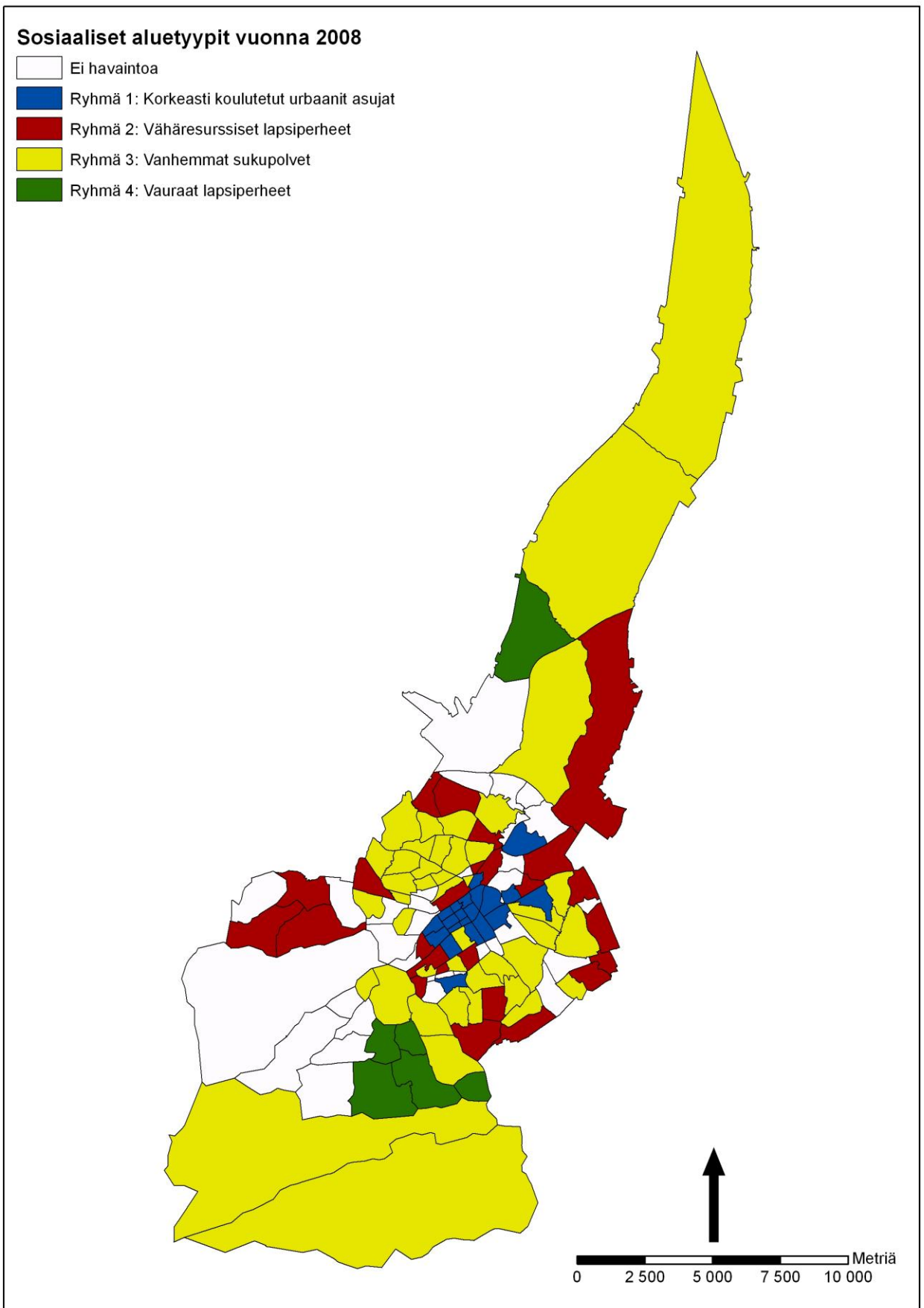
Toisena ryhmänä vuoden 2008 sosiaalisten aluetyyppien analyysissä erottuu vähäresurssisten lapsiperheiden ryhmä, johon kuuluu 25 pienaluetta. Nämä alueet sijoittuvat Turun keskusta-alueen ulkopuolelle muodostaen kaksi kehämäistä aluetta, joista toinen sijaitsee heti keskusta-alueen liepeillä ja toinen on sijoittunut selvästi kauemmas kaupungin keskustasta kerrostalovaltaisiin asuinlähiöihin. Pääkomponenttipistemäärien tarkastelu osoittaa tämän ryhmän saavan selvästi keskimäärin muita ryhmiä suurempia positiivisia pistemääriä huono-osaisuuden ulottuvuudella. Liikkuvuuden ulottuvuudella ryhmä saa keskimäärin positiivisia pistemääriä, kun taas elämänvaiheen ja opiskelun ulottuvuudella se saa keskimäärin heikosti negatiivisia pistemääriä. Huono-osaisuuden vallitsevuutta alueella tukee myös yksittäisten muuttujien tarkastelu. Ryhmän nimeämistä vähäresurssisten lapsiperheiden ryhmäksi tukee erityisesti se, että ryhmä saa keskimäärin muita ryhmiä suuremman osuuden alle 12 000 euroa ansaitsevista, työttömistä, arava- ja korkotukivuokra-asunnoista, yksinhuoltajaperheistä sekä perusasteen koulutuksen saaneista. Lisäksi tämän ryhmän alueilla asuu muita ryhmiä selvästi suurempi osuus ulkomaalaistaustaisia. Ryhmän sosiaalisesta rakenteesta kertoo paljon myös se, että ryhmän alueella on keskimäärin selvästi muita alueita vähemmän korkeasti koulutettuja

ja asunnonomistajia. Myös ruotsinkielisiä on ryhmän alueilla keskimäärin vähemmän kuin muissa ryhmissä.

Suurimman sosiaalisten aluetyyppien ryhmän muodostaa kolmas ryhmä, jota kutsutaan vanhempien sukupolvien ryhmäksi. Tähän ryhmään kuuluu 43 pienaluetta ja nämä alueet sijoittuvat tasaisesti ympäri kaupunkia lukuun ottamatta ruutukaava-alueita. Pääkomponenttipistemäärien tarkastelu osoittaa tämän ryhmän saavan keskimäärin positiivisia arvoja ainoastaan elämänvaiheen ulottuvuudella. Sen sijaan huono-osaisuuden ja opiskelun ulottuvuudella tämä ryhmä saa keskimäärin heikosti negatiivisia pistemääriä. Liikkuvuuden ulottuvuudella se saa ainoana ryhmänä negatiivisia arvoja. Nämä keskimääräiset pääkomponenttipistemäärät viittaavat siihen, että ryhmän ikärakenne painottuu keski-ikäisiin ja sitä vanhempiin ikäluokkiin, jotka ovat vakavaraisia ja asettuneet aloilleen. Muuttajien keskimääräisten arvojen tarkastelu osoittaa tämän kuvan oikeanlaiseksi. Tämän ryhmän alueilla on keskimäärin muita ryhmiä suurempi osuus 50–64-vuotiaita 15–64-vuotiaista, yli 65-vuotiaita sekä asunnonomistajia. Lisäksi ryhmän alueilla on keskimäärin muita ryhmiä pienempi osuus 20–39-vuotiaita, 0–4-vuotiaita alle 15-vuotiaista, muunkielisiä, arava- ja korkotukivuokra-asuntoja, kunnasta muuttaneita sekä kuntaan muuttaneita. Huomionarvoista on se, että ryhmän alueilla on keskimäärin selvästi vähemmän pienituloisia, yksinhuoltajaperheitä ja pieniä asuntoja kuin kahdessa ensimmäisessä ryhmässä. Vanhempien sukupolvien ryhmä vaikuttaa olevan sosioekonomiselta statukseltaan hyvin keskiluokkainen alue, jolla keski-ikäistyneet ja ikääntyneet perheet asuttavat lähinnä omistusasuntoja.

Ryhmittelyn neljäs ryhmä muodostuu vauraiden lapsiperheiden ryhmästä, joka poikkeaa sosioekonomiselta rakenteeltaan selvästi muista ryhmistä. Tämä ryhmä on selvästi muita ryhmiä pienempi, sillä siihen kuuluu ainoastaan kuusi pienaluetta, jotka sijaitsevat Moisio-Kanervamäen aluetta lukuun ottamatta Hirvensalon saarella. Pääkomponenttipistemäärien tarkastelu osoittaa, että tämän ryhmän alueet saavat liikkuvuuden ulottuvuudella keskimäärin selvästi muita ryhmiä suurempia pistemääriä. Lisäksi ryhmän alueet saavat muilla pääkomponenteilla keskimäärin huomattavasti pienempiä pääkomponenttipistemääriä, ja tämä korostuu erityisesti elämänvaiheen ulottuvuudella. Tästä voidaan päätellä, että ryhmään kuuluvilla alueilla väestörakenne

painottuu nuorempiin ikäluokkiin ja siellä asuu paljon lapsiperheitä. Yksittäisten muuttajien tarkastelu vahvistaa tätä kuvaa, sillä ryhmän alueilla on keskimäärin muita ryhmiä suurempi osuus korkeasti koulutettuja, lapsiperheitä, alle 15-vuotiaita, kolmen tai useamman hengen asutokuntia sekä neljän tai useamman huoneen asuntoja. Keskimääräistä pienemmän osuuden ryhmän alueet saavat perusasteen koulutuksen suorittaneista, 50–64-vuotiaiden osuudesta 15–64-vuotiaista, yli 65-vuotiaista, yksinhuoltajaperheistä, yhden hengen asutokunnista, alle 12 000 euroa ansaitsevista, työttömistä, opiskelijoista sekä 1–2 huoneen asunnoista. Huomionarvoista on myös se, että ryhmään kuuluvilla alueilla asunnoista yli 70 prosenttia on omistusasuntoja. Vauraiden lapsiperheiden ryhmä muodostaa selvästi muusta kaupunkirakenteesta erottuvan ryhmän, jonka alueelle on keskittynyt korkean sosioekonomisen statuksen omaavia asukkaita.

Kuva 63. Turun sosiaaliset aluetypit vuonna 2008

5.4.5. Vuoden 2008 sosiaaliset rakenteet kaupungin fyysisessä rakenteessa

Vuoden 2008 sosiaalisten ja fyysisten aluetyyppien ristiintaulukointi tuo ilmi mielenkiintoisia seikkoja kaupungin alueellisen erilaistumisen tilanteesta (taulukko 21). Korkeasti koulutettujen urbaanien asujien sijoittuminen kaupungin fyysiseen rakenteeseen keskittyy kerrostalovaltaisille alueille. Yli 60 prosenttia tämän ryhmän alueista sijaitsee 1950–1970-luvuilla rakentuneilla kerrostalovaltaisilla alueilla. Seuraavaksi eniten, noin 24 prosenttia, tämän ryhmän alueita löytyy ennen 1930-lukua rakentuneilta asuinalueilta. Lisäksi ryhmän alueita on kaksi kappaletta vuoden 1980 jälkeen rakentuneilla kerrostalovaltaisilla alueilla sekä yksi kappale 1950–1970-luvuilla rakentuneilta pientaloalueilta.

Vähäresurssisten lapsiperheiden ryhmä on sijoittunut vahvasti kerrostalovaltaisille alueille. Hieman yli puolet tämän ryhmän alueista sijaitsee 1950–1970-luvuilla rakennetuilla kerrostalovaltaisilla alueilla ja hieman alle puolet 1980-luvun jälkeen rakentuneilla kerrostalovaltaisilla alueilla. Vuoden 1980 jälkeen rakentuneista pientalovaltaisista alueista ainoastaan Vaalan alue (78) sekä ennen 1930-lukua rakentuneista asuinalueista Pohjolan alue (26) kuuluvat vähäresurssisten lapsiperheiden ryhmään.

Vanhempien sukupolvien ryhmän alueita esiintyy kaikilla fyysisillä aluetyypeillä, mutta selvästi suurin keskittymä ryhmän alueita sijaitsee 1950–1970-luvuilla rakentuneilla kerrostalovaltaisilla alueilla, joilla sijaitsee miltei puolet ryhmän alueista. Seuraavaksi eniten ryhmään kuuluvia alueita on 1950–1970-luvuilla rakentuneilla pientaloalueilla, joissa sijaitsee noin 25 prosenttia ryhmään kuuluvista alueista. Myös vuoden 1980 jälkeen rakentuneilla kerrostalovaltaisilla alueilla sijaitsee noin 16 prosenttia ryhmän alueista ja loput noin 9 prosenttia 1980-luvun jälkeen rakentuneilla pientalovaltaisilla alueilla sekä vielä vajaa 5 prosenttia ennen 1920-lukua rakentuneilla asuinalueilla.

Vauraiden lapsiperheiden ryhmä on sijoittunut suhteellisen uusille asuinalueille, sillä kaikki ryhmän alueet sijaitsevat pääosin 1980-luvun jälkeen rakentuneilla asuinalueilla. Vauraiden lapsiperheiden ryhmä on keskittynyt erityisesti Hirvensalon saaren keski- ja eteläosiin, joissa sijaitsee viisi ryhmän kuudesta alueesta ja näistä kaikki kuuluvat,

Haarlan aluetta (49) lukuun ottamatta, vuoden 1980 jälkeen rakentuneiden pien- ja rivitalovaltaisten alueiden ryhmään. Hirvensalon ulkopuolelta vauraiden lapsiperheiden ryhmään kuuluu ainoastaan lentokentän pohjoispuolella sijaitseva Moisio-Kanervamäen alue (132), joka kuuluu vuoden 1980 jälkeen rakentuneiden pien- ja rivitalovaltaisten alueiden ryhmään.

Taulukko 21. Sosiaaliset aluetyypit fyysisillä aluetyypeillä vuonna 2008.

Sosiaaliset aluetyypit	Fyysiset aluetyypit					
	Vuoden 1980 jälkeen rakentuneet pien- ja rivitalovaltaiset alueet	1950–1970-luvuilla rakentuneet pientaloalueet	1950–1970-luvuilla rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet	Vuoden 1980 jälkeen rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet	Ennen 1930-lukua rakentuneet asuinalueet	Yhteensä
Ryhmä 1: Korkeasti koulutetut urbaanit asujat	0	1	13	2	5	21
Ryhmä 2: Vähäresurssiset lapsiperheet	1	0	13	10	1	25
Ryhmä 3: Vanhemmat sukupolvet	4	11	19	7	2	43
Ryhmä 4: Vauraat lapsiperheet	5	0	0	1	0	6
Yhteensä	10	12	45	20	8	

6. JOHTOPÄÄTÖKSET

6.1. Tulosten analysoinnista yleisesti

Tulosten tarkastelussa käydään aluksi läpi tutkimuksessa havaitut alueellisen erilaistumisen ulottuvuudet ja niiden kehitys vuosien 1970–2008 välillä. Tässä yhteydessä verrataan Turussa havaittuja sosiaalisia ulottuvuuksia Shevkyn ja Bellin (1955) klassisiin perheeseen, sosiaalisen aseman sekä etnisyyden ulottuvuuksiin. Tämän jälkeen tulosten tarkastelussa verrataan tutkimuksessa havaittuja sosiaalisia ulottuvuuksia kaupungin fyysisiin ulottuvuuksiin ja tarkastellaan niiden kehitystä. Analyysin empiirisen osion viimeisessä vaiheessa keskitytään Turussa havaittuihin sosiaalisiin aluetyyppeihin ja tarkastellaan niiden kehitystä tutkimusjakson aikana. Tulosten tarkastelun seuraavassa vaiheessa keskitytään Turun sosiaalisesti

segregoituneisiin alueisiin sekä niiden kehitykseen tutkimusjakson aikana. Osion lopuksi luodaan katsaus Turussa sosiaalista erilaistumista aiheuttaneisiin prosesseihin.

6.2. Alueellisen erilaistumisen ulottuvuudet Turussa ja niiden kehitys tutkimusjakson aikana

Tutkimuksessa tarkasteltiin Turun kaupungin alueellisen erilaistumisen ulottuvuuksia vuosina 1970, 1990, 2001 ja 2008. Tilastollisen tarkastelun perusteella vuosille 1970, 2001 ja 2008 löydettiin neljä ulottuvuutta (eli pääkomponenttia), jotka kuvaavat kaupungin sosiaalista erilaistumista (kuva 64). Vuodelle 1990 näitä ulottuvuuksia havaittiin vain kolme.

	1. pääkomponentti	2. pääkomponentti	3. pääkomponentti	4. pääkomponentti
Vuosi 1970	Elämänvaihe	Vauraus	Vuokra-asuminen	Nuoret perheet
Vuosi 1990	Elämänvaihe	Vauraus	Vuokra-asuminen	-
Vuosi 2001	Liikkuvuus	Elämänvaihe	Koulutus	Huono-osaisuus
Vuosi 2008	Elämänvaihe	Liikkuvuus	Huono-osaisuus	Opiskelu

Kuva 64. Vuosien 1970, 1990, 2001 ja 2008 pääkomponenttianalyyysien pääkomponentit, eli sosiaalisen erilaistumisen ulottuvuudet.

6.2.1. Perheaseman ulottuvuus ja sen kehitys

Tässä tutkimuksessa havaitut sosiaalisen erilaistumisen ulottuvuudet seuraavat suurelta osin jo Shevkyn ja Bellin (1955) sosiaalialueanalyysissään esittelemiä ulottuvuuksia. Selkeimmin Turun kaupungin sosiaalista erilaistumista on tutkimusjakson aikana määrittänyt Shevkyn ja Bellin (1955) esittelemä perheaseman ulottuvuus. Perheasemaa vastaava pääkomponentti on tässä tutkimuksessa elämänvaihe. Elämänvaiheen ulottuvuus ilmenee hyvin yleisesti faktoriekologisissa kaupunkitutkimuksissa (Suomessa esim. Sweetser 1965, Andersson 1983, Kääriäinen 1987, Maury 1997, Vaattovaara 1998, Kekkonen 2002 ja Paakko 2003). Elämänvaihe on tämän tutkimuksen merkittävin pääkomponentti vuosina 1970, 1990 ja 2008. Lisäksi elämänvaiheen ulottuvuus on toiseksi merkittävin pääkomponentti vuoden 2001 sosiaalisten ulottuvuuksien joukossa. Lukuun ottamatta vuotta 2001, elämänvaiheen selitysosuus muuttujien kokonaisvaihtelusta on kaikkina tutkimusajankohtina huomattavan korkealla. Erityisesti 2000-luvulla tämän ulottuvuuden alueellisessa jakaumassa ilmenee selvästi sekä se kuinka lapsiperheellisyys kytkeytyy esikaupungistumisilmiöön, että se kuinka pientalossa asuminen mahdollistuu tietyssä elämänvaiheessa (ks. myös Vaattovaara 1998: 138).

Elämänvaiheen ulottuvuuden lisäksi myös vuoden 1970 nuorten perheiden sekä vuosien 2001 ja 2008 liikkuvuuden ulottuvuudet ovat osa klassista perheaseman ulottuvuutta (ks. Andersson 1983 ja Paakko 2003). Liikkuvuuden ulottuvuutta voidaan kuitenkin pitää ”klassisten” perheaseman ja sosiaalisen aseman ulottuvuuksien yhdistelmänä, sillä se latautuu voimakkaasti molempiin ulottuvuuksiin kiinnittyvillä muuttujilla. Myös Skifter Andersenin mukaan (2003) muuttohalukkuus liittyy kiinteästi ihmisten ikään ja elämänvaiheeseen, joten liikkuvuuden ulottuvuus asettuu luonnollisesti elämänvaiheen ulottuvuudelle (Skifter Andersen 2003: 18–19, ks. Davies 1984, cit. Knox 1995: 51).

6.2.2. Sosiaalisen aseman ulottuvuus ja sen kehitys

Toisena merkittävänä ulottuvuutena tuloksista erottuu sosiaalisen aseman ulottuvuus, jota myös Shevky ja Bell (1955) korostavat omassa tutkimuksessaan. Tutkimusjakson aikana tälle ulottuvuudelle asettuvia pääkomponentteja löytyi jokaiselta tutkimusvuodelta. Vuosina 1970 ja 1990 sosiaalista asemaa Turun kaupungissa

kuvaavia pääkomponentteja olivat vaurauden ja vuokra-asumisen ulottuvuudet. Vuoden 2001 analyysissä nämä ulottuvuudet olivat koulutus sekä huono-osaisuus ja vuoden 2008 analyysissä pelkästään huono-osaisuuden ulottuvuus. Vuosien 2001 ja 2008 tuloksissa ilmenevä huono-osaisuuden ulottuvuus on sisällöltään hyvin lähellä vuosien 1990 ja 1970 vuokra-asumisen ulottuvuutta. Huono-osaisuuden ulottuvuutta ovat vuosina 2001 ja 2008 määrittäneet useat sosioekonomiseen deprivatioon viittaavat muuttajat, kun vuosina 1970 ja 1990 vuokra-asumisen ulottuvuus on nimensä mukaisesti ollut lähinnä vuokra-asumisen määrittämä. Myös vuoden 2008 neljäs pääkomponentti, opiskelu, latautuu lähinnä sosiaalisen aseman ulottuvuutta kuvaaville muuttujille. Sosiaalisen aseman ulottuvuus ilmenee useimmissa faktoriekologisissa kaupunkitutkimuksissa (Suomessa esim. Andersson 1983, Maury 1997, Vaattovaara 1998, Kekkonen 2002 ja Paakko 2003) ja myös koulutuksen ulottuvuudesta on tehty havaintoja (Vaattovaara 1998).

6.2.3. Etnisyyden ulottuvuus ja sen kehitys

Shevkyn ja Bellin (1955) mukaan kolmas merkittävä sosiaalisen erilaistumisen ulottuvuus on alueen asukkaiden etnisyys. Tämän tutkimuksen tuloksissa etnisen statuksen ulottuvuuden tarkastelu on rajallista, sillä vuoden 1990 tilastoaineistossa ei ole mukana yhtään etnisyyttä mittaavaa muuttujaa ja vuoden 1970 aineistossakin on mukana ainoastaan ruotsinkielisten osuutta mittaava muuttuja. Tutkimuksen tulokset vuosilta 2001 ja 2008 viittaavat kuitenkin siihen, että ulkomaalaistaustaisista henkilöistä merkittävä osa on keskittynyt huono-osaisuuden määrittämälle ulottuvuudelle. Erityisesti yhdysvaltalaisessa faktoriekologisessa kaupunkitutkimuksessa tämä ulottuvuus ilmenee yleensä hyvin selkeästi, mutta 1990-luvulta alkaen etninen ulottuvuus on alkanut identifioitua myös suomalaisessa faktoriekologisessa kaupunkitutkimuksessa (esim. Vaattovaara 1998, Kekkonen 2002 ja Paakko 2003). Suomalaisissa kaupungeissa ilmenevä etnisyyden ulottuvuus on ollut viime vuosiin asti melko huomaamaton, mutta ulkomaalaistaustaisten keskittyminen tietyille asuinalueille on voimistanut ulottuvuutta myös Turussa. Ulkomaalaisväestön keskittyminen tämän ulottuvuuden määrittämille alueille on sidoksissa kaupungin vuokra-asuntojen sekä muun edullisemmän asuntokannan keskittymisestä kyseisille alueille. Yhtenä tekijänä ulkomaalaisväestön keskittymisessä on tiettyjen etnisten ryhmien halu asua omaa ryhmää edustavien parissa (Liebkind 1988: 59).

6.2.4. Pääkomponenttirakenteen muutos ja siihen vaikuttaneet tekijät

Tutkimusjakson aikana syntyneiden pääkomponenttirakenteiden tarkastelussa voidaan havaita sosiaalisten ulottuvuuksien muodostavan kaksijakoisen kuvan, jossa vuosien 1970 ja 1990 sekä 2001 ja 2008 rakenteet muistuttavat selvästi toisiaan. Eräs syy tähän kahtiajakautuneeseen kuvaan johtuu analyyseissä käytetyistä muuttujista (taulukko 1 ja liitteet 1, 2 ja 3). Vuosilta 1970 ja 1990 ei ollut saatavissa yhtä kattavaa asukasrakennetta kuvailevaa tilastoaineistoa, kuin vuosilta 2001 ja 2008. Muun muassa tästä syystä vuosien 2001 ja 2008 analyyseiden tuloksista on mahdollista havaita liikkuvuuden ulottuvuus, jolla latautuvat voimakkaasti muuttoliikettä kuvaavat muuttajat. Lisäksi vuosina 1990, 2001 ja 2008 analyyseissä on ollut mahdollista hyödyntää sosiaalista vuokra-asumista kuvaavia tilastoja, kun vuoden 1970 analyyseissä vuokra-asumista kuvaavaan muuttujaan sisältyivät kaikki vuokra-asumisen muodot. Tämän tutkimuksen kannalta erityisesti sosiaalisen vuokra-asumisen yleisyyteen ja keskittymiseen on syytä kiinnittää huomiota. Vuosien 2001 ja 2008 analyyseissä oli mukana ruotsinkielisten osuuden lisäksi myös ulkomaalaistaustaisten henkilöiden osuutta mittaava muuttuja, ja tämä muunkielisten osuutta mittaava muuttuja on saanut molempina tutkimusajankohtina huolestuttavan korkeita latauksia huono-osaisuuden ulottuvuudella.

Pääkomponenttirakenteen muutokseen vaikuttaa muuttuneiden tilastojen lisäksi myös suomalaisessa yhteiskunnassa viimeisen 40 vuoden aikana tapahtunut rakenteellinen muutos. Vielä vuonna 1970 Turku oli vahvasti kasvava kaupunki, jonne muutti tuhansia uusia asukkaita vuosittain. Nämä uudet asukkaat tarvitsivat luonnollisesti katon päänsä päälle, joten kaupunkiin rakennettiin erityisesti 1960–1970-luvuilla lukuisia uusia asuinalueita, joista monet olivat kerrostalovaltaisia lähiöitä. Nämä uudet alueet keräsivät luonnollisesti myös runsaasti nuorempaa ja muuttoalttiimpaa väestöä, jotka olivat usein myös perustamassa perhettä. Tämän vuoksi vuoden 1970 pääkomponenttirakenteesta erottuu nuorten perheiden ulottuvuus, jota ei uudemmista analyyseistä enää löydy.

Viimeisten 40 vuoden aikana syntyvyys on ollut Suomessa miltei koko ajan pienessä laskussa ja tämä näkyy myös Turun kaupungin sosiaalisessa rakenteessa (Tilastokeskus

2010b). Perhekoon pieneneminen ja väestön ikääntyminen on vaikuttanut myös Turun kaupungin väestödynamiikkaan. Tämä ilmiö näkyy parhaiten elämänvaihe-ulottuvuutta kuvaavien ulottuvuuksien tarkastelussa. Vielä vuonna 1970 ikääntynyt ja pienissä asunnoissa asuva väestö oli sijoittunut keskusta-alueelle ja sen lähellä sijaitsevilla vanhemmille asuinalueille, mutta tutkimusjakson aikana yksinasuvien ja ikääntyneiden määrittävä alue on levinnyt selvästi keskustan ulkopuolelle.

6.3. Turun kaupungin fyysinen rakenne ja sen suhde sosiaalisiin ulottuvuuksiin

Kaupunkiekologisissa tutkimuksissa on perinteisesti tarkasteltu kaupungin fyysisen rakenteen ja sosiaalisten ulottuvuuksien välistä yhteyttä. Tässä tutkimuksessa fyysisten aluetyyppien tarkastelu suoritettiin ryhmittelyanalyysin avulla jokaisen tutkimusvuoden aineistolle. Sosiaalisella ja fyysisellä aluetyypillä voidaan nähdä olevan jonkinlaista vastaavuutta: usein pientaloalueille on keskittynyt varakkaampaa väkeä ja kerrostaloalueille pienituloisia. Ryhmittelyanalyysissä syntyneiden fyysisten aluetyyppien vertailu eri tutkimusajankohtina vallinneisiin sosiaalisiin ulottuvuuksiin tarjoaa mahdollisuuden tarkastella fyysisen ja sosiaalisen rakenteen suhdetta ja sen kehitystä vuosien 1970–2008 välillä.

6.3.1. Elämänvaiheen ulottuvuus Turun kaupunkirakenteessa

Kuten edellä on kuvattu, elämänvaiheen ulottuvuus oli tutkimusjaksolla selkeimmin Turun kaupungin sosiaalista rakennetta selittävä ulottuvuus. Tutkimusjakson aikana elämänvaiheen ulottuvuuden sekä fyysisen rakenteen suhteesta voidaan tehdä muutama yleinen havainto. Ensinnäkin, perheetön sekä ikääntynyt väestö on koko tutkimusjakson ajan keskittynyt pääasiassa vanhoille kerrostalovaltaisille alueille. Toiseksi, perheellinen väestö on keskittynyt uudehkoille asuinalueille, jotka ovat 1970-luvulla olleet kerrostalovaltaisia alueita ja myöhemmin pien- ja rivitalovaltaisia alueita. Elämänvaiheen ulottuvuudella korkeita pistemääriä saavien alueiden sijainti kaupunkirakenteessa on sen sijaan vaihdellut tutkimusjakson aikana ja asukkaiden ikärakenne on selvästi sidoksissa myös asuinalueen ikään.

Vuonna 1970 ikääntyneet sekä yksinasuvat keskittyivät lähinnä keskustaan ja sen läheisyyteen, kun taas lapsiperheet asuttivat uudempia kerrostalovaltaisista alueita, jotka sijaitsivat rakenteilla olevalla lähiökehällä. Vuoteen 1990 mennessä lapsiperheet olivat keskittyneet lähiökehän uudempiin osiin, erityisesti pien- ja rivitaloalueille, ja samalla hieman kauemmaksi kaupungin keskustasta. Samaan aikaan yksinasuvat keskittyivät edelleen kaupungin keskustan kerrostaloihin, sekä osittain ensimmäisiin kerrostalolähiöihin (esimerkiksi Patterihakaan ja Nummen Paaskuntaan). 2000-luvulle tultaessa yksinasuvat sekä ikääntyneet olivat pääasiassa edelleen keskittyneet kaupungin keskustaan, mutta myös 1950-luvun jälkeen rakentuneissa kerrostalovaltaisissa lähiöissä suuri osa väestöstä alkoi jo olla ikääntynyttä. Myös lapsiperheet olivat keskittyneet yhä voimakkaammin uudehkoille pientalovaltaisille alueille, ja erityisen vahvaa keskittyminen oli Hirvensalon saarelle sekä Moisio-Kanervamäen alueelle. Vastaavia havaintoja lapsiperheiden ja yksinasuvien sijoittumisesta kaupunkirakenteeseen ovat tehneet useat tutkijat (esim. Suomessa Andersson 1983; Maury 1997; Vaattovaara 1998; Kekkonen 2002 ja Paakko 2003.)

6.3.2. Liikkuvuuden ulottuvuus Turun kaupunkirakenteessa

2000-luvun analyyseissä ilmeni uusi liikkuvuuden ulottuvuus, joka nojasi pitkälti sellaisiin väestön muuttoalttiutta kuvaaviin muuttajiin, joita ei vanhemmassa aineistossa ollut lainkaan mukana. Pääasiassa liikkuvuuden ulottuvuudella muuttajina toimivat nuoret aikuiset, jotka sijoittuivat joko lähelle keskustan palveluita tai sitten lähiökehän uusiin osiin. Vuonna 2001 tämä ulottuvuus ilmeni erityisesti vuoden 1970 jälkeen rakennetuilla kerrostaloalueilla sekä hieman heikommin vanhoilla kerrostalovaltaisilla alueilla. Vuonna 2008 liikkuvuuden ulottuvuus keskittyi uudehkoille kerrostalovaltaisille alueille sekä hieman heikommin ennen 1920-lukua rakennetuille vanhoille asuinalueille. 2000-luvun alun jälkeen liikkuvuuden ulottuvuus on keskittynyt selvemmin kaupungin keskustaan sekä yliopiston alueelle, mutta myös Hirvensalon luoteisosassa sekä Moisio-Kanervamäellä tämä ulottuvuus on vallitseva. Lisäksi lähiökehän uudemmat alueet saivat korkeita pistemääriä tällä ulottuvuudella. Liikkuvuuden ulottuvuudella korostuvat kahdenlaiset muuttajat: varakkaampi osa heistä sijoittuu uusille korkean statuksen alueille ja osa taas etsii edullista vuokra-asuntoa. Yhteistä vuosien 2001 ja 2008 liikkuvuuden ulottuvuuksien sijoittumiselle

kaupunkikenttään on se, että tämä ulottuvuus ilmenee erityisen vahvana kohtalaisen uusilla asuinalueilla sekä keskusta-alueella. Sen sijaan vanhemmilla ja omistusasuntovaltaisilla asuinalueille liikkuvuuden ulottuvuutta ei voida havaita. Tästä voidaan päätellä, että vanhempi ja vauraampi väestönosa ei ole niin muuttoaltista, vaan asuu tyypillisesti pitkään samalla asuinalueella.

6.3.3. Sosiaalisen aseman ulottuvuus Turun kaupunkirakenteessa

Shevkyn ja Bellin (1955) esittelemää sosiaalisen aseman ulottuvuuden ilmenemistä Turussa voidaan tarkastella vaurauden, huono-osaisuuden, vuokra-asumisen ja koulutuksen ulottuvuuksien avulla. Sosiaalisen aseman ja fyysisen rakenteen välillä voidaan Turun kaupungissa havaita ilmeinen yhteys. Tutkimusjakson aikana voidaan nähdä selvä kehityskulku, joka on siirtänyt hyvinvointia myös keskustan kerrostaloalueiden ulkopuolelle ja erityisesti 2000-luvulla pientalovaltaiselle Hirvensalon saarelle. Sen sijaan sosioekonomisten resurssien puute on koko tutkimusjakson ajan siirtynyt kauemmaksi keskustasta ja viime vuosina erityisesti vanhan lähiökehän kerrostalovaltaisille alueille. Tästä voidaan tehdä johtopäätös, että sosiaalinen erilaistuminen on keskittynyt viime vuosikymmeninä yhä selvemmin tietyille asuinalueille.

Vielä vuonna 1970 sosioekonominen hyvinvointi keskittyi Turussa pääasiassa keskustaan ja huono-osaisuus vanhemmille pientaloalueille sekä 1940-luvulla rakentuneille kerrostalovaltaisille alueille. Poikkeuksina olivat selvästi keskustan ulkopuolella sijaitsevat Uittamon ja Suikkilan vapaarahoitteiset asuinalueet, jotka näyttäytyivät analyysissä hyvinvoivina (Andersson 1983: 229). Asuinalueen tyyppi ja ikä vaikuttavat oleva sidoksissa alueen sosiaaliseen asemaan Turussa.

Heikkoa sosioekonomista tilaa kuvastavat huono-osaisuuden ja vuokra-asumisen ulottuvuudet olivat vuonna 1990 siirtyneet kauemmaksi keskustasta ja ne painottuivat lähiökehän vanhemmille kerrostaloalueille sekä lähiökehän takana sijaitseville vanhoille pientaloalueille. Vuoteen 1990 mennessä vaurauden ulottuvuus ilmeni keskustan vanhojen kerrostaloalueiden lisäksi myös lähiökehän uudemmilla alueilla, erityisesti Katariinassa, Moikoisissa ja Koivulassa. Katariinan alue onkin mielenkiintoinen tapaus

vuoden 1990 aineistossa, sillä se saa korkeita pisteitä sekä vaurauden että vuokra-asumisen ulottuvuuksilla, kun yleensä nämä ulottuvuudet eivät esiinny samalla alueella.

2000-luvulle tultaessa sosioekonomisten resurssien puutetta ilmentävä huono-osaisuuden ulottuvuus on keskittynyt yhä vahvemmin vanhoihin sekä uudehkoihin kerrostalolähiöihin. Vuosien 2001 ja 2008 välillä huono-osaisuus on siirtynyt yhä selvemmin kerrostalovaltaiselle lähiökehälle eikä kaupungin keskustassa, tai sen läheisyydessä, ole yhtään selvästi huono-osaista aluetta. 2000-luvun analyyseistä sosioekonomista hyvinvointia voidaan tarkastella huono-osaisuuden ulottuvuuden negatiivisten pistemäärien kautta. Vuosien 2001 ja 2008 välillä hyvinvoivat alueet ovat keskittyneet yhä selvemmin uudehkoille pientalovaltaisille alueille, kun samalla keskustan alueiden status on laskenut verrattuna aiempiin tutkimusajankohtiin. Ilmeisesti pientaloasuminen on tutkimusjakson aikana muuttunut houkuttelevammaksi varakkaammille turkulaisille. Vuonna 2008 sosioekonomisesti hyvinvoivien alueiden voidaan nähdä keskittyvän erittäin vahvasti Hirvensalon saaren itäosiin, näiden alueiden lisäksi myös Ispoinen, Asuin-Pitkämäki ja Huhkola menestyivät tässä vertailussa. Taustalla vaikuttanee Hirvensalon kaavoittaminen omistus- ja pientalovaltaiseksi. Maury (1997), Vaattovaara (1998) ja Paakko (2003) ovat pääkaupunkiseudulle sijoittuvissa tutkimuksissaan havainneet sosiaalisen aseman jakautuvan pitkälti samankaltaisesti, eli osaan kerrostalolähiöistä on keskittynyt vähäresurssisia ja pientalovaltaisille alueille lähinnä paremmin toimeentulevia.

Vuonna 2001 Turusta havaittiin myös koulutuksen ulottuvuus, joka kuvastaa lähinnä opiskelijoiden ja korkeakoulutettujen sijoittumista kaupunkiin. Koulutuksen ulottuvuus ilmenee erityisesti vanhoilla kerrostalovaltaisilla alueilla, jotka sijaitsevat lähellä Turun keskustaa sekä yliopistoa. Todennäköinen syy tähän on korkeakoulujen ja pienten asuntojen keskittyminen tälle alueelle. Toinen, mutta heikompi, keskittymä sijaitsee Hirvensalon saaren itäosissa. Sen sijaan alhaisen koulutustason ja vähäisen opiskelijamäärän alueita vuonna 2001 olivat vanhemmat keskustan ulkopuolella sijaitsevat kerrostalovaltaiset alueet, kuten Härkämäki-Jyrkkälä. Kun koulutuksen ulottuvuutta verrataan saman vuoden huono-osaisuuden ulottuvuuteen, niin voidaan huomata vähäisen koulutuksen ilmenevän pitkälti samoilla alueilla kuin huono-osaisuuden. Vaattovaara (1998: 80–86) on omassa tutkimuksessaan havainnot

korkeakoulutettujen sijoittuvan pitkälti samalla tavalla pääkaupunkiseudulla, eli vähemmän lähiöiden kerrostalovaltaisille alueille ja enemmän kaupungin keskustaan sekä pientalovaltaisille asuinalueille.

6.4. Sosiaalisten rakenteiden kehitys tutkimusjakson aikana

Edellä on käsitelty tutkimuksessa eri vuosina havaittuja sosiaalisia ulottuvuuksia ja niiden suhdetta kaupungin fyysiseen rakenteeseen. Pääkomponenttianalyysissä havaittujen ulottuvuuksien tarkastelua syvennettiin analysoimalla sosiaalisia ulottuvuuksia ryhmittelyanalyysin avulla, jolloin eri ulottuvuuksista syntyi yhdistelmiä, joita voidaan kutsua kaupungin sosiaalisiksi aluetyypeiksi. Ryhmittelyanalyysin tuloksena sosiaalisista ulottuvuuksista syntyi kunakin vuonna neljä ryhmää (kuva 65). Yleistäen voidaan todeta Turun sosiaalisen rakenteen polarisoituneen tutkimusjakson aikana.

6.4.1. Vuosien 1970 ja 1990 sosiaaliset aluetyypit ja niiden välinen suhde

Vuonna 1970 sosiaalisten aluetyyppien ryhmät olivat vuokralla asuvat lapsiperheet, vakiintuneet lapsiperheet, väljästi asuvat korkeakoulutetut sekä nuoret lapsiperheet. Vielä vuonna 1970 havaitut sosiaaliset aluetyypit olivat sosioekonomiselta rakenteeltaan melko lähellä toisiaan, lukuun ottamatta pientä vuokralla asuvien lapsiperheiden ryhmää. Vuoden 1970 analyysissä vuokralla asuvat lapsiperheet muodostivat pienen, vain neljä pienaluetta käsittävän ryhmän, josta kaksi aluetta sijaitsi vuoden 1940 jälkeen rakennetuilla pientaloalueilla. Ryhmään kuuluvista alueista kolme sijaitsee Pernon ja Härkämäki-Jyrkkälän alueella, joten ryhmä oli keskittynyt vahvasti tälle seudulle. Tyypillistä ryhmän alueille oli kohtalaisen matalien tulojen lisäksi voimakas lapsiperhevaltaisuus, sillä 75 prosenttia ryhmän alueilla asuvista perheistä oli lapsiperheitä. Kuvaavaa ryhmälle oli myös muita ryhmiä huomattavasti yleisempi yksinhuoltajuus.

Vakiintuneet lapsiperheet muodostivat vuoden 1970 sosiaalisten aluetyyppien suurimman ryhmän. Nämä alueet keskittyivät vahvasti vuoden 1940 jälkeen rakennetuille pientaloalueille ja ryhmän alueet olivat levinneet keskustaa lukuun ottamatta joka puolelle kaupunkia. Väljästi asuvien korkeakoulutettujen ryhmä

muodosti vuoden 1970 analyysissä selvän kaupungin keskusta sijoittuvan keskittymän. Tämän toimihenkilöiden, ruotsinkielisten ja korkeakoulutettujen määrittämän ryhmän alueista suurin osa sijaitsi ennen vuotta 1940 rakennetuilla kerrostalovaltaisilla alueilla, kuten keskustan ruutukaava-alueella, ja loput vuoden 1950 jälkeen rakennetuilla kerrostaloalueilla. Nuorten lapsiperheiden ryhmä koostui 29 pienalueesta, jotka muodostivat kaupungin keskustan ympärille kehämäisen rakenteen. Vahvimmin tähän ryhmään kuuluvat alueet keskittyivät vuoden 1940 jälkeen rakennetuille pientaloalueille.

	1. ryhmä	2. ryhmä	3. ryhmä	4. ryhmä
Vuosi 1970	Vuokralla asuvat lapsiperheet	Vakiintuneet lapsiperheet	Väljästi asuvat korkeakoulutetut	Nuoret lapsiperheet
Vuosi 1990	Nuoret lapsiperheet	Vähäresurssiset	Vauraat korkeakoulutetut	Vakiintuneet perheet
Vuosi 2001	Korkeasti koulutetut urbaanit asujat	Vakiintuneet lapsiperheet	Vanhemmat sukupolvet	Huono-osaiset lapsiperheet
Vuosi 2008	Korkeasti koulutetut urbaanit asujat	Vähäresurssiset lapsiperheet	Vanhemmat sukupolvet	Vauraat lapsiperheet

Kuva 65. Turun sosiaaliset rakenteet vuosina 1970, 1990, 2001 ja 2008.

Vuoden 1990 sosiaalisten ulottuvuuksien ryhmittelyanalyysissä syntyi neljä sosiaaliselta rakenteeltaan erilaista ryhmää: nuoret lapsiperheet, vähäresurssiset, vauraat korkeakoulutetut ja vakiintuneet perheet. Verrattuna vuoteen 1970, vuoden 1990 sosiaalisten aluetyyppien välillä on jo havaittavissa suurempia eroavaisuuksia ja varsinkin vähäresurssisten ryhmä erottuu sosioekonomisesti selvästi heikompana muista aluetyypeistä. Huolimatta tilastoaineiston eroavaisuuksista vuoden 1970 ja 1990 ryhmittelyjen tuloksena syntyneissä sosiaalisissa aluetyypeissä on selviä yhtäläisyyksiä.

Nuorten lapsiperheiden ryhmä havaittiin molemmista ryhmittelyistä ja nämä ryhmät olivat sisällöltään melko lähellä toisiaan. Vuonna 1990 nuorten lapsiperheiden ryhmä oli sijoittunut lähiökehälle, pääasiassa 1960–1980-luvuilla rakennetuille kerrostalovaltaisille alueille, mutta myös uudemmille 1970–1980-luvuilla rakennetuille pien- ja rivitaloalueille, joista yksi esimerkki on Jäkärän asuinalue.

Vuoden 1990 vähäresurssisten ryhmälle ei vuoden 1970 analyysistä löydy kovin hyvin vastaavaa aluetyyppiä. Vuonna 1970 heikossa sosioekonomisessa asemassa olivat vuokralla asuvat lapsiperheet, kun taas vuoden 1990 vähäresurssiset olivat lähinnä yksineläviä tai lapsettomia pienituloisia pariskuntia. Koulutustaso oli tällä ryhmällä kaikkein matalin. Alueellisesti vuoden 1990 vähäresurssisten ryhmään kuuluneet sijoittuivat samoille alueille kuin vuoden 1970 vuokralla asuvien lapsiperheiden ryhmään kuuluneet olivat aikanaan sijoittuneet. Suurin osa vuoden 1990 vähäresurssisista alueista sijoittui 1960–1980-luvuilla rakennetuille kerrostalovaltaisille alueille, kuten Runosmäkeen. Seuraavaksi eniten tämän ryhmän alueita oli ennen 1960-lukua rakennetuilla kerrostaloalueilla. Nämä alueet sijaitsivat pääasiassa keskustaa ympäröivillä sisemmällä sekä ulommalla kehällä. Sen sijaan vuoden 1990 vauraiden korkeakoulutettujen ryhmä oli monilta ominaisuuksiltaan melko lähellä vuoden 1970 väljästi asuvia korkeakoulutettuja, vaikka vuoden 1990 ryhmä olikin omana aikanaan sosioekonomiselta statukseltaan vuoden 1970 ryhmää korkeammalla. Vuoden 1990 vauraiden korkeakoulutettujen ryhmälle oli tyypillistä ennen kaikkea korkea koulutustaso sekä toimihenkilövaltaisuus. Alueellisesti nämä ryhmät vastaavat toisiaan kuitenkin lähes täysin, ainoastaan vuoden 1990 vauraiden korkeakoulutettujen määrittämä alue oli Turun keskusta-alueella hieman laajempi.

Viimeisen ryhmän vuoden 1990 sosiaalisten ulottuvuuksien ryhmittelyssä muodosti vakiintuneiden perheiden ryhmä, joka vastaa rakenteeltaan paljolti vuoden 1970 vakiintuneiden lapsiperheiden ryhmää. Tämä ryhmä on molempina vuosina kuvannut omistusasumisvaltaista, vanhempien perheiden määrittämää kaupunkialuetta. Vuoden 1990 vakiintuneiden lapsiperheiden ryhmä oli tosin sosioekonomisesti paremmassa asemassa, sillä omistusasuminen oli ryhmässä huomattavasti yleisempää kuin vuoden 1970 vakiintuneilla lapsiperheillä. Vuonna 1990 vakiintuneiden ryhmä muodosti suurimman sosiaalisten aluetyyppien ryhmän ja se sijoittui keskustan ympärille sekä

kaupungin maaseutumaisille alueille. Ryhmän alueet jakautuivat noin puoliksi pien- ja kerrostalovaltaisten alueiden välillä.

6.4.2. Vuoden 2001 sosiaaliset aluetyypit ja niiden suhde aiempiin

2000-luvulle tultaessa erot hyvinvoivien ja heikkokuntoisten alueiden välillä kasvoivat yhä enemmän. Vuoden 2001 sosiaalisten ulottuvuuksien ryhmittelyanalyysissä havaittiin neljä erilaista ryhmää: korkeasti koulutetut urbaanit asujat, vakiintuneet lapsiperheet, vanhemmat sukupolvet ja huono-osaiset lapsiperheet. Vaikka vuoden 2001 analyysissä on käytetty huomattavasti laajempaa ja tarkempaa muuttujajoukkoa kuin vuoden 1990 analyysissä, niin näiden vuosien sosiaalisten aluetyyppien välillä voidaan kuitenkin löytää yhteneväisyyksiä. Ensinnäkin vuonna 2001 ilmennyt korkeasti koulutettujen urbaanien asujien ryhmä vastaa monin tavoin vuoden 1990 vauraiden korkeakoulutettujen ryhmää. Molempina tutkimusvuosina noin 56 prosenttia ryhmän asutokunnista on ollut yhden hengen asutokuntia. Ruotsinkielisen väestön osuus oli vuonna 2001 tällä ryhmällä huomattavasti kaupungin keskiarvoa korkeampi. Vuonna 1970 ruotsinkieliset olivat keskittyneet väljästi asuvien korkeakoulutettujen ryhmään, joten ruotsinkielisyys vaikutti edelleen olevan sidoksissa korkeampaan sosioekonomiseen statukseen sekä keskusta-asumiseen. Vuonna 1990 vauraiden korkeakoulutettujen ryhmän sosioekonominen status on ollut korkeampi, sillä asuminen on painottunut enemmän suurempiin asuntoihin ja tulotaso on ollut parempi. Sen sijaan korkeakoulutettuja oli vuonna 2001 selvästi enemmän kuin vuonna 1990. Ikärakenteeltaan vuoden 2001 ryhmä on jakautunut kohtalaisen vahvasti ikääntyneisiin sekä nuoriin aikuisiin. Nuorien aikuisten suureen osuuteen vaikutti opiskelijoiden ja koululaisten keskittyminen tähän ryhmään.

Vuoden 2001 korkeasti koulutettuja urbaaneja asujia yhdistävät pikemminkin korkeakoulutus ja urbaanin ympäristön preferointi kuin taloudellinen hyvinvointi. Tähän ryhmään liittyy myös jossain määrin elämäntyyliin liittyvä valinta asua keskeisellä paikalla kaupungin palvelujen läheisyydessä yksin tai kaksin. Vaattovaara (1998) on havainnut pääkaupunkiseudulta hyvin samantyyppisen ryhmän, jota hän kutsui urbaaneiksi elämäntyyliittäjiksi. Alueellisesti nämä ryhmät ovat melko lähellä toisiaan, sillä molempina vuosina ryhmän alueet ovat keskittyneet kaupungin

keskustaan kerrostalovaltaisille alueille, mutta vuonna 2001 ryhmään kuuluvia alueita löytyi myös keskustan ulkopuolelta. Yliopiston sijainti on todennäköisesti vaikuttanut myös tämän ryhmän sijoittumiseen Kuuvuoren ja Nummenmäen alueille vuonna 2001.

Vuoden 2001 sosiaalisten aluetyyppien toisen ryhmän muodosti vakiintuneiden lapsiperheiden ryhmä, joka vastasi monin tavoin vuoden 1990 samannimistä ryhmää. Tämä ryhmä oli vuoden 2001 sosiaalisista aluetyypeistä yleisin, sillä sen piiriin kuului 36 pienaluetta. Suurimpia eroja vuosien 2001 ja 1990 vakiintuneiden lapsiperheiden ryhmien välillä oli asuntokuntien koossa sekä lapsiperheiden osuudessa, sillä vuonna 2001 suuremmat asuntokunnat ja lapsiperheet olivat selvästi yleisempiä. Myös koulutuksen taso ryhmään kuuluvilla alueilla oli noussut vuoteen 2001 mennessä selvästi verrattuna vuoteen 1990. Suurin osa vuoden 2001 vakiintuneiden lapsiperheiden ryhmästä sijoittui kerrostalovaltaisille alueille, mutta myös uudemmilla pien- ja rivitalovaltaisilla alueilla oli ryhmään kuuluvia alueita. Vuonna 2001 vakiintuneiden lapsiperheiden ryhmä sijoittui pitkälti samoille alueille kuin vuoden 1990 samanniminen ryhmä. Varsinkin Ruohonpään ja Vätin alueella väestön ikääntyminen on siirtänyt vakiintuneiden lapsiperheiden ryhmään vuonna 1990 kuuluneita alueita vanhempien sukupolvien ryhmään. Vaikuttaa siltä, että näiltä edellä mainituilta alueilta ei ole juurikaan muutettu pois. Samankaltainen kehitys on siirtänyt vuoden 1990 analyysissä nuorten lapsiperheiden ryhmään kuuluneita alueita vuoden 2001 vakiintuneiden lapsiperheiden ryhmään. Tällaisia alueita ovat muun muassa Jäkärä, Huhkola, Harittu, Koivula ja Moikoinen.

Kolmas sosiaalisten aluetyyppien ryhmä vuonna 2001 oli vanhempien sukupolvien ryhmä. Tätä ryhmää ei aiempien vuosien analyyseissä havaittu lainkaan. Syynä tähän on se, että tässä ryhmässä korostuvat pienet ja kohtalaisen iäkkäät asuntokunnat, joista monet ovat todennäköisesti asuneet pitkään samalla alueella ja vanhentuneet yhdessä asuinalueen kanssa. Suurin osa tähän ryhmään kuuluvista alueista sijaitsee vanhemmilla kerrostalovaltaisilla alueilla. Nämä alueet sijoittuvat osittain Turun keskustaan ja sen läheisyyteen sekä Itä-Turkua lukuun ottamatta vanhemmalle lähiökehälle.

Vuoden 2001 sosiaalisten aluetyyppien neljäs ryhmä muodostui huono-osaisista lapsiperheistä. Tämä poikkeaa selvästi muista vuoden 2001 ryhmistä erityisesti korkean

työttömyysasteen sekä arava- ja korkotukivuokra-asuntojen korkean osuuden takia. Ryhmän alueilla on myös muita ryhmiä enemmän lapsiperheitä, alle 15-vuotiaita sekä ulkomaalaistaustaisia. Verrattuna vuoden 1990 vähäresurssisten ryhmään vuoden 2001 huono-osaisten lapsiperheiden ryhmä oli selvästi heikommassa sosioekonomisessa asemassa. Tämä ryhmä keskittyi erittäin vahvasti kerrostalovaltaiseen Itäiseen Turkuun, jossa sijaitsivat kaikki ryhmään kuuluvat alueet lukuun ottamatta Härkämäki-Jyrkkälän asuinalueita. Vuosina 1990 ja 2001 sosioekonomisesti heikossa asemassa olleiden asuinalueiden spatiaalinen tarkastelu osoittaa resurssien puutteen säilyneen Härkämäki-Jyrkkälän, Paaskunnan, Varissuon ja Lausteen alueilla. Härkämäki-Jyrkkälän kohdalla tilanne oli heikoin, sillä se kuului jo vuonna 1970 vähäresurssiseen vuokralla asuvien lapsiperheiden ryhmään.

6.4.3. Vuoden 2008 sosiaaliset aluetyypit ja niiden suhde aiempiin

Vuoden 2008 sosiaalisten ulottuvuuksien ryhmittelyanalyysissä havaittiin neljä ryhmää: korkeasti koulutetut urbaanit asujat, vähäresurssiset lapsiperheet, vanhemmat sukupolvet ja vauraat lapsiperheet. Vuoden 2008 korkeasti koulutettujen urbaanien asujien ryhmä vastaa rakenteeltaan miltei täysin vuoden 2001 samannimistä ryhmää. Suurimpia eroja näiden tutkimusajankohtien välillä ovat vuoteen 2008 mennessä parantunut työllisyystilanne sekä pienituloisten osuuden pieneneminen. Alueellisesti korkeasti koulutettujen urbaanien asujien ryhmä sijoittui vuonna 2008 pitkälti samoille alueille kuin vuonna 2001, eli lähinnä kaupungin keskustaan ja sen lähistölle lähinnä kerrostalovaltaisille alueille.

Vähäresurssiset lapsiperheet muodostavat vuoden 2008 sosiaalisten aluetyyppien ryhmittelyn toiseksi suurimman ryhmän. Vuoden 2008 vähäresurssisten lapsiperheiden ryhmän sosioekonominen asema on hieman parempi kuin vuoden 2001 huono-osaisten lapsiperheiden. Kun vuoden 2008 vähäresurssisten lapsiperheiden sosioekonomista asemaa verrataan saman vuoden muihin ryhmiin, on tämän ryhmän tilanne selkeästi synkempi. Esimerkiksi työttömyysaste on miltei kaksinkertainen verrattuna seuraavana olevaan ryhmään, korkeakoulutettuja on vähän sekä arava- ja korkotukivuokra-asuntojen osuus suuri. Myös ulkomaalaistaustaisten osuus on moninkertainen verrattuna muihin ryhmiin. Alueellisesti tarkasteltuna vähäresurssiset lapsiperheet sijoittuvat pääasiassa lähiökehällä oleville kerrostalovaltaisille alueille, mutta ryhmään kuuluvia

alueita löytyy myös kaupungin keskustan läheisyydestä. Verrattuna vuoden 2001 tilanteeseen vuonna 2008 sosioekonomisesti huono-osaisten alueiden määrä oli kasvanut rajusti ja tähän ryhmään kuului suurin osa vuosien 1960–1989 välillä rakentuneista kerrostalovaltaisista alueista.

Kolmannen ryhmän vuoden 2008 sosiaalisista aluetyypeistä muodostivat vanhemmat sukupolvet, joka oli vuonna 2008 selvästi yleisin sosiaalinen aluetyyppi. Verrattuna vuoden 2001 samannimiseen ryhmään, vuoden 2008 ryhmä oli huomattavasti vahvemmassa sosioekonomisessa asemassa. Erityisesti pientuloisia, työttömiä ja sosiaalista vuokra-asuntokantaa oli ryhmän alueilla vuonna 2008 vähemmän kuin vuonna 2001. Lisäksi myös omistusasuminen, korkeakoulutus sekä ikääntynyt väestö olivat kasvattaneet osuuttaan vuoteen 2008 mennessä. Alueellisesti vanhempien sukupolvien ryhmä sijoittui ympäri kaupunkia sekä kerrostalo- että pientalovaltaisille alueille. Ryhmään kuuluvia alueita oli pääasiassa kaikkialla muualla paitsi kaupungin keskustassa sekä kerrostalovaltaisella lähiökehällä. Vuoteen 2001 verrattuna vuonna 2008 vanhempien sukupolvien ryhmä sijoittui kauemmaksi keskustasta ja monet vuonna 2001 vakiintuneiden lapsiperheiden ryhmään kuuluneista alueista oli siirtynyt vanhempien sukupolvien ryhmään. Toisaalta osa vuoden 2001 vanhempien sukupolvien alueista oli ajautunut heikompaan sosioekonomiseen asemaan ja ne olivat siirtyneet vähäresurssisten lapsiperheiden ryhmään. Näin oli käynyt esimerkiksi Pansio-Pernon, Runosmäki-Nättinummen, Kärsämäen, Raunistulan, Pohjolan, Itärannan, Majakkaran, Ilpoisten ja Katariinan alueilla.

Vauraat lapsiperheet muodostivat vuoden 2008 sosiaalisten aluetyyppien neljännen ryhmän. Tätä ryhmää ei havaittu aiempien vuosien ryhmittelyistä ja sille oli nimensä mukaisesti tyypillistä erittäin korkea sosioekonominen hyvinvointi. Ryhmän alueilla oli selvästi vähemmän pienituloisia, työttömiä sekä yksinhuoltajaperheitä kuin muissa vuoden 2008 sosiaalisten aluetyyppien ryhmissä. Puolet tämän ryhmän alueista kuului vuonna 2001 vakiintuneiden lapsiperheiden ryhmään, mutta loput ryhmän alueista ovat rakentuneet vasta 2000-luvun aikana. Tämä ryhmä sijoittui, Haarlan kerrostalovaltaista aluetta lukuun ottamatta, kokonaan uusille pientalovaltaisille alueille sekä Hirvensaloon että Moisio-Kanervamäkeen. Tämä ryhmä näyttää hakeutuvan mielekkääseen

luonnonympäristöön, joka toteutuu varsinkin Hirvensalossa. Kaupungin kaavoitusratkaisulla on ollut roolinsa tämän prosessin kulussa.

6.5. Vähäresurssiset alueet Turussa ja niiden kehitys tutkimusjaksolla

2000-luvun analyysien tulokset osoittavat muutamien asuinalueiden jääneen selvästi jälkeen muun kaupungin sosiaalisesta kehityksestä ja niiden kohdalla voidaan puhua segregoitumisesta suhteessa muuhun kaupunkiin. Sosiaalisesti vähäresurssiset henkilöt ovat 2000-luvulla keskittyneet voimakkaasti muutamille lähiökehällä sijaitseville asuinalueille ja näiden alueiden voidaan sanoa olevan eräänlaisessa kurjistumisen kierteessä. Ilmiön havainnollistamiseksi tarkastellaan seuraavaksi sosiaalisista ulottuvuuksista ryhmittelyanalyysin avulla muodostettuja sosiaalisia aluetyyppejä eri tutkimusvuosina ja keskitytään erityisesti sosioekonomisesti ongelmallisiin alueisiin.

Vielä vuonna 1970 Turun kaupunki oli sosiaalisesti melko tasapainoinen alue, jonka hyvinvoivien ja huono-osaisten alueiden välillä ei ollut kovin suurta eroa. Tuolloin ainoastaan neljä pienaluetta käsittävä vuokralla asuvien lapsiperheiden sosiaalisten aluetyyppien ryhmä muodosti sosioekonomisesti huono-osaisten ryhmän eikä tämäkään ryhmä ollut merkittävästi muita ryhmiä huonommassa asemassa. Ainoastaan vuokra-asuntojen suhteellinen osuus oli huomattavasti muita alueita korkeampi, koska näille alueille oli rakennettu ensimmäisiä kaupungin vuokratyöyhtiöitä 1940-luvulta alkaen (Laakso 1980: 168–169).

1990-luvulle tultaessa suurin osa lähiörakentamisesta oli saatu päätökseen ja sen myötä kaupunkikuva oli muuttunut huomattavasti. Myös sosiaalista vuokra-asumista oli rakennettu huomattavasti lisää ja se näkyi myös profiililtaan vähäresurssisten asuinalueiden lisääntymisenä. Nämä alueet olivat jonkin verran heikommassa sosioekonomisessa asemassa kuin vuokralla asuvien lapsiperheiden aluetyyppi vuonna 1970. Tämän ryhmän alueet eivät kuitenkaan olleet jääneet ratkaisevasti jälkeen muun kaupungin kehityksestä, sillä esimerkiksi työttömyysaste oli ryhmään kuuluvilla alueilla keskimäärin vain 7,36 prosenttia. Työntekijävaltaisuus sekä muita ryhmiä pienempi tulotaso kertovat kuitenkin ryhmän luonteesta. Ryhmän alueet muodostivat kehämäisen rakenteen keskustan ympärille, jossa oli sisempi ja ulompi vyöhyke. Huomionarvoista

on se, että Härkämäki-Jyrkkälän sekä Pansion Paakarlan alueet olivat säilyneet sosioekonomisesti heikossa asemassa vuosien 1970 ja 1990 välisen kauden.

2000-luvun analyyseissä hyödynnettiin aiempia tutkimusajankohtia monipuolisempaa aineistoa ja sen avulla Turun kaupungin sosiaalisesta rakenteesta saatiin monipuolisempi kuva. Tutkimusvuosien 1990 ja 2001 välillä Suomi oli kokenut historiansa syvimmän taloudellisen taantumaa ja tämän laman vaikutukset näkyivät selvästi kaupungin sosiaalisessa rakenteessa. Huolestuttavana piirteenä sosiaalisten aluetyyppien joukkoon oli vuoteen 2001 mennessä muodostunut huono-osaisten ryhmä, jota määrittivät moninainen resurssien puute. Erityisesti sosiaalisen vuokra-asumisen osuus sekä työttömyysaste olivat ryhmän alueille poikkeuksellisen korkeita. Lisäksi ulkomaalaistaustainen väestö oli keskittynyt voimakkaasti näille alueille, mikä toi uuden puolen Turussa tapahtuneeseen sosiaaliseen erilaistumiseen. Alueellisesti huono-osaisten ryhmä keskittyi erityisesti Itä-Turkuun, jossa se määritteli Turun itäiselle rajalle sijoittuvia pienalueita aina Halisista Lausteelle asti. Muualta kaupungista tähän ryhmään kuului ainoastaan Härkämäki-Jyrkkälän alue, joka oli vuoden 1970 tapaan yhä deprivoituneessa asemassa.

Vuosien 2001 ja 2008 välillä keskimääräisen sosioekonomisen hyvinvoinnin voidaan sanoa lisääntyneen Turussa. Työttömyysaste oli laskenut selvästi ja pienituloisia oli selvästi vähemmän. Toisenlaisen kuvan tilanteesta saa, kun tarkastelee tässä tutkimuksessa havaittuja sosiaalisia aluetyppejä ja erityisesti vähäresurssisten ryhmää vuodelta 2008. Esimerkiksi työttömyysasteen pienentyminen ei ole ollut yhtä tasaista koko kaupungissa, vaan se oli vuonna 2008 edelleen 15–20 prosenttia Lausteella, Varissuolla, Pansiossa, Halisissa ja Härkämäki-Jyrkkälässä, kun se muualla kaupungissa oli alle 10 prosenttia. Vuoden 2008 analyysissä ei ilmennyt yhtä vahvasti segregoitunutta huono-osaisten ryhmää kuin vuonna 2001. Vuonna 2008 ilmenneestä sosioekonomisesti haasteellisesta ryhmästä on siitä syystä perustellumpaa puhua vähäresurssisten lapsiperheiden sosiaalisena aluetyyppinä. Ryhmän sisällä on melko suurta vaihtelua ja heikompiosaiset pienalueet eroavat selvästi parempiosaisista. Heikoimmassa asemassa olevat alueet ovat samoja, jotka ilmenivät jo vuoden 2001 ryhmittelyanalyysissä ja sen lisäksi resurssien puute nousi esiin muun muassa Pansio-Pernon, Runosmäki-Nättinummen, Raunistulan, Pohjolan, Haritun, Katariinan,

Iloisten, Majakkarannan, Itärannan sekä Länsirannan alueilla. Näillä alueilla oli prosentuaalisesti selvästi enemmän ulkomaalaistaustaisia, työttömiä työnhakijoita, pienituloisia sekä vähemmän korkeasti koulutettuja kuin muilla alueilla. Myös sosiaalisen vuokra-asumisen osuus oli huomattavan suuri kaikilla vähäresurssisten lapsiperheiden ryhmään kuuluvilla alueilla.

Yhteenvedon voidaan todeta, että vuosien 1970–2008 välillä Turun kaupungissa tapahtunut sosiaalinen segregatio on syventynyt. Näin on tapahtunut varsinkin 1990-luvun talouden taantumien jälkeen. Tässä tutkimuksessa havaitut sosioekonomisesti haasteellisissa asemassa olevat alueet ovat pitkälti samoja alueita, jotka ovat nousseet esiin myös muissa Turun kaupungin sosiaalista rakennetta tarkastelleissa tutkimuksissa. Esimerkiksi Rasinkangas (2003) kiinnitti sosioekonomisiin sekä asuinympäristön laadun alueellisiin eroihin keskittyvässä tutkimuksessaan erityistä huomiota Lausteen, Varissuon ja Halisten heikkoon tilanteeseen. Hänen mukaansa tuloerojen kasvu on voimistunut, mutta vain siten, että varakkaat alueet ovat vaurastuneet lisää samalla, kun pienituloiset ovat säilyttäneet vanhan tasonsa. (Rasinkangas 2003: 279.)

Turun kaupungin viime vuosien tilastojen tarkastelu kertoo, että erityisesti yli 40 000 euroa vuodessa ansaitsevien turkulaisten tulonsaajien osuus on kasvanut selvästi vuosien 2005–2007 välillä. Samalla tarkastelujaksolla alle 15 000 euroa vuodessa ansaitsevien osuus on säilynyt lähestulkoon muuttumattomana, lukuun ottamatta pientä parannusta pienimmissä tuloluokissa. (Turun kaupunki 2009b) Tuloerojen kasvu on siis ollut kiistaton tosiasia myös talouden kasvukaudella ja vuosien 2008–2009 taantuma tulee todennäköisesti heikentämään pientuloisten sosioekonomista asemaa edelleen. Siten tämän tutkimuksen tulokset vuodelta 2008 antavat kuvan kasvukauden jälkeisestä Turusta, johon taantumien lieveilmiöt eivät ole vielä päässeet pureutumaan. On kuitenkin hyvin todennäköistä, että talouden taantuma tulee kasvattamaan kaupunginosien välisiä sosioekonomisia eroja. Tästä alkavasta kehityskulusta antavat viitettä jo vuosien 2009 ja 2010 tilastot, jotka kertovat voimakkaasti kasvaneesta työttömyysasteesta osassa kaupungin vanhoja kerrostalolähiöitä. Vastaavasti kaupungin niin sanotuilla hyväosaisilla alueilla taantuma on vaikuttanut huomattavasti lievemmin kyseisten alueiden työllisyystilanteeseen ja joillain alueilla työttömyysaste on jopa laskenut vuosien 2009 ja 2010 välillä. (Turun kaupunki 2009c; Turun kaupunki 2010b)

6.6. Turussa tapahtuneen sosiaalisen erilaistumisen taustalla vaikuttaneet tekijät

Tämän tutkimuksen yhtenä tavoitteena oli selvittää asuinalueiden erilaistumiseen Turussa vaikuttaneet tekijät. Kaupunki on tutkimuskohteena niin monimutkainen, että kattavan vastauksen löytäminen vaatisi vielä syvällisempää perehtymistä aihepiiriin kuin, mitä tämän tutkimuksen puitteissa on ollut mahdollista tehdä. Painopiste tämän aiheen tarkastelussa on vuoden 2008 tilanteessa, mutta samalla sivutaan myös muina tutkimusvuosina vaikuttaneita prosesseja.

Kaupunkisuunnittelulla pyritään sekä sosiaalisesti että fyysisesti kestävän kaupungin luomiseen. Monesti hyvätkään kaavat eivät toteudu sellaisena kuin ne on kaupungin valtuustossa hyväksytty, vaan niitä muutetaan muun muassa poikkeusluvilla ja kaavamutoksilla. Asuinalueen kehitykseen vaikuttaa selvästi myös alueen palvelurakenne ja sen kattavuus. Toisaalta kaavoituksen keinoin voidaan luoda myös selvästi varakkaammalle väestölle suunniteltuja alueita, joita on Turussa syntynyt erityisesti Hirvensalon luoteis- ja etelä-osiin. Kun kaavoitetaan pientalovaltaisia alueita, jotka ovat yli 80 prosenttisesti omistusasuntovaltaisia, on selvä, että nämä alueet keräävät sosioekonomisesti hyvinvoivaa väestönosaa. Tässä yhteydessä voidaan kyseenalaistaa tämänkaltaisen kaupunkirakentamisen mielekkyys, joka johtaa sosioekonomisen yläluokan eriytymiseen omille alueilleen ja siten vahvistaa eri kaupunginosien välistä sosiaalista erilaistumista.

Asunto- ja maankäyttöohjelmissa kiinnitettiin jo 1990-luvun loppupuolella huomiota vanhojen asuinlähiöiden ongelmiin (Turun kaupunki 1998a: 8; Turun kaupunki 1998b: 6–7). Näitä ongelmia on yritetty ratkaista erilaisten lähiöuudistukseen tähtäävien projektien kautta, mutta tämän tutkimuksen tulokset osoittavat projektien tulosten olleen heikkoja. Voidaan tietenkin spekuloida sillä, miten heikko tilanne olisi ilman näitä suoritettuja kehitystoimenpiteitä. On kuitenkin selvää, että erityisesti Itä-Turun ja Pansio-Pernon alueella kaupunki ei ole pyrkinyt riittävän voimakkaaseen interventioon, jolla deprivaaation kierre saataisiin katkaistua. Erityisesti ulkomaalaistaustaisten asukkaiden keskittyminen muutamaankin lähiöön on ilmiö, joka vaatii kaupungilta ripeitä toimia. Tällä hetkellä vallalla on politiikka, joka voi johtaa uussuomalaisen

kotoutumisen epäonnistumiseen. Ulkomaalaistaustaisten sijoittuminen kaupunkiin ei tietenkään johdu pelkästään kaupungin politiikasta, vaan myös yksittäisten henkilöiden asumispaikkaan liittyvistä toiveista (Liebkind 1988: 59). Monet ulkomaalaistaustaisista asuvat kuitenkin sosiaalisin perustein myönnettävissä asunnoissa ja näiden asuntojen tasaisempaan sijoittumiseen kaupunki voi toimillaan vaikuttaa.

Erityisesti vuonna 2008 sosioekonomisesti heikossa asemassa olevat alueet keskittyivät vahvasti 1950–1970-luvuilla rakentuneille kerrostalovaltaisille alueille sekä vuoden 1980 jälkeen rakentuneille kerrostalovaltaisille alueille. Tästä huolimatta ei voida sanoa, että kaikki kerrostalovaltaiset asuinalueet olisivat tuomittuja heikkoon sosioekonomiseen asemaan. Vuonna 2008 Turussa oli 45 kappaletta vuosina 1950–1970-rakentuneita kerrostalovaltaisia alueita ja näistä vain 13 kuului vähäresurssisten lapsiperheiden ryhmään. Muun muassa Suikkilan ja Uittamon pääasiassa 1960–1970-luvuilla rakentuneet kerrostalovaltaiset alueet olivat vuonna 2008 sosioekonomisesti vahvassa asemassa. Huomionarvoista on sen sijaan se, että vuoden 1980 jälkeen rakentuneita kerrostalovaltaisia alueita oli samaan aikaan 20 kappaletta ja niistä 10 kuului vähäresurssisten ryhmään. Onkin aiheellista kysyä, että mikä on mennyt vuoden 1980 jälkeen rakentuneilla kerrostalovaltaisilla alueilla pieleen, kun niistä 50 prosenttia sijoittuu sosiaalisesti segregoituneiden ryhmään?

Yhtenä merkittävä tekijänä sosiaalisen erilaistumisen prosessissa voidaan pitää asunnon hallintaperustetta. Esimerkiksi Suikkilan ja Uittamon vanhemmilla kerrostalovaltaisilla alueilla ei vuonna 2008 ollut lainkaan sosiaalisin perustein myönnettäviä vuokra-asuntoja. Vuoden 1980 jälkeen rakentuneille kerrostalovaltaisille alueille on sen sijaan rakennettu runsaasti arava- ja korkotukivuokra-asuntoja. Jostain syystä monille tällä aikakaudella rakennetuista alueista sijoitettiin erittäin runsaasti sosiaalista vuokra-asumista; pahimmillaan jopa enemmän kuin puolet asuntokannasta. Runsas sosiaalisen vuokra-asumisen keskittäminen linkittyy ainakin jossain määrin 1990-luvun lamaan ja sitä seuranneeseen rakentamiseen (esimerkiksi Halisissa, ks. Paaso 2009). Tämän tutkimuksen perusteella vaikuttaa siltä, että sosiaalisen vuokra-asumisen hajauttaminen olisi kaupungin sosiaalisen rakenteen kestävyuden kannalta kaikkein paras ratkaisu.

Jos keskitytään yksittäisiin sosiaalisen erilaistumisen taustalla vaikuttaneisiin ilmiöihin, niin tässä yhteydessä voidaan nostaa esiin niistä muutama merkittävin. Vähäresurssisia alueita vuonna 2008 yhdisti selvästi erityisesti kaksi muuttujaa: korkea työttömyysaste sekä arava- ja korkotukiasuntojen korkea osuus. Työttömyysasteen kohdalla 10 prosenttia näytti olevan sellainen raja, jonka jälkeen alueella alkoi ilmetä enemmän myös muita sosioekonomisia ongelmia. Sosiaalisen vuokra-asumisen suhteen raja-aita vaikutti olevan korkeammalla, sillä vasta selvästi yli 20 prosentin osuus sosiaalisia vuokra-asuntoja näyttäisi lisäävän sosioekonomisten resurssien puutetta. Sosiaalisten vuokra-asuntojen rakentamisessa tulisi välttää liian suurten keskittymien syntymistä, mutta tämän hetkinen politiikka vaikuttaa kulkevan täysin päinvastaiseen suuntaan (HS 15.9.2010). Jossain määrin sosioekonomisten resurssien puutteen kanssa näyttäisi korreloivan myös koulutustaso, sillä vuoden 2008 vähäresurssisten lapsiperheiden ryhmässä korkeakoulutettujen osuus jäi selvästi kaupungin keskiarvosta (32,3 %) ja monilla heikossa asemassa olevilla alueilla se jäi selvästi alle 20 prosentin.

6.7. Lopuksi

Tässä tutkimuksessa on tarkasteltu Turun kaupungin sosiaalisten ja fyysisten rakenteiden kehitystä vuodesta 1970 vuoteen 2008. Tarkastelutapana käytetyssä faktoriekologisessa tutkimustavassa on pääkomponenttianalyysin avulla tuotettu yksinkertaisia malleja kunkin tutkimusvuoden tilanteesta, joista on sitten pääkomponenttipisteitä hyödyntäen tehty karttaesityksiä löydetyistä ulottuvuuksista. Näitä tuloksia tarkasteltaessa on hyvä muistaa, että tutkimuksen tuloksina syntyneet sosiaaliset aluetyypit perustuvat Turun sisäisiin eroihin ja tutkimukseen valitulla muuttujajoukolla on ollut suuri vaikutus tutkimuksen tuloksiin. Tämän toteaminen ei kuitenkaan tarkoita sitä, että tutkimuksessa löydettyjä kaupunginosien välisiä eroja tulisi vähätellä, sillä Turun kaupungin sosiaalinen rakenne on viime vuosikymmeninä erilaistunut sekä polarisoitunut voimakkaasti. Kuilu hyvä- ja huono-osaisten alueiden välillä on huomattava.

Johtuen tämän tutkimuksen luonteesta ja rajoituksista kaikkia Turun kaupungin sosiaaliseen erilaistumiseen vaikuttavia tekijöitä ei ole voitu ottaa huomioon. Jokaisen tilastollisen pienalueen taustatietoihin ei ole voitu paneutua syvällisesti eikä sosiaalisen

erilaistumisen prosessin kulkua Turun kaupungissa ole tässä tutkimuksessa voitu aukottomasti selvittää. Siitä huolimatta tämä tutkimus osoittaa, että sosiaalisen erilaistumisen prosessi vaikuttaa yhä voimakkaammin Turun kaupungin sosioekonomiseen rakenteeseen. Huolestuttavana tuloksena havaittiin itse sosiaalisen erilaistumisen prosessin voimistuminen tutkimusjakson aikana. Hälyttävänä voidaan pitää myös sitä, että muutamat asuinalueet ovat juuttuneet deprivaaation kierteeseen jo vuosikymmeniksi. Näiden alueiden nostaminen jaloilleen olisikin ensiarvoisen tärkeää. Huomio tulisi kiinnittää Turun lähiökehälle, jolla sosiaaliset ongelmat lisääntyivät ja levisivät uusille asuinalueille tutkimusjakson aikana.

Talotyyppin, hallintasuhteen ja asuntojen koon vahva yhteys alueiden väestöprofiiliin ei ole uutta tietoa (Kekkonen 2002: 23). Kaupungin tulisi pyrkiä vapaarahoitteen omistusasuntotuotannon sekä sosiaalisen vuokra-asuntotuotannon sekoittamiseen, sillä muussa tapauksessa viime vuosikymmenien aikana tapahtunut asuinalueiden sosiaalinen erilaistuminen tulee jatkumaan ja syventymään. Valtionvarainministeriön syyskuussa vuonna 2010 julkistamat suunnitelmat asumistukea saavien keskittämisestä kuntien ja yleishyödyllisten vuokra-asuntoyhtiöiden omistamiin asuntoihin tulee toteutuessaan syventämään sosiaalista segregatiota huomattavasti. Pahimmassa tapauksessa Turun sosiaalisesti heikossa asemassa olevat asuinalueet ajautuvat yhä vakavampiin ongelmiin ja alueet saattavat saada pysyvän huono-osaisuuden stigman.

Jotta seuraavien vuosikymmenien aikana Turun kaupungin pienalueiden välille ei pääse syntymään huomattavaa elintasokuilua, tulisi kaupungin päättäjien pyrkiä ripeisiin ennaltaehkäiseviin toimiin. Erityisesti huomiota kaipaavat tässä tutkimuksessa sosioekonomisessa tarkastelussa heikko-osaisiksi osoittautuneet pienalueet. Jollei näiden alueiden hyvinvoinnin lisäämiseen panosteta voimakkaasti, voi tilanne kyseisillä asuinalueilla heikentyä hyvinkin nopeasti ja jälkikäteen tämän ongelman korjaaminen tulee olemaan huomattavasti hankalampaa sekä kalliimpaa. Erityistä huomiota päättäjien tulisi kiinnittää korkean työttömyysasteen kurittamiin vanhoihin kerrostalolähiöihin, joissa paikoin rapistuva fyysinen rakenne tekee ihmisten elinolosuhteista entistä ankeampia. Lisäksi Turun kasvava ulkomaalaistaustainen väestö keskittyy tällä hetkellä erittäin voimakkaasti muutamiin kerrostalovaltaisiin lähiöihin, jotka eivät tarjoa parhainta mahdollista maaperää kestäväälle ja tasapainoiselle

kotoutumiselle Suomeen. Kaupungin tulee pyrkiä hajauttamaan vuokra-asuntokantaansa nykyistä laajemmalle alueelle, jotta sosioekonomisesti heikossa asemassa olevien ihmisten keskittyminen tietyille alueille ja tiettyihin kerrostaloihin saadaan katkaistua.

Kirjallisuus

- Aario, L. (1951). The inner differentiation of the large cities in Finland. *Turun yliopiston julkaisuja sarja A osa XI:1*. 67 s. Turun yliopisto.
- Aarnio, T. (2005). Aravarakentamista Turussa vuosina 1949–53. *Yhdyskuntasuunnittelu* 43:4. 8–22.
- Andersson, H. (1983). Urban structural dynamics in the city of Turku, Finland. *Fennia* 161:2, 145–262.
- Andersson, H. (1984). Sosiaalinen tila. Objekttiivisen ja subjektiivisen sosiaalisen tilan käyttö kaupunkitutkimuksessa. *Turun yliopiston maantieteen laitoksen monisteita N:o 4*. 74 s.
- Andersson, H. & E. Halonen (1996). Kaavoitus ja yhdyskuntarakentaminen. *Turun yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen julkaisuja A: 52*. 71 s. Turun yliopiston täydennyskoulutuskeskus.
- Asumistuen saajat aiotaan leimata (2010). *Helsingin Sanomat* 15.9.2010.
- Burgess, E. W. (1925/1961). The Growth of the City: An Introduction to a Research Project. Teoksessa Theodorson, G. A. (1961) *Studies in Human Ecology*. 37–44. The Pennsylvania State University. Row, Peterson and Company, Evanston, Illinois & Elmsford, New York.
- Davies, W. K. D. (1984). *Factorial ecology*. 409 s. Aldershot, Gower.
- Duncan, O. D. (1955). Review on social area analysis. *American Journal of Sociology* 61:1. 84–85.
- Fishman, R. (1977) *Urban utopias in the twentieth century: Ebenezer Howard, Frank Lloyd Wright, and Le Corbusier*. 332 s. Basic books, New York.
- FSD (2010). Menetelmäopetuksen tietovaranto. 18.9.2010.
<<http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/faktori/faktori.html>>
- Galster, G. C. (1992). Research on discrimination in housing and mortgage markets. *Housing Policy Debate* 3: 2, 639–683.
- Ghettoutuminen estettävä (2007). *Aamuset* 22.9.2007.
- Harris, C. D. & E. L. Ullman (1945). The nature of cities. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science* 242. 7–17.
- Hoyt, H. (1939). *The structure and growth of residential neighborhoods in American Cities*. 178 s. Government Printing Office, Washington.
- Hoyt, H. (1964). Recent distortions of the classical model of urban structure. *Land Economics*. 40. 199–212.
- Härö, M (2006). Asuinrakentaminen Suomessa 1900-luvulla. Museovirasto. 16.9.2010
<http://www.rakennusperinto.fi/rakennusperintomme/artikkelit/fi_FI/Asuinroakentaminen_suomessa_1900-luvulla>
- Ilmonen, M. (1997). Vuokralla Helsingissä. Teoksessa Ilmonen, M. et al. (1997). *Mitä osoite osoittaa. Asuinalueiden erilaistuminen Helsingin seudulla*. 89-106. Pääkaupunkiseudun julkaisusarja B 1997:2. Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunta, Helsinki.
- Kauppi, S. (2006). Tuliko Varissuosta hyvä lähiö? Varissuon rakentaminen ja suunnittelutavoitteiden toteutuminen. Teoksessa Rasinkangas, J. & M. Laitinen (toim.) (2006). *Varissuon 30 vuotta – tavoitteista todeksi*. 15–61. Kirja-Aurora, Turku.
- Katajisto, J. (2009). *Monimuuttujamenetelmät 1*. 128 s. Turun yliopiston tilastotieteen laitos, Turku.
- Kekkonen, M. (2002). Segregaatio Vantaalla: Katsaus Vantaan alueelliseen eriytymisen ulottuvuuksiin vuonna 2000. 29 s. *Vantaan kaupunki, tilasto ja tutkimus C 17: 2002*. Vantaa.
- Knox, P. (1995). *Urban Social Geography. An Introduction*. 3. painos. 350 s. Longman Scientific & Technical, Essex.
- Kääriäinen, J. (1987). Sosiaaliset ongelmat, asuinalueiden segregoituneisuus ja paikallisyhteisöllisyys – Helsingin sosiaalisten ongelmien asuinalueittaisen vaihtelun tarkastelua. *Sosiaaliviraston julkaisusarja A 3/1987*. 223 s. Helsingin kaupunki.
- Laakso, V. (1980). *Turun kaupungin historia 1918–1970. Ensimmäinen nide*. 572 s. Turun Sanomat.
- Lankinen, M. (1994). Taantuvatko lähiöt? Pääkaupunkiseudun kerrostalolähiöt sosiaalisen segregaaation valossa. 63 s. *Ympäristöministeriö. Yhdyskuntasuunnittelu- ja rakennustutkimuksen neuvottelukunta*. 1994:3
- Liebkind, K. (1988). *Me ja muukalaiset - Ryhmäraajat ihmisten suhteissa*. Gaudeamus, Helsinki.
- Massey, D.S. (1990). American apartheid: Segregation and the making of the underclass. *The American Journal of Sociology* 96:2. 329–357.
- Maury, J. (1997). Ilmakuva pääkaupunkiseudun asuinalueiden sosiaalisista eroista 1990-luvun alussa. Teoksessa Ilmonen, M. et al. (1997) *Mitä osoite osoittaa. Asuinalueiden erilaistuminen Helsingin seudulla*. 55–88. Pääkaupunkiseudun julkaisusarja B 1997:2. Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunta, Helsinki.

- Metsämuuronen, J. (2003). *Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä*. 772 s. International Methelp Ky, Helsinki.
- Meurman, O.-I. (1947). *Asemakaavaoppi*. 460 s. Kustannusyhtiö Otava, Helsinki.
- Murdie, R. A. (1969). *Factorial ecology of metropolitan Toronto, 1951–1961: An essay on the social geography of the city*. 212 s. University of Chicago, Department of Geography, Research Paper No. 116. The University of Chicago Press, Chicago.
- Paakko, S. (2003). *Teknologiakaupungin sosiaalinen segregatio. Espoon alueellinen erilaistuminen vuosina 1980–2000*. Pro gradu –tutkielma. 110 s. Maantieteen laitos, Turun yliopisto.
- Paaso, J. (2009; julkaisematon). *Maahanmuuttajien asuminen Halisten lähiössä*. Turun kaupunki.
- Pacione, M. (2009). *Urban geography. A global perspective*. 703 s. Routledge, London & New York.
- Pahl, R. (1975). *Whose city?* Penguin, Harmondsworth.
- Pansiossa eniten “oppineita”, Ruissalon syntyvyys suurin. Turussa muuttoryntäys lähiöiden vihreyteen on vasta alkamassa. *Turun Sanomat* 8.6.1969.
- Park, R. E. (1936/1961). Human Ecology. Teoksessa Theodorson, G. A. (toim.)(1961) *Studies in human ecology*. 3–7. The Pennsylvania State University. Row, Peterson and Company, Evanston, Illinois & Elmsford, New York.
- Piirainen, T. (1993). Vuokra-asuminen ja sosiaaliset ongelmat. 247 s. *STAKES tutkimuksia 24*. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskus, Helsinki.
- Rasinkangas, J. (2003) Hyvinvointi vai pahoinvointi, ja mil pual jokka? Sosioekonomiset ja asuin ympäristön laadun alueelliset erot Turussa 1990-luvun loppupuolella. Teoksessa Kangas, O. (toim.): *Laman varjo ja nousun huuma*. 245–286. Sosiaali- ja terveysturvan tutkimuksia 72. Kela, Helsinki.
- Robinson, W. S. (1950). Ecological correlations and the behaviour of individuals. *American Sociological Review* 15: 3, 351–357.
- Rusanen, J., A. Colpaert, T. Muilu & A. Naukkarinen (2000a). Orastavaa kaupunkiköyhyyttä. Pysyviä ja kasvavia tuloeroja. *Tietoaika*. 2000: 2. 11–13.
- Rusanen, J., A. Colpaert, T. Muilu & A. Naukkarinen (2000b). Alueelliset tuloerot kasvavat kuntien sisällä. *Tietoaika*. 2000: 10. 9–12.
- Seppänen, M. (2001). *Liipolan onni. Asuinalueen sosiaalinen erilaistuminen ja merkitys asukkaille*. 206 s. Helsingin yliopiston Tutkimus- ja koulutuskeskus Palmenia, Palmenia-kustannus. Helsinki.
- Shevky, E. & Bell, W. (1955/1961) Social area analysis. Teoksessa Theodorson, G. A. (toim.)(1961) *Studies in human ecology*. 226– 235. The Pennsylvania State University. Row, Peterson and Company, Evanston, Illinois & Elmsford, New York.
- Siirilä, S. (1974). Sosiaalialuemalli ja kaupunkiekologia. 36 s. Tampereen yliopisto, aluetieteen laitos. *Tutkimuksia: B: 20*. Tampere.
- Siirilä, S. (1984). Kaupunkirakenteen tutkimuksen kehitys Suomessa. Tampereen yliopisto, aluetiede. 13 s. *Tiedonantoja N:o: 24*.
- Siirilä, S., J. Rossi, J. Terho & A. Valle (1990) Sosiaaliekologinen kaupunkitutkimus. 60 s. Tampereen yliopisto, aluetieteen laitos. *Tiedonantoja: 35/1990*.
- Sirkkiä, P. (1999). Työttömyys ja muuttoliike Turussa 1990-luvulla. 38 s. *Turun kaupungin tietopalveluosaston tiedotuksia*. 1999: 3.
- Skifter Andersen, H. (2003). Urban Sores. On the interaction between segregation, urban decay and deprived neighbourhoods. 202 s. Ashgate. *Urban and Regional Planning and Development Series*.
- Skifter Andersen, H. & T. Ærø (1999). Hvorfor koncentrerades de dårligst stillede i bestemte by- og boligområder? - om segregation og årsagene til den. Teoksessa Kristensen, H. (toim.)(1999) *Bypolitik, kvarterløft og velfærd*. SBI-rapport 312. Hørsholm: Statens byggeforskningsinstitut.
- Sundman, M. (1991). Urban planning in Finland after 1850. Teoksessa Hall, T. (toim.) *Planning and urban growth in the Nordic countries*. 60–115. Studies in history, planning and the environment. E & FN Spon (Chapman & Hall), London.
- Suomalaislähiöt muuttumassa painekattiloiksi. Tutkija perää poliittista tahtoa asuinalueiden olojen parantamiseksi (2009). *Turun Sanomat* 6.1.2009.
- Suomen Kuntaliitto (2010). Kuntien pinta-alat ja asukastiheydet 1.1.2010. Suomen Kuntaliitto. 16.9.2010 <<http://www.kunnat.net/attachment.asp?path=1;29;374;36984;150755;150756>>
- Sweetser, F. L. (1965). Factorial ecology: 1960, Helsinki. *Publication no. 36 of the Institute of Sociology University of Helsinki*. 372–386. Helsinki.
- Theodorson, G.A. (1961). Introduction. Teoksessa Theodorson, G. A. (1961) *Studies in human ecology*. 3–7. The Pennsylvania State University. Row, Peterson and Company, Evanston, Illinois & Elmsford, New York.
- Tilastokeskus (2009). Väkiluku seutukunnittain 2009. 9.10.2009 <<http://tilastokeskus.fi/tup/alueonline/download/seutumaa/vaki.ppt>>

- Tilastokeskus (2010a). Yleisesti verovelvollisten tulonsaajien luku, tulot ja verot kunnittain 2005–2008. 10.9.2010
<http://pxweb2.stat.fi/database/StatFin/tul/tvt/2008/2008_fi.asp>
- Tilastokeskus (2010b). Syntyvyyden mittaaminen. 24.9.2010.
<<http://www.stat.fi/tup/verkkokoulu/data/vt/08/01/esimerkit.html>>
- Timms, D.G.W. (1971). *The urban mosaic. Towards a theory of residential differentiation*. 277 s. Cambridge University Press, Cambridge.
- Tabachnick, B. G. & L. S. Fidell (2007) *Using multivariate statistics*. 5. painos. 980 s. Pearson, Boston.
- Tomlins, R. (1997). Officer discretion and minority ethnic housing provision. *Netherlands Journal of Housing and the Built Environment*, 12. 179–197.
- Turku houkuttelee enää opiskelijoita ja työttömiä (2010). *Turun Sanomat* 16.1.2010
- Turun kaupunki (1976). Yleinen väestölaskenta Turussa 1970. *Tilastotoimiston tiedotuksia 1/1976*. Turun kaupungin tilastotoimisto.
- Turun kaupunki (laat. Arkkitehtitoimisto Olli Kivinen) (1978). *Turun yleiskaava 1976*. 127 s. Turun kaupunki.
- Turun kaupunki (1995). *Turun yleiskaava 2010*. 70 s. Turun kaupunki.
- Turun kaupunki (1996). *Turun kuntasuunnitelman asuntotuotanto- ja maankäyttöohjelma vuosille 1996–2000*. Turun kaupunki, Keskusvirasto, Painatusosasto.
- Turun kaupunki (1997). *Turun kuntasuunnitelman asuntotuotanto- ja maankäyttöohjelma vuosille 1997–2001*. Turun kaupunginkanslian painatusosasto, Turun kaupunki.
- Turun kaupunki (1998a). *Turun kuntasuunnitelman asuntotuotanto- ja maankäyttöohjelma vuosille 1998–2002*. Turun kaupunginkanslian painatusosasto, Turun kaupunki.
- Turun kaupunki (1998b). *Turun kuntasuunnitelman asuntotuotanto- ja maankäyttöohjelma vuosille 1999–2003*. Turun kaupunginkanslian painatusosasto, Turun kaupunki.
- Turun kaupunki (2000). *Turun kuntasuunnitelman asuntotuotanto- ja maankäyttöohjelma vuosille 2000–2004*. Turun kaupunginkanslian painatusosasto, Turun kaupunki.
- Turun kaupunki (2001). *Turun kuntasuunnitelman asuntotuotanto- ja maankäyttöohjelma vuosille 2001–2005*. Turun kaupunginkanslian painatusosasto, Turun kaupunki.
- Turun kaupunki, (2002a). *Turun yleiskaava 2020*. 84 s. Turun kaupunki.
- Turun kaupunki (2002b). *Turun kaupungin asunto- ja maankäyttöohjelma vuosille 2002–2006*. Turun kaupunginkanslian painatuspalvelut, Turku.
- Turun kaupunki (2003). *Turun kaupungin asunto- ja maankäyttöohjelma vuosille 2003–2007*. Turun kaupunginkanslian painatuspalvelut, Turku.
- Turun kaupunki (2006). *Turun kaupungin asunto- ja maankäyttöohjelma vuosille 2006–2010*. 4.5.2010.
<<http://www.wam.fi/Public/download.aspx?ID=28392&GUID={67DF4174-F482-4145-B964-119B32ADB703}>>
- Turun kaupunki (2009a). *Turun kaupungin asunto- ja maankäyttöohjelma vuosille 2009–2013*. 10.2.2010. <<http://www.wam.fi/Public/download.aspx?ID=96079&GUID={DB1CA100-55D3-4C59-9030-16C385A1058A}>>
- Turun kaupunki (2009b). *Turun tilastollinen vuosikirja 2007–2008*. Turun kaupungin keskushallinto / Strategia ja viestintä / Tilasto ja tutkimus. 23.7.2010.
<<http://www.turku.fi/Public/download.aspx?ID=97717&GUID={E6A1F164-AD0E-4D78-962E-CBF41B165EE5}>>
- Turun kaupunki (2009c). Muutoksen suunnat 3/2009. Turun kaupungin keskushallinto / Strategia ja viestintä / Tilasto ja tutkimus. 9.10.2009.
<<http://www.turku.fi/public/download.aspx?ID=91949&GUID={403CFB33-D57B-4816-854F-1AF37CDC1B05}>>
- Turun kaupunki, (2010a). Tilastotietoja Turusta 2010. Turun kaupungin keskushallinto / Strategia ja viestintä / Tilasto ja tutkimus. 16.9.2010.
<<http://www.turku.fi/Public/default.aspx?nodeid=4904&culture=fi-FI&contentlan=1>>
- Turun kaupunki, (2010b). Muutoksen suunnat 2/2010. Turun kaupungin keskushallinto / Strategia ja viestintä / Kaupunkitutkimus ja tieto. 16.9.2010.<<http://www.turku.fi/Public/download.aspx?ID=108989&GUID={CABEFAD1-FAB1-4966-8179-398BF4F8D280}>>
- Turun kaupunki (2010c). Turun kaupungin tilastollinen vuosikirja. Asukasluku 1.1.1891-1993 ja vuodenvaihteissa 1993/94-2008/09. 15.1.2010
<<http://www.turku2011.fi/public/download.aspx?ID=81418&GUID={BA41EFBF-416D-444D-A379-697757EC9A1C}>>
- Vaattovaara, M. (1998). Pääkaupunkiseudun sosiaalinen erilaistuminen – ympäristö ja alueellisuus. 178 s. *Tutkimuksia 1998: 7*. Helsingin kaupungin tietokeskus.

Valtioneuvosto (2008). Ympäristöministeriö. 26.7.2010.

<http://www.valtioneuvosto.fi/ajankohtaista/tiedotteet/tiedote/fi.jsp?oid=223912>

Van Kempen, R. & A. Ş. Özüekren (1998). Ethnic segregation in cities: New forms and explanations in a dynamic world. *Urban Studies*. 35:10. 1631–1656.

Liite 4.

Vuoden 1970 pääkomponenttianalyyssissä käytetyt tilastot, pienaluekohtaiset pääkomponenttipisteet ja väkiluku.

Pienalueen tunnus	0-4-vuotiaiden osuus alle 15-vuotiaista	Alle 15-vuotiaiden osuus kaikista	20-39-vuotiaiden osuus kaikista	50-64-vuotiaiden osuus 15-64-vuotiaista	Yli 65-vuotiaiden osuus kaikista	Ruotsinkielisten osuus kaikista	Perheistä lapsiperheitä	Yhden hengen ruokakuntien osuus	3 ≤ hengen ruokakuntien osuus	Alle 15 000 mk vuodessa ansaitsevien ruokakuntien osuus	Omistus-asunnossa asuvien ruokakuntien osuus	Vuokra-asunnossa asuvien ruokakuntien osuus	Yksinhuoltajien osuus kaikista perheistä	Pinta-ala/ Henkilö (m2)
1	27,55 %	24,94 %	31,68 %	20,47 %	9,80 %	2,16 %	61,84 %	27,36 %	48,31 %	41,89 %	35,81 %	36,15 %	11,11 %	17,8
2	42,96 %	17,48 %	35,28 %	26,50 %	10,49 %	7,12 %	45,74 %	37,34 %	34,33 %	44,92 %	31,13 %	61,23 %	14,11 %	21,1
3	45,04 %	16,45 %	36,34 %	24,82 %	11,93 %	8,76 %	44,65 %	39,22 %	32,50 %	42,35 %	50,95 %	45,72 %	14,16 %	22,1
4	37,95 %	19,06 %	32,41 %	26,15 %	11,03 %	16,99 %	47,81 %	37,26 %	35,85 %	39,57 %	35,23 %	58,88 %	16,46 %	23,1
5	13,33 %	11,95 %	21,51 %	42,46 %	16,73 %	3,98 %	27,71 %	15,15 %	46,46 %	36,36 %	89,90 %	10,10 %	10,84 %	24,1
6	35,66 %	16,17 %	32,58 %	28,22 %	12,60 %	10,62 %	42,86 %	37,02 %	33,38 %	42,12 %	55,70 %	40,66 %	13,84 %	22,3
8	34,96 %	17,59 %	27,47 %	27,20 %	17,74 %	8,64 %	48,13 %	33,72 %	35,66 %	37,40 %	57,17 %	36,24 %	14,38 %	21,1
9	39,75 %	17,22 %	31,94 %	26,25 %	10,52 %	11,22 %	47,75 %	34,23 %	38,38 %	41,22 %	56,10 %	40,90 %	14,68 %	19,9
10	38,16 %	14,44 %	26,76 %	32,64 %	16,61 %	11,06 %	39,36 %	36,07 %	33,14 %	44,22 %	65,64 %	32,08 %	16,06 %	19,1
11	25,35 %	18,05 %	23,96 %	28,57 %	7,40 %	4,41 %	43,60 %	14,43 %	59,02 %	38,66 %	41,10 %	56,54 %	24,39 %	13,7
12	36,36 %	10,88 %	19,28 %	40,93 %	22,37 %	11,37 %	33,01 %	44,22 %	30,15 %	46,73 %	51,76 %	39,95 %	12,92 %	18,7
14	36,03 %	17,75 %	30,16 %	28,33 %	14,55 %	10,20 %	48,98 %	41,49 %	33,95 %	46,98 %	28,71 %	51,69 %	17,80 %	20,2
15	41,98 %	14,30 %	35,48 %	27,43 %	12,97 %	21,27 %	38,21 %	39,51 %	29,68 %	35,92 %	30,25 %	61,25 %	17,28 %	31,1
16	40,93 %	12,07 %	33,35 %	30,49 %	15,04 %	10,72 %	34,97 %	39,97 %	28,56 %	45,45 %	40,23 %	54,87 %	16,05 %	26,9
17	36,21 %	12,74 %	27,38 %	32,09 %	18,03 %	10,96 %	36,07 %	38,76 %	33,09 %	42,14 %	41,77 %	50,82 %	16,59 %	27,6
18	38,76 %	18,74 %	32,63 %	27,88 %	11,79 %	19,79 %	44,03 %	32,12 %	35,77 %	31,63 %	33,82 %	53,53 %	15,30 %	28,6
19	38,53 %	11,89 %	28,14 %	28,96 %	15,81 %	27,70 %	34,78 %	33,42 %	36,14 %	40,35 %	41,34 %	51,73 %	20,16 %	28,9
20	37,93 %	16,52 %	34,49 %	26,47 %	13,26 %	7,66 %	44,21 %	36,96 %	31,30 %	45,84 %	43,17 %	51,28 %	19,50 %	21,8
21	41,83 %	14,01 %	31,97 %	29,75 %	12,57 %	11,03 %	39,92 %	42,00 %	30,89 %	46,11 %	49,70 %	46,86 %	16,60 %	23,4
22	35,97 %	15,72 %	32,58 %	29,77 %	12,84 %	13,07 %	39,47 %	39,01 %	33,42 %	37,76 %	39,50 %	54,16 %	15,74 %	27,6
23	37,67 %	13,53 %	30,22 %	31,86 %	14,87 %	7,58 %	34,05 %	42,55 %	28,92 %	45,86 %	55,81 %	37,93 %	16,79 %	25,8
24	37,39 %	13,68 %	28,90 %	30,97 %	16,88 %	8,50 %	38,44 %	39,84 %	30,27 %	47,74 %	52,13 %	44,50 %	18,87 %	23,4
25	44,06 %	13,44 %	31,11 %	32,39 %	16,03 %	7,48 %	37,93 %	38,35 %	29,66 %	45,73 %	53,00 %	44,66 %	16,73 %	21,3
26	34,44 %	18,14 %	30,63 %	26,94 %	8,14 %	10,30 %	43,87 %	26,33 %	46,05 %	32,39 %	55,20 %	36,39 %	12,88 %	21,2
27	40,04 %	16,41 %	29,12 %	30,56 %	14,54 %	5,49 %	45,51 %	38,11 %	33,22 %	46,26 %	60,02 %	37,81 %	18,07 %	17,6
28	40,07 %	18,90 %	32,88 %	22,98 %	10,68 %	7,38 %	46,90 %	30,40 %	39,36 %	46,20 %	41,64 %	50,76 %	15,17 %	16,6
30	29,03 %	20,31 %	26,34 %	26,12 %	12,45 %	5,90 %	46,34 %	23,25 %	47,97 %	39,11 %	60,89 %	37,64 %	15,61 %	18,8
31	31,40 %	22,54 %	28,18 %	24,56 %	9,70 %	1,05 %	50,74 %	21,67 %	53,23 %	45,25 %	65,35 %	28,35 %	12,32 %	22,0
32	28,33 %	26,95 %	28,14 %	24,83 %	7,93 %	2,69 %	55,56 %	22,12 %	55,75 %	44,25 %	53,78 %	42,22 %	15,79 %	16,6

Pienalueen tunnus	Asuinhuoneistojen keskipinta-ala (m2)	Toimihenkilöiden osuus kaikista ammatissa toimivista henkilöistä	Työntekijöiden osuus kaikista ammatissa toimivista henkilöistä	Korkeanasteen koulutuksen suorittaneiden osuus yli 14-vuotiaista	Yli 14-vuotiaiden yleissivistävän koulutuksen suorittaneiden osuus	1. pääkomponentin pisteet	2. pääkomponentin pisteet	3. pääkomponentin pisteet	4. pääkomponentin pisteet	Väestö
1	50,8	38,71 %	39,14 %	9,82 %	22,78 %	-0,233	0,118	0,298	0,022	786
2	49,6	32,30 %	37,63 %	14,62 %	35,25 %	0,593	0,748	0,890	1,246	1 545
3	49,0	38,42 %	30,82 %	14,23 %	37,63 %	0,881	0,978	0,006	1,681	7 044
4	56,5	39,49 %	32,18 %	13,73 %	36,35 %	0,168	1,633	1,153	0,008	4 397
5	65,4	39,13 %	23,60 %	6,64 %	26,55 %	0,904	1,059	-2,084	-3,141	251
6	49,8	39,57 %	29,47 %	14,23 %	35,02 %	0,853	1,126	-0,144	0,477	3 278
8	49,6	32,27 %	32,27 %	10,85 %	25,00 %	0,831	0,607	-0,220	-0,082	1 285
9	47,3	35,46 %	37,66 %	10,79 %	29,22 %	0,688	0,560	-0,023	0,746	4 164
10	43,0	27,37 %	38,70 %	4,75 %	20,72 %	1,513	-0,096	-0,536	0,197	2 631
11	43,7	18,87 %	61,51 %	1,18 %	10,33 %	-0,034	-1,040	1,149	-1,695	1 202
12	39,7	16,89 %	38,80 %	1,66 %	14,14 %	2,137	-0,491	-0,257	-0,660	809
14	45,2	28,90 %	38,82 %	10,88 %	28,72 %	0,817	0,455	1,063	0,297	2 440
15	72,1	49,45 %	22,19 %	19,33 %	56,78 %	0,084	3,434	1,225	-0,205	1 133
16	59,7	43,50 %	24,34 %	13,70 %	45,47 %	0,961	1,898	0,447	0,409	3 199
17	63,5	35,53 %	29,68 %	12,61 %	38,91 %	0,836	1,773	0,476	-0,822	2 363
18	71,5	49,75 %	23,37 %	20,48 %	51,15 %	-0,298	3,210	1,013	-0,663	950
19	68,2	38,99 %	29,04 %	13,85 %	46,93 %	0,369	2,861	1,115	-1,344	917
20	50,6	36,06 %	34,23 %	9,52 %	27,20 %	0,823	0,599	0,544	0,708	1 931
21	53,1	38,13 %	34,32 %	7,56 %	32,32 %	1,079	0,859	0,149	0,651	1 877
22	67,7	42,17 %	29,48 %	16,08 %	42,97 %	0,288	2,255	0,669	-0,503	1 768
23	59,8	29,91 %	36,50 %	10,09 %	33,07 %	1,225	0,961	-0,239	-0,020	1 648
24	53,7	30,87 %	34,83 %	8,71 %	28,67 %	1,252	0,676	0,155	0,003	1 623
25	46,5	32,78 %	34,24 %	7,92 %	27,90 %	1,472	0,334	-0,125	0,994	2 819
26	54,8	41,64 %	34,33 %	9,58 %	34,19 %	0,130	1,044	-0,259	-0,251	2 321
27	38,9	24,70 %	45,53 %	3,97 %	15,22 %	1,440	-0,746	-0,243	0,875	5 631
28	41,9	21,39 %	53,49 %	3,93 %	15,00 %	0,686	-0,786	0,508	0,969	1 545
30	54,9	19,21 %	50,44 %	3,23 %	9,74 %	0,295	-0,465	-0,123	-1,089	763
31	65,8	19,90 %	51,32 %	2,50 %	11,91 %	0,027	-0,389	-0,587	-0,849	763
32	52,2	16,07 %	56,38 %	1,99 %	10,55 %	-0,149	-0,964	0,367	-0,770	668

Pien-alueen tunnus	0-4-vuotiaiden osuus alle 15-vuotiaista	Alle 15-vuotiaiden osuus kaikista	20-39-vuotiaiden osuus kaikista	50-64-vuotiaiden osuus 15-64-vuotiaista	Yli 65-vuotiaiden osuus kaikista	Ruotsinkielisten osuus kaikista	Perheistä lapsiperheitä	Yhden hengen ruokakuntien osuus	3 ≤ hengen ruokakuntien osuus	Alle 15 000 mk vuodessa ansaitsevien ruokakuntien osuus	Omistus-asunnossa asuvien ruokakuntien osuus	Vuokra-asunnossa asuvien ruokakuntien osuus	Yksinhuoltajien osuus kaikista perheistä	Pinta-ala / Henkilö (m2)
34	30,88 %	13,85 %	30,75 %	29,19 %	10,79 %	2,65 %	43,09 %	35,81 %	40,00 %	51,16 %	46,98 %	52,56 %	9,76 %	20,0
35	35,68 %	15,63 %	29,39 %	30,72 %	11,23 %	4,81 %	43,52 %	34,98 %	39,53 %	47,83 %	47,08 %	49,50 %	13,29 %	19,4
36	31,46 %	19,60 %	35,42 %	27,05 %	7,64 %	3,59 %	44,09 %	21,98 %	47,34 %	33,82 %	52,57 %	42,54 %	10,86 %	19,6
38	28,85 %	14,81 %	24,50 %	30,40 %	13,96 %	1,71 %	37,36 %	33,33 %	39,33 %	48,00 %	58,67 %	40,67 %	9,89 %	18,6
39	42,24 %	28,33 %	39,85 %	16,14 %	4,81 %	8,20 %	62,76 %	15,58 %	59,35 %	23,38 %	77,27 %	21,30 %	7,61 %	22,5
40	25,45 %	21,15 %	30,38 %	24,30 %	3,65 %	5,19 %	50,00 %	6,75 %	71,17 %	23,93 %	71,78 %	25,77 %	6,76 %	22,8
43	36,44 %	20,63 %	34,62 %	23,39 %	6,12 %	3,15 %	48,41 %	24,04 %	52,40 %	42,79 %	58,92 %	38,38 %	10,83 %	21,4
44	37,75 %	22,42 %	32,64 %	24,77 %	5,71 %	5,27 %	49,81 %	17,45 %	56,07 %	35,51 %	63,24 %	34,27 %	11,41 %	22,5
45	44,57 %	33,28 %	43,15 %	10,29 %	3,17 %	7,19 %	69,68 %	7,76 %	70,66 %	24,74 %	55,26 %	43,68 %	8,76 %	18,8
46	28,05 %	28,89 %	33,12 %	14,43 %	3,64 %	4,58 %	65,31 %	9,30 %	71,83 %	20,75 %	84,79 %	13,71 %	10,10 %	19,3
47	29,38 %	17,55 %	27,38 %	26,35 %	14,63 %	4,23 %	49,94 %	21,71 %	51,20 %	31,41 %	79,23 %	18,08 %	11,40 %	20,1
48	33,49 %	20,85 %	26,86 %	26,31 %	12,02 %	4,06 %	49,12 %	28,44 %	45,70 %	40,03 %	32,98 %	64,21 %	23,06 %	16,1
49	21,74 %	15,31 %	22,78 %	31,59 %	22,41 %	4,22 %	58,99 %	46,44 %	33,33 %	56,78 %	0,27 %	90,76 %	45,16 %	12,4
51	29,16 %	22,50 %	31,18 %	23,16 %	9,22 %	3,30 %	54,71 %	29,22 %	49,32 %	35,86 %	39,52 %	49,91 %	10,92 %	19,8
52	35,05 %	24,14 %	33,66 %	19,29 %	5,55 %	3,44 %	57,66 %	20,69 %	55,17 %	34,17 %	55,17 %	39,71 %	15,46 %	17,9
53	25,42 %	22,96 %	29,57 %	25,84 %	7,78 %	4,67 %	48,48 %	22,99 %	55,17 %	40,23 %	49,43 %	42,53 %	9,09 %	19,9
55	51,14 %	33,26 %	47,35 %	5,10 %	0,87 %	2,28 %	75,10 %	8,74 %	73,08 %	21,33 %	91,26 %	5,24 %	4,67 %	20,2
57	41,00 %	33,19 %	42,66 %	8,46 %	2,56 %	1,37 %	76,23 %	11,61 %	71,72 %	23,22 %	75,86 %	22,30 %	8,57 %	19,8
58	28,57 %	15,41 %	27,83 %	29,16 %	8,02 %	1,89 %	38,04 %	23,39 %	49,60 %	37,10 %	60,08 %	36,69 %	9,78 %	19,3
61	39,20 %	26,69 %	36,72 %	15,79 %	11,70 %	2,80 %	62,22 %	28,12 %	50,88 %	26,63 %	53,51 %	44,38 %	9,23 %	20,9
62	37,10 %	16,92 %	30,98 %	25,62 %	12,05 %	2,01 %	44,35 %	39,32 %	32,62 %	49,90 %	39,74 %	58,60 %	15,92 %	17,3
63	39,24 %	27,51 %	36,07 %	17,56 %	6,66 %	1,79 %	62,65 %	24,30 %	53,20 %	35,94 %	51,07 %	46,47 %	9,84 %	19,4
64	33,75 %	22,99 %	35,06 %	21,14 %	6,32 %	0,86 %	53,06 %	13,04 %	62,61 %	29,57 %	63,48 %	36,52 %	6,12 %	20,2
65	34,12 %	25,53 %	31,23 %	18,99 %	3,30 %	2,10 %	63,16 %	8,74 %	72,82 %	24,27 %	54,37 %	19,42 %	6,32 %	15,8
66	39,94 %	18,09 %	30,85 %	28,71 %	11,35 %	2,34 %	46,30 %	40,47 %	31,88 %	53,41 %	28,26 %	69,55 %	19,87 %	16,8
67	17,47 %	21,64 %	27,23 %	24,09 %	4,44 %	1,70 %	49,71 %	15,21 %	63,47 %	27,77 %	87,09 %	11,09 %	11,79 %	16,9
68	50,41 %	21,45 %	47,52 %	16,11 %	3,72 %	1,42 %	53,80 %	30,51 %	41,95 %	51,69 %	22,05 %	59,06 %	15,19 %	17,1
69	37,17 %	19,90 %	32,37 %	27,23 %	10,64 %	1,43 %	53,48 %	43,52 %	34,67 %	50,05 %	35,51 %	60,86 %	18,89 %	16,2
70	28,69 %	21,29 %	29,84 %	24,01 %	8,20 %	0,52 %	49,69 %	22,38 %	53,33 %	38,10 %	51,43 %	40,95 %	10,43 %	21,1
71	36,49 %	20,61 %	30,08 %	27,73 %	8,08 %	0,56 %	51,52 %	18,80 %	50,38 %	43,61 %	51,13 %	45,11 %	10,10 %	18,1
72	25,00 %	17,14 %	30,00 %	19,33 %	11,43 %	0,48 %	42,31 %	28,95 %	44,74 %	42,11 %	56,58 %	40,79 %	7,69 %	16,6

Pien- alueen tunnus	Asuinhuo- neistojen keskipinta- ala (m ²)	Toimihenkilöi- den osuus kaikista ammattissa toimivista henkilöistä	Työntekijöi- den osuus kaikista ammattissa toimivista henkilöistä	Korkeanas- teen koulutuksen suorittaneiden osuus yli 14- vuotiaista	Yli 14-vuotiaiden yleissivistävän koulutuksen suorittaneiden osuus	1. pääkompo- nentin pisteet	2. pääkompo- nentin pisteet	3. pääkompo- nentin pisteet	4. pääkompo- nentin pisteet	Väestö
34	52,5	21,31 %	54,55 %	2,33 %	13,66 %	0,852	-0,695	0,008	-0,143	491
35	48,3	20,92 %	50,19 %	3,88 %	16,46 %	0,927	-0,541	0,153	0,098	1 184
36	54,9	29,72 %	49,03 %	3,62 %	16,12 %	0,060	-0,206	-0,354	-0,097	1 087
38	43,8	14,11 %	51,04 %	1,32 %	11,35 %	1,286	-1,095	-0,552	-0,552	351
39	66,7	51,40 %	32,16 %	15,63 %	37,78 %	-1,026	1,614	-1,117	1,102	2 206
40	75,7	37,06 %	49,84 %	7,60 %	25,58 %	-1,194	0,936	-1,035	-1,916	520
43	67,1	27,00 %	52,23 %	6,48 %	20,75 %	-0,150	0,074	-0,344	0,071	572
44	65,3	33,97 %	42,23 %	7,81 %	24,32 %	-0,367	0,598	-0,501	-0,167	910
45	61,6	43,25 %	42,70 %	7,29 %	25,91 %	-1,650	0,560	0,047	1,445	2 461
46	64,1	43,75 %	43,64 %	6,77 %	25,80 %	-1,342	0,555	-1,264	-0,608	3 493
47	54,6	32,43 %	34,09 %	6,04 %	21,45 %	0,434	0,203	-1,375	-0,674	3 123
48	41,7	21,51 %	47,33 %	2,28 %	15,96 %	0,346	-0,685	1,396	-0,377	2 978
49	29,7	12,79 %	31,49 %	0,86 %	9,91 %	1,197	-1,089	3,909	-1,276	1 352
51	55,3	34,82 %	41,49 %	5,60 %	18,13 %	-0,232	0,116	0,357	-0,410	3 124
52	50,4	34,08 %	47,35 %	5,53 %	21,00 %	-0,374	-0,182	0,034	0,393	2 647
53	61,1	16,67 %	62,00 %	1,98 %	21,11 %	-0,298	-0,372	0,085	-1,308	257
55	65,6	43,17 %	48,91 %	6,01 %	21,07 %	-1,444	0,076	-2,014	2,732	923
57	65,1	43,34 %	46,64 %	7,61 %	23,56 %	-1,589	0,300	-0,970	1,433	2 778
58	54,5	17,07 %	60,00 %	0,73 %	7,31 %	0,442	-0,897	-0,721	-0,993	636
61	56,8	36,04 %	36,15 %	11,72 %	27,82 %	-0,476	0,615	-0,111	1,024	3 001
62	39,7	17,73 %	53,56 %	2,84 %	13,05 %	1,119	-1,130	0,594	0,860	3 138
63	55,3	36,48 %	43,83 %	7,75 %	23,05 %	-0,526	0,068	0,065	1,019	3 529
64	64,9	29,53 %	52,85 %	1,82 %	10,77 %	-0,661	-0,321	-0,845	-0,223	348
65	52,4	30,81 %	57,58 %	1,56 %	8,40 %	-0,952	-0,806	-0,832	-0,135	333
66	38,5	19,68 %	51,19 %	3,65 %	15,88 %	1,085	-1,003	1,341	0,987	1 841
67	52,9	28,72 %	56,04 %	2,51 %	14,63 %	-0,294	-0,621	-1,543	-1,647	1 825
68	47,0	14,95 %	33,70 %	11,06 %	44,83 %	0,255	-0,149	1,122	3,399	564
69	37,4	17,90 %	55,86 %	2,60 %	12,31 %	0,955	-1,299	0,996	1,068	2 311
70	61,9	22,35 %	54,15 %	3,05 %	12,11 %	-0,214	-0,381	-0,181	-0,909	573
71	50,7	11,87 %	64,84 %	1,38 %	10,53 %	0,228	-1,231	-0,088	0,008	359
72	47,6	4,80 %	58,40 %	0,56 %	8,25 %	0,618	-1,483	-0,487	-0,344	210

Pienalueen tunnus	0-4-vuotiaiden osuus alle 15-vuotiaista	Alle 15-vuotiaiden osuus kaikista	20-39-vuotiaiden osuus kaikista	50-64-vuotiaiden osuus 15-64-vuotiaista	Yli 65-vuotiaiden osuus kaikista	Ruotsinkielisten osuus kaikista	Perheistä lapsiperheitä	Yhden hengen ruokakuntien osuus	3 ≤ hengen ruokakuntien osuus	Alle 15 000 mk vuodessa ansaitsevien ruokakuntien osuus	Omistus-asunnossa asuvien ruokakuntien osuus	Vuokra-asunnossa asuvien ruokakuntien osuus	Yksinhuoltajien osuus kaikista perheistä	Pinta-ala / Henkilö (m2)
75	50,00 %	35,69 %	40,74 %	8,99 %	0,67 %	0,00 %	72,15 %	8,05 %	74,71 %	35,63 %	43,68 %	51,72 %	11,39 %	18,1
76	37,50 %	23,08 %	35,10 %	20,57 %	9,13 %	2,88 %	50,82 %	15,28 %	56,94 %	34,72 %	48,61 %	44,44 %	14,75 %	17,0
77	28,00 %	22,83 %	32,65 %	19,23 %	5,94 %	1,37 %	58,41 %	24,68 %	55,06 %	45,57 %	27,22 %	53,80 %	13,27 %	18,1
78	25,86 %	17,72 %	29,74 %	27,34 %	9,27 %	1,83 %	44,69 %	27,06 %	46,65 %	40,98 %	60,82 %	31,70 %	10,62 %	19,6
79	24,38 %	24,79 %	32,06 %	21,06 %	4,74 %	1,07 %	60,40 %	15,63 %	62,53 %	28,97 %	61,61 %	34,25 %	7,42 %	17,5
80	34,91 %	25,00 %	34,45 %	18,85 %	3,64 %	2,36 %	60,33 %	13,06 %	64,17 %	27,22 %	70,56 %	27,50 %	6,89 %	21,6
81	33,82 %	24,26 %	34,84 %	19,64 %	4,93 %	1,99 %	57,51 %	23,32 %	52,91 %	32,66 %	60,54 %	37,22 %	11,94 %	18,7
82	34,94 %	20,90 %	35,43 %	22,50 %	6,76 %	1,27 %	52,86 %	33,55 %	46,55 %	41,78 %	47,04 %	50,82 %	10,68 %	18,2
83	40,89 %	24,21 %	37,66 %	12,52 %	15,24 %	0,93 %	64,76 %	20,38 %	60,90 %	20,85 %	74,17 %	22,04 %	5,12 %	20,9
84	32,90 %	19,18 %	29,08 %	29,50 %	12,00 %	0,87 %	43,91 %	30,06 %	38,99 %	50,00 %	47,02 %	50,00 %	14,35 %	17,1
85	38,67 %	27,17 %	43,12 %	13,99 %	2,90 %	0,36 %	64,63 %	15,46 %	62,89 %	27,84 %	83,51 %	15,46 %	10,98 %	20,2
87	35,40 %	24,51 %	34,92 %	23,48 %	4,34 %	1,30 %	60,80 %	22,75 %	56,29 %	36,53 %	60,48 %	38,32 %	7,20 %	20,6
88	25,00 %	22,66 %	32,01 %	23,08 %	7,37 %	1,98 %	52,48 %	20,00 %	55,38 %	43,08 %	51,54 %	45,38 %	12,87 %	16,6
89	35,76 %	25,59 %	38,31 %	19,63 %	4,75 %	3,33 %	56,39 %	19,78 %	54,40 %	29,37 %	68,78 %	27,82 %	7,86 %	22,4
90	34,35 %	21,91 %	27,93 %	23,99 %	7,69 %	1,00 %	56,02 %	23,42 %	55,86 %	36,04 %	52,25 %	43,24 %	10,84 %	19,5
91	34,07 %	17,50 %	36,92 %	27,84 %	7,88 %	0,58 %	42,11 %	26,09 %	46,38 %	42,51 %	55,56 %	42,51 %	12,50 %	20,9
92	37,01 %	15,25 %	31,78 %	25,96 %	9,60 %	1,49 %	46,75 %	34,87 %	40,42 %	45,50 %	49,65 %	49,88 %	12,88 %	19,0
93	33,91 %	18,97 %	27,69 %	26,83 %	10,07 %	2,54 %	47,68 %	29,52 %	44,41 %	41,42 %	53,22 %	38,06 %	12,75 %	16,5
94	40,50 %	15,53 %	27,47 %	28,82 %	11,42 %	1,54 %	44,08 %	29,50 %	42,55 %	48,14 %	52,80 %	41,61 %	14,22 %	17,3
95	27,59 %	20,32 %	29,07 %	24,75 %	8,23 %	4,03 %	46,25 %	21,70 %	48,11 %	40,09 %	66,51 %	28,77 %	10,00 %	24,0
96	31,93 %	22,50 %	34,59 %	21,30 %	2,08 %	2,08 %	52,00 %	10,59 %	68,24 %	28,24 %	51,18 %	45,29 %	6,67 %	18,8
97	24,53 %	20,06 %	26,48 %	25,49 %	10,06 %	4,39 %	51,06 %	27,91 %	45,98 %	37,15 %	87,88 %	9,71 %	14,07 %	18,5
99	36,89 %	28,32 %	37,92 %	14,15 %	3,81 %	2,87 %	64,03 %	14,11 %	63,28 %	28,07 %	74,20 %	20,64 %	7,19 %	18,4
100	40,00 %	45,68 %	35,70 %	5,75 %	0,98 %	2,02 %	88,48 %	1,20 %	92,77 %	30,42 %	3,01 %	86,14 %	11,82 %	15,9
102	25,53 %	37,69 %	29,59 %	12,96 %	1,68 %	1,28 %	72,79 %	4,64 %	85,76 %	22,85 %	48,34 %	50,99 %	10,60 %	17,0
103	36,55 %	43,55 %	34,59 %	9,33 %	2,76 %	2,94 %	81,79 %	10,60 %	76,63 %	34,94 %	1,20 %	96,87 %	16,58 %	15,1
105	29,22 %	28,79 %	33,82 %	17,55 %	1,04 %	3,21 %	62,63 %	18,85 %	65,57 %	26,78 %	12,81 %	19,50 %	6,73 %	17,3
106	39,45 %	34,45 %	39,03 %	10,71 %	1,48 %	2,02 %	73,40 %	9,43 %	78,30 %	23,58 %	20,28 %	15,57 %	4,79 %	16,3
108	25,00 %	16,11 %	26,17 %	32,60 %	7,72 %	2,68 %	40,35 %	54,68 %	32,37 %	53,24 %	25,51 %	59,18 %	14,04 %	20,2
109	26,63 %	26,27 %	30,70 %	18,36 %	5,49 %	0,45 %	61,24 %	14,84 %	63,06 %	32,90 %	64,03 %	29,84 %	9,88 %	17,6
110	28,25 %	28,48 %	32,01 %	18,33 %	5,42 %	0,63 %	63,01 %	8,36 %	71,21 %	33,75 %	75,54 %	21,98 %	9,25 %	18,8

Pienalueen tunnus	Asuinhuoneistojen keskipinta-ala (m2)	Toimihenkilöiden osuus kaikista ammatissa toimivista henkilöistä	Työntekijöiden osuus kaikista ammatissa toimivista henkilöistä	Korkeanasteen koulutuksen suorittaneiden osuus yli 14-vuotiaista	Yli 14-vuotiaiden yleissivistävän koulutuksen suorittaneiden osuus	1. pääkomponentin pisteet	2. pääkomponentin pisteet	3. pääkomponentin pisteet	4. pääkomponentin pisteet	Väestö
75	67,0	27,63 %	63,16 %	4,98 %	17,89 %	-1,788	-0,431	0,715	1,560	297
76	50,5	26,83 %	52,03 %	2,42 %	17,28 %	-0,227	-0,572	0,125	0,455	208
77	51,9	25,68 %	56,03 %	4,31 %	15,29 %	-0,452	-0,589	0,987	-0,260	438
78	50,8	23,27 %	53,60 %	4,58 %	15,36 %	0,476	-0,556	-0,684	-0,620	982
79	57,5	24,42 %	61,25 %	1,79 %	15,04 %	-0,801	-0,667	-0,536	-0,877	1 307
80	70,1	29,75 %	56,39 %	3,64 %	17,52 %	-1,012	0,031	-0,962	-0,303	1 100
81	56,0	32,78 %	51,42 %	6,15 %	21,23 %	-0,424	-0,153	-0,330	0,355	3 668
82	49,4	23,14 %	55,73 %	4,15 %	15,63 %	0,200	-0,766	0,127	0,770	1 493
83	59,9	34,05 %	37,13 %	2,60 %	18,05 %	-0,402	-0,023	-1,502	1,145	1 293
84	43,4	16,05 %	54,16 %	0,60 %	7,62 %	0,944	-1,310	0,182	0,083	808
85	61,4	34,13 %	55,09 %	1,94 %	12,37 %	-0,776	-0,491	-1,499	1,305	276
87	62,3	26,36 %	55,43 %	2,82 %	13,45 %	-0,471	-0,423	-0,514	0,181	461
88	47,9	15,28 %	63,43 %	1,43 %	6,52 %	-0,086	-1,253	0,173	-0,589	353
89	63,3	45,76 %	35,99 %	11,74 %	29,69 %	-0,635	0,951	-0,978	0,637	1 770
90	53,8	24,08 %	54,11 %	3,77 %	18,53 %	-0,169	-0,451	-0,050	-0,335	598
91	58,3	26,04 %	51,18 %	4,14 %	12,75 %	0,372	-0,413	-0,431	0,281	520
92	49,5	24,30 %	49,48 %	2,53 %	17,09 %	0,765	-0,673	-0,025	0,600	1 010
93	42,6	23,10 %	54,09 %	2,32 %	15,04 %	0,677	-0,964	-0,241	0,122	2 752
94	43,4	20,50 %	51,84 %	1,95 %	16,72 %	1,073	-1,017	-0,199	0,590	779
95	69,4	38,28 %	38,58 %	11,11 %	30,30 %	-0,168	1,046	-0,730	-1,077	571
96	62,7	25,58 %	62,79 %	1,67 %	16,11 %	-1,008	-0,414	-0,230	-0,573	529
97	47,0	29,72 %	47,11 %	2,65 %	17,57 %	0,625	-0,507	-1,502	-0,677	3 739
99	60,1	34,61 %	50,40 %	4,51 %	17,99 %	-0,889	-0,213	-1,148	0,793	2 020
100	69,8	21,63 %	70,93 %	1,48 %	9,16 %	-3,296	-0,572	2,998	-0,346	1 434
102	71,3	26,49 %	62,99 %	2,97 %	15,95 %	-2,472	-0,176	0,832	-1,792	1 247
103	58,1	21,49 %	64,33 %	0,97 %	6,45 %	-2,533	-0,781	3,370	-0,249	1 596
105	57,4	27,90 %	68,03 %	4,27 %	17,94 %	-1,364	-0,409	0,321	-0,460	1 153
106	59,7	52,51 %	40,50 %	7,21 %	22,87 %	-1,911	0,362	-0,067	1,030	743
108	54,8	16,34 %	53,96 %	2,34 %	12,86 %	0,905	-0,636	0,983	-0,992	298
109	60,0	15,63 %	65,77 %	1,33 %	11,27 %	-0,777	-0,959	-0,461	-0,864	1 987
110	68,4	17,41 %	59,15 %	2,54 %	5,95 %	-1,031	-0,713	-0,879	-0,945	1 106

Liite 5.

Vuoden 1990 pääkomponenttianalysissä käytetyt tilastot, pienaluekohtaiset pääkomponenttipisteet ja väkiluku.

Pienalueen nimi ja tunnus	Ylempien toimihenkilöiden osuus kaikista ammatissa toimivista	Työntekijöiden osuus kaikista ammatissa toimivista	0-14-vuotiaiden osuus kaikista	15-74-vuotiaiden osuus kaikista	Omistus-asuntojen osuus kaikista asunnoista	Arava-vuokra-asuntojen osuus kaikista asunnoista	Yhden hengen asuntokuntien osuus kaikista	3 ≤ hengen asuntokuntien osuus kaikista	Vain perusteen koulutuksen suorittaneiden osuus kaikista yli 15-vuotiaista	Vähintään ylempään keskiasteen koulutuksen suorittaneiden osuus yli 15-vuotiaista	Korkeakoulutettujen osuus kaikista yli 15-vuotiaista
RAUHANKATU VII 001	21,01 %	30,61 %	5,65 %	77,19 %	62,06 %	0,93 %	64,27 %	5,25 %	49,26 %	18,81 %	15,01 %
URSININKATU PO VII 002	19,33 %	26,89 %	4,69 %	80,42 %	54,67 %	0,00 %	64,18 %	5,62 %	47,23 %	20,44 %	14,70 %
URSININKATU ET VII 003	27,97 %	21,07 %	6,93 %	77,82 %	64,34 %	0,00 %	51,58 %	6,41 %	39,85 %	27,19 %	20,67 %
KRISTIINANKATU ET VII 004	24,15 %	28,08 %	6,82 %	80,22 %	46,15 %	0,00 %	58,59 %	8,46 %	38,80 %	24,89 %	19,62 %
KRISTIINANKATU PO VII 005	26,27 %	21,98 %	7,57 %	76,95 %	58,23 %	0,00 %	55,13 %	6,98 %	40,30 %	23,17 %	22,42 %
PUOLALANMÄKI VII 006	30,41 %	22,85 %	9,08 %	79,28 %	60,79 %	0,00 %	58,09 %	8,33 %	33,40 %	23,10 %	26,74 %
TUUREPORI VI 007	26,15 %	20,72 %	8,27 %	79,04 %	60,29 %	0,00 %	55,84 %	8,48 %	36,05 %	24,63 %	22,69 %
KAUPPATORI VI 008	22,67 %	22,39 %	5,17 %	78,91 %	46,05 %	0,00 %	62,31 %	5,71 %	40,90 %	25,06 %	18,81 %
VERKATEHDAS VI 009	23,81 %	24,73 %	7,77 %	78,93 %	50,55 %	0,00 %	59,42 %	7,43 %	41,57 %	20,69 %	21,44 %
VATSELANTIE, NUMMI 010	34,66 %	23,48 %	12,67 %	80,34 %	42,16 %	2,32 %	50,78 %	10,04 %	33,21 %	25,77 %	26,51 %
SIRKALA I 011	31,82 %	21,44 %	7,61 %	80,53 %	56,79 %	0,00 %	60,68 %	6,79 %	37,21 %	23,21 %	24,87 %
VARTIOVUORI II 013	27,69 %	22,91 %	8,01 %	81,73 %	46,63 %	10,00 %	51,71 %	8,64 %	39,99 %	22,19 %	22,65 %
SAMPPALINNA III 014	25,56 %	23,71 %	6,03 %	80,53 %	64,80 %	0,00 %	61,24 %	6,76 %	40,47 %	21,64 %	20,48 %
URHEILUPIISTO III 015	22,90 %	25,42 %	6,24 %	82,48 %	69,06 %	2,76 %	53,03 %	7,03 %	46,88 %	17,85 %	18,48 %
MARTTI 016	20,03 %	30,49 %	9,40 %	79,13 %	68,80 %	2,81 %	57,79 %	8,11 %	47,26 %	20,07 %	13,71 %
WÄRTSILÄ V 017	12,81 %	41,40 %	14,50 %	78,82 %	49,09 %	12,21 %	50,14 %	11,54 %	57,82 %	14,03 %	7,10 %
VEISTÄMÖNTORI IX 018	15,45 %	43,17 %	10,20 %	84,51 %	38,51 %	16,52 %	58,73 %	7,81 %	45,99 %	17,78 %	10,03 %
KAKOLA VIII 019	15,69 %	33,66 %	8,66 %	78,73 %	52,12 %	6,74 %	56,08 %	6,87 %	49,26 %	18,95 %	11,68 %
PORT ARTHUR VIII 020	15,85 %	34,82 %	10,87 %	79,86 %	70,57 %	1,11 %	54,36 %	8,91 %	46,82 %	19,37 %	12,01 %
ISO-HEIKKILÄ LÄ 021	8,75 %	48,28 %	6,28 %	81,70 %	83,15 %	0,00 %	55,30 %	7,68 %	62,80 %	12,52 %	5,77 %
RATAPIHA 025	5,17 %	56,90 %	13,93 %	82,09 %	20,78 %	15,58 %	49,07 %	11,44 %	57,23 %	15,61 %	5,20 %
POHJOLA 027	16,18 %	40,39 %	12,29 %	80,90 %	63,49 %	7,47 %	49,94 %	11,09 %	49,96 %	17,52 %	9,52 %
KÄHÄRI ET 028	18,12 %	32,25 %	13,12 %	80,85 %	82,14 %	0,00 %	24,37 %	15,96 %	50,20 %	17,14 %	11,63 %
RAUNISTULA ET 029	11,90 %	43,75 %	13,61 %	81,85 %	49,88 %	0,00 %	50,15 %	12,48 %	55,16 %	15,01 %	6,94 %
MÄNTYMÄKI 034	13,81 %	45,64 %	14,28 %	76,76 %	32,87 %	25,62 %	47,61 %	11,74 %	60,27 %	12,04 %	8,44 %
VÄHÄ-HEIKKILÄ IT 035	16,14 %	35,45 %	16,35 %	73,51 %	67,36 %	0,00 %	36,18 %	14,97 %	50,30 %	17,73 %	13,03 %
KORPPOLAISMÄKI 037	22,63 %	26,84 %	18,18 %	76,74 %	79,25 %	0,00 %	26,00 %	17,11 %	46,41 %	16,34 %	15,36 %
LAUTTARANTA-PIKIS. 041	16,78 %	31,21 %	17,04 %	77,57 %	80,00 %	0,00 %	23,79 %	17,22 %	48,22 %	17,40 %	12,58 %

Pienalueen nimi ja tunnus	Tulot per tulonsaaja	Lapsiperheiden osuus kaikista perheistä	Yksinhuoltajaperheiden osuus lapsiperheistä	1-2 huoneen asuntojen osuus kaikista	4 ≤ huoneen asuntojen osuus kaikista	Työttömyysaste	1. pääkomponentin pisteet	2. pääkomponentin pisteet	3. pääkomponentin pisteet	Väestö
RAUHANKATU VII 001	81810,85	15,46 %	38,96 %	53,30 %	20,72 %	5,89 %	-1,478	0,209	0,381	2231
URSININKATU PO VII 002	83161,09	13,22 %	51,67 %	50,21 %	24,22 %	6,30 %	-1,585	0,362	0,553	2048
URSININKATU ET VII 003	107845,19	12,80 %	57,14 %	32,20 %	31,23 %	4,98 %	-0,972	1,893	0,379	577
KRISTIINANKATU ET VII 004	93863,56	22,03 %	41,03 %	44,63 %	31,26 %	6,56 %	-0,983	1,278	0,666	733
KRISTIINANKATU PO VII 005	95330,02	16,29 %	50,00 %	35,47 %	40,63 %	6,97 %	-0,890	1,487	0,589	859
PUOLALANMÄKI VII 006	100709,12	26,09 %	27,27 %	51,55 %	25,71 %	5,33 %	-0,896	1,933	0,284	1057
TUUREPORI VI 007	99467,68	23,01 %	23,08 %	40,96 %	32,02 %	6,54 %	-0,832	1,655	0,196	1403
KAUPPATORI VI 008	91010,23	15,02 %	40,79 %	49,79 %	33,14 %	5,71 %	-1,252	1,259	0,598	2243
VERKATEHDAS VI 009	98865,01	19,48 %	34,62 %	51,30 %	27,56 %	5,86 %	-1,135	1,170	0,360	1158
VATSELANTIE, NUMMI 010	86974,80	28,66 %	29,55 %	56,00 %	24,10 %	4,47 %	-0,624	2,006	0,777	1231
SIRKKALA I 011	89532,73	18,57 %	32,29 %	49,31 %	22,31 %	5,19 %	-1,252	1,631	0,351	4361
VARTIOVUORI II 013	97565,39	21,05 %	25,63 %	42,53 %	29,65 %	4,43 %	-0,913	1,350	0,265	2846
SAMPPALINNA III 014	86275,92	17,35 %	28,09 %	48,51 %	22,97 %	4,98 %	-1,363	1,003	0,065	2188
URHEILUPIISTO III 015	89459,36	16,03 %	34,78 %	33,33 %	31,04 %	7,77 %	-1,357	0,381	-0,042	1010
MARTTI 016	80501,87	22,46 %	31,56 %	54,10 %	18,81 %	5,89 %	-1,152	0,174	0,291	4010
WÄRTSILÄ V 017	74026,61	33,43 %	23,21 %	50,33 %	14,99 %	7,54 %	-0,653	-1,175	0,660	1317
VEISTÄMÖNTORI IX 018	82336,08	25,00 %	38,78 %	67,26 %	12,04 %	9,31 %	-1,258	-0,376	1,370	833
KAKOLA VIII 019	81907,75	18,37 %	33,33 %	39,81 %	24,82 %	6,54 %	-1,063	-0,144	0,509	1340
PORT ARTHUR VIII 020	80844,99	24,81 %	26,41 %	59,16 %	18,75 %	7,15 %	-1,086	-0,126	0,284	3614
ISO-HEIKKILÄ LÄ 021	73508,31	15,57 %	25,88 %	49,45 %	16,48 %	6,42 %	-1,754	-1,878	-0,529	2071
RATAPIHA 025	80439,03	30,00 %	53,33 %	41,86 %	16,28 %	3,45 %	-0,605	-1,408	1,095	201
POHJOLA 027	80669,91	28,21 %	26,36 %	63,70 %	14,91 %	7,89 %	-0,949	-0,520	0,530	1497
KÄHÄRI ET 028	88320,81	27,07 %	4,08 %	22,67 %	61,13 %	6,16 %	-0,149	-0,399	-1,081	564
RAUNISTULA ET 029	77122,46	30,00 %	17,78 %	58,38 %	23,30 %	8,93 %	-0,935	-1,178	0,296	617
MÄNTYMÄKI 034	72552,91	27,38 %	45,76 %	56,95 %	22,84 %	7,27 %	-0,491	-1,215	1,510	1618
VÄHÄ-HEIKKILÄ IT 035	87802,78	35,81 %	24,68 %	35,36 %	48,02 %	5,19 %	0,194	-0,069	-0,056	789
KORPPOLAISMÄKI 037	89378,90	42,06 %	11,11 %	17,74 %	65,16 %	7,37 %	0,526	0,204	-0,554	374
LAUTTARANTA-PIKIS. 041	94834,49	36,84 %	6,35 %	13,92 %	65,40 %	4,03 %	0,462	-0,078	-1,070	575

Pienalueen nimi ja tunnus	Ylempien toimihenkilöiden osuus kaikista ammatissa toimivista	Työntekijöiden osuus kaikista ammatissa toimivista	0-14-vuotiaiden osuus kaikista	15-74-vuotiaiden osuus kaikista	Omistus-asuntojen osuus kaikista asunnoista	Aravavuokra-asuntojen osuus kaikista asunnoista	Yhden hengen asuntokuntien osuus kaikista	3 ≤ hengen asuntokuntien osuus kaikista	Vain perusteen koulutuksen suorittaneiden osuus kaikista yli 15-vuotiaista	Vähintään ylempään keskiasteen koulutuksen suorittaneiden osuus yli 15-vuotiaista	Korkeakoulutettujen osuus kaikista yli 15-vuotiaista
ORINIEMI 043	14,52 %	26,61 %	23,58 %	71,95 %	83,91 %	0,00 %	12,20 %	20,33 %	46,81 %	19,15 %	11,70 %
MOIKOINEN 046	22,32 %	24,69 %	30,94 %	68,27 %	90,72 %	1,10 %	9,97 %	21,76 %	34,67 %	22,04 %	19,24 %
SATAVA-KAKSKERTA 048	16,00 %	26,61 %	17,08 %	79,25 %	86,71 %	0,00 %	24,28 %	16,07 %	48,12 %	18,54 %	13,20 %
PUISTOMÄKI 050	21,60 %	27,53 %	16,36 %	77,02 %	67,91 %	0,93 %	28,40 %	15,60 %	43,48 %	21,74 %	15,61 %
UITTAMO 051	24,63 %	24,14 %	15,79 %	79,06 %	84,94 %	0,00 %	35,04 %	14,20 %	39,94 %	21,19 %	18,67 %
ISPOINEN 052	25,00 %	17,86 %	18,95 %	76,42 %	94,41 %	0,00 %	14,29 %	17,26 %	46,49 %	19,48 %	18,96 %
KATARIINA 053	28,87 %	20,50 %	26,67 %	70,22 %	39,56 %	25,64 %	28,34 %	15,33 %	31,52 %	20,61 %	24,24 %
ILPOINEN 054	21,04 %	29,38 %	8,50 %	81,22 %	78,91 %	2,48 %	47,59 %	9,66 %	48,84 %	17,35 %	16,81 %
LUOLAVUORI LÄ 055	15,70 %	36,54 %	17,30 %	79,39 %	47,77 %	18,60 %	31,43 %	15,74 %	44,53 %	18,22 %	12,28 %
LUOLAVUORI IT 056	19,51 %	31,22 %	13,05 %	80,03 %	69,58 %	6,85 %	35,81 %	12,07 %	47,83 %	18,02 %	13,63 %
PELTOLA 057	23,76 %	27,90 %	10,81 %	77,99 %	82,46 %	0,00 %	36,41 %	12,72 %	48,79 %	18,12 %	18,69 %
VASARAMÄKI 058	18,80 %	32,28 %	11,36 %	77,39 %	32,19 %	23,13 %	53,65 %	10,62 %	53,11 %	15,13 %	12,87 %
HARITTU 059	12,31 %	34,52 %	30,96 %	68,71 %	42,39 %	26,02 %	24,46 %	18,59 %	33,51 %	23,41 %	12,08 %
LÄNSI-KOIVULA 060	25,55 %	24,91 %	23,73 %	74,38 %	59,46 %	18,01 %	27,46 %	17,84 %	36,72 %	21,35 %	20,25 %
HUHKOLA 062	13,33 %	36,83 %	32,08 %	67,48 %	91,07 %	2,88 %	5,14 %	21,59 %	40,54 %	21,36 %	10,30 %
PÄÄSKYVUORI 064	18,62 %	30,80 %	16,70 %	80,25 %	85,94 %	0,00 %	27,56 %	16,17 %	43,94 %	20,41 %	14,25 %
ASUIN LAUSTE 065	6,84 %	47,45 %	20,16 %	77,52 %	37,15 %	28,58 %	31,82 %	16,26 %	52,58 %	14,23 %	5,22 %
VAALA 066	14,17 %	32,22 %	30,67 %	68,23 %	54,00 %	19,00 %	9,65 %	20,80 %	43,45 %	16,07 %	11,11 %
VARISSUO 067	7,81 %	45,10 %	24,33 %	72,45 %	39,04 %	28,40 %	34,94 %	16,66 %	52,94 %	13,92 %	5,91 %
TEOLLISUUS-ITÄHARJU 068	15,61 %	31,21 %	16,36 %	80,00 %	76,92 %	0,00 %	22,05 %	17,88 %	45,65 %	22,46 %	13,04 %
ASUIN ITÄHARJU 069	21,20 %	32,67 %	15,81 %	80,32 %	70,33 %	5,72 %	29,26 %	14,93 %	46,06 %	17,48 %	16,43 %
KURALA 070	21,17 %	30,34 %	13,18 %	77,11 %	65,43 %	11,15 %	42,59 %	12,75 %	48,41 %	16,76 %	15,79 %
NUMMENMÄKI 072	21,47 %	31,89 %	15,05 %	80,29 %	73,49 %	0,00 %	38,52 %	13,93 %	46,41 %	16,33 %	16,58 %
PIKKUMETSÄ 073	15,71 %	40,85 %	8,55 %	84,87 %	43,88 %	22,06 %	59,88 %	8,48 %	49,80 %	14,55 %	11,99 %
KUUUVUORI 074	21,63 %	31,91 %	14,25 %	79,86 %	45,12 %	0,00 %	39,77 %	12,57 %	46,44 %	18,73 %	15,17 %
VIRUSMÄKI-RAUNISTULA 076	10,22 %	37,70 %	14,82 %	79,22 %	55,34 %	13,15 %	41,49 %	13,29 %	52,80 %	14,20 %	9,60 %
KASTU ET 077	10,70 %	40,11 %	7,98 %	80,85 %	73,06 %	0,00 %	50,23 %	9,31 %	52,60 %	13,29 %	7,80 %
ASUIN RÄNTÄMÄKI 079	19,77 %	31,56 %	19,58 %	77,80 %	60,48 %	17,04 %	16,15 %	17,89 %	40,11 %	22,93 %	14,24 %
HALINEN 081	8,48 %	40,40 %	28,57 %	70,91 %	5,04 %	39,57 %	23,81 %	14,49 %	36,67 %	27,68 %	8,70 %
KASTU PO 082	16,98 %	32,64 %	10,26 %	82,45 %	80,33 %	0,00 %	35,18 %	12,64 %	52,34 %	17,22 %	11,93 %
KAERLA IT 083	12,70 %	39,29 %	14,37 %	80,54 %	58,09 %	16,73 %	28,89 %	14,27 %	57,93 %	11,77 %	8,16 %
IMPIVAARA-KAERLA 085	15,20 %	38,60 %	15,72 %	80,82 %	82,45 %	4,57 %	21,16 %	16,87 %	47,75 %	18,07 %	9,96 %

Pienalueen nimi ja tunnus	Tulot per tulonsaaja	Lapsiperheiden osuus kaikista perheistä	Yksinhuoltajaperheiden osuus lapsiperheistä	1-2 huoneen asuntojen osuus kaikista	4 ≤ huoneen asuntojen osuus kaikista	Työttömyysaste	1. pääkomponentin pisteet	2. pääkomponentin pisteet	3. pääkomponentin pisteet	Väestö
ORINIEMI 043	89060,32	43,84 %	3,13 %	6,41 %	80,77 %	1,61 %	1,439	0,113	-1,098	246
MOIKOINEN 046	97041,37	65,88 %	6,93 %	5,46 %	83,28 %	3,04 %	2,417	1,418	-0,447	2017
SATAVA-KAKSKERTA 048	98708,03	38,02 %	10,92 %	10,19 %	72,99 %	5,22 %	0,414	0,085	-1,125	1060
PUISTOMÄKI 050	86529,00	31,69 %	12,07 %	18,99 %	58,23 %	5,57 %	0,328	0,536	-0,331	605
UITTAMO 051	94505,03	33,65 %	18,37 %	21,24 %	53,37 %	4,50 %	0,074	0,949	-0,626	4332
ISPOINEN 052	97303,90	42,00 %	0,00 %	3,41 %	85,80 %	4,91 %	0,878	0,749	-1,385	475
KATARIINA 053	97385,79	43,61 %	29,31 %	33,17 %	43,07 %	7,95 %	1,397	2,019	1,828	450
ILPOINEN 054	88085,05	22,13 %	17,76 %	27,45 %	42,00 %	3,06 %	-0,910	0,070	-0,882	2412
LUOLAVUORI LÄ 055	82340,68	36,16 %	26,17 %	15,76 %	52,52 %	5,42 %	0,498	-0,111	0,514	3318
LUOLAVUORI IT 056	85707,15	24,31 %	29,76 %	17,78 %	43,26 %	3,27 %	-0,315	0,004	-0,364	2253
PELTOLA 057	89487,28	26,67 %	14,06 %	11,59 %	64,23 %	3,04 %	-0,218	0,315	-1,123	786
VASARAMÄKI 058	80962,12	27,88 %	25,27 %	47,17 %	25,32 %	5,99 %	-0,543	-0,270	0,981	4042
HARITTU 059	85021,02	51,04 %	33,54 %	22,47 %	51,40 %	5,00 %	2,097	0,906	1,842	2135
LÄNSI-KOIVULA 060	95449,65	46,51 %	19,64 %	14,16 %	56,19 %	4,00 %	1,297	1,352	0,452	2014
HUHKOLA 062	90173,35	67,30 %	5,66 %	1,92 %	86,54 %	3,17 %	2,578	0,352	-0,427	1144
PÄÄSKYVUORI 064	89188,16	37,71 %	13,62 %	12,85 %	55,07 %	3,82 %	0,279	0,209	-0,890	3959
ASUIN LAUSTE 065	73279,60	36,62 %	46,77 %	21,49 %	48,04 %	8,93 %	0,646	-1,236	1,587	4226
VAALA 066	87849,23	63,24 %	11,63 %	7,31 %	78,54 %	5,00 %	2,428	0,151	0,556	727
VARISSUO 067	74320,34	44,41 %	41,20 %	23,36 %	46,06 %	7,59 %	1,084	-1,008	1,644	10668
TEOLLISUUS-ITÄHARJU 068	82155,12	37,37 %	8,11 %	16,28 %	65,12 %	3,47 %	0,458	0,027	-0,856	330
ASUIN ITÄHARJU 069	89255,53	33,33 %	16,09 %	16,25 %	60,84 %	4,87 %	0,149	0,127	-0,546	2277
KURALA 070	83749,23	30,10 %	17,92 %	25,16 %	49,74 %	3,42 %	-0,110	0,085	-0,238	3224
NUMMENMÄKI 072	93719,78	35,62 %	16,48 %	41,03 %	44,87 %	6,71 %	-0,301	0,179	-0,389	1867
PIKKUMETSÄ 073	75356,40	21,49 %	40,28 %	53,66 %	22,04 %	9,29 %	-1,277	-0,710	1,188	1368
KUUUVUORI 074	82593,15	29,84 %	21,62 %	43,17 %	32,13 %	8,99 %	-0,466	0,165	0,498	884
VIRUSMÄKI-RAUNISTULA 076	77037,31	32,54 %	20,00 %	33,33 %	41,35 %	8,95 %	-0,214	-0,960	0,450	587
KASTU ET 077	73420,24	19,23 %	20,00 %	46,94 %	23,27 %	6,42 %	-1,290	-1,219	-0,308	376
ASUIN RÄNTÄMÄKI 079	92812,39	40,56 %	11,11 %	6,11 %	78,82 %	2,99 %	1,204	0,649	-0,207	1144
HALINEN 081	60470,23	33,55 %	83,65 %	31,92 %	36,92 %	10,04 %	1,598	0,524	4,145	966
KASTU PO 082	86005,70	24,02 %	16,30 %	18,32 %	47,44 %	5,29 %	-0,645	-0,502	-0,975	1812
KAERLA IT 083	80688,46	32,79 %	17,82 %	10,69 %	51,22 %	5,56 %	0,009	-1,295	-0,293	1002
IMPIVAARA-KAERLA 085	88473,54	33,51 %	14,84 %	4,23 %	59,62 %	4,24 %	0,324	-0,464	-0,917	1215

Pienalueen nimi ja tunnus	Ylempien toimihenkilöiden osuus kaikista ammatissa toimivista	Työntekijöiden osuus kaikista ammatissa toimivista	0-14-vuotiaiden osuus kaikista	15-74-vuotiaiden osuus kaikista	Omistus-asuntojen osuus kaikista asunnoista	Aravavuokra-asuntojen osuus kaikista asunnoista	Yhden hengen asuntokuntien osuus kaikista	3 ≤ hengen asuntokuntien osuus kaikista	Vain perusteen koulutuksen suorittaneiden osuus kaikista yli 15-vuotiaista	Vähintään ylempään keskiasteen koulutuksen suorittaneiden osuus yli 15-vuotiaista	Korkeakoulutettujen osuus kaikista yli 15-vuotiaista
KESKI-RUNOSMÄKI 086	7,54 %	47,77 %	17,57 %	78,16 %	58,22 %	16,18 %	36,78 %	15,00 %	51,47 %	14,75 %	5,68 %
KÄRSÄMÄKI ET 088	14,04 %	38,30 %	16,64 %	78,41 %	73,64 %	5,89 %	28,30 %	15,07 %	50,73 %	16,46 %	9,88 %
KÄHÄRI PO 091	16,40 %	30,69 %	17,62 %	77,17 %	88,89 %	0,00 %	16,55 %	16,63 %	50,30 %	18,98 %	12,95 %
ASUIN-PITKÄMÄKI IT 092	22,93 %	31,20 %	18,90 %	76,22 %	88,50 %	0,00 %	22,28 %	17,48 %	47,37 %	17,79 %	16,79 %
SUIKKILA 093	23,95 %	26,40 %	15,73 %	79,16 %	87,19 %	0,00 %	35,34 %	14,21 %	41,21 %	21,36 %	19,56 %
RUOHONPÄÄ IT 095	25,94 %	16,32 %	11,24 %	80,52 %	84,75 %	0,00 %	34,06 %	15,66 %	45,48 %	22,85 %	16,06 %
RUOHONPÄÄ LÄ 096	19,87 %	27,84 %	14,17 %	80,53 %	76,84 %	0,00 %	37,89 %	13,05 %	43,47 %	22,98 %	15,44 %
MÄLIKKÄLÄ ET 097	15,11 %	33,09 %	15,33 %	82,12 %	78,63 %	0,00 %	22,22 %	16,79 %	47,84 %	18,10 %	11,21 %
VÄTTI IT 098	16,08 %	37,83 %	10,70 %	83,52 %	77,23 %	0,00 %	37,76 %	12,44 %	50,83 %	16,94 %	12,67 %
VÄTTI LÄ 099	12,75 %	37,34 %	9,96 %	81,33 %	87,77 %	0,00 %	37,57 %	13,07 %	53,95 %	15,40 %	8,59 %
TERÄSRAUTELA ET 100	14,93 %	35,97 %	14,04 %	81,74 %	67,91 %	0,00 %	32,53 %	13,76 %	48,04 %	17,32 %	9,97 %
NÄTTINUMMI-KAERLA LÄ 101	11,93 %	36,16 %	15,37 %	80,54 %	90,07 %	0,00 %	35,52 %	14,07 %	48,66 %	18,31 %	9,12 %
NÄTTINUMMI-RUNOSMÄKI LÄ 102	14,67 %	36,76 %	19,63 %	78,74 %	87,24 %	0,00 %	31,23 %	16,53 %	39,23 %	19,52 %	11,07 %
TERÄSRAUTELA PO 103	17,63 %	28,74 %	23,41 %	75,02 %	83,71 %	4,78 %	31,16 %	16,50 %	38,61 %	21,63 %	13,58 %
MÄLIKKÄLÄ PO 104	24,42 %	25,50 %	18,12 %	78,96 %	91,65 %	0,00 %	14,84 %	18,94 %	40,16 %	21,02 %	19,47 %
PAHANIEMI ET 105	10,53 %	44,01 %	13,45 %	81,09 %	87,73 %	0,00 %	32,88 %	14,08 %	47,71 %	16,73 %	8,23 %
HÄRKÄMÄKI 106	3,61 %	57,99 %	20,25 %	78,76 %	30,53 %	33,50 %	26,48 %	16,41 %	52,22 %	12,15 %	2,92 %
PAAKARLA 108	5,67 %	56,04 %	18,17 %	79,04 %	9,04 %	42,17 %	36,48 %	14,64 %	56,73 %	11,37 %	3,71 %
KESKI-PERNO 109	8,77 %	45,66 %	26,38 %	72,11 %	65,07 %	7,22 %	23,52 %	19,08 %	41,37 %	20,26 %	7,04 %
PANSIO 111	5,70 %	58,17 %	14,81 %	83,50 %	35,67 %	22,70 %	36,82 %	14,47 %	53,62 %	12,71 %	5,06 %
PAIMALA 114	5,68 %	51,10 %	19,00 %	77,10 %	66,90 %	5,34 %	23,17 %	16,51 %	58,46 %	9,62 %	6,15 %
JÄKÄRLÄ 115	5,95 %	46,86 %	30,62 %	68,22 %	58,71 %	17,73 %	20,80 %	19,38 %	47,24 %	14,55 %	4,81 %
MOISIO 116	10,88 %	41,50 %	18,50 %	78,39 %	87,19 %	0,00 %	11,73 %	19,05 %	53,48 %	13,93 %	7,87 %
ETELÄ-PAATTINEN 117	8,60 %	35,60 %	21,15 %	74,23 %	84,89 %	1,49 %	18,64 %	18,43 %	53,54 %	13,22 %	6,80 %
TORTINMÄKI 118	3,81 %	39,76 %	19,76 %	75,00 %	81,05 %	0,00 %	20,63 %	17,50 %	60,83 %	9,94 %	2,67 %

Pienalueen nimi ja tunnus	Tulot per tulonsaaja	Lapsiperhei- den osuus kaikista perheistä	Yksinhuolta- japerheiden osuus lapsiperhei- stä	1-2 huoneen asuntojen osuus kaikista	4 ≤ huoneen asuntojen osuus kaikista	Työttömyys- aste	1. pääkompo- nentin pisteet	2. pääkompo- nentin pisteet	3. pääkompo- nentin pisteet	Väestö
KESKI-RUNOSMÄKI 086	77072,22	36,31 %	35,10 %	23,98 %	36,53 %	5,30 %	0,216	-1,169	0,536	7494
KÄRSÄMÄKI ET 088	91525,46	34,77 %	14,53 %	20,34 %	50,35 %	3,83 %	0,188	-0,499	-0,648	2223
KÄHÄRI PO 091	90830,97	38,02 %	4,35 %	11,11 %	72,55 %	2,65 %	0,595	-0,120	-1,347	403
ASUIN-PITKÄMÄKI IT 092	98941,78	42,47 %	4,84 %	19,07 %	67,01 %	0,75 %	0,656	0,389	-1,384	492
SUIKKILA 093	102673,48	31,27 %	22,41 %	14,27 %	60,10 %	3,06 %	0,106	1,015	-0,890	2505
RUOHONPÄÄ IT 095	104094,58	30,87 %	8,70 %	23,93 %	58,97 %	4,18 %	-0,157	0,979	-1,176	498
RUOHONPÄÄ LÄ 096	96993,34	31,79 %	16,67 %	18,47 %	45,58 %	4,03 %	-0,147	0,640	-0,670	1962
MÄLIKKÄLÄ ET 097	83908,82	37,50 %	16,67 %	14,78 %	59,13 %	3,60 %	0,184	-0,386	-0,956	274
VÄTTI IT 098	93037,24	24,07 %	12,07 %	33,25 %	46,99 %	6,62 %	-0,781	-0,471	-0,845	813
VÄTTI LÄ 099	78724,96	24,70 %	27,61 %	20,65 %	47,84 %	4,62 %	-0,640	-1,000	-0,880	2250
TERÄSRAUTELA ET 100	96874,92	30,18 %	23,88 %	24,93 %	37,00 %	4,30 %	-0,320	-0,262	-0,594	712
NÄTTINUMMI-KAERLA LÄ 101	83142,41	33,69 %	22,01 %	14,77 %	50,33 %	4,18 %	-0,087	-0,562	-0,817	1542
NÄTTINUMMI-RUNOSMÄKI LÄ 102	87193,24	44,48 %	19,92 %	19,26 %	48,14 %	3,13 %	0,528	0,077	-0,540	1900
TERÄSRAUTELA PO 103	96462,24	48,44 %	16,83 %	23,30 %	48,54 %	3,14 %	0,934	0,775	-0,249	1461
MÄLIKKÄLÄ PO 104	107130,28	42,74 %	7,33 %	4,96 %	80,42 %	3,07 %	0,896	1,027	-1,376	1098
PAHANIEMI ET 105	83487,52	29,16 %	12,28 %	15,08 %	45,25 %	5,12 %	-0,240	-0,892	-0,896	1264
HÄRKÄMÄKI 106	76198,61	36,83 %	43,27 %	16,00 %	43,98 %	6,71 %	0,748	-1,666	1,452	4034
PAAKARLA 108	72683,78	31,36 %	45,95 %	20,93 %	42,59 %	10,78 %	0,427	-1,763	2,270	2042
KESKI-PERNO 109	85254,98	54,36 %	20,92 %	18,62 %	54,14 %	4,19 %	1,544	-0,191	0,405	2259
PANSIO 111	78985,58	29,15 %	35,00 %	19,83 %	35,63 %	8,10 %	-0,164	-1,709	0,880	1182
PAIMALA 114	76422,23	40,96 %	6,49 %	15,83 %	61,00 %	3,47 %	0,472	-1,890	-0,810	642
JÄKÄRLÄ 115	78994,18	56,73 %	20,42 %	17,54 %	59,74 %	7,19 %	1,947	-0,839	1,003	4229
MOISIO 116	83708,23	38,15 %	7,58 %	3,50 %	83,50 %	2,72 %	0,745	-1,146	-1,486	546
ETELÄ-PAATTINEN 117	80798,08	44,44 %	7,95 %	12,36 %	67,76 %	5,28 %	0,893	-1,077	-0,824	1362
TORTINMÄKI 118	77309,44	41,50 %	5,71 %	11,41 %	65,17 %	4,76 %	0,592	-1,902	-1,095	840

Liite 6.

Vuoden 2001 pääkomponenttianalyyssissä käytetyt tilastot, pienaluekohtaiset pääkomponenttipisteet ja väkiluku.

Pienalueen nimi ja tunnus	Ruotsinkielisten osuus kaikista	Muunkielisten osuus kaikista	Korkeakoulutettujen osuus 15 vuotta täyttäneistä	Perusasteen koulutuksen saaneiden osuus kaikista 15 vuotta täyttäneistä	Alle 12000 € vuodessa ansaitsevien osuus kaikista	Kunnasta muuttaneiden osuus koko väestöstä pienalueella	Kuntaan muuttaneiden osuus koko väestöstä pienalueella	Perheistä lapsiperheitä	Yksinhuoltajien osuus lapsiperheitä	1-2 huoneen asuntojen osuus kaikista	4 ≤ huoneen asuntojen osuus kaikista
Rauhankatu VII 1	7,18 %	2,04 %	30,80 %	30,32 %	42,56 %	7,60 %	10,33 %	22,82 %	29,17 %	77,09 %	5,94 %
Ursininkatu Pohj. 2	7,68 %	2,79 %	25,08 %	34,21 %	45,87 %	6,15 %	7,30 %	20,85 %	43,36 %	74,76 %	6,83 %
Ursininkatu Et. 3	17,45 %	0,73 %	37,00 %	25,39 %	41,49 %	5,87 %	10,70 %	19,41 %	48,48 %	66,80 %	14,82 %
Kristiinankatu Et. 4	13,15 %	2,92 %	37,42 %	26,48 %	38,73 %	7,72 %	8,14 %	18,37 %	50,00 %	54,32 %	22,96 %
Kristiinankatu Pohj. 5	9,89 %	3,60 %	36,11 %	27,90 %	39,98 %	5,06 %	8,20 %	17,37 %	35,14 %	58,44 %	14,68 %
Puolalanmäki VII 6	9,29 %	2,65 %	41,11 %	19,39 %	37,71 %	5,31 %	9,04 %	23,33 %	12,70 %	69,43 %	11,53 %
Tuurepori VI 7	12,77 %	2,39 %	35,23 %	23,28 %	41,56 %	6,75 %	8,64 %	23,79 %	25,68 %	65,25 %	14,83 %
Kauppatori VI 8	11,50 %	2,76 %	30,63 %	25,12 %	47,46 %	8,05 %	11,73 %	15,61 %	24,64 %	64,49 %	14,39 %
Verkatehdas VI 9	6,38 %	1,42 %	35,50 %	26,35 %	40,16 %	7,42 %	11,53 %	20,61 %	35,94 %	69,17 %	11,58 %
Yliopisto I 10	9,63 %	4,48 %	36,63 %	17,58 %	50,78 %	9,63 %	11,12 %	29,82 %	28,24 %	67,68 %	8,30 %
Sirkkala I 11	11,78 %	2,00 %	33,87 %	23,32 %	46,10 %	7,04 %	10,96 %	17,95 %	31,72 %	75,67 %	7,62 %
Vartiovuori II 12	16,29 %	1,86 %	36,61 %	26,64 %	39,48 %	6,61 %	7,11 %	22,38 %	27,27 %	67,46 %	13,34 %
Samppalinna III 13	12,76 %	1,90 %	34,36 %	24,30 %	41,43 %	8,23 %	9,89 %	20,38 %	28,87 %	74,10 %	9,47 %
Urheilupuisto III 14	7,53 %	1,81 %	30,77 %	39,25 %	39,55 %	5,53 %	6,10 %	13,85 %	34,38 %	66,20 %	10,70 %
Martti IV 15	8,66 %	1,26 %	32,85 %	28,55 %	38,38 %	5,97 %	8,05 %	27,18 %	36,65 %	75,30 %	6,14 %
Itäranta 16	4,47 %	4,18 %	26,27 %	29,05 %	41,00 %	9,16 %	8,79 %	40,25 %	39,54 %	75,87 %	5,25 %
Länsiranta 17	6,52 %	2,06 %	27,86 %	30,02 %	36,19 %	7,23 %	7,73 %	37,80 %	31,45 %	77,95 %	4,92 %
Kakola 18	7,67 %	1,94 %	28,85 %	32,87 %	40,49 %	6,20 %	6,98 %	21,23 %	30,65 %	71,44 %	8,12 %
Port Arthur 19	7,65 %	1,23 %	30,09 %	31,16 %	37,47 %	5,50 %	6,59 %	36,76 %	24,34 %	75,37 %	4,99 %
Iso-Heikkilä Länt. 21	3,15 %	1,20 %	15,04 %	49,70 %	46,36 %	5,90 %	5,90 %	18,18 %	44,12 %	76,73 %	2,54 %
Kähäri Et. 25	5,32 %	1,14 %	35,65 %	33,18 %	31,17 %	2,66 %	5,13 %	33,12 %	11,54 %	31,27 %	41,31 %
Pohjola 26	3,75 %	1,00 %	26,56 %	33,72 %	38,06 %	5,56 %	6,31 %	39,95 %	25,79 %	78,46 %	7,38 %
Raunistula Et. 27	5,66 %	3,73 %	26,06 %	34,92 %	44,97 %	3,87 %	8,49 %	32,74 %	23,64 %	62,97 %	12,64 %
Kurjenmäki It. 30	2,37 %	2,66 %	17,80 %	34,14 %	50,32 %	9,02 %	7,10 %	27,17 %	56,00 %	91,65 %	0,42 %
Mäntymäki 32	6,83 %	3,01 %	20,84 %	42,89 %	48,68 %	4,29 %	4,55 %	37,46 %	32,26 %	73,63 %	7,89 %
Vähäheikkilä It. 33	5,78 %	1,47 %	29,55 %	41,31 %	40,08 %	2,83 %	4,20 %	46,58 %	17,65 %	42,50 %	35,00 %
Vähäheikkilä Länt. 34	6,74 %	2,93 %	30,53 %	26,72 %	38,17 %	6,74 %	11,44 %	52,75 %	37,50 %	61,78 %	20,38 %
Korppolaismäki 35	6,09 %	1,94 %	32,12 %	35,43 %	31,79 %	1,66 %	1,66 %	42,31 %	13,64 %	26,09 %	45,34 %

Pienalueen nimi ja tunnus	3 ≤ hengen asuntokun- tien osuus kaikista	Yhden hengen asuntokun- tien osuus kaikista	Työttö- myys- aste	Opiskelijoijoi- den ja koululaisten osuus koko väestöstä	0-4- vuotiaiden osuus alle 15- vuotiaista	Alle 15- vuotiaiden osuus kaikista	20-39- vuotiaiden osuus kaikista	50-64- vuotiaiden osuus 15- 64- vuotiaista	Yli 65- vuotiaiden osuus kaikista	Arava-ja korkotuki- vuokra- asuntojen osuus kaikista	Asunnon- omistajien osuus kaikista
Rauhankatu VII 1	7,55 %	65,61 %	12,49 %	9,64 %	44,25 %	6,01 %	42,00 %	22,42 %	21,90 %	4,33 %	44,96 %
Ursininkatu Pohj. 2	6,36 %	67,16 %	12,19 %	9,94 %	45,00 %	4,59 %	40,02 %	24,68 %	25,73 %	10,93 %	40,78 %
Ursininkatu Et. 3	8,66 %	56,72 %	13,04 %	12,32 %	47,22 %	5,28 %	40,76 %	25,52 %	24,63 %	18,68 %	45,56 %
Kristiinankatu Et. 4	7,55 %	64,35 %	7,39 %	11,06 %	31,82 %	4,59 %	39,04 %	26,15 %	27,56 %	0,00 %	46,83 %
Kristiinankatu Pohj. 5	9,61 %	57,47 %	10,12 %	11,46 %	35,14 %	4,16 %	35,28 %	27,61 %	29,10 %	0,00 %	54,19 %
Puolalanmäki VII 6	8,89 %	62,77 %	9,56 %	12,27 %	35,63 %	7,21 %	43,95 %	25,77 %	14,26 %	0,00 %	55,24 %
Tuurepori VI 7	10,26 %	59,86 %	10,69 %	12,55 %	44,90 %	7,11 %	42,60 %	23,70 %	18,80 %	0,00 %	50,85 %
Kauppatori VI 8	6,15 %	64,26 %	10,23 %	14,44 %	39,77 %	4,05 %	45,68 %	21,35 %	22,49 %	1,00 %	42,75 %
Verkatehdas VI 9	8,16 %	58,69 %	10,94 %	11,34 %	38,31 %	5,92 %	41,74 %	20,92 %	26,67 %	24,13 %	34,44 %
Yliopisto I 10	13,44 %	60,61 %	7,66 %	21,42 %	39,32 %	8,73 %	52,54 %	16,88 %	10,37 %	9,35 %	39,92 %
Sirkkala I 11	5,99 %	65,62 %	8,76 %	16,80 %	41,10 %	4,47 %	48,92 %	17,25 %	22,52 %	2,37 %	45,79 %
Vartiovuori II 12	9,48 %	60,54 %	8,05 %	11,72 %	38,24 %	6,91 %	38,11 %	25,94 %	24,39 %	18,21 %	45,53 %
Samppalinnalla III 13	7,01 %	65,09 %	8,23 %	11,65 %	40,48 %	5,83 %	43,60 %	22,74 %	23,21 %	1,01 %	55,05 %
Urheilupuisto III 14	5,85 %	62,77 %	12,18 %	6,20 %	51,43 %	3,34 %	24,59 %	35,94 %	43,09 %	2,92 %	66,92 %
Martti IV 15	9,48 %	62,63 %	10,53 %	9,22 %	35,52 %	8,21 %	41,01 %	23,27 %	19,65 %	9,55 %	57,62 %
Itäranta 16	17,13 %	47,39 %	13,57 %	9,39 %	44,16 %	14,46 %	46,06 %	17,26 %	8,42 %	52,91 %	24,59 %
Länsiranta 17	14,42 %	60,30 %	13,70 %	7,02 %	42,86 %	11,42 %	38,30 %	25,76 %	11,49 %	39,02 %	28,15 %
Kakola 18	7,42 %	64,43 %	11,77 %	10,39 %	32,86 %	5,43 %	36,82 %	27,46 %	25,97 %	11,94 %	50,87 %
Port Arthur 19	13,70 %	60,07 %	11,87 %	8,90 %	38,85 %	11,14 %	38,85 %	21,59 %	18,67 %	1,97 %	64,32 %
Iso-Heikkilä Länt. 21	5,41 %	68,23 %	18,32 %	5,16 %	33,33 %	3,95 %	27,39 %	31,50 %	35,64 %	0,00 %	74,76 %
Kähäri Et. 25	28,81 %	33,74 %	7,12 %	7,03 %	28,75 %	15,21 %	23,38 %	37,97 %	19,20 %	0,00 %	83,20 %
Pohjola 26	17,75 %	52,59 %	14,60 %	6,88 %	46,79 %	13,63 %	38,19 %	22,50 %	15,00 %	16,21 %	59,98 %
Raunistula Et. 27	18,57 %	52,79 %	21,15 %	8,94 %	28,57 %	12,52 %	38,00 %	26,22 %	11,33 %	0,00 %	55,97 %
Kurjenmäki It. 30	7,71 %	56,46 %	17,19 %	9,47 %	53,45 %	8,58 %	49,70 %	18,84 %	12,13 %	99,77 %	0,00 %
Mäntymäki 32	14,63 %	62,19 %	21,60 %	8,04 %	30,49 %	10,98 %	28,60 %	26,51 %	23,58 %	33,15 %	39,11 %
Vähäheikkilä It. 33	29,29 %	41,95 %	8,93 %	6,46 %	28,48 %	17,12 %	20,98 %	27,43 %	24,60 %	7,32 %	72,36 %
Vähäheikkilä Länt. 34	35,33 %	35,33 %	10,50 %	9,38 %	32,91 %	23,17 %	39,88 %	18,11 %	5,57 %	34,67 %	32,67 %
Korppolaismäki 35	37,91 %	30,72 %	10,87 %	8,03 %	16,95 %	16,34 %	19,67 %	35,18 %	13,57 %	0,00 %	82,24 %

Pienalueen nimi ja tunnus	1. pääkomponentin pisteet	2. pääkomponentin pisteet	3. pääkomponentin pisteet	4. pääkomponentin pisteet	Väkiluku
Rauhankatu VII 1	0,94352	1,13722	0,56998	-0,27336	2895
Ursininkatu Pohj. 2	0,88979	1,40771	0,06838	0,03878	2616
Ursininkatu Et. 3	0,86205	1,17721	1,43524	-0,56209	682
Kristiinankatu Et. 4	0,25750	1,23899	1,36888	-0,42310	479
Kristiinankatu Pohj. 5	-0,17329	1,32060	1,16984	0,00026	890
Puolalanmäki VII 6	0,03539	0,74734	1,88772	-0,32572	1206
Tuurepori VI 7	0,41975	0,86640	1,64345	-0,28300	1378
Kauppatori VI 8	0,17143	1,22564	2,08183	0,51507	2174
Verkatehdas VI 9	1,04658	0,94486	0,86691	-0,47781	2602
Yliopisto I 10	0,34958	0,32094	3,31587	1,02471	1340
Sirkkala I 11	0,40761	1,22073	2,30431	0,27235	4898
Vartiovuori II 12	0,36172	1,01987	1,43384	-0,53354	2952
Samppalinna III 13	0,56636	1,18983	1,53946	-0,44565	2163
Urheilupuisto III 14	0,37665	2,08087	-0,88648	-0,82619	1049
Martti IV 15	0,74237	0,92036	0,54229	-0,57033	4457
Itäranta 16	2,21847	-0,35331	-0,06814	-0,35945	3493
Länsiranta 17	1,77839	0,20632	-0,43291	-0,85194	1410
Kakola 18	0,24328	1,29611	0,41493	0,03199	1290
Port Arthur 19	0,60284	0,64770	0,30148	-0,50977	3583
Iso-Heikkilä Länt. 21	0,04855	2,13275	-1,54007	0,68323	1745
Kähäri Et. 25	-0,96946	0,04068	0,19116	-0,73439	526
Pohjola 26	1,27267	0,27618	-0,64419	-0,74901	1600
Raunistula Et. 27	-0,34247	0,44738	0,57976	1,26781	671
Kurjenmäki It. 30	3,34038	0,23743	-1,28192	-0,19085	676
Mäntymäki 32	0,18100	0,82929	-0,58268	1,23247	1493
Vähäheikkilä It. 33	-0,68200	0,04363	-0,24022	-0,04662	882
Vähäheikkilä Länt. 34	1,34607	-1,11903	0,71328	-0,35184	341
Korppolaismäki 35	-1,58170	-0,40666	0,32788	0,11578	361

Pienalueen nimi ja tunnus	Ruotsinkielisten osuus kaikista	Muunkielisten osuus kaikista	Korkeakoulutettujen osuus 15 vuotta täyttäneistä	Perusasteen koulutuksen saaneiden osuus kaikista 15 vuotta täyttäneistä	Alle 12000 € vuodessa ansaitsevien osuus kaikista	Kunnasta muuttaneiden osuus koko väestöstä pienalueella	Kuntaan muuttaneiden osuus koko väestöstä pienalueella	Perheistä lapsiperheitä	Yksinhuoltajien osuus lapsiperheistä	1-2 huoneen asuntojen osuus kaikista	4 ≤ huoneen asuntojen osuus kaikista
Majakkaranta 36	5,87 %	2,88 %	27,04 %	26,57 %	36,36 %	8,34 %	9,58 %	30,90 %	46,24 %	76,39 %	3,91 %
Pikisaari 40	13,52 %	3,69 %	34,34 %	34,85 %	34,85 %	0,41 %	0,41 %	46,15 %	8,33 %	28,85 %	54,81 %
Lauttaranta 43	6,67 %	0,00 %	42,31 %	28,02 %	26,37 %	3,11 %	2,67 %	39,13 %	11,11 %	21,36 %	49,51 %
Kukola 48	3,83 %	1,38 %	42,18 %	27,27 %	32,24 %	3,22 %	3,91 %	75,42 %	22,59 %	12,93 %	56,10 %
Haarla 49	6,31 %	2,07 %	30,94 %	31,06 %	35,69 %	11,75 %	9,59 %	60,98 %	28,44 %	38,19 %	37,40 %
Moikoinen 51	7,35 %	1,50 %	41,40 %	29,27 %	30,71 %	2,95 %	3,00 %	52,99 %	13,55 %	13,51 %	59,19 %
Kaistarniemi 52	9,50 %	0,93 %	43,98 %	30,10 %	29,84 %	0,56 %	2,98 %	73,13 %	11,22 %	36,84 %	46,41 %
Satava 54	4,54 %	0,27 %	33,00 %	37,86 %	31,83 %	1,34 %	0,67 %	40,54 %	14,44 %	16,14 %	60,13 %
Kakskerta 55	4,05 %	1,01 %	32,78 %	34,66 %	30,48 %	1,52 %	1,35 %	40,11 %	9,33 %	15,06 %	60,62 %
Puistomäki 61	5,56 %	2,25 %	31,94 %	30,49 %	41,38 %	4,20 %	8,86 %	38,89 %	11,43 %	29,39 %	42,81 %
Uittamo 62	8,28 %	1,38 %	35,04 %	33,26 %	31,37 %	3,74 %	3,05 %	30,19 %	23,51 %	45,65 %	26,89 %
Ispoinen 63	7,39 %	0,21 %	38,79 %	34,51 %	29,22 %	3,08 %	1,23 %	43,95 %	5,80 %	11,28 %	63,59 %
Katariina 64	4,50 %	2,56 %	35,53 %	31,71 %	36,46 %	6,35 %	4,15 %	57,19 %	26,95 %	53,02 %	22,12 %
Ilpoinen 65	7,18 %	2,53 %	24,61 %	37,05 %	41,12 %	5,46 %	5,16 %	41,13 %	33,91 %	47,75 %	19,69 %
Luolavuori Länt. 66	6,27 %	1,38 %	29,45 %	38,85 %	36,11 %	3,56 %	3,88 %	29,10 %	21,79 %	52,25 %	16,98 %
Luolavuori It. 67	6,24 %	1,05 %	27,09 %	45,01 %	43,14 %	3,83 %	5,11 %	27,03 %	27,50 %	57,23 %	13,84 %
Peltola 68	8,40 %	0,90 %	37,44 %	35,49 %	32,03 %	2,71 %	3,62 %	31,54 %	14,47 %	34,06 %	35,52 %
Vasaramäki 69	5,84 %	1,33 %	26,72 %	41,86 %	44,92 %	4,38 %	4,61 %	39,54 %	26,72 %	67,78 %	13,97 %
Koivula 70	6,58 %	2,57 %	34,74 %	31,61 %	34,74 %	4,24 %	5,47 %	45,99 %	17,87 %	41,40 %	24,20 %
Harittu 71	5,53 %	4,87 %	28,82 %	31,36 %	40,16 %	6,80 %	4,51 %	65,00 %	30,83 %	49,07 %	21,92 %
Huhkola 74	5,55 %	2,82 %	35,33 %	29,96 %	25,34 %	4,09 %	1,95 %	51,21 %	14,79 %	8,99 %	56,61 %
Pääskylvuori 76	3,63 %	2,73 %	30,38 %	34,46 %	33,39 %	4,03 %	4,98 %	42,96 %	23,00 %	41,68 %	28,43 %
Lauste 77	1,59 %	22,83 %	13,32 %	49,76 %	51,96 %	5,01 %	6,71 %	48,25 %	36,26 %	51,51 %	10,87 %
Vaala 78	2,70 %	10,01 %	20,78 %	40,84 %	44,77 %	4,60 %	2,70 %	63,79 %	27,57 %	17,23 %	48,59 %
Varissuo 79	1,74 %	19,59 %	14,06 %	47,78 %	51,68 %	4,95 %	4,80 %	45,89 %	35,85 %	52,87 %	13,12 %
Teoll. Itäharju 80	6,25 %	0,31 %	33,33 %	35,23 %	26,89 %	5,94 %	2,19 %	39,58 %	0,00 %	30,66 %	45,26 %
Itäharju 81	5,47 %	1,60 %	31,32 %	33,75 %	36,84 %	5,63 %	5,43 %	40,17 %	22,07 %	40,06 %	26,91 %
Nummenmäki 82	3,45 %	0,90 %	32,16 %	30,58 %	43,10 %	3,95 %	8,45 %	36,14 %	11,11 %	55,91 %	26,29 %
Kurala 83	3,77 %	2,05 %	27,12 %	38,69 %	38,80 %	4,51 %	4,95 %	34,15 %	27,70 %	48,29 %	13,68 %

Pienalueen nimi ja tunnus	3 ≤ hengen asuntokun- tien osuus kaikista	Yhden hengen asuntokun- tien osuus kaikista	Työttömyys- aste	Opiskelijoi- den ja koululaisten osuus koko väestöstä	0-4- vuotiaiden osuus alle 15-vuotiaista	Alle 15- vuotiaiden osuus kaikista	20-39- vuotiaiden osuus kaikista	50-64- vuotiaiden osuus 15-64- vuotiaista	Yli 65- vuotiaiden osuus kaikista	Arava-ja korkotuki- vuokra- asuntojen osuus kaikista	Asunnon- omistajien osuus kaikista
Majakkaranta 36	14,55 %	44,18 %	11,24 %	9,58 %	40,71 %	11,64 %	47,48 %	18,92 %	8,34 %	52,99 %	15,61 %
Pikisaari 40	47,87 %	18,09 %	11,29 %	5,33 %	19,57 %	18,85 %	20,08 %	33,53 %	12,70 %	6,38 %	81,91 %
Lauttaranta 43	32,98 %	25,53 %	4,39 %	7,11 %	39,53 %	19,11 %	17,33 %	43,79 %	12,89 %	0,00 %	91,49 %
Kukola 48	67,33 %	10,72 %	7,17 %	7,73 %	30,35 %	36,83 %	28,64 %	13,65 %	2,60 %	23,94 %	58,60 %
Haarla 49	44,47 %	22,57 %	11,46 %	8,82 %	39,58 %	29,04 %	37,25 %	12,69 %	2,85 %	52,88 %	20,13 %
Moikoinen 51	53,27 %	14,80 %	5,24 %	9,94 %	26,29 %	21,08 %	20,92 %	32,05 %	5,08 %	3,19 %	89,99 %
Kaistarniemi 52	49,48 %	29,69 %	7,94 %	6,89 %	20,65 %	28,86 %	24,39 %	16,51 %	11,36 %	25,00 %	54,17 %
Satava 54	40,63 %	21,88 %	8,00 %	7,08 %	27,63 %	20,29 %	16,29 %	40,37 %	14,55 %	0,00 %	90,28 %
Kakskerta 55	42,79 %	19,21 %	10,36 %	6,42 %	37,17 %	19,09 %	20,61 %	44,31 %	12,67 %	0,00 %	91,27 %
Puistomäki 61	34,20 %	27,14 %	5,41 %	14,41 %	24,35 %	17,27 %	27,63 %	25,22 %	14,86 %	13,62 %	75,27 %
Uittamo 62	19,64 %	44,35 %	9,35 %	6,37 %	32,81 %	11,72 %	22,04 %	38,37 %	22,33 %	0,00 %	78,13 %
Ispoinen 63	42,63 %	16,84 %	6,38 %	8,42 %	17,78 %	18,48 %	11,29 %	42,63 %	17,45 %	0,00 %	96,32 %
Katariina 64	31,86 %	43,19 %	11,84 %	5,38 %	37,17 %	23,74 %	36,98 %	21,56 %	9,53 %	46,26 %	21,69 %
Ilpoinen 65	21,97 %	43,42 %	15,92 %	8,56 %	35,61 %	16,28 %	30,21 %	28,01 %	14,73 %	26,57 %	50,81 %
Luolavuori Länt. 66	16,40 %	48,54 %	9,06 %	6,06 %	35,50 %	10,63 %	24,61 %	34,33 %	27,43 %	7,92 %	68,99 %
Luolavuori It. 67	10,70 %	59,09 %	11,22 %	6,01 %	29,13 %	7,74 %	20,26 %	32,30 %	42,47 %	12,63 %	65,31 %
Peltola 68	23,34 %	36,34 %	6,41 %	6,59 %	32,11 %	14,08 %	18,09 %	41,37 %	23,77 %	0,00 %	78,51 %
Vasaramäki 69	17,51 %	57,05 %	9,75 %	7,02 %	29,22 %	13,06 %	25,89 %	29,52 %	25,53 %	35,20 %	42,86 %
Koivula 70	28,65 %	38,63 %	9,78 %	8,31 %	36,36 %	17,79 %	27,16 %	28,48 %	13,27 %	19,61 %	72,85 %
Harittu 71	37,40 %	36,76 %	14,87 %	9,37 %	35,05 %	26,74 %	34,69 %	15,34 %	3,85 %	43,10 %	38,05 %
Huhkola 74	49,87 %	11,20 %	5,93 %	7,79 %	32,74 %	22,01 %	27,36 %	27,57 %	4,19 %	2,67 %	85,87 %
Pääskylvuori 76	30,20 %	33,10 %	10,37 %	6,84 %	30,80 %	20,38 %	27,48 %	31,36 %	12,64 %	7,67 %	67,58 %
Lauste 77	24,32 %	45,37 %	30,20 %	7,77 %	36,03 %	18,93 %	26,17 %	32,48 %	10,02 %	37,82 %	47,79 %
Vaala 78	60,12 %	11,04 %	19,26 %	8,41 %	29,26 %	31,13 %	22,92 %	23,23 %	3,80 %	35,38 %	57,23 %
Varissuo 79	24,60 %	46,01 %	25,76 %	9,18 %	32,15 %	16,72 %	25,11 %	31,92 %	11,20 %	39,00 %	46,56 %
Teoll. Itäharju 80	41,60 %	20,80 %	6,90 %	6,25 %	19,64 %	17,50 %	21,25 %	33,33 %	13,13 %	0,00 %	84,80 %
Itäharju 81	27,10 %	39,37 %	8,80 %	9,58 %	30,94 %	16,13 %	29,70 %	27,92 %	16,81 %	13,39 %	60,89 %
Nummenmäki 82	22,95 %	46,29 %	13,72 %	11,56 %	26,64 %	14,46 %	31,22 %	29,24 %	12,66 %	7,34 %	61,21 %
Kurala 83	17,41 %	49,52 %	11,23 %	7,14 %	35,11 %	13,23 %	25,32 %	34,09 %	24,75 %	13,31 %	66,39 %

Pienalueen nimi ja tunnus	1. pääkomponentin pisteet	2. pääkomponentin pisteet	3. pääkomponentin pisteet	4. pääkomponentin pisteet	Väkiluku
Majakkaranta 36	2,31869	-0,14415	0,02335	-0,82821	971
Pikisaari 40	-1,72182	-0,79246	0,62195	0,11144	244
Lauttaranta 43	-0,66723	-0,48971	0,11617	-1,78579	225
Kukola 48	0,37406	-2,89877	0,58457	-1,13689	1306
Haarla 49	2,04401	-2,14587	0,34602	-0,88231	1157
Moikoinen 51	-1,19770	-1,45280	1,10560	-0,66134	1931
Kaistarniemi 52	-0,27030	-1,82755	0,70014	-0,96427	537
Satava 54	-1,39309	-0,58203	-0,24053	-0,58670	749
Kakskerta 55	-1,10495	-0,65497	-0,34902	-0,81694	592
Puistomäki 61	-1,18247	-0,52894	1,75476	0,64082	666
Uittamo 62	-0,49286	0,61211	-0,18109	-0,91100	3770
Ispoinen 63	-2,00989	-0,65601	0,56043	-0,51478	487
Katariina 64	1,62411	-1,16005	-0,52997	-1,03533	1133
Ilpoinen 65	0,39403	-0,03912	-0,21696	0,25363	2966
Luolavuori L.änt. 66	-0,19872	0,88909	-0,62518	-0,62428	1881
Luolavuori It. 67	-0,51668	1,61131	-0,78886	0,11931	2661
Peltola 68	-0,94394	0,41820	-0,00950	-0,92534	774
Vasaramäki 69	0,25295	0,61209	-0,64098	0,07849	3905
Koivula 70	0,01120	-0,41172	0,26195	-0,54504	1793
Harittu 71	1,13483	-1,57837	0,18691	0,15618	3926
Huhkola 74	-0,49110	-1,61923	0,41676	-1,14304	1027
Pääskyyvuori 76	-0,11068	-0,44311	-0,21669	-0,42382	4461
Lauste 77	-0,62381	-0,24257	-0,49090	4,21028	3592
Vaala 78	-0,49575	-2,13704	-0,08317	1,80761	999
Varissuo 79	-0,67733	-0,14429	-0,37493	3,76079	8945
Teoll. Itäharju 80	-1,03085	-0,66837	0,17484	-0,87346	320
Itäharju 81	-0,08397	-0,18009	0,34006	-0,28537	2505
Nummenmäki 82	-0,65040	0,09070	1,00403	0,64946	1999
Kurala 83	-0,02568	0,64780	-0,65121	-0,17822	2970

Pienalueen nimi ja tunnus	Ruotsinkielisten osuus kaikista	Muunkielisten osuus kaikista	Korkeakoulutettujen osuus 15 vuotta täyttäneistä	Perusteen koulutuksen saaneiden osuus kaikista 15 vuotta täyttäneistä	Alle 12000 € vuodessa ansaitsevien osuus kaikista	Kunnasta muuttaneiden osuus koko väestöstä pienalueella	Kuntaan muuttaneiden osuus koko väestöstä pienalueella	Perheistä lapsiperheitä	Yksinhuoltajien osuus lapsiperheistä	1-2 huoneen asuntojen osuus kaikista	4 ≤ huoneen asuntojen osuus kaikista
Kohmo 84	3,18 %	12,81 %	30,86 %	30,74 %	43,24 %	9,01 %	4,89 %	64,97 %	30,43 %	49,25 %	25,66 %
Paaskunta 86	2,56 %	4,97 %	23,39 %	38,92 %	50,29 %	6,85 %	9,71 %	27,76 %	29,49 %	69,79 %	8,23 %
Kuuvuori 87	7,46 %	6,16 %	32,95 %	26,54 %	46,15 %	5,51 %	7,68 %	43,50 %	20,62 %	61,27 %	19,72 %
Asuin-Räntämäki 90	5,12 %	4,03 %	31,65 %	26,05 %	44,33 %	7,79 %	10,95 %	42,91 %	18,45 %	31,82 %	30,77 %
Halinen 93	4,14 %	14,23 %	24,31 %	33,06 %	54,00 %	8,17 %	9,22 %	59,14 %	31,09 %	41,84 %	18,58 %
Virusmäki-Raunistula 94	4,23 %	2,71 %	22,79 %	42,63 %	47,94 %	5,92 %	3,21 %	40,36 %	34,33 %	53,53 %	19,41 %
Kastu Et. 95	1,65 %	0,83 %	22,12 %	35,15 %	44,24 %	3,58 %	8,54 %	27,71 %	30,43 %	71,70 %	12,45 %
Kastu Pohj. 96	1,62 %	2,04 %	26,63 %	43,91 %	36,65 %	3,00 %	3,66 %	28,90 %	11,68 %	50,46 %	23,96 %
Kaerla It. 97	1,49 %	4,00 %	23,10 %	40,09 %	37,26 %	3,35 %	3,44 %	40,98 %	32,84 %	46,63 %	25,66 %
Impivaara 99	2,30 %	1,53 %	25,41 %	39,39 %	30,41 %	2,13 %	1,96 %	36,27 %	22,06 %	37,25 %	31,38 %
Asuin-Runosmäki 100	1,66 %	6,32 %	13,58 %	47,58 %	45,97 %	4,40 %	4,32 %	38,73 %	36,73 %	65,67 %	5,84 %
Kärsämäki Et. 102	1,65 %	0,83 %	25,16 %	41,70 %	32,63 %	3,36 %	2,82 %	35,28 %	17,41 %	46,11 %	22,39 %
Kähäri Pohj. 106	3,45 %	1,33 %	33,44 %	38,91 %	29,26 %	2,65 %	2,39 %	35,09 %	15,00 %	24,39 %	58,54 %
Asuin-Pitkämäki 107	8,30 %	0,44 %	28,27 %	39,73 %	30,93 %	3,06 %	2,40 %	44,19 %	5,26 %	26,83 %	47,80 %
Suikkila 108	4,46 %	1,26 %	34,88 %	34,15 %	29,63 %	2,91 %	3,20 %	31,93 %	20,53 %	40,12 %	30,96 %
Ruohonpää It. 109	5,54 %	0,15 %	37,50 %	37,67 %	33,51 %	2,48 %	3,64 %	38,59 %	14,08 %	46,81 %	38,50 %
Ruohonpää Länt. 110	3,55 %	2,43 %	30,77 %	36,40 %	35,01 %	4,62 %	5,44 %	30,33 %	30,34 %	52,93 %	27,83 %
Pläkkikaupunki 111	2,88 %	1,44 %	29,78 %	31,11 %	32,89 %	3,60 %	2,16 %	48,19 %	5,00 %	32,03 %	48,44 %
Vätti Pohj. 112	2,18 %	1,02 %	29,07 %	41,57 %	34,45 %	4,74 %	3,97 %	31,05 %	16,18 %	45,24 %	30,39 %
Hepokulta 113	2,71 %	1,38 %	21,59 %	47,55 %	39,80 %	3,45 %	2,52 %	25,33 %	27,21 %	52,17 %	19,24 %
Länsikeskus 114	1,60 %	1,20 %	25,85 %	36,92 %	30,77 %	5,45 %	5,59 %	32,17 %	17,57 %	50,99 %	19,06 %
Länsinummi 116	1,69 %	4,92 %	21,30 %	35,24 %	37,25 %	7,51 %	6,32 %	45,23 %	35,68 %	59,37 %	11,75 %
Nätinummi 117	2,49 %	0,69 %	25,79 %	39,53 %	31,46 %	4,48 %	3,22 %	34,59 %	24,06 %	48,76 %	15,77 %
Metsäkylä 118	4,78 %	0,70 %	35,12 %	38,93 %	29,25 %	2,09 %	2,09 %	33,89 %	8,20 %	17,33 %	59,33 %
Muhkuri 119	0,85 %	0,43 %	27,98 %	43,01 %	36,27 %	2,55 %	2,55 %	33,33 %	0,00 %	18,09 %	56,38 %
Härkämäki-Jyrkkälä 121	1,13 %	7,81 %	10,39 %	48,41 %	43,12 %	4,24 %	3,54 %	41,06 %	30,83 %	56,24 %	8,62 %
Pahaniemi Et. 122	4,01 %	1,24 %	22,19 %	38,91 %	30,43 %	4,49 %	4,78 %	36,57 %	14,16 %	51,80 %	23,56 %
Asuin-Perno 124	2,16 %	6,03 %	15,78 %	43,08 %	40,47 %	6,18 %	4,02 %	48,23 %	25,82 %	45,63 %	20,29 %
Pansio Länt. 126	1,17 %	8,70 %	14,10 %	34,26 %	38,52 %	10,00 %	10,13 %	46,04 %	32,26 %	60,48 %	9,07 %

Pienalueen nimi ja tunnus	3 ≤ hengen asuntokun- tien osuus kaikista	Yhden hengen asuntokun- tien osuus kaikista	Työttömyys- aste	Opiskelijoi- den ja koululaisten osuus koko väestöstä	0-4- vuotiaiden osuus alle 15- vuotiaista	Alle 15- vuotiaiden osuus kaikista	20-39- vuotiaiden osuus kaikista	50-64-vuotiaiden osuus 15-64- vuotiaista	Yli 65- vuotiaiden osuus kaikista	Arava-ja korkotuki- vuokra- asuntojen osuus kaikista	Asunnon- omistajien osuus kaikista
Kohmo 84	40,86 %	29,08 %	19,37 %	6,60 %	37,25 %	31,06 %	35,09 %	15,32 %	3,57 %	41,65 %	29,27 %
Paaskunta 86	10,34 %	65,29 %	23,46 %	11,30 %	29,52 %	7,91 %	35,39 %	25,10 %	19,20 %	31,03 %	45,86 %
Kuuvuori 87	23,48 %	49,06 %	17,18 %	13,62 %	28,28 %	15,68 %	34,38 %	22,89 %	10,16 %	0,00 %	50,10 %
Asuin-Räntämäki 90	34,28 %	22,81 %	8,24 %	16,01 %	34,46 %	19,28 %	36,55 %	22,97 %	8,39 %	37,37 %	51,68 %
Halinen 93	34,33 %	34,96 %	23,86 %	12,51 %	38,33 %	24,63 %	40,81 %	14,30 %	2,65 %	64,34 %	15,67 %
Virusmäki-Raunistula 94	25,74 %	41,91 %	24,32 %	8,46 %	46,34 %	13,87 %	27,58 %	31,16 %	16,07 %	30,36 %	59,74 %
Kastu Et. 95	10,30 %	61,37 %	13,83 %	9,92 %	33,33 %	9,09 %	37,47 %	23,14 %	20,66 %	21,46 %	51,50 %
Kastu Pohj. 96	18,72 %	46,48 %	9,77 %	5,70 %	30,39 %	10,85 %	21,28 %	36,41 %	28,72 %	0,00 %	76,18 %
Kaerla It. 97	28,15 %	34,65 %	11,57 %	5,86 %	31,61 %	17,94 %	23,79 %	32,24 %	16,64 %	31,88 %	60,20 %
Impivaara 99	32,01 %	28,41 %	8,51 %	6,05 %	22,28 %	16,45 %	21,14 %	38,76 %	16,03 %	4,74 %	84,44 %
Asuin-Runosmäki 100	17,51 %	51,20 %	19,85 %	6,33 %	36,34 %	12,79 %	25,87 %	35,01 %	18,22 %	27,06 %	52,23 %
Kärsämäki Et. 102	26,56 %	35,31 %	10,88 %	5,11 %	32,78 %	14,70 %	23,16 %	36,96 %	18,30 %	7,24 %	73,64 %
Kähäri Pohj. 106	35,57 %	22,15 %	6,91 %	4,24 %	30,30 %	17,51 %	15,92 %	40,93 %	19,63 %	0,00 %	92,31 %
Asuin-Pitkämäki 107	34,52 %	31,98 %	9,79 %	7,42 %	18,07 %	18,12 %	16,16 %	33,56 %	16,81 %	0,00 %	87,24 %
Suikkila 108	20,45 %	43,77 %	7,18 %	5,62 %	24,09 %	13,28 %	20,55 %	39,85 %	21,76 %	0,00 %	82,27 %
Ruohonpää It. 109	25,84 %	40,73 %	6,99 %	5,39 %	23,64 %	16,03 %	15,16 %	38,75 %	30,17 %	1,22 %	72,95 %
Ruohonpää Länt. 110	15,87 %	48,43 %	12,54 %	6,39 %	33,52 %	10,59 %	26,27 %	35,86 %	22,25 %	0,00 %	70,56 %
Pläkkikaupunki 111	43,48 %	26,09 %	11,11 %	3,96 %	41,51 %	19,06 %	21,22 %	34,92 %	12,95 %	6,96 %	76,52 %
Vätti Pohj. 112	21,00 %	43,50 %	10,73 %	5,89 %	27,96 %	11,91 %	20,10 %	36,91 %	20,10 %	0,00 %	76,53 %
Hepokulta 113	13,59 %	50,09 %	11,96 %	3,95 %	31,61 %	9,52 %	17,86 %	48,21 %	33,99 %	0,00 %	79,17 %
Länsikeskus 114	23,67 %	38,30 %	11,27 %	5,85 %	28,43 %	13,56 %	26,20 %	36,92 %	14,76 %	0,00 %	66,49 %
Länsinummi 116	24,06 %	42,86 %	16,96 %	6,85 %	42,35 %	17,91 %	35,18 %	25,32 %	8,18 %	28,48 %	44,80 %
Nätinummi 117	21,20 %	44,20 %	10,13 %	6,28 %	31,03 %	12,22 %	23,78 %	37,01 %	17,62 %	3,75 %	80,39 %
Metsäkylä 118	34,43 %	15,93 %	7,61 %	4,43 %	29,44 %	15,64 %	17,03 %	44,04 %	21,63 %	0,00 %	91,80 %
Muhkuri 119	38,46 %	17,58 %	4,59 %	7,66 %	23,81 %	17,87 %	16,60 %	40,54 %	19,15 %	0,00 %	92,31 %
Härkämäki-Jyrkkälä 121	23,78 %	42,38 %	20,94 %	6,65 %	32,43 %	15,72 %	27,95 %	31,32 %	10,44 %	46,00 %	41,24 %
Pahaniemi Et. 122	21,87 %	41,31 %	8,83 %	6,11 %	28,00 %	14,33 %	24,26 %	35,69 %	16,91 %	0,00 %	83,93 %
Asuin-Perno 124	30,67 %	36,52 %	18,59 %	7,12 %	34,78 %	20,05 %	26,34 %	29,03 %	8,41 %	40,68 %	47,03 %
Pansio Länt. 126	24,81 %	45,22 %	20,26 %	6,49 %	38,13 %	20,78 %	43,77 %	14,68 %	4,03 %	46,65 %	24,74 %

Pienalueen nimi ja tunnus	1. pääkomponentin pisteet	2. pääkomponentin pisteet	3. pääkomponentin pisteet	4. pääkomponentin pisteet	Väkiluku
Kohmo 84	1,16804	-1,96074	0,11793	0,97986	1288
Paaskunta 86	0,06047	0,89461	0,30821	1,92072	1328
Kuuvuori 87	-0,57821	-0,12659	1,81225	1,49687	925
Asuin-Räntämäki 90	0,05096	-1,04336	1,88580	0,68548	1836
Halinen 93	0,82485	-1,60223	1,04785	2,69170	3548
Virusmäki-Raunistula 94	0,46220	0,15493	-0,90167	0,83014	591
Kastu Et. 95	0,41317	0,87652	-0,13380	0,39762	363
Kastu Pohj. 96	-0,81170	0,90765	-0,90639	-0,11424	1668
Kaerla It. 97	0,17157	-0,21598	-1,14551	-0,03906	1076
Impivaara 99	-0,88793	-0,05444	-0,79575	-0,37817	1173
Asuin-Runosmäki 100	0,22093	0,63545	-1,50226	1,30333	7356
Kärsämäki Et. 102	-0,23667	0,21296	-1,20481	-0,61133	2055
Kähäri Pohj. 106	-1,03562	-0,24700	-0,70890	-1,02569	377
Asuin-Pitkämäki 107	-1,56876	-0,32417	0,18782	-0,06293	458
Suikkila 108	-0,82303	0,46364	-0,35873	-0,85438	2063
Ruohonpää It. 109	-1,00995	0,42122	-0,34075	-0,77444	686
Ruohonpää Länt. 110	-0,17454	0,71517	-0,49358	-0,37278	1690
Pläkkikaupunki 111	-0,18007	-0,82354	-0,70791	-1,06971	278
Vätti Pohj. 112	-0,65496	0,51408	-0,70256	-0,30646	781
Hepokulta 113	-0,77604	1,51767	-1,68582	-0,01504	2027
Länsikeskus 114	-0,13090	0,24094	-0,69472	-0,53788	752
Länsinummi 116	1,36664	-0,42923	-0,86737	-0,07083	2848
Nättinummi 117	-0,18288	0,47277	-0,96138	-0,63936	2611
Metsäkylä 118	-1,34441	-0,17110	-0,52507	-0,99346	1151
Muhkuri 119	-1,77911	-0,27949	-0,24910	-0,08097	235
Härkämäki-Jyrkkälä 121	0,32239	-0,07211	-1,50549	1,54903	3277
Pahaniemi Et. 122	-0,46470	0,32094	-0,63602	-0,48356	1047
Asuin-Perno 124	0,45512	-0,65610	-1,03876	0,88897	2639
Pansio Länt. 126	1,89192	-0,91864	-0,56360	0,70368	770

Pienalueen nimi ja tunnus	Ruotsinkielisten osuus kaikista	Muunkielisten osuus kaikista	Korkeakoulutettujen osuus 15 vuotta täyttäneistä	Perus-asteen koulutuksen saaneiden osuus kaikista 15 vuotta täyttäneistä	Alle 12000 € vuodessa ansaitsevien osuus kaikista	Kunnasta muuttaneiden osuus koko väestöstä pienalueella	Kuntaan muuttaneiden osuus koko väestöstä pienalueella	Perheistä lapsiperheitä	Yksinhuoltajien osuus lapsiperheistä	1-2 huoneen asuntojen osuus kaikista	4 ≤ huoneen asuntojen osuus kaikista
Pansio It. 127	1,17 %	5,15 %	10,77 %	50,65 %	45,44 %	5,06 %	3,89 %	53,87 %	44,15 %	61,43 %	18,50 %
Saramäki-Paimala 130	1,48 %	0,93 %	15,74 %	47,23 %	36,59 %	2,22 %	1,30 %	38,10 %	14,06 %	29,30 %	36,33 %
Länsi-Maaria-Jäkärä 131	1,63 %	5,74 %	16,23 %	41,10 %	39,85 %	5,60 %	3,25 %	51,98 %	17,87 %	39,41 %	27,13 %
Moisio-Kanervamäki 132	1,21 %	1,00 %	25,59 %	36,02 %	30,09 %	3,04 %	3,67 %	64,63 %	18,89 %	20,51 %	53,09 %
Etelä-Paattinen 133	0,68 %	0,34 %	18,63 %	43,86 %	38,02 %	2,51 %	1,90 %	43,35 %	11,64 %	27,82 %	54,37 %
Ilkkala-Tortinmäki 134	1,20 %	0,33 %	14,52 %	49,46 %	39,38 %	2,74 %	3,18 %	43,30 %	10,62 %	24,53 %	51,21 %

Pienalueen nimi ja tunnus	3 ≤ hengen asuntokuntien osuus kaikista	Yhden hengen asuntokuntien osuus kaikista	Työttömyysaste	Opiskelijoiden ja koululaisten osuus koko väestöstä	0-4-vuotiaiden osuus alle 15-vuotiaista	Alle 15-vuotiaiden osuus kaikista	20-39-vuotiaiden osuus kaikista	50-64-vuotiaiden osuus 15-64-vuotiaista	Yli 65-vuotiaiden osuus kaikista	Arava- ja korkotuki- vuokra-asuntojen osuus kaikista	Asunnon-omistajien osuus kaikista
Pansio It. 127	25,75 %	47,95 %	25,78 %	4,64 %	33,56 %	20,81 %	26,38 %	29,24 %	12,04 %	63,74 %	22,28 %
Saramäki-Paimala 130	36,16 %	25,00 %	8,90 %	5,93 %	25,84 %	16,48 %	17,59 %	39,47 %	14,07 %	5,80 %	79,91 %
Länsi-Maaria-Jäkärä 131	36,95 %	33,09 %	16,74 %	6,86 %	33,07 %	21,60 %	26,09 %	28,09 %	7,28 %	20,33 %	68,69 %
Moisio-Kanervamäki 132	58,77 %	11,53 %	8,86 %	5,61 %	32,71 %	33,65 %	31,18 %	16,04 %	4,61 %	21,17 %	64,61 %
Etelä-Paattinen 133	39,11 %	24,53 %	8,02 %	5,50 %	30,38 %	19,88 %	21,44 %	33,89 %	15,47 %	1,37 %	90,05 %
Ilkkala-Tortinmäki 134	41,89 %	21,24 %	10,71 %	6,02 %	25,44 %	18,51 %	20,37 %	33,39 %	15,88 %	0,00 %	86,14 %

Pienalueen nimi ja tunnus	1. pääkomponentin pisteet	2. pääkomponentin pisteet	3. pääkomponentin pisteet	4. pääkomponentin pisteet	Väkiluku
Pansio It. 127	1,17434	-0,43446	-2,19126	1,25722	2134
Saramäki-Paimala 130	-1,09095	-0,13451	-1,20314	0,18299	540
Länsi-Maaria-Jäkärä 131	-0,11191	-0,83323	-0,73692	0,85851	3569
Moisio-Kanervamäki 132	0,48040	-2,31444	-0,57674	-0,99506	1908
Etelä-Paattinen 133	-0,94334	-0,47585	-0,97199	-0,14217	1474
Ilkkala-Tortinmäki 134	-1,25494	-0,41244	-0,92828	0,48774	913

Liite 7.

Vuoden 2008 pääkomponenttianalysissä käytetyt tilastot, pienaluekohtaiset pääkomponenttipisteet ja väkiluku.

Pienalueen nimi ja tunnus	Korkeakoulu- tettujen osuus 15 vuotta täyttäneistä	Perus- asteen koulutuksen saaneiden osuus kaikista 15 vuotta täyttäneistä	Muunkielis- ten osuus kaikista	Ruotsinkie- listen osuus kaikista	0-4- vuotiaiden osuus alle 15- vuotiaista	Alle 15- vuotiaiden osuus kaikista	20-39- vuotiaiden osuus kaikista	50-64- vuotiaiden osuus 15- 64- vuotiaista	Yli 65- vuotiaiden osuus kaikista	Perheistä lapsi- perheitä	Yksinhuol- tajien osuus lapsi- perheistä	Yhden hengen asukun- tien osuus kaikista
Rauhankatu VII 1	32,81 %	23,28 %	2,88 %	7,16 %	46,78 %	5,86 %	43,45 %	24,80 %	20,08 %	21,97 %	32,61 %	66,67 %
Ursininkatu Pohj. 2	29,61 %	28,82 %	2,79 %	7,59 %	44,44 %	3,40 %	42,48 %	25,22 %	24,89 %	16,45 %	45,45 %	69,43 %
Ursininkatu Et. 3	36,81 %	21,01 %	3,42 %	13,84 %	48,48 %	4,91 %	40,18 %	26,12 %	22,17 %	22,64 %	22,22 %	59,86 %
Kristiinankatu Et. 4	37,55 %	20,75 %	3,47 %	13,49 %	38,10 %	4,05 %	38,73 %	26,81 %	24,08 %	18,92 %	28,57 %	62,93 %
Kristiinankatu Pohj. 5	39,13 %	20,96 %	3,60 %	9,93 %	41,51 %	5,79 %	38,43 %	26,14 %	24,89 %	18,96 %	27,50 %	60,07 %
Puolalanmäki VII 6	42,24 %	15,78 %	2,53 %	8,02 %	47,50 %	6,76 %	43,92 %	26,66 %	14,36 %	25,27 %	26,09 %	61,61 %
Tuurepori VI 7	39,76 %	19,68 %	2,52 %	11,96 %	46,00 %	7,20 %	43,88 %	25,24 %	18,88 %	22,42 %	34,21 %	59,56 %
Kauppatori VI 8	31,15 %	22,07 %	4,30 %	11,64 %	42,53 %	3,90 %	49,53 %	20,49 %	19,39 %	16,06 %	40,85 %	65,12 %
Verkatehdas VI 9	35,58 %	22,15 %	3,09 %	7,43 %	54,74 %	4,80 %	44,92 %	20,51 %	25,63 %	16,94 %	33,04 %	59,65 %
Yliopisto I 10	34,77 %	17,74 %	8,98 %	12,17 %	42,48 %	8,18 %	55,97 %	15,16 %	10,14 %	29,12 %	26,51 %	59,19 %
Sirkkala I 11	36,00 %	19,05 %	2,61 %	11,83 %	57,29 %	4,02 %	54,54 %	15,82 %	19,39 %	17,66 %	35,87 %	65,71 %
Vartiovuori II 12	39,80 %	22,29 %	2,04 %	14,57 %	45,23 %	6,76 %	39,71 %	25,37 %	24,01 %	22,91 %	32,72 %	59,88 %
Samppalinnalla III 13	36,36 %	20,57 %	2,26 %	12,05 %	39,23 %	6,00 %	45,20 %	22,86 %	20,50 %	22,65 %	33,02 %	66,76 %
Urheilupuisto III 14	35,26 %	29,37 %	2,21 %	7,14 %	43,24 %	3,89 %	32,25 %	28,65 %	37,08 %	15,18 %	41,18 %	64,99 %
Martti IV 15	34,87 %	22,88 %	1,64 %	6,94 %	42,67 %	6,83 %	43,15 %	22,27 %	18,25 %	25,48 %	35,21 %	62,51 %
Itäranta 16	30,23 %	26,16 %	4,76 %	5,08 %	47,24 %	10,88 %	43,18 %	23,51 %	11,23 %	33,57 %	36,81 %	52,54 %
Länsiranta 17	30,96 %	27,18 %	2,82 %	5,79 %	41,41 %	9,26 %	31,33 %	34,75 %	13,89 %	32,90 %	32,35 %	64,35 %
Kakola 18	32,72 %	25,40 %	1,72 %	6,95 %	36,17 %	4,03 %	40,34 %	28,81 %	24,46 %	15,95 %	48,78 %	66,59 %
Port Arthur 19	35,14 %	27,36 %	1,65 %	7,19 %	40,16 %	10,37 %	38,81 %	23,42 %	17,98 %	34,99 %	28,38 %	59,50 %
Iso-Heikkilä Lant. 21	18,76 %	41,40 %	2,67 %	3,12 %	43,06 %	4,01 %	32,57 %	27,34 %	32,85 %	17,27 %	24,19 %	69,24 %
Kähäri Et. 25	41,58 %	26,04 %	2,66 %	5,63 %	30,30 %	20,63 %	23,44 %	36,65 %	15,00 %	39,80 %	15,38 %	26,55 %
Pohjola 26	30,95 %	25,69 %	1,94 %	4,26 %	43,63 %	12,77 %	38,38 %	22,97 %	13,34 %	34,68 %	28,77 %	52,39 %
Autistenaukio-Oikotie 27	31,84 %	26,89 %	2,96 %	4,86 %	46,15 %	8,25 %	37,63 %	31,25 %	20,72 %	19,69 %	24,00 %	56,38 %
Mäntymäki 32	25,49 %	35,79 %	3,83 %	6,32 %	37,02 %	12,16 %	31,59 %	29,93 %	18,01 %	37,20 %	29,51 %	62,10 %
Vähäheikkilä It. 33	37,79 %	31,64 %	2,04 %	6,39 %	25,81 %	15,84 %	20,69 %	35,43 %	19,28 %	41,10 %	17,78 %	35,71 %
Vähäheikkilä Lant. 34	28,96 %	26,70 %	4,94 %	7,22 %	27,08 %	18,25 %	28,14 %	27,27 %	6,46 %	55,26 %	40,48 %	40,16 %
Korppolaismäki 35	38,78 %	29,25 %	1,48 %	12,17 %	24,14 %	17,21 %	16,91 %	35,93 %	14,24 %	40,59 %	19,51 %	28,47 %
Majakkaranta 36	34,86 %	24,19 %	5,44 %	6,33 %	46,32 %	8,47 %	38,00 %	28,86 %	16,41 %	23,22 %	41,33 %	51,81 %

Pienalueen nimi ja tunnus	3 ≤ hengen asuntokun- tien osuus kaikista	Asunnon- omistajien osuus kaikista	Arava-ja korkotuki- vuokra- asuntojen osuus kaikista	Alle 12000 € vuodessa ansaitsevie n osuus kaikista	Työttömyys- aste	Opiskelijoi- den ja kouluilaisten osuus koko väestöstä	Kunnasta muuttaneiden osuus koko väestöstä pienalueella	Kuntaan muuttaneiden osuus koko väestöstä pienalueella	1-2 huoneen asuntojen osuus kaikista	4 ≤ huoneen asuntojen osuus kaikista
Rauhankatu VII 1	6,13 %	42,43 %	4,48 %	29,39 %	7,72 %	8,91 %	6,68 %	7,85 %	77,42 %	5,69 %
Ursininkatu Pohj. 2	4,19 %	35,85 %	10,55 %	31,58 %	8,10 %	8,57 %	6,27 %	9,78 %	74,75 %	6,82 %
Ursininkatu Et. 3	7,94 %	41,50 %	18,82 %	29,54 %	5,83 %	11,16 %	6,55 %	5,80 %	66,27 %	15,19 %
Kristiinankatu Et. 4	8,91 %	42,24 %	0,00 %	31,23 %	7,78 %	13,10 %	11,37 %	10,02 %	54,38 %	24,65 %
Kristiinankatu Pohj. 5	9,31 %	51,95 %	0,00 %	28,14 %	5,79 %	10,26 %	5,90 %	8,30 %	58,16 %	14,87 %
Puolalanmäki VII 6	8,82 %	49,68 %	0,00 %	28,70 %	6,56 %	10,81 %	7,94 %	9,29 %	70,25 %	11,09 %
Tuurepori VI 7	9,11 %	46,89 %	0,00 %	28,17 %	6,70 %	11,38 %	8,29 %	9,51 %	66,24 %	14,94 %
Kauppatori VI 8	6,33 %	35,98 %	0,65 %	35,29 %	7,29 %	13,70 %	9,40 %	12,76 %	64,84 %	13,73 %
Verkatehdas VI 9	6,44 %	37,37 %	21,25 %	31,77 %	8,84 %	11,19 %	8,20 %	10,80 %	70,54 %	10,53 %
Yliopisto I 10	11,08 %	30,10 %	9,07 %	41,85 %	5,65 %	22,45 %	8,69 %	11,59 %	68,81 %	8,75 %
Sirkkala I 11	5,57 %	36,73 %	2,39 %	36,78 %	5,85 %	16,11 %	10,08 %	10,92 %	75,86 %	7,58 %
Vartiovuori II 12	8,62 %	41,54 %	17,60 %	28,93 %	6,15 %	10,87 %	5,71 %	7,85 %	67,33 %	13,51 %
Samppalinna III 13	6,97 %	46,58 %	1,19 %	30,30 %	6,37 %	11,50 %	7,06 %	9,00 %	74,13 %	9,89 %
Urheilupuisto III 14	4,60 %	58,90 %	2,82 %	24,89 %	6,92 %	7,25 %	5,78 %	5,57 %	66,44 %	10,38 %
Martti IV 15	8,48 %	53,52 %	9,19 %	27,57 %	7,68 %	8,88 %	6,08 %	6,99 %	75,70 %	6,15 %
Itäranta 16	14,29 %	24,51 %	52,22 %	28,81 %	8,55 %	7,93 %	7,27 %	6,26 %	76,40 %	5,85 %
Länsiranta 17	10,93 %	28,70 %	39,18 %	28,27 %	9,07 %	6,51 %	6,66 %	7,09 %	78,21 %	5,69 %
Kakola 18	5,33 %	46,97 %	11,62 %	27,60 %	7,91 %	8,58 %	6,09 %	7,81 %	71,23 %	8,23 %
Port Arthur 19	12,80 %	59,77 %	1,97 %	25,62 %	7,47 %	7,63 %	5,59 %	5,96 %	77,80 %	5,38 %
Iso-Heikkilä Länt. 21	5,76 %	60,39 %	0,16 %	29,65 %	12,43 %	6,01 %	4,73 %	6,85 %	76,69 %	2,50 %
Kähäri Et. 25	33,82 %	82,91 %	0,00 %	21,44 %	8,38 %	3,91 %	1,25 %	4,38 %	27,59 %	43,57 %
Pohjola 26	15,73 %	56,83 %	16,16 %	25,11 %	8,25 %	7,08 %	7,20 %	6,64 %	78,54 %	7,37 %
Autistenaukio-Oikotie 27	9,40 %	65,10 %	0,00 %	22,64 %	4,58 %	6,13 %	5,50 %	6,77 %	65,87 %	11,08 %
Mäntymäki 32	14,79 %	38,55 %	28,04 %	36,39 %	15,14 %	7,12 %	4,84 %	3,56 %	75,15 %	8,32 %
Vähäheikkilä It. 33	29,46 %	70,83 %	8,04 %	25,19 %	4,71 %	8,17 %	3,19 %	2,43 %	38,07 %	38,87 %
Vähäheikkilä Länt. 34	27,56 %	33,86 %	35,43 %	30,77 %	7,35 %	9,13 %	8,37 %	3,80 %	59,70 %	23,88 %
Korppolaismäki 35	34,72 %	84,72 %	0,00 %	21,43 %	6,06 %	8,90 %	4,15 %	2,97 %	25,30 %	48,80 %
Majakkaranta 36	9,87 %	31,06 %	42,82 %	22,86 %	8,66 %	5,44 %	8,83 %	7,76 %	75,13 %	3,14 %

Pienalueen nimi ja tunnus	1. pääkomponentin pisteet	2. pääkomponentin pisteet	3. pääkomponentin pisteet	4. pääkomponentin pisteet	Väkiluku
Rauhankatu VII 1	1,125	1,175	-0,372	-0,201	2 918
Ursininkatu Pohj. 2	1,501	0,996	-0,049	-0,128	2 648
Ursininkatu Et. 3	0,891	0,908	-0,811	0,806	672
Kristiinankatu Et. 4	1,035	0,654	-0,798	1,954	519
Kristiinankatu Pohj. 5	1,070	0,616	-0,924	0,648	916
Puolalanmäki VII 6	0,721	1,386	-0,915	0,430	1 184
Tuurepori VI 7	0,857	1,275	-0,912	0,755	1 388
Kauppatori VI 8	1,122	1,218	-0,485	1,885	2 233
Verkatehdas VI 9	1,054	1,628	-0,357	0,195	2 852
Yliopisto I 10	0,221	1,154	-0,434	4,217	1 381
Sirkkala I 11	1,048	1,896	-0,829	1,786	4 952
Vartiovuori II 12	0,947	1,008	-0,839	0,673	2 944
Samppalinna III 13	1,063	1,008	-0,804	1,029	2 166
Urheilupuisto III 14	1,766	0,324	-0,500	-0,848	952
Martti IV 15	0,885	1,178	-0,428	-0,353	4 394
Itäranta 16	0,067	1,792	0,600	-0,975	3 659
Länsiranta 17	0,606	0,945	0,476	-0,856	1 382
Kakola 18	1,443	0,672	-0,199	-0,228	1 165
Port Arthur 19	0,653	0,893	-0,410	-0,598	3 576
Iso-Heikkilä Länt. 21	1,845	-0,223	0,449	-0,791	1 796
Kähäri Et. 25	-0,515	-0,456	-0,675	-0,815	640
Pohjola 26	0,280	1,299	-0,043	-1,053	1 597
Autistenuukio-Oikotie 27	1,067	0,574	-0,620	-0,955	473
Mäntymäki 32	0,541	0,167	1,025	-0,273	1 488
Vähäheikkilä It. 33	-0,136	-0,943	-0,435	0,363	783
Vähäheikkilä Länt. 34	-0,804	0,677	0,705	0,246	263
Korppolaismäki 35	-0,443	-1,017	-0,842	0,934	337
Majakkaranta 36	0,572	1,766	0,257	-1,560	1 121

Pienalueen nimi ja tunnus	Korkeakoulutettujen osuus 15 vuotta täyttäneistä	Perusasteen koulutuksen saaneiden osuus kaikista 15 vuotta täyttäneistä	Muunkielisten osuus kaikista	Ruotsinkielisten osuus kaikista	0-4-vuotiaiden osuus alle 15-vuotiaista	Alle 15-vuotiaiden osuus kaikista	20-39-vuotiaiden osuus kaikista	50-64-vuotiaiden osuus 15-64-vuotiaista	Yli 65-vuotiaiden osuus kaikista	Perheistä lapsiperheitä	Yksinhuoltajien osuus lapsiperheistä	Yhden hengen asuntokuntien osuus kaikista
Pikisaari 40	36,55 %	29,95 %	0,00 %	12,66 %	35,29 %	14,35 %	15,19 %	41,18 %	13,92 %	33,78 %	4,00 %	22,92 %
Lauttaranta 43	42,64 %	25,89 %	0,43 %	5,56 %	22,86 %	14,96 %	18,80 %	45,34 %	16,24 %	32,91 %	7,69 %	18,00 %
Toijainen 47	54,41 %	18,38 %	0,00 %	12,66 %	30,12 %	35,02 %	24,89 %	21,37 %	9,70 %	67,14 %	6,38 %	8,11 %
Kukola 48	42,83 %	28,20 %	1,85 %	4,79 %	26,97 %	32,44 %	21,78 %	20,95 %	3,26 %	67,42 %	28,19 %	12,35 %
Haarla 49	37,17 %	26,54 %	6,03 %	7,36 %	32,60 %	30,28 %	31,68 %	20,38 %	2,72 %	61,29 %	26,69 %	23,29 %
Friskala 50	62,38 %	10,89 %	2,99 %	6,47 %	54,39 %	28,36 %	29,60 %	18,70 %	14,43 %	64,49 %	7,25 %	11,48 %
Moikoinen 51	45,67 %	24,53 %	1,86 %	7,51 %	32,00 %	17,81 %	20,27 %	39,83 %	9,42 %	41,54 %	16,46 %	17,74 %
Kaistarniemi 52	47,30 %	30,08 %	1,38 %	10,43 %	23,72 %	23,93 %	15,80 %	23,94 %	14,57 %	60,71 %	10,78 %	29,17 %
Papinsaari 53	62,94 %	8,63 %	0,98 %	4,26 %	42,39 %	30,16 %	36,72 %	16,59 %	2,62 %	60,44 %	3,64 %	14,81 %
Satava 54	35,52 %	32,54 %	0,96 %	4,20 %	28,10 %	18,37 %	14,29 %	41,86 %	15,97 %	40,40 %	14,85 %	18,85 %
Kakskerta 55	38,62 %	28,05 %	2,23 %	4,94 %	22,22 %	20,06 %	15,29 %	41,60 %	16,40 %	37,24 %	5,48 %	21,05 %
Puistomäki 61	34,19 %	23,92 %	2,66 %	7,55 %	26,67 %	14,69 %	28,81 %	27,96 %	13,29 %	39,61 %	8,54 %	27,73 %
Uittamo 62	37,45 %	27,90 %	1,74 %	8,06 %	35,20 %	10,72 %	21,81 %	38,73 %	26,90 %	29,95 %	24,92 %	49,15 %
Ispoinen 63	46,89 %	27,51 %	0,97 %	7,35 %	43,30 %	18,76 %	13,35 %	40,72 %	16,63 %	41,72 %	7,35 %	18,18 %
Katariina 64	33,56 %	30,41 %	4,50 %	5,12 %	29,60 %	21,51 %	27,87 %	22,75 %	11,26 %	57,62 %	30,69 %	45,13 %
Ilpoinen 65	27,52 %	32,49 %	4,30 %	6,71 %	32,24 %	14,48 %	28,99 %	30,52 %	17,76 %	37,68 %	43,01 %	48,63 %
Luolavuori Länt. 66	32,91 %	31,69 %	1,65 %	5,98 %	37,12 %	11,80 %	24,32 %	32,74 %	27,31 %	32,30 %	25,15 %	53,94 %
Luolavuori It. 67	29,91 %	38,46 %	1,41 %	5,88 %	32,99 %	7,52 %	22,18 %	30,48 %	40,74 %	26,94 %	34,64 %	61,23 %
Peltola 68	39,97 %	30,01 %	0,64 %	7,07 %	28,04 %	13,75 %	18,89 %	39,61 %	27,51 %	33,89 %	19,75 %	38,14 %
Vasaramäki 69	30,44 %	35,08 %	1,78 %	6,57 %	25,89 %	12,06 %	25,39 %	31,54 %	23,75 %	39,59 %	26,89 %	59,95 %
Koivula 70	35,87 %	30,73 %	4,79 %	8,11 %	37,70 %	14,24 %	26,27 %	33,95 %	16,81 %	38,29 %	19,68 %	43,03 %
Harittu 71	29,07 %	31,46 %	11,15 %	5,90 %	36,79 %	20,79 %	32,16 %	24,16 %	5,41 %	54,37 %	32,67 %	40,76 %
Huhkola 74	39,25 %	24,19 %	2,55 %	7,09 %	27,22 %	17,50 %	24,47 %	36,07 %	6,98 %	40,39 %	17,74 %	17,29 %
Pääskylvuori 76	33,07 %	30,54 %	4,15 %	3,27 %	31,14 %	18,71 %	24,65 %	31,35 %	16,29 %	42,85 %	24,77 %	38,09 %
Lauste 77	13,83 %	46,37 %	25,30 %	1,85 %	35,59 %	15,73 %	26,24 %	36,16 %	14,54 %	43,18 %	35,96 %	53,14 %
Vaala 78	22,49 %	41,69 %	12,96 %	2,55 %	25,83 %	25,50 %	19,77 %	30,55 %	7,01 %	55,83 %	32,28 %	13,94 %
Varissuo 79	14,40 %	46,69 %	33,31 %	1,42 %	36,98 %	16,53 %	25,17 %	37,06 %	14,03 %	43,22 %	36,55 %	49,51 %
Teoll. Itäharju 80	39,00 %	28,96 %	3,45 %	4,08 %	36,84 %	17,87 %	19,44 %	38,71 %	14,11 %	37,50 %	10,26 %	16,00 %
Itäharju 81	36,04 %	27,27 %	2,92 %	5,21 %	30,63 %	15,59 %	28,81 %	28,29 %	17,32 %	39,41 %	28,23 %	38,71 %

Pienalueen nimi ja tunnus	3 ≤ hengen asuntokun- tien osuus kaikista	Asunnon- omistajien osuus kaikista	Arava-ja korkotuki- vuokra- asuntojen osuus kaikista	Alle 12000 € vuodessa ansaitsevien osuus kaikista	Työttömyys- aste	Opiskelijoi- den ja koululaisten osuus koko väestöstä	Kunnasta muuttaneiden osuus koko väestöstä pienalueella	Kuntaan muuttaneiden osuus koko väestöstä pienalueella	1-2 huoneen asuntojen osuus kaikista	4 ≤ huoneen asuntojen osuus kaikista
Pikisaari 40	36,46 %	79,17 %	6,25 %	24,87 %	8,13 %	8,44 %	1,27 %	2,53 %	30,77 %	56,73 %
Lauttaranta 43	29,00 %	92,00 %	0,00 %	19,29 %	4,92 %	7,26 %	0,85 %	0,85 %	19,27 %	56,88 %
Toijainen 47	66,22 %	94,59 %	0,00 %	12,50 %	2,75 %	5,49 %	2,11 %	2,11 %	3,33 %	77,78 %
Kukola 48	62,35 %	61,95 %	20,12 %	23,42 %	5,05 %	10,54 %	4,66 %	2,55 %	10,66 %	61,43 %
Haarla 49	45,53 %	31,35 %	46,06 %	25,46 %	8,55 %	6,69 %	7,89 %	7,42 %	30,57 %	48,57 %
Friskala 50	55,74 %	89,34 %	0,00 %	12,87 %	3,61 %	3,48 %	1,99 %	2,74 %	2,80 %	82,52 %
Moikoinen 51	42,88 %	84,64 %	3,07 %	19,40 %	4,40 %	8,82 %	3,78 %	2,68 %	12,12 %	60,72 %
Kaistarniemi 52	48,75 %	59,58 %	20,83 %	21,99 %	4,85 %	9,51 %	1,53 %	3,07 %	28,40 %	54,47 %
Papinsaari 53	54,63 %	93,52 %	0,00 %	8,63 %	2,21 %	4,59 %	1,97 %	3,61 %	3,33 %	68,33 %
Satava 54	40,58 %	90,10 %	0,00 %	22,54 %	5,05 %	7,44 %	1,08 %	0,12 %	13,31 %	62,13 %
Kakskerta 55	35,22 %	92,71 %	0,00 %	19,92 %	5,48 %	7,01 %	1,27 %	1,43 %	13,36 %	66,43 %
Puistomäki 61	29,60 %	66,98 %	23,05 %	33,87 %	2,88 %	17,34 %	4,90 %	7,27 %	36,06 %	38,03 %
Uittamo 62	15,66 %	75,20 %	0,00 %	20,11 %	6,47 %	6,12 %	4,12 %	2,86 %	45,90 %	27,28 %
Ispoinen 63	40,91 %	94,95 %	0,00 %	19,38 %	5,88 %	8,32 %	0,97 %	1,16 %	9,71 %	65,53 %
Katariina 64	29,38 %	20,29 %	47,73 %	31,10 %	9,03 %	7,76 %	5,67 %	3,73 %	54,80 %	21,83 %
Ilpoinen 65	17,14 %	55,22 %	24,90 %	27,35 %	7,87 %	8,53 %	6,82 %	5,32 %	47,43 %	19,83 %
Luolavuori Länt. 66	14,71 %	66,81 %	7,27 %	21,69 %	5,88 %	5,67 %	4,95 %	4,28 %	53,49 %	16,72 %
Luolavuori It. 67	9,84 %	60,70 %	11,96 %	29,54 %	7,58 %	6,49 %	3,63 %	4,09 %	57,36 %	13,93 %
Peltola 68	22,16 %	78,09 %	0,00 %	19,47 %	5,35 %	5,78 %	2,57 %	3,08 %	34,13 %	36,52 %
Vasaramäki 69	15,01 %	41,76 %	33,90 %	32,57 %	6,94 %	7,94 %	4,66 %	4,33 %	66,11 %	15,93 %
Koivula 70	22,13 %	72,02 %	17,19 %	23,82 %	6,92 %	8,58 %	5,20 %	4,03 %	44,17 %	23,73 %
Harittu 71	30,05 %	37,30 %	44,50 %	29,81 %	12,44 %	10,13 %	7,97 %	5,93 %	51,11 %	22,15 %
Huhkola 74	37,23 %	87,50 %	2,66 %	13,71 %	4,00 %	6,42 %	5,09 %	1,77 %	8,64 %	57,07 %
Pääskyvuori 76	27,87 %	66,70 %	7,65 %	23,38 %	7,91 %	7,57 %	5,38 %	4,57 %	41,21 %	28,93 %
Lauste 77	19,07 %	46,75 %	36,79 %	37,21 %	19,80 %	8,76 %	4,94 %	4,85 %	51,78 %	10,96 %
Vaala 78	49,09 %	56,36 %	37,88 %	29,94 %	11,71 %	10,95 %	5,42 %	3,29 %	17,88 %	48,88 %
Varissuo 79	21,20 %	43,33 %	39,79 %	40,56 %	19,71 %	8,98 %	4,83 %	4,20 %	52,97 %	13,18 %
Teoll. Itäharju 80	41,60 %	86,40 %	0,00 %	16,22 %	5,33 %	6,58 %	2,82 %	0,63 %	23,36 %	51,09 %
Itäharju 81	24,42 %	56,11 %	18,83 %	24,40 %	6,43 %	8,96 %	5,05 %	5,21 %	41,67 %	26,39 %

Pienalueen nimi ja tunnus	1. pääkomponentin pisteet	2. pääkomponentin pisteet	3. pääkomponentin pisteet	4. pääkomponentin pisteet	Väkiluku
Pikisaari 40	-0,295	-1,293	-0,885	0,966	237
Lauttaranta 43	-0,231	-1,676	-1,076	0,340	234
Toijainen 47	-2,577	0,541	-1,896	-0,698	237
Kukola 48	-2,512	0,322	-0,187	0,228	1 566
Haarla 49	-2,163	1,535	0,433	-0,458	1 509
Friskala 50	-2,315	1,682	-2,056	-2,320	402
Moikoinen 51	-0,951	-0,698	-1,053	0,422	1 825
Kaistarniemi 52	-1,476	-0,343	-0,709	0,586	652
Papinsaari 53	-2,527	1,746	-2,169	-2,005	305
Satava 54	-0,575	-1,670	-0,572	0,151	833
Kakskerta 55	-0,600	-1,682	-0,834	0,349	628
Puistomäki 61	-0,557	-0,760	-0,546	3,195	715
Uittamo 62	0,803	-0,534	-0,718	-0,663	3 498
Ispoinen 63	-0,761	-0,997	-1,212	-0,081	517
Katariina 64	-0,980	0,850	0,874	-0,425	1 288
Ilpoinen 65	0,196	0,164	0,437	-0,078	2 742
Luolavuori Länt. 66	0,794	-0,114	-0,357	-1,007	1 941
Luolavuori It. 67	1,508	-0,705	0,082	-0,548	2 619
Peltola 68	0,445	-0,995	-0,819	-0,468	778
Vasaramäki 69	0,551	-0,349	0,450	0,207	3 714
Koivula 70	0,018	-0,152	-0,255	0,059	1 713
Harittu 71	-1,127	0,979	1,173	0,205	3 713
Huhkola 74	-0,966	-0,454	-0,984	-0,260	903
Pääskyvuori 76	-0,297	-0,156	0,032	-0,368	4 309
Lauste 77	-0,063	-0,716	2,713	0,496	3 197
Vaala 78	-1,709	-0,768	1,540	0,942	941
Varissuo 79	-0,259	-0,824	3,075	0,804	8 783
Teoll. Itäharju 80	-0,670	-0,791	-0,770	-0,634	319
Itäharju 81	-0,198	0,139	-0,169	0,001	2 534

Pienalueen nimi ja tunnus	Korkeakoulu- tettujen osuus 15 vuotta täyttäneistä	Perus- asteen koulutuksen saaneiden osuus kaikista 15 vuotta täyttäneistä	Muun- kielisten osuus kaikista	Ruotsinkie- listen osuus kaikista	0-4- vuotiaiden osuus alle 15- vuotiaista	Alle 15- vuotiaiden osuus kaikista	20-39- vuotiaiden osuus kaikista	50-64- vuotiaiden osuus 15-64- vuotiaista	Yli 65- vuotiaiden osuus kaikista	Perheistä lapsi- perheitä	Yksinhuol- tajien osuus lapsi- perheistä	Yhden hengen asuntokun- tien osuus kaikista
Nummenmäki 82	37,67 %	23,89 %	2,81 %	4,35 %	29,70 %	14,18 %	32,66 %	28,01 %	11,65 %	38,69 %	16,07 %	45,22 %
Kurala 83	31,75 %	32,33 %	3,48 %	4,11 %	36,62 %	13,12 %	27,34 %	29,43 %	24,06 %	36,11 %	23,10 %	51,50 %
Kohmo 84	31,09 %	32,66 %	14,87 %	5,46 %	31,54 %	25,04 %	27,14 %	23,54 %	5,71 %	55,52 %	37,50 %	37,84 %
Paaskunta 86	22,78 %	31,67 %	7,02 %	3,71 %	36,56 %	7,34 %	40,49 %	25,42 %	17,21 %	29,46 %	28,17 %	68,77 %
Kuuvuori 87	35,62 %	22,37 %	2,57 %	6,49 %	37,37 %	13,38 %	35,41 %	26,89 %	9,73 %	37,44 %	20,55 %	44,91 %
Asuin-Räntämäki 90	33,42 %	23,45 %	8,84 %	4,42 %	40,99 %	17,15 %	38,55 %	22,65 %	10,44 %	41,31 %	16,31 %	21,96 %
Halinen 93	26,63 %	33,55 %	22,13 %	3,92 %	40,97 %	21,70 %	36,80 %	20,01 %	4,55 %	53,12 %	33,97 %	39,84 %
Virusmäki-Raunistula 94	25,05 %	34,56 %	3,34 %	3,85 %	33,33 %	18,06 %	29,77 %	31,71 %	13,38 %	44,44 %	33,33 %	47,45 %
Kastu Et. 95	25,15 %	31,74 %	5,32 %	1,86 %	39,13 %	12,23 %	38,03 %	20,36 %	14,63 %	32,14 %	14,81 %	62,34 %
Kastu Pohj. 96	30,85 %	35,31 %	2,25 %	2,00 %	31,14 %	10,43 %	21,55 %	34,28 %	29,98 %	28,29 %	21,26 %	49,50 %
Kaerla It. 97	24,43 %	37,62 %	2,03 %	1,29 %	32,52 %	15,05 %	23,55 %	35,03 %	17,73 %	39,87 %	37,30 %	41,45 %
Raunistula Et. 98	37,79 %	26,96 %	2,57 %	4,95 %	44,12 %	12,48 %	32,11 %	26,76 %	12,11 %	41,50 %	18,03 %	46,26 %
Impivaara 99	25,49 %	35,59 %	3,32 %	2,60 %	28,47 %	12,90 %	18,82 %	39,55 %	19,35 %	36,36 %	27,34 %	32,71 %
Asuin-Runosmäki 100	14,22 %	43,04 %	9,54 %	1,76 %	38,98 %	10,56 %	25,32 %	38,57 %	21,92 %	34,07 %	43,08 %	57,71 %
Kärsämäki Et. 102	28,51 %	35,74 %	1,72 %	1,82 %	29,30 %	13,83 %	20,36 %	38,26 %	19,96 %	34,38 %	20,81 %	42,12 %
Kähäri Pohj. 106	33,44 %	35,71 %	2,74 %	4,38 %	18,46 %	17,81 %	12,33 %	41,13 %	18,90 %	40,91 %	17,78 %	23,45 %
Asuin-Pitkämäki 107	39,92 %	26,88 %	1,77 %	7,54 %	28,83 %	17,82 %	22,63 %	33,94 %	12,20 %	40,21 %	7,89 %	28,31 %
Suikkila 108	34,96 %	30,32 %	2,16 %	4,22 %	26,27 %	11,44 %	16,71 %	42,26 %	27,94 %	31,56 %	27,33 %	47,76 %
Ruohonpää It. 109	37,61 %	34,76 %	1,08 %	5,55 %	24,24 %	15,25 %	13,25 %	39,13 %	35,13 %	38,92 %	13,85 %	48,17 %
Ruohonpää Länt. 110	31,87 %	32,15 %	3,24 %	3,49 %	29,93 %	9,17 %	25,89 %	34,46 %	26,01 %	24,78 %	32,43 %	52,14 %
Pläkkikaupunki 111	36,08 %	27,53 %	2,54 %	0,46 %	26,97 %	20,55 %	26,10 %	31,29 %	11,55 %	39,71 %	14,81 %	27,42 %
Vätti Pohj. 112	34,08 %	33,33 %	1,42 %	2,06 %	22,03 %	15,19 %	21,88 %	35,15 %	18,53 %	38,76 %	14,81 %	45,38 %
Hepokulta 113	21,63 %	43,15 %	2,27 %	2,22 %	33,33 %	7,73 %	17,11 %	40,70 %	39,33 %	26,28 %	28,13 %	53,75 %
Länsikeskus 114	29,22 %	33,47 %	1,76 %	2,68 %	42,74 %	11,47 %	24,98 %	36,12 %	26,55 %	31,42 %	29,03 %	47,14 %
Länsinummi 116	22,65 %	31,98 %	5,76 %	1,78 %	42,62 %	15,88 %	32,81 %	29,25 %	10,42 %	42,13 %	37,35 %	46,20 %
Nättinummi 117	26,22 %	35,93 %	1,45 %	2,67 %	37,22 %	10,75 %	24,04 %	39,91 %	23,56 %	28,65 %	29,13 %	48,73 %
Metsäkylä 118	35,09 %	34,65 %	1,82 %	4,25 %	38,95 %	13,04 %	18,88 %	37,76 %	29,34 %	30,94 %	19,20 %	26,17 %

Pienalueen nimi ja tunnus	3 ≤ hengen asuntokun- tien osuus kaikista	Asunnon- omistajien osuus kaikista	Arava-ja korkotuki- vuokra- asuntojen osuus kaikista	Alle 12000 € vuodessa ansaitsevien osuus kaikista	Työttömyys- aste	Opiskelijoij- den ja koululaisten osuus koko väestöstä	Kunnasta muuttaneij- den osuus koko väestöstä pienalueella	Kuntaan muuttaneij- den osuus koko väestöstä pienalueella	1-2 huoneen asuntojen osuus kaikista	4 ≤ huoneen asuntojen osuus kaikista
Nummenmäki 82	23,86 %	58,96 %	11,51 %	30,59 %	7,48 %	12,12 %	5,62 %	5,85 %	59,56 %	28,12 %
Kurala 83	16,87 %	65,02 %	12,93 %	26,78 %	9,11 %	7,16 %	5,30 %	4,41 %	46,60 %	16,34 %
Kohmo 84	33,20 %	30,69 %	38,42 %	30,75 %	12,73 %	9,24 %	6,64 %	5,88 %	48,61 %	26,53 %
Paaskunta 86	8,27 %	38,92 %	30,08 %	38,53 %	17,00 %	11,05 %	6,55 %	8,05 %	70,30 %	8,22 %
Kuuvuori 87	22,72 %	53,26 %	0,00 %	33,94 %	8,52 %	13,38 %	6,08 %	6,62 %	58,48 %	23,66 %
Asuin-Räntämäki 90	33,00 %	52,61 %	36,10 %	34,33 %	5,39 %	16,40 %	7,24 %	9,16 %	33,22 %	32,11 %
Halinen 93	29,40 %	16,51 %	64,15 %	44,66 %	16,83 %	13,10 %	8,75 %	8,32 %	40,78 %	18,96 %
Virusmäki-Raunistula 94	22,61 %	54,78 %	29,94 %	30,49 %	13,95 %	9,70 %	4,85 %	4,01 %	52,24 %	21,19 %
Kastu Et. 95	13,42 %	50,22 %	22,51 %	30,84 %	10,33 %	9,57 %	6,38 %	10,37 %	72,56 %	12,78 %
Kastu Pohj. 96	16,21 %	74,86 %	0,00 %	22,42 %	6,23 %	5,87 %	3,62 %	3,12 %	49,85 %	24,87 %
Kaerla It. 97	22,55 %	60,18 %	29,82 %	24,97 %	7,72 %	7,94 %	5,08 %	3,05 %	48,22 %	25,81 %
Raunistula Et. 98	23,49 %	61,57 %	0,00 %	27,18 %	8,17 %	11,74 %	6,24 %	9,36 %	67,57 %	20,42 %
Impivaara 99	25,94 %	83,83 %	4,14 %	19,46 %	5,54 %	8,06 %	3,41 %	3,58 %	36,82 %	31,95 %
Asuin-Runosmäki 100	12,72 %	48,31 %	29,05 %	32,54 %	13,96 %	5,96 %	5,28 %	4,90 %	66,99 %	5,60 %
Kärsämäki Et. 102	22,10 %	73,54 %	6,64 %	21,64 %	7,62 %	5,98 %	3,34 %	3,09 %	45,22 %	23,71 %
Kähäri Pohj. 106	34,48 %	93,10 %	0,00 %	15,58 %	3,41 %	6,85 %	2,74 %	2,74 %	19,38 %	61,88 %
Asuin-Pitkämäki 107	34,93 %	87,50 %	0,00 %	16,80 %	4,60 %	7,38 %	2,25 %	1,77 %	26,53 %	50,00 %
Suikkila 108	17,22 %	80,30 %	0,00 %	20,33 %	6,06 %	6,17 %	4,06 %	2,64 %	40,20 %	31,07 %
Ruohonpää It. 109	21,95 %	69,82 %	1,52 %	25,31 %	8,40 %	6,32 %	4,01 %	3,08 %	49,02 %	36,97 %
Ruohonpää Lant. 110	11,47 %	69,34 %	0,00 %	23,67 %	9,02 %	5,99 %	4,62 %	5,43 %	52,94 %	28,14 %
Pläkkikaupunki 111	30,65 %	86,02 %	4,84 %	16,14 %	4,07 %	5,54 %	6,47 %	6,70 %	28,97 %	41,59 %
Vätti Pohj. 112	23,08 %	71,79 %	0,00 %	22,32 %	6,45 %	7,46 %	5,28 %	4,25 %	47,80 %	32,60 %
Hepokulta 113	11,96 %	76,27 %	0,00 %	28,00 %	8,73 %	4,85 %	2,99 %	2,99 %	51,28 %	19,56 %
Länsikeskus 114	17,14 %	63,04 %	16,25 %	22,49 %	8,33 %	5,00 %	5,55 %	4,26 %	56,83 %	17,33 %
Länsinummi 116	20,32 %	39,92 %	33,48 %	27,30 %	11,13 %	7,60 %	6,53 %	5,29 %	57,39 %	14,48 %
Nätinummi 117	15,40 %	76,48 %	3,74 %	20,66 %	6,91 %	4,93 %	4,69 %	4,12 %	49,02 %	16,16 %
Metsäkylä 118	25,99 %	71,84 %	14,80 %	20,58 %	5,08 %	5,46 %	3,71 %	3,64 %	28,50 %	48,08 %

Pienalueen nimi ja tunnus	1. pääkomponentin pisteet	2. pääkomponentin pisteet	3. pääkomponentin pisteet	4. pääkomponentin pisteet	Väkiluku
Nummenmäki 82	-0,187	0,003	-0,252	1,190	2 137
Kurala 83	0,429	-0,075	0,090	-0,524	3 018
Kohmo 84	-1,342	0,765	1,371	0,195	1 190
Paaskunta 86	0,717	0,372	1,155	0,859	1 267
Kuuvuori 87	-0,091	0,285	-0,329	1,550	740
Asuin-Räntämäki 90	-1,043	0,524	0,065	2,249	1 878
Halinen 93	-1,484	1,112	2,316	1,545	3 497
Virusmäki-Raunistula 94	-0,195	-0,072	0,961	0,014	598
Kastu Et. 95	0,331	0,719	0,473	0,225	376
Kastu Pohj. 96	0,928	-0,907	-0,210	-0,796	1 601
Kaerla It. 97	0,085	-0,398	0,711	-0,687	1 083
Raunistula Et. 98	0,005	0,613	-0,400	0,581	545
Impivaara 99	0,246	-1,225	-0,020	-0,164	1 116
Asuin-Runosmäki 100	0,897	-0,394	1,718	-0,850	7 043
Kärsämäki Et. 102	0,396	-0,942	0,078	-0,734	1 974
Kähäri Pohj. 106	-0,360	-1,765	-0,536	0,090	365
Asuin-Pitkämäki 107	-0,612	-0,737	-1,045	-0,008	623
Suikkila 108	0,789	-1,169	-0,399	-0,540	1 897
Ruohonpää It. 109	0,636	-1,355	-0,278	-0,135	649
Ruohonpää Länt. 110	0,988	-0,517	-0,089	-0,606	1 603
Pläkkikaupunki 111	-0,661	-0,061	-0,532	-0,796	433
Vätti Pohj. 112	0,157	-0,886	-0,190	-0,009	777
Hepokulta 113	1,613	-1,581	0,362	-0,833	1 940
Länsikeskus 114	0,742	0,027	0,129	-1,564	1 081
Länsinummi 116	-0,200	0,822	1,015	-0,984	3 368
Nättinummi 117	0,927	-0,567	-0,002	-1,266	2 475
Metsäkylä 118	0,242	-0,731	-0,445	-0,884	1 319

Pienalueen nimi ja tunnus	Korkeakoulutettujen osuus 15 vuotta täyttäneistä	Perusasteen koulutuksen saaneiden osuus kaikista 15 vuotta täyttäneistä	Muunkielisten osuus kaikista	Ruotsinkielisten osuus kaikista	0-4-vuotiaiden osuus alle 15-vuotiaista	Alle 15-vuotiaiden osuus kaikista	20-39-vuotiaiden osuus kaikista	50-64-vuotiaiden osuus 15-64-vuotiaista	Yli 65-vuotiaiden osuus kaikista	Perheistä lapsiperheitä	Yksinhuoltajien osuus lapsiperheistä	Yhden hengen asutokuntien osuus kaikista
Muhkuri 119	34,16 %	36,14 %	2,85 %	1,22 %	11,36 %	17,89 %	17,48 %	35,98 %	15,45 %	46,58 %	11,76 %	25,00 %
Härkämäki-Jyrkkälä 121	11,25 %	44,66 %	10,63 %	1,53 %	39,87 %	14,63 %	26,96 %	36,20 %	14,60 %	40,00 %	31,60 %	50,03 %
Pahaniemi Et. 122	23,76 %	35,70 %	2,06 %	4,92 %	27,82 %	13,08 %	22,42 %	35,55 %	20,26 %	34,83 %	22,77 %	46,01 %
Asuin-Perno 124	15,62 %	39,68 %	7,75 %	2,43 %	34,02 %	15,24 %	22,36 %	38,28 %	10,91 %	39,87 %	26,38 %	41,93 %
Pansio Länt. 126	14,52 %	39,00 %	15,11 %	1,58 %	42,56 %	21,98 %	34,84 %	23,02 %	5,52 %	57,73 %	35,43 %	50,00 %
Pansio It. 127	10,95 %	47,71 %	14,43 %	0,93 %	31,98 %	17,73 %	25,26 %	29,79 %	13,92 %	47,79 %	48,02 %	50,73 %
Saramäki-Paimala 130	17,97 %	43,51 %	3,53 %	0,56 %	27,27 %	12,27 %	27,70 %	34,26 %	13,94 %	38,35 %	17,65 %	32,16 %
Länsi-Maaria-Jäkärlä 131	16,54 %	36,10 %	7,27 %	1,47 %	41,34 %	17,80 %	26,14 %	34,65 %	10,11 %	44,03 %	19,52 %	36,26 %
Moisio-Kanervämäki 132	29,01 %	31,28 %	1,93 %	1,81 %	32,39 %	30,65 %	27,18 %	17,42 %	4,98 %	63,93 %	18,67 %	13,01 %
Etelä-Paattinen 133	23,52 %	38,97 %	0,79 %	0,85 %	25,24 %	20,84 %	18,67 %	36,79 %	16,44 %	44,72 %	11,06 %	26,99 %
Ikkala-Tortinmäki 134	17,52 %	41,52 %	1,03 %	0,80 %	31,29 %	16,74 %	17,43 %	41,75 %	18,34 %	37,55 %	13,86 %	24,37 %

Pienalueen nimi ja tunnus	3 ≤ hengen asutokun- tien osuus kaikista	Asunnon- omistajien osuus kaikista	Arava-ja korkotuki- vuokra- asuntojen osuus kaikista	Alle 12000 € vuodessa ansaitsevien osuus kaikista	Työttömyys- aste	Opiskelijoi- den ja koululaisten osuus koko väestöstä	Kunnasta muuttaneiden osuus koko väestöstä pienalueella	Kuntaan muuttaneiden osuus koko väestöstä pienalueella	1-2 huoneen asuntojen osuus kaikista	4 ≤ huoneen asuntojen osuus kaikista
Muhkuri 119	41,00 %	90,00 %	0,00 %	19,31 %	3,36 %	9,35 %	1,63 %	1,63 %	18,92 %	54,05 %
Härkämäki-Jyrkkälä 121	19,35 %	37,74 %	46,53 %	31,67 %	15,57 %	6,55 %	5,51 %	5,38 %	56,14 %	8,79 %
Pahaniemi Et. 122	20,41 %	79,59 %	1,11 %	19,82 %	7,20 %	6,29 %	3,24 %	2,85 %	51,32 %	23,55 %
Asuin-Perno 124	23,73 %	50,22 %	38,80 %	28,04 %	13,39 %	6,63 %	6,45 %	3,65 %	47,32 %	20,47 %
Pansio Länt. 126	25,67 %	26,12 %	51,12 %	31,82 %	17,20 %	8,00 %	10,03 %	7,33 %	56,29 %	13,13 %
Pansio It. 127	19,90 %	21,37 %	64,39 %	36,82 %	18,74 %	8,81 %	8,51 %	3,81 %	62,52 %	18,25 %
Saramäki-Paimala 130	34,17 %	84,42 %	7,04 %	25,32 %	3,53 %	7,25 %	6,51 %	2,79 %	23,55 %	41,32 %
Länsi-Maaria-Jäkärä 131	30,14 %	65,95 %	20,51 %	27,76 %	12,03 %	6,75 %	4,18 %	3,11 %	38,14 %	28,63 %
Moisio-Kanervamäki 132	56,84 %	70,63 %	19,35 %	21,24 %	5,57 %	7,40 %	5,93 %	4,45 %	15,04 %	62,66 %
Etelä-Paattinen 133	36,91 %	92,03 %	1,30 %	24,82 %	5,80 %	7,17 %	2,63 %	1,45 %	24,58 %	58,12 %
Ikkala-Tortinmäki 134	32,49 %	91,32 %	0,00 %	28,28 %	4,41 %	6,61 %	2,39 %	3,53 %	23,04 %	53,66 %

Pienalueen nimi ja tunnus	1. pääkomponentin pisteet	2. pääkomponentin pisteet	3. pääkomponentin pisteet	4. pääkomponentin pisteet	Väkiluku
Muhkuri 119	-0,674	-1,956	-0,351	0,787	246
Härkämäki-Jyrkkälä 121	0,132	-0,169	2,062	-0,665	3 068
Pahaniemi Et. 122	0,532	-0,945	-0,060	-0,531	1 017
Asuin-Perno 124	-0,143	-0,455	1,488	-0,432	2 218
Pansio Länt. 126	-1,029	1,309	2,328	-0,637	887
Pansio It. 127	-0,344	0,035	2,990	-0,164	1 940
Saramäki-Paimala 130	-0,153	-1,225	0,332	0,216	538
Länsi-Maaria-Jäkälä 131	-0,449	-0,358	0,953	-0,577	3 275
Moisio-Kanervamäki 132	-2,264	0,569	0,033	-0,625	2 649
Etelä-Paattinen 133	-0,516	-1,647	0,017	0,080	1 521
Ikkala-Tortinmäki 134	-0,032	-1,867	0,117	0,207	878